S.TODOROVA
İ.SAMUİLOV
A.STOYKOV
İ.DİMİTROV
S.PETROVA
N.GENCEV
S.MİRÇEV

BULGARİSTAN DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ TARİHİ

çağrı yayınevi

BULGARİSTAN DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ TARİHİ

Fiatı : 17.5 TL.

SVETANA TODOROVA
İTSO SAMUİLOV
ATANAS STOYKOV
SLAVKA PETROVA
İLÇO DİMİTROV
NİKOLAY GENÇEV
STAMEN MİRÇEV

BULGARİSTAN DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ TARİHİ

(Bu kitap, **Dimitrov Gençlik Akademisi** denetiminde, yukarıda isimleri yazılı Akademi üyelerince hazırlanmıştır.)

Çeviren
Orhan AYDIN

Ünal Matbaası 1975 — ANKARA

1882'de Pernik kentinin Kovaçevtsi köyünde doğan, 14 yaşında iken basımevi işçiliğiyle devrimci mücadeleye katılan, 1903 yılında Bulgaristan'da ilk Marksist Gençlik Derneğini yöneten, 1923'de faşizme karşı ilk silahlı ayaklanma olan Eylül Ayaklanması'nı *başlatan, 9 Eylül 1944'de gerçekleşen Bulgaristan devriminin lideri Georgi Dimitrov 2 Temmuz 1949'da BKP Genel Sekreteri görevindeyken öldü.*

Ölümünden hemen sonra 9 Temmuz 1949'da toplanan Halk Gençliği Birliği (SNM) Merkez Komitesinin matem plenumu şu kararı aldı:

"Gençliğe ilham veren, halkımızın önderi ve öğretmeni Dimitrov yoldaşın adı, Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketi ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bulgaristan gençliği Georgi Dimitrov'a ve onun davasına kuvvetle inanıyor. Onun yaşamı ve davası gençliğe her zaman ilham kaynağı olacaktır."

GEORGİ DİMİTROV, 1902.

BİRİNCİ BÖLÜM :

1917 YILINA KADAR BULGARİSTAN'DA DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ

1. KURTULUŞTAN SONRA BULGARİSTAN'DA İŞÇİ GENÇLİĞİN DURUMU. BULGARİSTAN IŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT PARTİSİ (BRSDP) GENÇLİK ÇIKARLARININ KORUYUCUSUDUR.

Bulgaristan, 1878 senesinde Osmanlı boyunduruğundan kurtulduktan sonra, ülkede kapitalizm engelsiz gelişmeye başladı. Bunun sonucunda Bulgaristan'ın emekçi halkı yeni ve ağır bir sosyo-ekonomik gerçekle yüzyüze geldi. Serbestçe gelişen kapitalist ilişkiler emekçilerin insafsızca sömürülmesine yol açtı. En çok sömürülenler de gençlerdi. Çünkü tüm ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de kapitalizm geliştikçe, üretim işlerine daha çok çocuk ve genç giriyordu.

Kapitalist sanayi kuruluşlarında, zanaatçı atölyelerinde ve köy işletmelerinde işçi olarak ne kadar çocuk ve gencin çalıştığını tam olarak saptamak güç. Bunun için tam ve doğru istatistikler yok. Fakat elde olan istatistik bilgilere işçi basını ile işçi edebiyatının verdiği bilgileri, özellikle D. Blagoev, V. Kolarov ve G. Dimitrov'un araştırmalarını ekleyecek olursak şu tabloyla karşılaşırız: XIX. yüzyılın sonuna doğru, yani ülkemizde fabrika üretiminin geniş boyutlar kazandığı dönemde, en gelişmiş üretim kollarında başlıca iş gücü ordusunu analarıyla beraber çocuk ve gençler oluşturuyordu.

Üretime çocuk ve gençlerin kitle halinde çekilmesi yavaş yavaş artarak XX. yüzyılın ilk on yılında da devam etti. Bu durumla ilişkili, 1906 senesinde Vasil Kolarov şöyle yazdı: "Fabrikalara ve işliklere günden güne artan bir çocuk ve genç akını vardır. Şimdilik, bu akına kapılmadık, ancak, bir grup çocuk ve genç kalmıştır. Resmi, fakat pek tam ve doğru olmayan verilere göre bugün üretimde çalıştırılan işçilerin yüzde 78 kadarı kadın ve çocuktur." Bazı yazarların fikrince, XIX. yüzyılın sonuna doğru kapitalist üretimde çalışan 25 yaşına kadar gençlerin sayısı 180.000'i aşmıştır. Bunlar hep emekçi insanların çocuklarıydı. Baba ve anaları, kapitalistlerin, emeğin tam karşılığını ödememeleri yüzünden ailelerini geçindiremiyorlardı. Bu binlerce çocuk ve genç, evlerindeki yoksulluktan, geçim zorluğundan fabrikalarda, işliklerde, zanaatçı atölyelerinde ve köy işletmelerinde çalışıyor, ana ve babaların geçim güçlüklerini paylaşıyorlardı. Kapitalizmin egemenliği döneminde, çocukların ve gençlerin nasıl çalıştırıldıklarını bu gün düşünebilmek güç. Dimitır Blagoev, 1895 yılında bakın ne yazıyor: "Çocuk ve kadın emeği sömürüsünün, genellikle ülkede emek sömürüsünün ne demek olduğunu anlamak isteyenler, fabrikalara gidip hiç olmazsa bir saat üretim sürecini görmelidirler. Adı geçen işletmelerde kız ve çocuk farkı yapılmadan, iş gününün 16 saate, yortular öncesinde de 20 saate çıktığını söylersek, belki okuyucular inanmazlar."

G. Dimitrov'un yazdığına göre, savaştan önce özel kapitalist işletmelerde iş günü 14-15 saat, devlet kuruluşlarında 10 saatti. Çocuklar ve gençler, fabrikalarda, işliklerde, güneşe hasret, günlerce ö-

mür geçiriyorlardı. Onların köylü kardeşleri ise 15-16 saat güneşte yanıyorlardı. Bu ağır emeklerine karşılık pek az gündelik alıyorlardı.

Çocuk ve gençlerin hayatı açlık, yoksulluk, sefalet içinde geçiyordu. Çalışma koşulları da hiç dayanılır gibi değildi.

İşçi çocuklara, en modern fabrikalar bile **mezarlıktı.** İşçilere sağlıklı çalışma koşullarının sağlanmasından, sağlık ve hayatlarını korumadan söz bile edilmiyordu. Emek müfettişi D. Todorov şöyle yazıyor: "Bulgaristanda fabrika ve işliklerin çoğu karanlık, nemli, havası pis ve soğuk yerlerdir. Hiçbir zaman havalandırılmazlar." 1902 yılı **Rabotniçeski Vestnik** gazetesi Kostenetsdeki büyük kibrit fabrikasında işçi çocukların hayatını şöyle çiziyor: "Fabrikada çalışan çocukların çoğu köylerdendir. Evlerine gidip gelmeye zamanları olmadığından fabrikada yatarlar. Onlara yatakhane olarak fabrika yönetimi tahtadan, ambarı andıran ilkel bir odacık kurmuştur. İşçiler buna **fakirler kışlası** demektedir. Burada, yeni domuz ahırını andıran odada, yaşlı bir kadının kontrolu altına örtüsüz, döşeksiz ve lambasız her akşam 150 kadar işçi çocuk gecelemektedir."

Bu durum karşısında o zaman işçi ailelerinden, veremin çok kurbanlar alması hiç de şaşılacak şey değildir. İşçilerin hiçbir koruma aracı olmayan üretim yerlerindeki, kazalarda, en çok çocuklar sakatlanıyordu. Örneğin 1897 yılında Ruse'de bir barut deposunun patlayışında çoğu çocuk ve genç olmak üzere, tam 200 işçi öldü.

Ekonomik koşulların ağırlığı yüzünden, fabrikalara ve köylere, zenginlere çalışmaya giden binlerce çocuk, okula yazılamıyordu. Yazılanlar da,

hastalık, fakirlik veya ölümden dolayı okulu terk edip gidiyorlardı. Burada okula yazılan çocuklar sayısının zamanla nasıl azaldığını gösteren bazı rakamları gözden geçirmek yerinde olur. Örneğin 1907-1908 ders yılında zorunlu öğrenime bağlı 623.750 çocuk vardı. Bunların ancak 430.118'i okula yazılabilmişti. Fakat 1908-1909 ders yılında okula yazılamayanların sayısı 255.434'e çıkmıştı. 1909 - 1910 ders yılında ise okula gidemiyen 7-14 yaşlarında çocukların sayısı 300.000 dolayındaydı.

Emekçi ailelerden üniversitelerde 1907-1908 ders yılında ancak 738, 1909-1910 ders yılında da 1.611 öğrenci okuyordu.

Burjuvazi, emekçi çocuk ve gençleri öğrenimden yoksun bırakıyor, kapitalist üretimle onların yaşam gücünü sömürüyor, onlara kendi ideolojisini aşılamak için elinden geleni yapıyordu. Bu amaçla çeşitli burjuva spor ve din örgütleri kurarak okulları kendi hizmetine koşuyordu. Normal okulların dışında da çok sayıda gece, pazar, genel öğretim okulları ve meslek kursları açıyordu. Böylelikle işçi gençleri kendi etkisi altında tutmaya çalışıyordu.

Fakat, Bulgaristan işçi gençliği, kapitalizmin sömürüsü ve ideolojik etkisi altında koruyucusuz, savunucusuz kalmadı. Gençlik, işçi sınıfının, bu sınıfın devrimci marksist partisinin kişiliğinde güvenilir savunucusunu, koruyucusunu buldu.

Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi, (BRSDP) kuruluşu ve çalışmalarının daha ilk günlerinde, emekçi Bulgar gençliğinin çıkarlarını korumayı üstlendi. Parti, Buzluca kuruluş Kongresinde kabul edilen ilk programında bütün çocuklar için parasız toplumsal okullar açılması, gençliğin durumunun iyileştirilmesi ilkesini ileri sürdü. Ge-

nel Parti programında **İşçilerin yararına** başlığı altında ayrıca bir bölüm vardı. Bu bölümde, Partinin, üretimde çalışan çocuk ve gençlerin haklarını savunma görevi iyi ve doğru bir anlayışla formüle edilmişti. Parti, bu görevleri gerçekleştirmek için çetin bir mücadeleye girişti, gençleri ve çocukları soysuzlaştıran kapitalist sömürüden korudu. Bu mücadelenin zoruyla 1905'te burjuvazi, sanayide çalışan kadın ve çocukların emeğinin, devlet tarafından korunması yasasını kabul etti.

Yasada işçi çocuklar ve gençler için bazı yararlı hükümler vardı: 12 yaşını, bazı koşullar için de 10 yaşını doldurmamış çocukların işçi olarak çalıştırılmaları yasaktı. Yeraltı işlerine 15 yaşından küçük çocuk ve kadınlar alınamazdı. Sağlığa zararlı işler yapılan yerlerde, 18 yaşını doldurmayan çocuk ve gençler çalışamazdı. 10-12 yaşlarındaki işçi çocukların iş günü 6 saatten, 12-15 yaşlarındakilerin de 8 saatten fazla olamazdı. Bir saat dinlenme zorunluydu. Çocuklarla gençlerin gece çalışmaları ilke olarak yasaktı.

Yasa birçok durumda kağıtta yazılı kaldı. Fakat ,Partiye, gençlerin emek çıkarlarını koruma savaşına devam etme hak ve olanağını sağladı.

Parti, gençliğin ekonomik çıkarlarını koruma savaşından başka, onun öğretimi ve ideolojik eğitimi savaşına da girişti. Parti, kendi programına, burjuva eğitim politikasına karşı, aşağıda sayılan, ilerici demokratik eğitim ilkelerini koydu; öğrencilerin teknik ve doğa bilimlerine yöneltilmesi, yetenekli yoksul çocuklara okula gitme kolaylıkları sağlanması, emekçi gençliğin bilgilerini genişletmek için daha fazla kütüphane, gece okulları açılması vb. gibi.

Parti, emekçi gençliği yalnız savunmakla yetinmedi, onu, yürüttüğü sınıfsal ekonomik ve ideolojik savaşa da sürükledi. İşçi gençliğin en iyi kesimi Partinin sendika örgütlerine, genel işçi eğitimi, spor ve daha başka örgütlerine girdi. Onlar bu derneklerde yaşlı işçilerle beraber öğreniyor, çıkarları doğrultusunda bilinçli olarak savaşmaya başlıyorlardı. Burjuvazi, gençliği kendi etkisi altında tutmaya, böylelikle de hiç engelsiz sömürmeye çalışıyordu. Ama emekçi gençliğimiz, İşçi Sosyal Demokrat Partisinin babaca yardımıyla burjuvazinin etkisinekarşı koydu. Ve Bulgaristan işçi sınıfının devrimci savaş yolunu tuttu. Kapitalizmin ve gençlik emeği sömürücülüğünün ortadan kaldırılması uğrunda, sosyalist toplum düzeninin korunması uğrunda canla başla savaştı.

2. BULGARİSTAN'DA GENÇLİK HAREKETİNİN İLK BELİRTİLERİ. SOSYALİST GÖRÜŞLERİN ÖĞRENCİ GENÇLER ARASINDA YAYILMASI

Kurtuluştan sonra ülkemizde, kapitalist üretime kitle halinde çocuk ve gençlerin alınıp sömürülmeleri, burjuva egemenliğinin bütün toplum ve siyasi yaşamı ve bunlara karşı İşçi Sosyal Demokrat Partisinin yürüttüğü sınıf mücadelesi, Bulgaristan'da işçi gençlik hareketinin doğup gelişmesine elverişli koşullar yarattı.

Bu gençlik hareketinin tarih öncesi temeli, XIX. yüzyılın 80-90 ıncı yıllarında ögrenci gençlerin mücadeleleri olmuştur.

Osmanlı boyunduruğundan kurtuluştan sonra, ülkemizdeki toplum hayatı gergin siyasi savaşlarla

nitelendirilmektedir. Emekçi halk ağır bir sosyo - ekonomik gerçekle yüz yüzeydi. Kapitalist ilişkiler, halk kitlelerinin ekonomik durumunu gittikçe ağırlaştırıyordu. Burjuva sınıfının egemenliği kuvvetleniyor, burjuvazinin antidemokratik ahlâkı kitlelere kuvvetle aşılanıyordu. Bundan dolayı emekçi halk yığınları yeni çıkış yolları, adaletli bir toplum kurmak için yollar, yeni düşünceler araştırmaya giriştiler.

Aydınlar tabakası, sosyalist toplum kurma fikrine katılmaya ve onu yaymaya başladı. Kurtuluştan sonra ilk 15-20 yılda ülkedeki sosyalist görüşlere, fikirlere yönelmeye, bilimsel sosyalizmi benimseme denemez. Aslında o zaman Bulgaristan'da Rus halkçılarının demokratik fikirleri, Çernişevski, Dobrolübov ve Lavrov'un ütopik sosyalizmi, nihilist ve anarşist fikirler geniş ölçüde yayılıp duruyordu. Batı Avrupa ütopiklerinden Lassell'in siyasal toplum kuralları, Sırbistan'daki radikal sosyalistlerin ve Bulgaristanda belirmiş olan Siromahomiler'in teorileri büyük bir hevesle benimseniyordu. Bu, çok çeşitli küçük burjuva demokratik görüşler ve akımlar, insanlara sosyalist görüş ve akımlar gibi görünüyorlardı. Oysa, onlarda bilimsel sosyalizmden eser bile yoktu.

Ülkemizde sosyalist propagandanın temelini 1885 yılında Dimitır Blagoev attı. O zamanlar sosyalist öğretinin propagandasını yapmaya çalışan daha başkaları da vardı. Dimitır Blagoev şöyle yazıyor: "Sosyalizm **halkı** ezen toplum düzeninin, adaletsizliğine karşı mücadele yürütülmesini, savaş açılmasını ileri sürüyordu. **Halkın** adaletsiz düzenden, yeni çorbacılardan kurtulmasını istiyordu vb. Sosyalizm bayrağında kurtuluş savaşı yürütül-

mesi yazılıydı. Fakat nasıl savaşılması, **halkın** nasıl kurtulması gerektiği henüz belirlenmiş değildi."

Bu pek açık ve aydınlık olmayan görüşler öğrenci gençler arasında almış yürümüştü. Böylece kurtuluştan hemen sonra sosyalist öğrenci dernekleri ortaya çıkmaya başladı. Ülkemizdeki bir çok orta okul da, pedagoji okullarında, meslek okullarında böyle dernekler kuruluyordu. Bu derneklerde canlı bir yaşam başladı. Öğrenciler toplanıyor, çeşitli kitap ve dergiler okunuyor, tartışmalar yapılıyor, toplumsal hayat alanında bilgilerini artırıyorlardı. Çalışmalarının ana amaçları halkı bilinçlendirmek, bilgisini artırmaktı. Bunun için okul dışında çalışıyor, burjuvazinin açtığı gece okullarında, okuma odalarında konferanslar veriyor, raporlar okuyorlardı. Toplumsal kütüphaneler, tiyatrolar kuruyorlar, eğlence geceleri düzenliyorlardı. Basımevleri örgütlendiriyor, küçük broşürler yayınlıyorlardı. Öğrenci derneklerinin çoğu gizli çalışıyordu. Bunda Rusyadaki görüşlerin, çeşitli akımların etkisi açıkça hissediliyordu. Diğer taraftan, Bulgaristan'daki siyasi hayat da, böyle gizli çalışma şekilleri bulunmasını zorluyordu. Dernekler tam sosyalist nitelik kazanmamış da olsalar, burjuvazi için tehlikeli idiler. Bunun yüzünden burjuvazi bu dernekleri gözetim altında tutuyordu.

Bunlara sosyalist dernekler deniyordu. Fakat marksist temeller üzerine kurulmamışlardı. Niteliği yönünden, bunlar bilgi ve kültür sahibi olmak ve halkı aydınlatıp yükseltmek için çalışan, demokrat öğrenci gençlerin dernekleriydi.

Bir çok ortaokulda, öğrenci dernekleriyle sıkı bağları olan öğrenci kuruluşları oluşturuldu. Daha doğrusu dernekler bu kuruluşların çekirdek-

leriydi. Öğrenci kuruluşları tam marksist olmadıkları halde, sosyalist düşüncelerin geniş ölçüde propaganda merkezleriydi.

Okul yöneticileri, öğrenci derneklerini de, öğrenci kuruluşlarını da gözetim altında tutuyorlardı. Kuruluşların öğrenciler arasında etkisini önlemek amacıyla yönetimi ilerici öğrencilerin elinden almaya, resmi okul organlarının eline vermeye çalışıyorlardı. Bunlara göre öğrenci kuruluşları **öğretmen savetlerinin** en yakın kontrolu altında çalışmalıydı. Derneklerin ve kuruluşların yalnızca okul programı üzerine çalışmaları isteniyordu. Programa girmeyen kitapların okunması yasaktı. Öğrenciler, kuruluşlara bağlı kütüphaneler oluşturuyorlardı. Ama bu kütüphaneler de sıkı bir denetim altındaydı. Onlara ancak öğretmen savetinin izin verdiği kitaplar alınmalıydı. Okul müdürlerinin izni olmadan kuruluşların hiçbir çalışmasına müsaade edilmiyordu.

İlerici öğrenci gençlik, okul yönetiminin bütün baskı ve aldatma tedbirlerine rağmen, demokratik görüşlerini inançla koruyordu. Halkımızın büyük evladı Hristo Botev'in anısını kutlama geleneği ancak bu gençliğin çalışmalarıyla kuruldu. Dernek ve kuruluşlarda siyasi bilgisini artıran ilerici öğrenci gençliğin ilk toplumsal-siyasi çalışması, Botev gününü kutlamasıydı. Böylece öğrenci dernekleri ve kuruluşlarının eğitim çalışması, toplumsal-siyasi alanda gelişip büyümeye başladı.

Bilinçli öğrenci gençliğin en büyük toplumsal -siyasi çalışması, öğrenci dernekleri ve kuruluşları tarafından örgütlendirilip yönetilen öğrenci boykotları ve ayaklanmalarıdır. Öğrenci dernekleri ve kuruluşlarının, kendi kendilerine okuma ve aydınlanma çalışmalarının baskı altına alınması, bunların

yerine burjuva eğitiminin aşılanmak istenişi, öğrenci gençler arasında büyük huzursuzluk yaratıyordu. Burjuvazinin bir çok durumlarda zayıf öğretmenler ataması, öğrencilerin huzursuzluğunu daha da artırıyordu. Çünkü bu öğretmenler öğrencilere istedikleri bilgiyi veremiyorlardı. Zaten öğrenci boykotları ve ayaklanmalarının birinci nedeni, bazı öğretmenlerin iyi ders vermemeleri, kültürsüz ve kabaca tutumlarıydı. Fakat zamanla öğrenciler, öğretimin demokratikleştirilmesi isteklerini ortaya attı, öğrenci derneklerinin eğitim çalışmasını koruma mücadelesine giriştiler. Böylece savaşa demokratik, ilerici bir yön veriliyordu.

Öğrenciler, 1880-1881 ders yılında Dupnitsa, Samakov, Lâskovets, Sofya ve Varna'da, 1882-1883 ders yılında Sliven ve Plovdiv erkek liselerinde, 1885-1886 ders yılında Lom erkek lisesi ile Lâskovets papaz okulunda, 1886 yılında Gabrova ve Plovdiv erkek lisesinde, 1885 ve 1887 yıllarında, Varna erkek lisesinde, 1887-1888 ders yılında da Sofyanın Knâjevo'daki sanat okulunda boykot yapmış ve ayaklanmışlardır.

1887 yılı başlarında Sliven'deki beş sınıflı okul öğrencileri arasında ciddi bir kaynaşma vardı. Ruse yakınındaki **Obraztsov çiftlik** devlet tarım okulunda öğrenci kaynaşmaları bütün yıl devam etti. 1887 yılı kışında Plovdiv ve Gabrovo erkek liselerinde öğrenci ayaklanmaları oldu. Bunlar 1888 yılında da devam etti. Ertesi yıl bu öğrenci ayaklanmaları Gabrovo ve Plovdiv liselerinde tekrarlandı ve 1890 yılında Tırnova erkek lisesine geçti.

Görüldüğü gibi, birinci Stambolov rejimi sırasında 1887 öğrenci ayaklanmaları pek sıklaşmıştı, hemen hemen aralıksızdı. Bu bir raslantı değildi.

Stambolov rejimi gerici bir burjuva diktatörlüğü kurmuştu. Okullarda gerici unsurlar kuvvetlendirilmişti. Okul yöneticileri öğrencilerin dernek ve kuruluşlardaki çalışmaları üzerine baskıyı daha da yoğunlaştırmışlardı. Doğal olarak ilerici, sosyalist görüşleri benimsemiş olan öğrenciler arasında bunun aksi yönde etkisi oldu. Onlar, durmadan protesto ediyor, boykot yapıyor, isyan ediyorlardı. Sınıf odalarını bırakıp protesto gösterilerine çıkıyorlardı. Özellikle 1891 senesindeki Plovdiv erkek lisesi öğrencilerinin ayaklanması çok büyüktü ve ciddi oldu.

Lisede, yıllardan beri geniş ve çok yararlı hareketler yürütmüş bir öğrenci derneği çalışıyordu. Okul yöneticileri, onun kütüpanesine el koyarak derneği dağıtmak istediler. Bunu protesto etmek üzere, 11 Şubat 1891 tarihinde bütün öğrenciler sınıf odalarını bıraktılar. Avluya çıkıp müdürlüğün davranış ve tedbirlerinden hoşnutsuzluklarını bildirdiler. Fakat polis ve yangın söndürme kuvvetleri hemen okul avlusuna damladı. Kışta, soğukta, itfaiyeciler, öğrencilerin üzerlerine hortumlarla su sıktılar. Polisler, büyük bir gaddarlıkla saldırıp, ayaklanan öğrencilerden bir çoğunu karakola çektiler. Ve tutukladılar. Tutuklananlar devamlı polis sorgusuna çekildiler. Lise kapatıldı, 58 kadar öğrenci okuldan kovuldu.

Kurtuluştan sonra, 1890 yılına kadar gençlik hareketinin ilk ortaya çıkışları işte böyle idi. Bu öğrenci mücadeleleri, geniş öğrenci yığınlarının yönetime karşı duydukları hoşnutsuzluğun bir belirtisiydi. Bu hoşnutsuzluklar okulda gericiliğe karşı yönelmişti. Ve öğrenciler düzenin daha adil olmasını istiyorlardı. Gençlik, siyasi hayata ancak

bu mücadeleleriyle girdi, farkında olmadan gerici burjuva rejimine karşı siyasi mücadelelere katıldı. Doğal olarak bütün bunlar ülkemizde gençlik hareketinin örgütsüz, kendiliğinden gelen ilk başlangıcıydı. Bu, aslında kapsamı bakımından küçük burjuva demokratik karakter taşımaktaydı, ilham kaynağı sosyalizm görüşleriydi, amacı öğrencileri fikren ve kültürce geliştirmek isteyen aktif öğrenci hareketiydi.

Görüldüğü gibi ayaklanan gençler yalnızca öğrencilerdi. Onların açık siyasi, ideolojik görüşleri yoktu. Genel örgütleri olmadığı gibi diğer gençlikle de bağlantılar kurmamışlardı. Fabrika ve işliklerde çalışan işçi gençler, örgütlenmekte olan işçi sınıfının ilk grev savaşlarına katılıyorlardı. Fakat onların daha adaletli bir sosyal düzen uğrunda ve kapitalist sömürüsüne karşı yaptıkları savaş sırasındaki siyasal görüşleriyle, halâ bağdaşamıyorlardı.

Geçen yüzyılın 90 ıncı yılları başında Bulgaristan'da önemli bir olay oldu. Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi kuruldu (BRSDP). Ülkemizde sosyalist hareket, bu Partinin yönetimi altında, örgüt ve ilke birliğini marksist temeller üzerinde kuvvetlendirmeye başladı. Bu, gençlik hareketinin ilk belirtilerine yeni anlam verecek fikirler katılmasına çok yardım etti. Gençlik hareketine marksist yolda gelişme olanağını sağladı.

Partinin kurulmasıyla geniş ölçüde ve sağlam sosyalist propaganda yapılması olanakları sağlandı. Bilimsel sosyalizmi yaratan Karl Marks ile Friedrich Engels'in, Rus marksisti G. Plehanov'un eserleriyle, Bulgaristan'da Dimitır Blagoev'in ilk marksist eseri olan **Sosyalizm Nedir ve Ona Bizde Zemin**

Varmıdır kitabı yayılmaya başladı. Bunun sonucu Bulgaristanda marksist düşünce belirleniyor ve küçük burjuva ideolojik akımlarından ayrılıyordu. Bütün bunların henüz doğmakta olan gençlik hareketi üzerine de çok olumlu etkileri oldu. Gençlik hareketi, bilimsel sosyalizmin etkisi altında gelişiyordu.

Sosyalist propaganda, öğrenci ve ilerici gençler arasında çok elverişli bir ortam buldu. Bütün orta öğretim kurumlarında, özellikle yukarı sınıflarda yeni yeni dernekler kuruluyordu. Müdürler, okulların sosyalist propaganda ocakları olduğundan yakınıyor, bakanlığa şikayet ediyorlardı. Şunu belirtmek gerekir ki, sosyalist propaganda, genç kuşağa, gerici din eğitimi aşılama kadroları yetiştiren, ruhani okullarda bile iyi ortam buluyordu.

Öğrenci dernekleri gerçekten marksizm dernekleri oluyordu. Yerel Parti örgütleriyle bağlar kuruyor ve onların öğütleriyle çalışıyorlardı. Dernekler, marksist edebiyatı Parti örgütlerinden alıyorlardı. Yöneticiler de tanınmış marksistler, partinin aktif elemanlarıydı. Örneğin, 1895-1896 ders yılı Plovdiv erkek lisesinde öğrenci derneğini bizzat D. Blagoev kurdu ve yönetti. Bu dernekte öğrenciler marksizm ışığı altında, Bulgaristan'ın tarihini öğreniyorlardı. Kentin diğer liselerindeki öğrenci dernekleri de D. Blagoev'in ve sosyalist arkadaşlarının önderliği altında kuruldu. Parti ile sıkı bağları olmasa da öğrenciler, marksist edebiyatı okuyorlar, sanat çalışmaları yapıyorlardı. Partinin kitle eğitimi ve kültür çalışmalarına katılıyorlardı.. Parti propaganda ve çalışmaları öğrenciler üzerinde gittikçe daha büyük etki yapıyordu. Sonucunda öğrenci gençler, marksizm dernekleri sayesinde Partiye daha sıkı bağlanıyorlardı. Hele Varnadaki öğ-

renci dernekleri çok aktif bir çalışma yürütüyorlardı. Onlar, önceleri olduğu gibi gizli çalışıyorlardı ama büyük bir çabayla kendi kendilerini yetiştirme çalışması yapıyorlardı. Her üyeye gerekli kitapları sağlıyorlardı. Dernek üyeleri, Parti tarafından hazırlanmış program üzerine okuyup hazırlanıyordu. Programda ayrı ayrı, toplum düzenlerinin gelişmesi, tarihi materyalizm, ekonomi politik ve felsefe problemleri ele alınmıştı. Aynı zamanda dernek üyeleri Darvinizmi ve o zamanki **Bulgaristan Sosyal Demokrat Kütüphanesi** tarafından yayınlanan kitapları okuyorlar, ülkemizdeki toplumsal, siyasal ve kültürel sorunların gelişimini izliyorlardı. Varnadaki bu öğrenci derneklerinde çalışmış olan Hristo Kabakçiev şöyle yazıyor: "Bu derneklerin görevi bilimsel sosyalizmi, marksizmi öğrenmekti."

Öğrenci dernekleri, marksist propagandanın ve Parti örgütleriyle bağlarının etkisi altında, çalışmalarını gittikçe belli bir amaca yöneltmekteydiler. Önce **Üçeniçeski Glas** (öğrenci sesi) adında öz gazetelerini çıkarmaya başladılar. Bu gazete baştan Tırnovada, daha sonralarıda Varnada çıkıyordu. Gazete öğrencilerin sorunları, istekleri ve mücadeleleri arenası oldu.

Öğrenci dernekleri gazete yardımıyla aralarında bağlantılar kuruyorlardı. Hareket ve çalışmalarını birleştirmek amacıyla Gabrovo'da genel bir toplantı yapılmasını kararlaştırdılar.Toplantı 1896 yılı yaz tatilinde programlaştırılmıştı. Fakat çalışmalarına başlar başlamaz polis tarafından dağıtıldı.

Bütün bu deliller, öğrenci derneklerinin halkçılık ve siromahomilstvo anlayışlarından kurtulduklarını gösteriyordu. Çalışmalarındaki demokratik fikirler edinme amacı, başka bir temel üzeri-

ne yerleştiriliyordu. Bilimsel sosyalizmi, bilimsel felsefeyi, insan toplumunun gelişmesini, kapitalist üretim ilişkilerini öğrenme yolunu tutuyorlardı. Gerçekten sosyalist öğrenci dernekleri oluyorlardı. Partiye bağlanarak onun ve marksist ideolojisinin etkisi altına giriyorlardı.

Öğrenci derneklerinin belli bir amaca yönelmiş çalışmaları, okul yönetimini şiddetle endişelendiriyordu. Bunun sonucunda, ileri görüşlü öğrencilere baskı ve soruşturma artırıldı. Öğrencilerin, kasaba kütüphanelerine gitmeleri yasak edildi. Çünkü bu kütüphanelerin çoğu, ilerici kültür çalışmalarının merkezi olmuştu. Okullarda sıkı polis rejimi kurulmuştu. Sosyalist oldukları sanılan öğrenciler izleniyordu. Zararlı sosyalist kitapların ele geçirilmesi için öğrencilerin barındıkları yerler sık sık aranıyor, sosyalist olduğu sanılan her öğrenci hemen okuldan kovuluyordu.

Polisin küstahça yaptığı bu soruşturma ve baskılar, öğrencilerin hoşnutsuzluğunu artırdı. Öğrenciler, açıktan açığa siyasi ve burjuvaziye karşı yeni boykot ve isyanlara başladılar. Son yıllarda (1896 -1897) Stambolov ve Narodnâk rejimleri döneminde şiddetlenen siyasi savaşlar, öğrenci mücadelesine çok yardım etti. BRSDP'nin bu her iki rejime karşı yaptığı savaş ışığında öğrencilerin hoşnutsuzlukları anlam kazanıyordu.

Öğrenci gençlerin mücadeleleri bir taraftan tam siyasi anlam kazanıyor, diğer taraftan da açıkça sosyal ve sınıfsal temel üzerine oturuyordu. Bu hususta en karakteristik öğrenci ayaklanması, 1892 yılında **Obrastsov çiftlik** tarım okulunda yapılanıdır. Ayaklanma, pansiyondaki öğrencilere az ve kötü yemek vermekten doğan büyük hoşnutsuzlukların

sonucuydu. Aynı okulda 1897 yılında yeni bir isyan patladı. Öğrenciler bayram öncesi günlerinde, dört saatten fazla çalışmak istemediler. İş gününün 8 saat olması isteğini ileri sürdüler. Bu, onların sınıf bilinçlerinin yükseldiğine kanıttı. Mücadelelerinde Partinin ekonomik isteklerini ortaya atıyorlardı.

BRSDP'nin kuruluşundan sonra, gençlik hareketine öğrenci olmayan gençler de katılmaya başladı. 1896 yılı Pazarcıkta **Yunoşa** adında bir gençlik derneği kuruldu. Derneğin amacı üyelerine bilgi vermek, yürüttüğü ajitasyonla gençleri sosyalist özle eğitmekti. Okul dışı ilk gençlik dernekleri kurulmasına başlandı. Bu olay ve öğrenci mücadelelerinin iyiden iyiye belli bir amaca yönelişi, Bulgaristan'da ilerici gençliğin, BRSDP'nin etkisi altında, sosyalizm görüşlerini benimsediğini ve kuvvetlerini örgütlendirmeye çalıştığını açıkça gösteriyordu.

Fakat, başlıca ileri görüşlü öğrencileri içine alan dernekler, Partinin kuruluşundan sonra da kültür ve bilgi çekirdekleri durumunda kaldılar. Yalnızca öğrencileri değil, aynı zamanda bütün işçi, köylü ve öğrenci gençliği birleştiren, örgütlü gençlik hareketini yaratamadılar. Öğrenci dernekleriyle gençlik dernekleri ve okul dışındaki gençlik kuruluşları arasında hiçbir bağlantı yoktu. Öğrenci ayaklanmaları okul avlusundan dışarı çıkamıyordu. Bu isyanlar, diğer gençleri harekete geçirip kendi saflarına çekemiyorlardı. İşçi ve köylü gençliğin sorunlarına dokunamıyorlardı. Gelişip, ülke çapında gençlik hareketi ve örgütü kurulmasına yol açamıyorlardı.

O sıradaki tarihi durum, ilerici gençlik mücade-

lelerini de içine alacak, işçi sınıfıyla bütün emekçilerin sınıfsal savaşlarını yönetecek güçlü bir Sosyal Demokrat Partinin kurulmasını gerektiriyordu. Bundan dolayı Parti, öğrenci gençlik dernekleri ve mücadelelerine, saflarına sağlam kadrolar yetiştirecek ocaklar gözüyle bakıyordu. Öğrenci derneklerinde yetişen en iyi savaşçılar Parti saflarına geçiyor, sosyalist hareketin güçlenmesi uğrunda canla başla çalışıyorlardı. Böylece XIX. yüzyılın 80 - 90 yıllarında kendiliğinden başlayan örgütsüz, o zamanın kendine özgü gençlik hareketi söndü. XIX. yüzyıl sonuna kadar ve XX. yüzyıl başında ayrı ve örgütlü bir gençlik hareketi yaratılamadı.

3. BULGARİSTAN İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT (DAR SOSYALİSTLER) PARTİSİNİN, İŞÇİ GENÇLİĞİN, SINIF VE DEVRİM ÖZÜNDE EĞİTİM ÇALIŞMALARI, İŞÇİ GENÇLİK KURULUŞLARI VE DERNEKLERİ.

BRSDP de oportünizmin geçici üstünlüğünden sonra, başta Dimitır Blagoev olmak üzere, devrimci marksist grubun oportünizme karşı yoğun mücadelesi sonucunda, 1903 de BRSDP, **dar sosyalistler** tarafından devrimci marksist partiye dönüştürüldü.

Parti, tüm dikkatini işçi sınıfına yöneltti. Ana amacı; toplumsal yapısını yenileyip, gerçekten marksist işçi partisi olabilmek, saflarına mümkün olduğu kadar daha çok işçi toplamaktı. Parti, özellikle işçi gençler arasında sosyalizm görüşlerini yaymak uğrunda çok çalıştı.

BRDSP (dar sosyalistler) yeni yetişen işçilerin, daha Partiye girmezden önce, sınıf görüşleri-

ni, sosyalist ideolojiyi iyi öğrenip anlamalarına yardım eden elverişli yöntemler buldu. Bu ideolojik çalışmalar için çeşitli işçi dernekleri kurulması fikri çok iyi sonuçlar veriyordu. Bu görüş, Partinin 1903 senesinde yapılan X. Kongresinde kabul edilmişti. Merkez Komitesi tüm Parti örgütlerine çeşitli eğitim, kültürfizik dernekleri vb. gibi işçi dernekleri kurma görevini verdi.

Kongreden sonra tüm ülkede bu tip dernekler kuruldu. Onlara tüm işçiler girebiliyordu. Fakat kısa bir zamanda bu derneklerde çoğunluğu gençler aldı. Derneklerin görevi düzenli marksist propaganda yapmaktı. Bunların en iyi çalışanı Sofyada **Sınıf Bilinci** adıyla kurulmuş olan dernekti. Dernekte toplumların gelişimi üzerine hazırlanmış büyük bir programa göre leksiyalar okunuyordu. Leksiyaları okuyanlar da Partinin tanınmış yöneticileri: D. Blagoev, G. Kirkov, Hristo Kabakçiev ve başkalarıydı. Her leksiya üzerinde ciddi tartışmalar yapılıyordu. Yüksek düzeyde yapılan propaganda ile yeni yeni dinleyiciler kazanıyor, derneğin üyeleri durmadan artıyordu. 1905 yılı başında, çoğu genç olmak üzere bu derneğin 135 üyesi vardı. Böyle iyi çalışan dernekler daha bir çok ilde de kurulmuştu.

Bu dernekler propaganda işiyle birlikte BRSDP ye yardım için aktif bir kitle çalışması yürütüyorlardı. Örneğin eğlence geceleri düzenliyorlar ve toplanan paraları grev yapan işçilere gönderiyorlardı. Böylelikle, eğitim derneklerindeki gençler sadece bilimsel sosyalizmin özünü benimsemekle kalmıyor, pratik içinde sınıf dayanışma özüyle de eğitiliyorlardı. Siyasi görüş ve anlayışları güçleniyordu.

Parti örgütleri pazar ve gece okulları açıyor-

lardı. Gelen genç işçiler bilimsel sosyalizmin özü, tarih, tabiat bilgisi, coğrafya dersleri, Bulgaristanda işçi hareketi sorunları ve meslek dersleri üzerine leksiyalar dinliyordu. Bunlar genel işçi okulları olarak açılıyordu. Fakat bunlar, kısa bir zamanda gençlik okulları durumunu alıyorlardı. İşçi gençlik, Partinin yardımıyla kendi öz okullarına kavuştu. Bu okullarda genç işçiler, geniş ölçüde öğrenim görebiliyor, sınıf bilinçlerini güçlendiriyorlardı.

Parti, işçilerin kendi kendilerini yetiştirme derneklerinin açılması için de çok çaba harcadı. Bu dernekler, Parti eğitim dernekleri, sendikalar ve Parti örgütleri yanında açıldılar. XIX. yüzyılın 80 - 90 yıllarında gördüğümüz öğrenci gençlik hareketinin başlangıç dönemlerindeki sosyalist derneklerden, çok daha üstündüler. Bu işçi derneklerinde, dünyamızın ve diğer gezegenlerin gelişmesi, canlı organizmaların türeyişi, bilimsel sosyalizmin gelişmesiyle ilgili sorunlar öğreniliyor, Karl Marks'ın **Kapitali, Sosyal Demokrasinin ilkeleri, Komünist Partisinin Manifesti,** Kautsky'nin **Erfurt Programı,** Plehanov'un kitapları okunuyordu. Genç dernekliler, genel bilimsel ve teorik sorunlardan başka, Bulgaristan'daki sınıf mücadelesinin somut sorunlarını da öğreniyorlardı. Bir sıra leksiyalarda BRSDP'nin programı ele alınıyor, işçi sınıfının örgütlenme zorunluluğu, meslek örgütleri ve işçiler için önemleri, obştodeloculuğun aslı, Narodno Sabraniyenin çalışmaları ve ele aldığı sorunlar vb. gibi görüşülüp inceleniyordu.

İşçi kadın ve kızların sayıca çok olduğu derneklerde iş yasası, kadın ve çocuk emeği yasası, derneklerde birleşmeleri zorunluluğu vb. konuş-

malar yapılıyordu. Zanaatçı işçilerin katıldığı derneklerde işçilerin sömürülmesiyle ilgili sorunlar görüşülüyor, bazı işçilerin esnaflık anlayışları açıklanıyordu. Proleteryanın sınıf istekleri inceleniyor, yapılan işçi grevlerine ait ayrıntılı raporlar okunuyor, bilgiler veriliyordu. Dinleyicilerin marksizmi daha iyi anlamaları için çok çaba harcanıyordu.

Parti propagandası ve marksist bilgiler dernekler yardımıyla, köylü gençler arasında da yayıldı. Köylü gençler, derneklere en fazla sosyalist öğretmenler tarafından kazanıldı. Yerel Parti örgütleri, işçi gençler arasında kültürfizik derneklerinin kurulması için de çok çalışıyorlardı. Kurulan bu dernekler de zamanla gençlik dernekleri halini alıyorlardı. Bu spor dernekleri, faydalı kültür fizik, spor ve öğretim çalışmaları yürüttüler, gençlerin Parti etrafında birleşmesinde ve gençlik örgütünün kurulmasında çok önemli rol oynadılar.

Parti spor dernekleri, ilerici emekçi gençleri kitle halinde kazandılar. Bu dernekler ilginç oyunlar buluyor, eğlence geceleri düzenliyorlardı. Amatör gençlik orkestraları, müzik programları tertip ediyorlardı. İllerdeki spor dernekleri arasında, yarışlar yapılıyordu.

Dernekler, spor oyunları ve sanat çalışmalarıyla birlikte, geniş ölçüde eğitim ve kültür işi de yürütüyorlardı. Dernekler tarafından sık sık okuma toplantıları yapılıyordu. Bunlarda D. Blagoev, Georgi Kirkov, Georgi Dimitrov gibi tanınmış Parti yöneticileri bilimsel ve güncel siyasal sorunlar üzerine konferanslar veriyorlardı.

Spor dernekleri; Partinin siyasi eylemlerine de katılıyorlardı. Spor derneklerinin katılmadığı 1 Mayıs gösterileri yoktu. Onlar, obştodeloculara kar-

şı savaşta Partiye çok yardım ediyorlardı. Birçok genç, Parti spor derneklerindeki çalışmaların yararını anlayıp, burjuva spor derneklerinden ayrılarak, Parti spor derneklerine geçiyorlardı.

Beden eğitimi çalışmalarında başarılara pek kolay ulaşılmadı. Parti spor dernekleri çok yoksuldu. Parti, kıt olan paralarından fazla ayıramıyordu. Burjuva ve Obştodelocu spor dernekleri ise zengindi. Onların spor ve başka eğlenceler için ekonomik olanakları genişti. Böylece emekçi gençleri kolayca aldatıp, doğal çevresinden ayırıyor, kendi saflarına çekiyorlardı. Ekonomik güçlükler yüzünden, Parti derneklerinin bir kısmı kışın çalışmalarını durduruyor, büyük çabalarla ilkbaharda yeniden çalışmalarına başlıyorlardı. Fakat her şeye rağmen sporcular büyük fedakarlık gösteriyordu. Parti de, gerçekçi propagandası ile, spor ve devrimci eğitim işini uyumlaştırarak işçi gençliğin en iyi kesimini kendi etrafında birleştiriyordu.

Gençliğin, spor derneklerine; marksist derneklere, eğitim ve kültür derneklerine; gece ve pazar okullarına kazanılması, ilerici gençlerin sınıf temeli üzerine, kendi ayrı devrimci gençlik hareketi içinde örgütlenmelerine elverişli koşullar yarattı.

1907 yılında edinilen deneye dayanan BRSDP, genel işçi dernekleri ve spor derneklerinden ayrı olarak, kendine özgü genç işçi örgütleri kurulması görüşünü ortaya attı. Bu sorun Partinin XIV. Kongresinde ortaya atılıp enine boyuna incelendi. Parti örgütleri çalışmalarını fabrikalara yöneltmekle görevlendirildiler. Amaçları, daha bilinçli işçiler kazanmak ve onların yardımıyla da işçi gençleri ayrı derneklerde örgütlendirmekti.

Alınan karar çok önemliydi. Yerel Parti örgüt-

leri bu kararı kılavuz alarak işçi gençlik dernekleri kurmaya giriştiler. Örgüt şekli olarak, o zamana kadar çalışmalarda bulunan Parti spor derneklerinin, örgüt şekli kabul edildi.

İlk düzenli gençlik spor derneği **Mladej** adıyla 1907 yılı Sofya'da, proleter mahallesi olan Konövitsa'da kuruldu. İlkönce derneğe mahalleden 20 - 30 genç yazıldı. Fakat 3 - 4 ayda üyelerin sayısı 110 u buldu. Aynı devrede, şeker fabrikasındaki işçi gençler de bir spor derneği kurmuşlardı. Fakat bu dernek çok geçmeden **Mladej** gençlik derneğiyle birleşti. Artık gençlerin ayrı kuruluşlarda birleştirilip örgütlendirilmeleri temeli atılmıştı. **Mladej** adıyla Sofyanın diğer proleter mahallelerindeki gençlere de örgütlenme çağrısında bulunuldu. Bunun sonucunda Sofya'da daha bir kaç spor derneği kuruldu. Partinin yardımıyla böyle gençlik derneklerinin kurulmasına ülkenin diğer yerlerinde de başlandı.

Gençliğin temel örgütlenme merkezini Sofya'daki ilk spor derneği **Mladej** oluşturuyordu. Partinin, özellikle Georgi Dimitrov'un yardımıyla, bu dernek büyük başarıya ulaştı. Daha 1907 yılında bu dernek ilk kulübü açtı. Çok geçmeden koro grubu, tiyatro grubu, şiir kursu ve orkestra kuruldu. 1903 yılında kendine bir oyun sahası da yaptı. Diğer gençlik örgütleri de oyun sahaları yaptılar. Böylece daha geniş ölçüde, amaca uygun, ideolojik ve spor çalışmalarına girişme olanağına kavuştular.

Mladej derneğinin kulübünde sık sık toplantılar düzenleniyor, gençliğin kültürel ihtiyaçları üzerine Parti yöneticileri konuşturuluyor, gençliğin örgütlenme zorunluğu aydınlatılıyordu. Sınıf bilinci uyandırılıyordu. Oyun sahalarında büyük törenler düzenleniyor, sporcu gençler çeşitli araçlarla kül-

türfizik oyunları gösteriyor, horon ve danslarla şenlikler yapılıyordu. Kışın bu törenlere ara veriliyordu. Fakat gençlik dernekleri çalışmalarına eğitim ve kültür toplantılarıyla devam ediyorlardı. Bu, tam anlamıyla amaca uygun propagandanın sonucuydu.

1909 Yılı başında **Mladej** derneği gençlik çalışmalarında öncü dernek sıfatıyla ülke çapında daha yararlı işler yapılabilmesi için diğer bütün derneklerle bağlantı kurdu. Bu, bütün ülke gençliğinin birleştirilmesi fikrinin olgunlaştığını gösteriyordu. Örgütlü bir gençlik hareketine doğru atılan ilk adımdı.

Zamanla, ayrı ayrı dernekler arasında örgüt bağları kuruldu. Sofya dernekleriyle taşra dernekleri arasında yarışlar düzenlenmeğe başlandı. Yarışmalar, henüz kurulmakta olan gençlik örgütünün büyük birer gösterisi halini alıyordu.

Gençlik örgütü kurulmazdan önce, gelişmekte olan gençlik hareketi, uluslararası gençlik hareketiyle bağlar kurdu. Bulgaristan gençleri, Partinin yardımıyla, daha 1907 yılı Gençlik Enternasyonalinin kuruluş Kongresine kendi temsilcilerini gönderdiler.

BRSDP, 1910 senesinde ayrı gençlik hareketi konması zamanının gelmiş olduğunu görerek, sosyalist işçi gençlik dernekleri kurulmasını kararlaştırdı. XVII. Parti Kongresi aldığı kararlarda en önemli yeri, gençlik derneklerinin **sosyalist propagandanın örgütlendirilmesi sorununa** verdi. Kararlarda şöyle deniyordu: "burjuvazi, halk okulunda dinî ve yalancı yurtseverlik eğitimi, yunak ve hıristiyan gençlik dernekleri, gerici basın ve okul dışında sokak edebiyatıyle işçi gençliği sosyalizm-

den saptırmaya çabalayıp duruyor. Bu durum karşısında işçi gençliği, sosyalistçe eğitme işi gittikçe daha büyük bir zorunluluk halini alıyor." Kongre Parti örgütleri yanında sosyalist işçi gençlik dernekleri kurulmasını öğütlüyor ve bu derneklere de bütün mesleklerden gençlerin alınmasını istiyor. Kurulacak derneklerin görevlerini de şöyle sayıyor: "İşçi gençleri özde eğitmek, bedence geliştirme çalışmalarını, ideolojik gayretleriyle birleştirmek, bilinçli işçi sınıfının savaşlarına çekerek öz mesleki ve siyasi çıkarlarını savunmaya sosyal - demokrasinin kurtuluş savaşına katılmaya alıştırmaktır." Devamla XVII. Kongre, bu sosyalist gençlik derneklerinin genel bir örgütte birleştirilmesi ve onun da Partinin ideolojik yönetimi altında bulunması görüşünü ileri sürmüştür.

Parti kararlarında belirtildiği gibi yeni gençlik örgütlerinin kurulmasına gerek yoktu. Gençlik spor dernekleri, sosyalist gençlik dernekleri oldular. Nitelik bakımından bu dernekler, Partinin isteğine uygundu. Aslında, şimdiye kadarki çalışmalarında onlar, fiilen sosyalist gençlik dernekleri olarak gelişiyorlardı.

BRSDP'nin işçi ve ilerici gençliği örgütlendirme başarılarını gördükten sonra Obştodelocular, gençleri kendi spor derneklerine çekebilmek için gayretlerini artırdılar. Onlar 1911 yılında derneklerini konferansa çağırarak: **Genç İşçi Dernekleri Fedarasyonunu** kurdular. Çok geçmeden fedarasyonda anlaşmazlıklar başladı ve böylece federasyon, gençliği kendine çekebilen bir merkez halini alamadı. Partinin, işçi gençliği, ayrı bir genel gençlik birliğinde örgütlendirmesi işi ise, çok başarılı gidiyordu.

4. İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT GENÇLER BİRLİĞİ'NİN (SRSDM) KURULUŞU

1912 Yılı başında Sofya'da İşçi Sosyal Demokrat Gençler Birliği'nin (SRSDM) Merkez Yönetim Kurulu oluşturuldu. Yönetim Kuruluna başkan Lambo Kandev, spor yönetmeni de Vasil Lenkov oldu. Birliğin ilk örgütü Sofya'daki Mladej derneği idi. Bu, İşçi Gençlik Derneği adını aldı. Merkez Parti Kulübü yanında, Merkez İşçi Gençlik Derneği adında yeni bir dernek daha kuruldu. Bu iki dernek derhal birliğin tüzüğünü hazırlama ve inceleme işine giriştiler.

Sofya'da birkaç gençlik toplantısı düzenlenip, tüzük tasarısı incelendi. Aynı zamanda, tasarı taşra gençlik derneklerine de incelemeye gönderilmişti. Çetin bir hazırlık yapılıyordu; bu işe yalnızca dernek üyeleri değil, işçi ve ilerici gençler de kitle halinde katılıyorlardı. Sofya ve taşrada gençlik hareketiyle ilgili konuşmalar ve şenlikler düzenleniyor, işçi gençliğin örgütlenmesi isteğiyle sloganlar ortaya atılıyordu. Sofya'daki merkez derneği 25 Temmuz 1912 tarihinde yaptığı açık gençlik toplantısında, Birliğin Tüzüğünü açıkladı. Görülüyor ki, Birliği kurma hazırlığı yalnızca işçi gençliğin çıkarlarını koruma amacıyla yapılıyordu. Birliği kurma hazırlığında, sosyalist öğrenci hareketi hiç gözönüne alınmıyordu.

Buna rağmen, XX. Yüzyılın birinci on yılında Bulgaristan gençliği, BRSDP'nin etkisi ve yöneticiliği altında, işçi sınıfının mücadelesine ayrı ve birleşmiş olarak katılmaya hazırlanıyordu.

Sosyalist işçi gençlik derneklerinin kurulmasıyla birlikte, genel gençlik hareketine katılmış olan

öğrenci gençlik hareketi de gelişiyordu. Bu dönemde, öğrenci gençlik hareketi Parti ile sıkı bağlar kurdu. Böylece öğrenci hareketindeki ilk dönem aşılmış oldu. İlerici gençler, sosyalist dernekler kurmaya devam ettiler. Kurdukları dernekleri de sosyalist öğretmen örgütüne bağlıyorlardı. BRSDP'nin kolu olan öğretmen örgütü de öğrenci derneklerini yerel Parti örgütlerine bağlıyordu. Böylece gerçekte öğrenci derneklerini yerel Parti örgütleri yönetiyordu. Öğrenci dernekleri bu yolla Parti görevlerinin gerçekleştirilmesi savaşına katılıyorlardı. Sonuçta öğrenci dernekleri de, işçi gençlik dernekleri gibi BRSDP ile sıkı bağlar kurmuşlardı. Üniversiteli gençler de ideoloji ve örgüt bakımından Partiye bağlıydılar. Genel ideolojik ve örgüt yönetimi altında bir çok öğrencinin işçi gençlik derneklerinin çalışmalarına katılması da çok önemliydi. Bunun öğrenci gençlerle işçi gençler arasında sıkı bağlar kurulmasına yardımı oluyordu.

Özellikle Parti kulüplerinde, Parti toplantılarında, Parti görevlerini gerçekleştirmede öğrenci gençlerle, işçi gençler hep beraberdi. Öğrenci derneklerinde ve işçi gençlik derneklerinde çalışan gençler, okulu bitirdikten sonra köylere öğretmen olarak gidiyor, köylü gençler arasında marksist dernekleri örgütlendiriyorlardı.

Sosyalist gençler, askerler arasına da sosyalizm düşüncesini götürüyorlardı. 1912 yılında kışladaki gençler arasında da ilk sosyalist grupçuklar kurulmaya başlamıştı.

Bütün ilerici gençlik, BRSDP'nin kanatları altında devrimci gençlik hareketinin akışı içine işte böyle katılıyordu. Bu, Partinin Bulgaristan gençleri arasında fedakarca yaptığı ideolojik çalışmaların

tarihi meyvasıydı. Fakat BRSDP, Partinin etkisi ve yöneticiliği altında ümitle gelişen ve genel akış içinde birleşen devrimci gençlik hareketini iyi değerlendiremedi. Genel gençlik birliği kurulması yolunda çalışmadı. Parti, öğrenci ve köylü gençlerin, işçi gençlerle örgüt bakımından bağlanması gereğini anlayamadı. Öğrenci gençler üzerinde, Parti yönetimini sağlamakla yetindi. Başlıca işçi gençlerle çalışıyor ve işçi sosyal-demokrat gençlik birliği kurmaya uğraşıyordu. Bu, BRSDP'nin 1903 - 1912 yılları döneminde baş görevini şöyle anlamasından ileri geliyordu: **İşçi sınıfıyla bağ kurmak, proletarya devrimi için işçi sınıfını bilinçlendirme ve örgütleme savaşına öncülük etmek.**

Sonunda BRSDP MK'nin girişimiyle XIX. Parti Kongresinden sonra 17 ve 18 Ağustos 1912 tarihlerinde Ruse'de, SRSDM'nin kuruluş kongresi yapıldı. Kongreye sosyalist gençlik dernekleri üyeleri ve başta Georgi Dimitrov olmak üzere, Parti kongresinden delegeler katıldı. Gençlik delegeleri 14 kişiydi. Georgi Dimitrov, BRSDP MK ve Genel İşçi Sendikalar Birliği (ORSS) adına kongreyi selamladı.

Kongrede Lambi Kandev **İşçi Gençliği Örgütü** başlığı altında bir rapor okudu. Birliğin tüzüğü kabul edildi ve Merkez Yönetim Kurulu seçildi. Merkez Yönetim Kuruluna Lambi Kandev, Vasil Lenkov ve İvan Klisarov getirildiler. Parti yönetiminin gerçekleştirilmesi için Merkez Yönetim Kuruluna BRSDP Merkez Komitesi temsilcisi olarak Georgi Dimitrov, Genel İşçi Sendikalar Birliği Temsilcisi olarak da Al. Georgov girdiler. Böylece SRSDM'nin kurulmasıyla, BRSDP'nin devrimci bayrağı altında ayrı gençlik örgütü yaratılmış oldu. Birliğin Tüzüğünde, gençliğin sosyalistçe ve bedence eğitimini

sağlayacak ilkeler yer almıştı. Birliğin ideolojik yönetiminin, Parti tarafından yapılacağını gösteren yargılar, BRSDP'nin XVII. Kongre kararlarına uygun olarak yer almıştı.

Bulgaristan'da başlı başına (ayrı) devrimci marksist işçi gençlik hareketi örgütlendirme dönemi başladı. SRSDM'nin kurulmasında ana ilke, demokratik merkeziyetçilikti. Dernekler düzenli örgüt hayatı yürütmekle, ayda bir kez toplantı yapmakla, Yönetim Kurulları da üç ayda bir dernek genel toplantılarında hesap vermekle görevliydiler. Derneklerin Yönetim Kurulu beş kişiden oluşmuştu. Bunlara dernekten üç genç, yerel Parti Komitesiyle, yerel işçi (sendika) birliğinden de birer delege giriyordu. Biri başkan, biri spor çalışma yönetmeni, biri sekreter, biri sayman biri de kütüphaneci oluyordu. Dernekler kasaba ve mahallelere göre, bölge ilkesi üzerine kuruluyordu.

Bütün gençlik dernekleri Merkez Yönetim Kuruluna bağlıydı. Bunun için Merkez Yönetim Kurulu, birliğin yıllık kongrelerinde seçiliyor, bu kongrelerde hesap veriyor ve alınan kararları gerçekleştiriyordu. SRSDM'nin en yüksek organı yıllık kongresiydi.

Birlik üyeleri, birlik disiplinine uymaya, birliğin amacına göre derneklerin çalışmalarına aktif olarak katılmaya zorunluydular. Tüzüğün 2. maddesine göre: işçi gençliğin, işçi sınıfının kurtuluş savaşına katılabilmesi için geniş ölçüde teorik eğitim ve beden hazırlığı görmelidir. 18 inci madde gereğince, birliğe karşı çalışan genç SRSDM'ye üye olamazdı.

Birlik, bütün üyelerini, Partinin kendi üyelerini eğittiği gibi özel yaşam ve çıkarlarını BRSDP

çıkarlarına uygun tutmak anlayışıyla eğitiyordu. Yani SRSDM üyesinin en büyük erdemi, tarihin sosyalist düzeni kurma görevini yüklediği, işçi sınıfının geleceğine sonsuz inancıydı. Gençler Birliğine; Partiye savaşçı, sendikalar birliğine de bilinçli ve bilgili kadrolar yetiştiren rezerv örgütleri gözüyle bakılıyordu.

Tüzükte, Birliğe üyelik için gençlere en az yaş sınırı gösterilmiyordu. Üyeler iki gruba ayrılıyorlardı: 12 - 16 yaşları arasında gençlerle, 16 yaşından yukarı gençler. Bu ayrım, çeşitli yaşlardan gençlerin spor oyunlarına ve eğitim okullarına katılabilmelerini kolaylaştırmak amacıyla yapılmıştı.

Birlik, kuruluşundan sonra da, eski gençlik spor dernekleriyle, sosyalist derneklerin yaptıkları çalışmaları devam ettirdi. Dernekler, kültür çalışmalarını, üyelerini bedence sağlamlaştırma çalışmalarıyle birleştiriyordu. Onlar BRSDP ve ORSS un örgütlendirdikleri bütün hareketlere de katılıyor, Partinin siyasi ve ekonomik savaşına yardım ediyorlardı. Kızlar ise, bahriyeli biçimi dikilmiş kırmızı bluz ve kırmalı koyu mavi eteklik giyiyorlardı. Bütün Parti hareketlerinde ve gençlik işlerinde güzel üniformalı gençlerin safları uzaklardan görünüp seçiliyordu.

Yazık ki, birlik şimdi de yalnızca işçi gençler arasında çalışmakla yetiniyordu. Birliğe, din ve milliyet farkı yapılmaksızın bütün genç kız ve çocuk işçiler üye olabilirdi. Ana ve babaları işçi olup kendileri henüz üretimde çalışmayan gençler de üye alınıyordu. En çok fabrika ve işliklerdeki gençlere önem veriliyordu.

Köy burjuvazisi tarafından gaddarca sömürülen ve sosyalist öğretiyi büyük bir istekle benimse-

yen köylü gençler, hâlâ SRSDM safları dışındaydı. Parti, köylü sorununu henüz Leninistce anlayamadığından, köylü ve işçi gençleri bir örgütte birleştirmeye çalışmıyordu. Gençlik hareketine yalnızca sosyalist köylü gençlik dernekleri yoluyla bazı köy gençleri katılmıştı. Birlik kurulduktan sonra, yalnız Tırnova kenti, Kilifarevo köyü gençleri SRSDM ile örgüt bağı kurdular. Tek köylü gençlik derneği yalnızca burada kurulmuştu.

SRSDM, öğrenci ve üniversiteli gençler arasında çalışma görevini ortaya koymadı. İlerici öğrencilerin ancak bazıları gençlik örgütüne alındı. Onlar da, gençlik hareketinde önemli yeri olan öğrenci marksist derneklerine katılanlar değil, sosyalist gençlik derneklerine katılanlardı. Üniversiteliler ise, Birlikle hiç bir bağı olmayan bir sosyal demokrat parti grubu kurmuşlardı.

Aslında, öğrenci ve üniversiteli gençler Bulgaristan gençliğinin epeyce büyük bir kesimini oluşturuyordu... Köylü gençler daha da kalabalıktı. SRSDM'nin başlıca işçi gençlerle çalışması, birliğin kitlevi ve sosyal niteliğini çok daraltıyordu. İlerici gençliğin, öz örgütünü kurma arzusu ve heyecanı büyüktü. Kuruluş Kongresinden bir kaç gün geçer geçmez, başkan Lambi Kandev, birliğe iki gençlik derneğinin daha girdiğini bildirdi. Kongrede sekiz dernek temsil olunmuştu. Köylü ve öğrenci gençlerin küçümsenmesi, Birliğin çabuk büyümesine engel oluyordu.

Kuruluş Kongresinden sonra, SRSDM'nin üye sayısı 370 idi. Birlik üyelerinin bu kadar az olmasına, tüzük gereğince her örgütün bölgesel ilkeler üzerine kurulması da etki etmişti. İşçi gençleri arasında çalışmaya yönelen başlıca birlik, gençle-

rin çalıştığı fabrikalarda ve işliklerde doğrudan doğruya gençlik örgütleri kurmaya gitmiyordu.

Şunu da belirtmek gerekir ki, SRSDM üyeleri az da olsalar çok sayıda genç üzerine etki ediyorlardı. Gençlik derneklerinin kültür, eğitim ve spor çalışmaları, Kuruluş Kongresinden önce olduğu gibi, şimdi de yalnızca işçi gençlik arasında değil, Bulgaristan gençliğinin büyük bir kısmı arasında yapılıyordu. Birliğin kurulması daha geniş ölçüde aktif, kitlevi - kültürel çalışma yürütülmesine yardım ediyordu.

5. SRSDM'NİN, PARTİNİN SOSYAL ŞÖVENİZME VE SAVAŞA KARŞI YÜRÜTTÜĞÜ MÜCADELEYE KATILMASI.

SRSDM kurulalı henüz iki ay olmuştu ki, Balkan Savaşı patlak verdi. Savaş, Bulgaristan halkını büyük güçlüklerle karşı karşıya bıraktı. Bütün siyasi partiler kudurmuşcasına bir şövenizm kampanyasına giriştiler. Geniş halk kitlelerini aldatıp, monarşi ve burjuvazinin yağmacı savaş politikasına alet ettiler. Balkan Savaşı, sosyalist hareket ve emekçi gençlik için ağır bir sınavdı. O, proletaryanın tarihi davasına ve marksizme bağlılığı ölçen bir genel denemeydi. Geniş Sosyalistler marksizme hiyanet ettiler, monarşi ve burjuvazi ile birlikte ülkeyi savaşa sürüklediler. Geniş Sosyalist Gençlik Federasyonu da, Almanya, Avusturya ve Fransa'daki sosyalist gençler birliklerinin yolunu tuttu. Sosyalist Gençlik Enternasyonali başkanı Doneberk, Avusturya Sosyalist Gençliği hainleriyle birlikte, Avusturya-Macaristan işgalcilerinin 1908 yılı Bosna

ve Hersek'i işgal etmelerini doğru buldu. Almanya Sosyalist Gençler Birliğinin yönetim kurulu, Alman emperyalistlerinin Fas'a saldırmasını selâmladı.

SRSDM, Dar Sosyalistler Partisine, marksizmin ilkelerine bağlı kaldı. SRSDM daha 1912 yılında dünyada savaşa karşı mücadele eden öncü gençlik örgütleri arasındaydı. Sosyalist gençliğin savaşa, savaş kredilerine; sosyal şövenizme karşı barış ve devrimin savunması uğrunda nasıl mücadele etmesi gerektiğini gösterdi.

SRSDM'nin sosyal şövenizme ve savaşa karşı devrimci tutumunun temeli BRSDP'nin, Balkan Savaşı karşısındaki tavrına, barış ve devrim sorunları hakkındaki siyasi programı ve taktiğine dayanıyordu. Onun bu tavrı BRSDP'nin 1912 yılında yapılan XIX. Kongresinden sonra derhal toplanan birliğin kuruluş kongresinde saptandı. BRSDP'nin XIX. Kongresi, emperyalistler ve Balkan monarşik burjuvazisi tarafından hazırlanan Balkan Savaşına karşı, Partinin siyasi çizgisini belirledi. Kongrede Hristo Kabakçiev'in **Balkanlarda durum ve sosyal demokrasi** başlıklı raporu üzerine karar alındı. Bu karar gereğince bütün Parti üyeleri ve SRSDM sıralarındaki gençler "...Balkan ülkelerinde, büyük kapitalist devletlerin işgalci politikasına aracılık yapan sınıfların, milliyetçi ve hanedanlık siyasetine karşı savaşmakla görevlidir. Parti, bu ihanet ve satılmışlık siyasetine karşı Balkan Federatif Cumhuriyeti bayrağını kaldırdı". XIX. Kongre kararları, SRSDM'yi, Partinin yönetimi altında, sosyal şövenizme, savaşa, monarşiye ve kapitalizme karşı aktif şekilde mücadele etmekle görevlendirmişti.

SRSDM, Balkan Savaşı öncesinde Sofya, Plovdiv, Varna, Gabrovo, Ruse, Provadiya ve Şumen gi-

bi önemli merkezlerde, daha sonraları da Dupnitsa, Sliven ve Burgaz'da gençlik dernekleri kurmuştu. Birlik dernekleri, emekçi gençlerin örgütlendirilmesi, sınıfsal ve marksist eğitim gibi temel görevleri ile birlikte, Balkanlarda hazırlanan savaşa karşı da mücadele yürütüyorlardı. Sofya, Ruse ve başka yerlerdeki gençlik dernekleri, birliğin kurulmasından bir kaç gün sonra, 28 Ağustos 1912 tarihinde toplantılar yaptılar. Bu topantıların hepsi, kapitalistlerin gençleri sömürmesine, geniş sosyalistlerin sosyal hainliğine, savaş tehlikesine karşı mücadele sloganları altında geçti. 1912 yılı Eylül ayında Sofya, Plovdiv, Gabrovo, Sliven ve diğer şehirlerde, Partinin düzenlediği savaş aleyhtarı gösterilere bir çok sosyalist gençlik dernekleri üyeleri de katıldı. SRSDM'nin 1912 yılı eylül ve ekim aylarında yaptığı her iki toplantıda da baş sorun burjuva gençlik örgütleri ile geniş sosyalistlerin, sosyal şövenist gençlik örgütü tarafından yayılan milliyetçilik, şövenizm ve militarizme karşı savaştı.

Burjuvazi ile elbirliği yapan Çarlık (Koburk hanedanı) 5 Ekim 1912 tarihinde Bulgaristan halkını Balkan Savaşına sürükledi. Bu savaş Balkan ülkeleri halklarını büyük sorunlarla karşı karşıya bıraktı. Binlerce genç, asker kaputu altında soğuk ve sıcakta siperlerde çürütüldü. Sınıf düşmanlarının çıkarlarına, gençliğini feda etmek zorunda kaldı. Savaş yıllarında bir çok kadın, genç ve çocuklar ordusu askeri zavotlara ve işliklere, cephedekilerin yerine alındılar. Cephede olsun, cephe gerisinde olsun birlik üyesi gençler, Partinin yönetiminde, savaşa karşı, barış uğrunda, Balkan Federatif Cumhuriyeti kurulması için mücadele ediyorlardı. Birliğin, artık başlamış olan savaşa karşı tavrı ve mü-

cadelesi halklararası sosyalist gençliğin 1912 yılı Basel'de yapılan Kongresine katılışında açıkça görüldü.

Balkan Savaşının en gergin anında, 24 Kasım 1912 tarihinde İkinci Enternasyonalin Basel'de olağanüstü Kongresi yapıldı. Aynı günlerde yine bu kentte, Sosyalist Gençlik Enternasyonali de Kongre yaptı. Partinin Basel Kongresine gönderdiği delege Hristo Kabakçiev, gençlik kongresinde SRSDM'yi de temsil etti. Kongrenin incelediği başlıca sorunlardan biri Sosyalist Gençlik Enternasyonalinin Balkan Savaşına karşı takındığı tavırdı. Hristo Kabakçiev bu sorun üzerine ayrıntılı bir rapor okudu. İngiltere, Fransa, Almanya ve Rusya'nın Balkanlarla ilgili emperyalist planlarını ve Balkan ükelerindeki kralcı burjuvazinin savaş ve soygunculuk siyasetini açıkladı. Hristo Kabakçiev, Bulgaristan Gençliği adına Geniş Sosyalistlerin ve bunların sosyalist gençlik örgütünün sosyal şövenizmlerini açığa vurdu. Kongredeki delegelere gençliğin ekonomik siyasi çıkarlarını koruma uğrunda, birliğin yürüttüğü mücadeleyi anlattı. SRSDM'nin ileride de Enternasyonalin kararlarına bağlı kalacağını, Balkanlardaki gençlerle birlikte savaşa karşı, sosyal - şövenizme karşı, Balkan Fedaratif Cumhuriyeti kurulması uğrunda mücadele edeceğini bildirdi.

Basel'de yapılan halklararası Gençlik Kongresi inceledikten sonra özel bir karar aldı. Bu karar dünya sosyalist gençliğini özellikle Balkan ülkeleri gençliğini, sosyal hainlere ve savaşa karşı mücadele etmekle görevlendiriyordu. SRSDM Kongrenin kararlarına bağlı kaldı. Balkan Savaşı yıllarında birlik üyeleri Partinin yönetimi altında, fabrika ve işliklerdeki gençler arasında, cephedeki askerler

arasında çalıştılar. 1913 yılı Partinin bir çok kentte düzenlediği 1 Mayıs gösterilerine Birlik temsilcileri de katıldı. Birlik üyeleri cephede askerleri, komutanlarının emirlerine karşı gelmeğe, Türkiye, Yunanistan, Sırbistan ve Romanya askerleriyle elele vermeye, savaş suçlularına karşı kardeşçe mücadele etmeye çağırıyorlardı.

V. İ. Lenin, Dar Sosyalistlerin, cephedeki askerler arasında kardeşleşme hareketi yaratma yolundaki çalışmalarına büyük değer verdi. 1915 yılında yapılan, Simervalt konferansında Vasil Kolarov'a bir not göndererek, Bulgaristan askerlerinin, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya askeriyle kardeşleştirme hareketinde, Dar Sosyalistlerin deneylerini delegelere anlatmasını rica etti. Bolşevik Partisinin yayın organı **Sosyal Demokrat** gazetesi 1915'de **Balkanlardaki cephelerde kardeşleşme örneği** başlığı altında bir makale yayınladı. Makalede, Bulgaristan sosyalistlerinin bu konudaki deneyleri değerlendirildi. Doğal olarak, Bolşeviklerin verdikleri bu değer sosyal şövenizm ve savaşa karşı, Parti üyeleriyle omuz omuza mücadele eden SRSDM üyelerinin çalışmalarına da aittir.

Balkan Savaşı 1 Ağustos 1914 tarihinde patlayan Birinci Dünya Savaşının başlangıcıydı. Her iki düşman blok için de haksız olan bu savaş, emperyalist savaşıydı. Savaşın başlamasından iki gün geçer geçmez II. Enternasyonaldaki öncü partilerin (Alman ve Fransa partileri) yönetim kurulları, savaş kredilerini desteklediler ve proletaryayı öz burjuvalarının çıkarı uğrunda savaşa çağırdılar. Fransa Sosyalist Partisi önderleri Ged ile Samba 26 Ağustos 1914 tarihinde savaşçı emperyalist hükümette bakan oldular. II. Enternasyonal başkanı

Emil Vandervelt Belçika kral hükümetinde bakanlık görevi aldı. İngiltere, Avusturya, Macaristan ve başka ülkelerdeki sosyalistler ve yönettikleri sosyalist gençlik birlikleri de bu hıyanet yolunu tuttular. Savaşan ülkelerdeki sosyalistler birbirine düşman iki gruba ayrıldı. Her iki grupta kendi burjuvazisinin emperyalist politikasını savunuyordu. Oportünistlerle burjuvazi arasındaki, yıllarca gizlenen birlik savaş öncesi günlerde açık birliğe çevrildi. Oportünizm sosyal şövenizmle kaynaştı.

Halklararası sosyalist harekette oportünizmin alıp yürünmesi, İkinci Enternasyonalin tümüyle dağılmasına sebep oldu. Savaş sırasında marksizmin yüksek ilkelerine, yalnızca Bolşevik Partisi bağlı kaldı. Lenin'in yönetimi altında Bolşevikler, Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, Bulgaristan, Romanya, Sırbistan, İsviçre ve öteki ülkelerdeki çeşitli devrimci grupların ve akımların birleşmesi uğrunda büyük çabalar harcadılar. Amaçları, bu grupları emperyalizme, sosyal-şövenizme ve savaşa karşı devrimci enternasyonal kurma uğrunda mücadele etmeye zorlamaktı.

29 Haziran 1914 tarihinde Sofya'da BRSDP'nin XX. Kongresi açıldı. Parti, emperyalistlerin hazırladıkları Birinci Dünya Savaşına karşı durumunu belirledi. Kongrede Birliğin Merkez Yönetim Kurulu üyeleri de hazır bulundular. L. Kandev, Partinin örgütünü, V. Lenkov SRSDM'yi, İ. Klisarov'da Sofya işçilerini temsil ediyordu. Aynı yılın 30 Haziranında da SRSDM'nin I. Kongresi yapıldı. Kongrede incelenen en önemli sorun, savaş sorunuydu. Kongre kararları, Bulgaristan'ın savaşa girmesine karşı, burjuva gençlik örgütlerinin ve geniş sosyalistler gençlik birliklerinin açtıkları şövenist

kampanyaya karşı, birlik derneklerinin yürüttüğü mücadeleye çok yararlı oldu.

Birinci Dünya Savaşında geniş sosyalistler ve onların gençlik kuruluşları Fransa, Belçika, Almanya ve diğer ülkelerdeki hain sosyalistler gibi savaşı destekledi. Onlar tereddüt etmeden kendi temsilcileriyle, savaşçı burjuva koalisyon hükümetine girmeye hazır olduklarını bildirdiler. Dobruca, Trakya ve Makedonya'nın Bulgaristan'a katılması yolunda yapılan her savaşı destekleyeceklerini belirttiler. Geniş sosyalistlerin savaş kredilerini desteklemeleri de ihanetti. Bulgaristan halkı ve işçi sınıfı önünde, Bulgaristan'ın Birinci Dünya Savaşına sürüklenmesinden onlar da suçludur.

SRSDM, Bulgaristan savaşa girinceye kadar, BRSDP'nin XX. ve XXI. Kongreleri tarafından saptanan politik çizgi, ve taktiğini güdüyordu. Birliğin, 9.Ağustos. 1915 tarihinde yapılan İkinci Kongresi, L. Kandev'in **Savaş ve işçi gençlik** başlıklı raporu üzerine karar aldı. SRSDM, Partinin çizdiği yoldan sapmadan yürüyerek, Birinci Dünya Savaşının emperyalist savaşı olduğunu, iki düşman blok arasında halledilmedik ekonomik ve politik sorunlar yüzünden patlak verdiğini ve haksız olduğunu anlatıyordu. Emekçi gençliğin görevi, Partinin bayrağı altında, hangi blok tarafına olursa olsun, Bulgaristan'ı savaşa sürüklemek isteyenlere karşı mücadele etmekti. Sofya, Plovdiv, Gabrovo, Ruse, Burgaz, Stara, Zagora ve diğer yerlerdeki birlik dernekleri, 1914 -1915 yıllarında, 101 yönetim kurulu toplantısı, 69 da örgüt toplantısı yaptılar. Bu toplantılarda ele alınan en önemli sorunlardan biri savaşa karşı mücadeleydi. SRSDM, Partinin düzenlediği savaşa karşı 7 gösteriye de katıldı. Birliğin Merkez Yönetim Ku-

rulu para yokluğu içinde 4 genelge ile 2 bildiri yayınladı. Bunlarla, gençliği olanca gücüyle sosyal şövenizme, emperyalist savaşa karşı, barışın, Balkan Federatif Cumhuriyetinin, dünya Sosyalist devriminin zaferi için mücadeleye çağırıyordu.

SRSDM, Marksizm ilkelerine, proletarya Enternizme tümüyle karşıydı. O, Parti politikasını izleyerek, gençliğe, Balkanlarda milli meselenin, Dobruca, Makedonya ve Trakya sorununun çözümünün burjuvaziyle, Geniş Sosyalistlerin istediği gibi savaş yoluyla değil, Balkanlardaki halkların savaşa ve kapitalizme karşı, Balkan Federatif Cumhuriyetini kurma yolunda birlikte mücadeleleriyle mümkün olduğunu anlatıyordu.

SRSDM, Marksizm ilkelerine, proletarya enternasyonalizmine bağlı kalarak, Fransa, İngiltere, Almanya, Belçika, Avusturya ve diğer ülkelerdeki sosyal demokrat partilerinin büyük hiyanetine, Sosyalist Gençlik Enternasyonalinin yürüttüğü sosyal şövenist politikaya karşı çıktı. Bolşeviklerin, halklararasında sosyalist gençler konferansını toplantıya çağırma girişimini, İsviçre Sosyalist Gençler Birliği ile destekledi. Halklararası sosyalist gençler konferansına ancak sağlam ve devrimci tavırları olan sosyalist gençlik birlikleri temsilcilerinin gelmeleri gerekti. SRSDM, bu konferansı düzenliyenlere gönderdiği mektupda şöyle diyordu: "Biz, işçi kitleleri arasında sosyal demokrasinin kuvvetlenmesine olanca gücümüzle yardım etmek istiyoruz. Sosyal demokrasinin kapitalizme ve emperyalizme, monarşi ve militarizme karşı zafer kazanabilmesi için amansız sınıf mücadelesi yolunu zorunlu görüyoruz. Bize göre, Sosyalist Gençlik Enternasyonali işte böyle bir programla ortaya çık-

malı, temel görevide, gençliği devrimci sosyalizm özünde eğitmek olmalıdır."

Savaş içinde Marksizme bağlı kalan sosyalist birliklerin ilk halklararası konferansı, 4 Nisan 1915 tarihinde Bern şehrinde yapıldı. SRSDM bu konferansta Stoyan Minev tarafından temsil olundu. Konferansta Stoyan Minev'in okuduğu raporu V.İ. Lenin daha önceden görmüştü. Konferans sırasında S. Minev, Bolşevik Partisi temsilcileri İnesa Armand ve Egorov ile devamlı görüşme halindeydi. Stoyan Minev'in raporu savaş sırasında birliğin Marksist cephesinin sapasağlam durduğunu açıklıyordu. Raporda, BRSDP'nin önderliği altında, Bulgar oportünistleri Geniş Sosyalistlerin sosyal şövenizmine ve hainliğine karşı SRSDM'nin amansızca mücadele yürüttüğü belirtiliyordu. Stoyan Monev BRSDP'nin II. Enternasyonal Partilerinin ihanet ve sosyal şövenistliğini büyük bir nefretle karşıladığını bildirdi. SRSDM; BRSDP'nin, Plehanov ile Alman sosyal şövenisti Karl Legin'in, Bulgaristan Sosyalistlerini düşman koalisyonlarından biri tarafında savaşa sürükleme çalışmalarına karşı yaptığı mücadeleyi destekliyordu. Minev konferansta okuduğu raporda, Geniş Sosyalistlerin ve onların yönetimlerindeki gençlik birliğinin iç yüzlerini şöyle açıkladı: "Geniş Sosyalistler oportünisttirler. Dış dünya önünde kendilerini devrimci gösterirler. Aslında ise iki yüzlü milliyetçidirler." Minev, Bulgaristan Proleter Gençliği adına şu açıklamada bulundu: "öz Partisi etrafında sımsıkı birleşen Birlik, emperyalist savaşa ve sosyal şövenizme karşı, Balkan Federatif Cumhuriyeti kurulması yolunda mertçe savaşmaktadır ve savaşacaktır."

Minev'in bu konferansa katılışı, Bulgaristan

Sosyalist Hareketiyle Bolşevikler arasında, bağlar kurulması ve kuvvetlenmesine çok yardım etti.

13 Ekim 1915 tarihinde, Radoslavov, Alman emperyalistleri yararına, Antant ülkelerine savaş ilan etti. Geniş sosyalistler ve yönettikleri gençler birliği şu açıklamada bulundular: "Vatan tehlikededir! Sırplar ve Rumlar bize saldırdı. Biz savunma savaşı yapıyoruz. Vatanı korumak boyun borcumuzdur. Onlar (Sırplar ve Rumlar) öldürülen 150 bin Bulgar askerinden, sonsuz yıkıntı ve acıdan, ikinci ulusal yıkımdan sorumludurlar."

SRSDM'nin savaşa karşı tavrı hiçte böyle değildi. Savaş, binlerce genci, fabrikaları bırakıp cepheye gitmek zorunda bıraktı. Birlik derneklerinde çok az genç kaldı. Kalanları da tüm çalışmalarını partinin çalışmalarıyla birleştirdi. Savaşa karşı gösteri, miting ve eylemlere katıldılar. Merkez Komitesi ve yerel örgütlerin yayınladıkları bildiri, çağrı, genelge ve diğer savaş aleyhtarı yazıları kasaba ve köylerde dağıtanlar onlardı. Hastanelerde yaralıları ziyaret edenler, yardım edenler asker ailelerine göz kulak olanlar gene onlardı. Parti üyeleriyle birlikte fabrikaları, işlik ve mahalleleri dolaşıp savaş hakkında halkı aydınlatıyorlardı. Birliğin cephede olan üyeleri enternasyonal görevlerinide unutmadılar. Partinin yönetimi altında askerler arasında büyük bir aydınlatma çalışmasında bulundular. Askerlere komutanlarının emirlerine itaat etmemelerini, cephede Sırp, Romen ve Yunan askerleriyle kardeşleşmelerini söylüyorlardı. Bunlar, askerleri dünya sosyalist devriminin zaferi yolunda savaşa çağırıyorlardı. Asker isyanlarına Birlik üyeleride katılıyordu.

SRSDM, dar sosyalistler partisinin yönetimi al-

tında doğdu, gelişti ve çelikleşti. Dar Sosyalistler Partisi devrimci marksist bir akımı temsil ediyordu, İkinci Enternasyonal partilerinden Bolşevik Partisine en yakın olanıydı. Doğal olarak, SRSDM nin sosyal-şövenizme ve savaşa karşı politik çizgisini, dar sosyalistler partisinin tavrı belirledi. Birinci Dünya Savaşı döneminde Partinin hata ve zayıflıkları, SRSDM'nin de hata ve zayıflıkları oldu. Fakat bu hatalar düzeltilemez değildi. Dar Sosyalistler Partisi, geçtiği yolu gözden geçirerek ve Bolşeviklerin etkisi altında hatalarını düzeltti. Kautskyci yanılmalardan kurtuldu. Bu ona daha sonraları yeni tip marksist parti olarak gelişme olanağı verdi. Partinin yolu, SRSDM'nin de yoluydu. Bu yol sayesinde Birlik savaştan sonra Bulgaristan işçi gençliğinin gerçek bir örgütü olarak gelişti ve Komünist Gençlik Enternasyonalinin şanlı saflarında gereken yerini aldı.

İKİNCİ BÖLÜM

BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİNDEN SONRA İŞÇİ GENÇLİK HAREKETİNİN GELİŞMESİ

1. BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİNİN BULGARİSTAN'DA YAPTIĞI YANKILAR. GENÇLİĞİN, EMPERYALİST SAVAŞA KARŞI MÜCADELEDEKİ ROLÜ VE EKİM DEVRİMİ GÖRÜŞLERİNİ YAYMA HAREKETİNE KATILIŞI.

Bolşevik Partisi ve Lenin'in yönetiminde birleşen Rusya işçileri ve köylüleri, 1917 Ekiminde yeryüzünde ilk işçi - köylü egemenliğini kurdular. Bu, o güne kadar tarihte bir benzeri olmayan ilk işçi - köylü hükümetiydi. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi diye bilinen bu olay insanlık tarihinde tamamen yeni bir çağ açmıştır: her türden sömürü düzenlerinin yıkılması, tamamen yeni, sınıfsız, Sosyalist - Komünist düzenin kurulması çağını açmıştır. Bundan dolayı tarihe insanlığın gelişmesinde enbüyük olay olarak geçmiştir.

Halklar o zamana dek görülmemiş korkunç bir savaşın, Birinci Dünya Emperyalist Savaşının acıları içinde kıvranıyorlardı. Rusya'da, işte böyle bir sırada yapılan bu devrim bütün dünyada derin yankılar uyandırmıştır. Bu zafer, bütün emekçi ve ezilenlere, mutlu günlere ulaşma, kapitalist sömürüden kurtulma ve sömürge köleliğinden yakayı kurtarma umutları uyandırmıştır. Buna karşılık Ekim Devrimi her ülkede, burjuvazi tarafından büyük bir kin ve nefretle karşılanmıştır.

Ülkemiz Bulgaristan'da da burjuvazi Ekim Devrimini böyle karşıladı. Burjuva **Mir** gazetesi şöyle yazdı: "Bolşevizmden korununuz! O, bulaşıcıdır, veba hástalığından da tehlikelidir." O zamanın başbakanı V. Radoslavov bir Alman gazetesi muhabirine duygularını şu sözlerle açıkladı: "Bolşeviklerin günü sayılıdır. Anarşi almış yürümüştür... Biz Bulgarlara gelince, ben, yalnızca şunu söyleyebilirim ki, Bolşevikler bizim düşmanımızdır."

Bulgaristan burjuva basını, hep bir ağızdan Ekim Devrimine, Lenin ve Bolşeviklere lânet okuyor ve küfürler ediyor, onların yakında yıkılmak zorunda kalacakları palavrasını savuruyordu. Genç Sovyet Devleti,büyük ekonomik zorluklara, açlık ve yokluklara katlanarak, dört bir yanı, emperyalist canavarlar tarafından çevrili ve her an paramparça edilmek tehlikesi kaşısında bile, yaşıyor, gelişiyor ve kuvvetleniyordu. Sovyet Devleti bu gücü ve kuvveti Rusya emekçilerinin sonsuz destek ve heyecanıyla, bütün dünya ezilenlerinin sevgi ve hoşgörüsünden alıyordu.

BRSDP, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin başarısını, daha başlangıçta selâmladı ve onun büyük davasını benimsedi. **Avrora**'nın top sesleri yeni bir dünyanın doğduğunu ve insanlık tarihinde yeni bir çağın açıldığını ilân ettikten yalnızca üç gün sonra **Rabotniçeski Vestnik** şunları yazdı: "Rus Devrimi, 7 Kasımda sağlam ve umutlu ellere geçmiştir. Büvük Rusya Cumhuriyeti, 7 Kasımdan sonra, kesinlikle belirtilmiş yeni aydınlık bir yoldan yürümektedir. Bu yol barış yoludur, üç yılı aşan bir süreden beri halkları mahkûm etmiş olan korkunç felâketlerden kurtuluş yoludur. Yıllardan beri kurtuluşu uğrunda kahramanca savaşan ve sayısız kurbanlar veren

devrimci Rusya proletaryası, yıkıcı ve korkunç bir savaşa son verme yolunu bulmakla, halkları toptan yok olmaktan kurtarmakla insanlığa unutulmaz bir tarihi görev yapacaktır. Barış, özgürlük ve halklararası kardeşlik getiren kahraman Rusya proletaryasını büyük bir sevinçle selâmlıyoruz." Ertesi gün 10 Kasım 1917 de, Halk Meclisinde bir konuşma yapan Dimitir Blagoev, Partinin, Ekim Devrimini tümüyle desteklediğini açıklamış, onu, burjuva saldırılarına karşı savunmuş ve Bolşeviklere **yoldaşlarımız** demiştir.

Sovyet Hükümetinin uluslararası alanda ilk girişimi, bilindiği gibi, **Barış Kararı Bildirisi** olmuştur. Sovyet Hükümeti, bütün ülkelerin hükümet ve halklarına seslenen bu **Barış Kararı Bildirisiyle** savaşa son verilmesini ve barış antlaşması imzalanmasını teklif ediyordu. BRSDP, bildirinin halka duyurulması için çok çalıştı. Çok sayıda bastırarak cephe ve cephe gerisinde büyük ölçüde dağıttı. Partinin parlamento grubu, Bulgar Hükümetinin, teklif edilen Bildiriyi kabul etmesini ısrarla istedi.

Cephede bir çok asker, yabancıların çıkarlarına, özellikle Alman emperyalistleri ve Bulgaristandaki yerli ortaklarının çıkarlarına savaştıklarını gittikçe daha açık anlamaya başladı. Ezilmiş, bitkin asker kitleleri arasında, yavaş yavaş şu çağrı dolaşmaya başladı: **Rus Kardeşlerimizin örneğini tekrarlayalım!** Askerler arasında çok sayıda ve sık sık bildiriler dağıtılmaktaydı. Bunların çoğu el yazısı ile hazırlanıyordu. Basit bir dille yazılan bu bildirilerde, Ekim Devriminin etkileri açıkça görülüyordu. Askerler arasında, sık sık kargaşalıklar ve isyanlar patlak veriyordu. Bunlara, çoğunluğu köylü olan asker kaputu giymiş gençlik geniş ölçüde

katılıyordu. 1918'de yüzlerce asker silâh omuzda cepheyi terk ederek evlerine dönüyordu.

İzinli olarak evlerine gidenler ise, kıtalarına dönmüyorlardı. Bu askerler kendiliğinden bir araya gelerek silahlı çeteler kurmaya başladı. Bu çeteler, bir çok durumlarda, halkı soyan, mal ve mülkünden eden idare organlarına ve bunların keyfi baskı hareketlerine karşı savaşıyorlardı.

Bulgaristan, 1912'den beri, hiç ara vermeden savaşmaktaydı. Ülke içinde ve cephegerisinde durum gittikçe ağırlaşıyordu. Pahalılık almış yürümüştü. Şehirli ve köylü emekçi kitlelerinin çoğunluğu, yoksulluk ve açlık içinde bocalarken bir avuç karaborsacı savaş vurguncusu hesapsız bir şekilde har vurup harman savuruyordu. Durum gittikçe dayanılmaz bir hale gelmişti. Bütün ülkeyi güçlü grev hareketleri, kadın gösteri ve isyanları kaplamıştı. Emekçi ve öğrenci gençlik aktif olarak bu eylemlere katılıyordu. Plovdiv'li biri o günleri şöyle anlatıyor: "Çok iyi hatırlıyorum. 1918'in güzel bir ilkbahar günüydü. Derste bulunuyorduk. Birden Kent Mahkemesi binasının taş yağmuruna tutulduğunu gördük. (O zamanlar İktisadi ve Sosyal İşler Müdürlüğü bu binada bulunuyordu.) Anladık ki, müdürlük binası, açların saldırısına uğramıştı. Öğretmenin darılmasına kulak asmadan yerlerimizden fırlayıp sokağa yürüdük. Sokak tıklım tıklımdı. Çoğunlukla kadın sesi işitiliyordu. Fırlatılan taşlar camlara doğru uçuyordu. Herkes ileri geçmek istiyor, bağırıp çağırıyordu. Mahkeme binası tarafındaki kaldırım üzerinde kılıçlarını çekmiş atlı askerler görülüyordu. Komutanları yaşlı bir yüzbaşıydı. Süvariler, atlarını insanların üzerine sürerek ve kılıçlarının ters tarafları ile vurarak, kalabalığı

dağıtmak istiyordu. Fakat kadınlar bir adım bile geri çekilmiyordu. Bunlar, sanki açlıktan değil de, kılıç darbeleri altında ölmek istiyorlardı.

Öğrencilerde, kadınların saflarına geçti. Bu, kadınları daha da yüreklendirdi. Bir ara "Belediye Reisine gidelim" diye sesler işitildi. Kadınlar **Cuma** alanına doğru yürüdüler. Plovdiv Belediye Reisinin evini çepeçevre sardılar. Korkudan ne yapacağını şaşıran reis tavan penceresinde göründü Elinde tüfek vardı. Kadınlara doğrultmuştu. Topluluktan **Rezalet! Katil!** sesleri gürleyince pencereden uzaklaşmak zorunda kaldı. Bina içine dalan kadınlar, mahzende depolanan kaşar peynirini dışarı taşımaya başladılar."

Asker gençlik 1918 sonbaharında Dobro Polede cephesinin bozulmasından sonra patlayan Vladaya ayaklanmasına da aktif olarak katıldı. Öfkeden coşan asker kitleleri o zamanın burjuva yöneticilerinden hesap sormak için Sofya yolunu tutmuştu. Onların istekleri savaşa son vermek ve evlerine dönmekti. İstekler arasında: monarşinin kaldırılması, Bulgaristan Cumhuriyetinin ilân edilmesi gibileri çok yaygındı. Fakat, Alman askerlerini ve toplarını işe koşan Bulgaristan burjuvazisi, ayaklanmayı kana buladı. Vladaya ayaklanması kendiliğinden başlamıştı. Örgütsüzdü, iyi hazırlanmamıştı, hareket çizgisi iyi belirtilmemişti, somut ve açık bir plana bağlanmamıştı. Bu yüzden de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. O zamanlar, BRSDP devrime, Bulgaristan için uzak bir görev olarak bakıyor, böyle bir devrimin somut sorunlarını ele almaya yanaşmıyor ve işçi sınıfının stratejik müttefikleri sorununu, özellikle köylülerin rolünü henüz anlayamıyordu. Parti, bir yandan, küçük mülk sahiplerinin

devrimci yönlerini görmemekte direniyor, öte yandan da tutucu yönlerini abartıyordu. Köylülerin belirli bir ortamda, kapitalist köleliğe karşı hoşnutsuzluk gösterebilecekleri ve hatta savaşa girebilecekleri olasılığını kabul etmiyordu. BRSDP, yoksul köylülerin devrimde işçi sınıfının yardımcısı olamayacakları kanısını savunuyordu.

BRSDP bu sırada, devrimci uyuşmaların rolünü, demokrasi ile sosyalizm arasındaki ilgiyi ve oranı da anlamıyordu. Bundan dolayı da, köylerde büyük nüfuza sahip bulunan Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği ile birlikte hareket ve savaş fikrine karşıydı. Tek sözle, her ne kadar sınıf düşmanına karşı kesin, amansız çıkışlarıyla tamamen devrimci gibi görünüyorlarsa da, BRSDP henüz leninist nitelikte bir parti değildi.

Ekim Devriminin, Bolşevik Partisi hareketlerinin, Lenin'in çalışma ve eserlerinin BRSDP üzerinde etkisi gittikçe artıyordu. Bu etkilerin zoruyla Parti, çalışma ve tavrını sık sık gözden geçiriyordu. Fakat, leninizmi gerçek anlamı ve derinliği ile kavramak ve benimsemek uzun süreli ve zor bir işti. BRSDP'nin doğrudan doğruya etkisi altında çalışan gençlik, olaylarla dolu bulunan bu yılların ateşi içinde politik bakımdan olgunlaşıyordu. Savaş yıllarında örgüt hayatına son vermek zorunda kalmış olan, devrimci gençlik örgütlerini, politik bakımdan canlandıran işte bu gençlerdi.

2. İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN ÜÇÜNCÜ KONGRESİ, KİTLEVİ KOMÜNİST HAREKETİNİN YARATILMASI VE BOLŞEVİKLEŞMEYE YÖNELMESİ.

Emekçilerin devrimci hareketlerinden telaşa düşen Bulgaristan burjuvazisi, ateşkes antlaşmasını imzalamaya acele etti. Bundan sonra da 1919 da Nöy Antlaşmasını imzaladı. Birinci Dünya Emperyalist Savaşı Bulgaristan'ı çok sıkıntıya uğratmıştır. 150. 000 den fazla ölü, daha çok yaralı vermişti. Bunların çoğu gençti. Canlı ve cansız üretim araçları ve işlenir toprak sahaları, hemen hemen yarıya inmişti. Nöy Antlaşmasına göre Bulgaristan ağır savaş tazminatı ödemek zorundaydı.

1918 yılı çok bereketsiz bir yıl oldu. Tahıl depoları savaş yıllarında tümüyle boşalmıştı. Hazinenin altın yedekleri karşılığında Amerika'dan buğday satın alınmıştı. Bu, Bulgaristan parasının satın alma değerini daha da düşürdü. Ülkede görülmemiş bir pahalılık aldı yürüdü. Endüstri işletmeleri; ham madde ve yakıt yokluğu, yedek parça yetersizliği yüzünden, çok defa çalışamıyordu. Şehirli ve köylü emekçi vatandaşların şikayet ve hoşnutsuzlukları devam ediyordu. Radoslavov'un Burjuva Hükümetinin amansız terörüne karşı, halk, protestolarını durdurmuyordu. Aleksandır Malinov'un başkanlığında kurulan yeni hükümet de, aynı güçsüzlüğün içinde çırpınıyordu. Bu hükümet de, Bulgaristan'ı Almanya'nın yanında emperyalist savaşa sokan eski politikayı uygulamakta devam ediyordu. Cephede patlak veren isyanlardan ve asker ayaklanmalarından sonra, savaştan çıkan Bulgaristan'da artık böyle hükümetler tutunamazlardı. Geleneksel bur-

juva partileri, halk arasında değerlerini tamamen yitirmişlerdi. Monarşi ile büyük burjuvazi bu durum karşısında, sosyal demokratlar, çiftçiler ve narodnyaklardan da kurulacak bir koalisyon hükümetini iktidara getirmeyi tercih etti. Özentileri: sarsılan egemenliklerini kurtarmaktı.

Bulgaristan'ın Birinci Dünya Savaşından sonraki yıllarda da devam eden ağır ekonomik durumu, emekçi gençliğin durumunu da kötüleştiriyordu. Sanayi işletmelerinde ve zanaatçı atölyelerinde çalışan genç işçilerin sayısı, bir hayli artmıştı. İnsan sağlığı için tehlikeli olan tütün üretiminde çalışanların büyük bir kısmını gençler ve öncelikle kızlar oluşturuyordu.

Genç işçiler, yaşlı işçiler kadar çalıştırıldıkları halde. daha az ücret alıyorlardı.

Emekçi köylü gençliğin ve özellikle ırgatların durumu da ağırdı. Sabahtan akşama dek, zenginlerin çiftliklerinde kamburu çıkana kadar çalışıyorlar, ahırlarda yatıp kalkıyor ve çoğunlukla da kuru ekmek, soğan ve tuzla karınlarını doyuruyorlardı.

Öğrenci gençliğin önemli bir kısmını oluşturan yoksul şehir ve köy ailelerinin çocukları da, aynı ağır şartlar altında bulunuyorlardı. Bu gençler, yazın inşaat işlerinde, tütün mağazalarında, ağır kır işlerinde çalışıyor, lokanta ve meyhanelerde garsonluk yapıyorlardı. Bilime susayan bu gençler, lokmalarını bölüşerek yarı aç yarı tok bir yaşam sürüyorlardı. Eski ve yamalı elbiselerle yaşıyorlardı, üstelik de sık sık hastalanıyorlardı. Varna'nın kız ortaokullarından birinde o sıralarda yapılan bir sağlık muayenesini anlatan raporda şöyle denilmektedir: "Kız öğrencilerin sağlık durumu, adale gücü, boy

ve kiloları yetersizdir. Bu durum, kötü yaşam koşulları ile ilgilidir.

Geçen yıl okul sağlık merkezinde muayenesi yapılan 240 hastanın büyük bir kısmında anemi, bronşit, boğaz iltihabı görülmüş, dördünde de verem bulunduğu anlaşılmıştır."

Genellikle, o zamanın koşulları içinde **ohtika** denen verem genç işçi, köylü ve öğrencilerden eksik olmuyor. Henüz çiçek açtıkları çağda onları yok ediyordu.

Savaştan sonra, halk arasında devrimcilik ve sola kayma eğilimlerinin hızla geliştiği görüldü. Bunu en açık bir şekilde ortaya koyan, Komünist Partisinin büyük çapta halka inmesi ve güçlenmesi oldu. Bu devrimci gelişme, gençliği de kapladı. 1919 yılı ortalarında üye sayısı yalnızca 585 kadar olan SRSDM'nin etkisi de birdenbire arttı. Emekçi gençlik, pahalılığa, açlığa, basına konan sansür ve sıkıyönetime karşı, parti tarafından örgütlendirilen protesto, grev ve gösterilere, toplantı ve mitinglere de gittikçe daha aktif bir şekilde katılıyordu. Örneğin, 1919 1 Mayıs gösteri yürüyüşüne gençlik aktif olarak katıldı. Sınıf odalarını bırakıp çıkan öğrenci gençlik de emekçilerle birlikte bu yürüyüşlere katılmıştır.

O zaman artık grev komitelerine gençlerden de bir çok temsilciler alınıyordu. Genel işçi istekleriyle birlikte, genç işçilerin istekleri de ileri sürülüyordu. Eşit emeğe karşı eşit ücret, gece çalışmasının yasaklanması, gençler için 6 saatlik iş gününün kabulü gibi özel istekler bunlar arasındaydı. Okullarda boykotlar almış yürümüştü. Bu boykotlarda gerici eğitim ve öğrenim sistemi protesto ediliyor, öğrenci dernekleri kurma hakkı isteniyordu.

İşte böyle bir durumda 25 Mayıs 1919 tarihinde, Üçüncü Birlik Konferansı toplantıya çağrıldı. Bu sırada Parti Kongresi de toplanmış ve çalışmalarına başlamıştı. BRSDP bu kongresinde **Komünist Partisi** adını alarak Komünist Enternasyonaline girdiğini duyurdu. Bütün çalışmaları ve özellikle program bildirisiyle bu Kongre, Partinin gelişme tarihinde çok önemli bir yeralmaktadır.

Parti, bildirisinde: Sovyet iktidarı, proletarya diktatörlüğü ve silahlı ayaklanma ilkelerini kabul etmişti. Bu, Leninizmi benimsemeye doğru, Partinin önemli bir adım attığını gösteriyordu. Fakat gene de Parti o zaman daha kendi devrimci hareket ve deneylerini tam olarak değerlendiremedi. Örneğin, savaş içinde yaptığı devrimci mücadelelerini, özellikle 1918 askeri ayaklanmasını Leninizm açısından ölçüye vuramadı. Program bildirisinde, Bulgaristan'ın ekonomik ve politik durumu somut bir tahlilden geçirilmiyor, proletaryanın müttefikleri konusu da, küçümsenmekte devam ediyordu.

SRSDM nin III. Kongresi, ülkemizdeki işçi gençlik hareketinin gelişmesinde önemli yer alır. Kongreye, 12 gençlik derneği ile Merkez Yönetim Kurulundan 25 delege gelmişti. Kongrenin çalışmaları, doğrudan doğruya Parti Kongresinin etkisi altında geçmiştir. Kongre, Bulgaristan Komünist Partisi (BKP) nin Program bildirisini olduğu gibi kabul etmiştir. Bütün delegeler Ekim Devrimini sevinçle karşıladıklarını ve onun gerçekleştirdiği yeni düzeni candan desteklediklerini belirtmişlerdir.

Kongre, SRSDM nin Komünist Gençler Birliği (BKMS) adını almasını kararlaştırmıştır.

Bulgaristan da Komsomol bu şekilde kurulmuştu. Kongrenin kabul ettiği kararda şöyle de-

niyordu: "Bugünkü devrimci durum, BKMS den, her zamankinden fazla şunları ister: proletarya ile küçük mülk sahibi kentlinin ve köylünün çocuklarını toplayıp bayrağı altında birleştirsin: Bunları Komünizmin özüyle eğitsin, devrimci ahlâkı aşılayarak gençleri, komünizmi gerçekleştirecek cesur ve sabırlı savaşçılar olarak yetiştirsin..." Bu amaca uygun olarak Kongre, her yerde Parti örgütüne bağlı gençlik derneklerinin kurulmasını, konuşmalar, konferanslar, koro, tiyatro, orkestra grupları, gezi ve gençlik karşılaşmaları vb. düzenleme ve örgütlendirme yoluyla, emekçi gençler arasında aktif bir çalışmaya geçilmesini kararlaştırdı.

Ülkemizde, Leninist nitelikte bir gençlik birliğinin kuruluş temelleri III. Kongrede atılmıştır. Onun büyük önemi de, her şeyden önce, bundadır. 29 Ekim 1918 tarihinde Sovyetler Birliğinde kurulan Lenin Komsomolunun örneğince, bizim Komsomolda gençliği geniş ölçüde, Komünizmin özüyle eğilen bir okul durumuna gelmeye çalışıyordu.

Bulgaristan Komsomolu ile BKP arasında sıkı bir örgüt bağı kuruldu. Komsomol, Parti yönetimini kabul ediyor ve onu arıyordu. Parti de, Komsomola eğitimci ve konuşmacı göndermekle her çeşit yardımda bulunuyordu: klüplerini gençlerin çalışmalarına açıyor, genç Partilileri görevli olarak gençlik örgütlerinde çalışmaya gönderiyordu vb. Gençlik komitelerine Parti temsilcileri gönderildiği gibi Parti komitelerine de gençlik temsilcileri alınıyordu. III. Kongrede BKMS nin yayın organı olarak **Çerveno Zname** (Kızıl Bayrak) gazetesinin çıkarılması kararlaştırıldı. Fakat o zamanlar İçişleri Bakanı geniş sosyalist **Krstü Pastuhov,** gazetenin böyle **korkunç** bir ad altında basıl-

masına izin vermedi. 25 Temmuz 1919 da, Bulgaristanda Komsomolun yayın organı **Mladejka Pravda** gazetesinin ilk sayısı çıkmıştır. Bu ad, Bolşevik Partisinin organı **Pravda** gazetesinden alınmıştı. Bütün bunlardan ötürü III. Kongre daha sonraları, BKMS nin I. Kongresi olarak kabul edildi.

Ekim Devriminin zaferi ve Sovyet halklarının yabancı emperyalist işgale, açlığa ve inanılmaz zorluklara karşı yaptığı savaşlarda gösterdikleri kahramanlıklar bütün emekçilerimiz arasında olduğu gibi, gençlik üzerinde de çok büyük etkiler yapmıştır. **Mladejka Pravda** gazetesi, Rusya işçileri ve köylülerinin başarı ve kahramanlıklarını gençlik arasında yayan birçok makale ve yazılar yayınlıyordu. Bunlarda Devrimci Sovyet Gençliği ve Sovyet Komsomolu örnek gösteriliyordu. Lenın bayrağı yükseklerde dalgalandırılıyor, Leninist ilke ve görüşlerin propagandası yapılıyordu.

Yeni kurulan Komsomolun çalışmalarında, III. Kongreden sonra, önemli gelişmeler görüldü. Komsomol örgütlerinin daha ilk aylarda sayısı 12'den 37'e, Eylül ayında ise 45'e yükseldi, üye sayısıda 800'ü buldu. Gençlik dernekleri tarafından geziler, spor oyunları, toplantılar düzenleniyor, marksizm - leninizmin ana konuları üzerine konferanslar veriliyor, raporlar okunuyordu.

Komsomolun yönetimi ve etkisi altında bulunan emekçi gençlik, Parti tarafından örgütlendirilen çeşitli hareket ve gösterilere aktif bir şekilde katılıyordu. Gençlik, özellikle, 27 Haziran 1919 da, kapitalist sömürücülüğe ve polis terörüne karşı yapılan gösterilere, büyük bir heyecanla katılmıştı. Sofya Komsomolcuları hükümetin yasak ettiği **Rabotniçeski Vestnik** gazetesini dağıtıyorlardı.

Komsomolda, Parti gibi, Nöy Barış Antlaşması soygunculuğuna karşı cesurca mücadeleye koyulmuştu. Bulgaristan burjuvazisi ülkenin çıkmaza götürülmesindeki suçunu maskelemek, gizlemek amacıyla, 30 Eylül 1919 da, barış antlaşması şartları aleyhinde matem gösterileri tertiplemişti. Parti de, oynanan oyunun iç yüzünü halka açıklamak ve ağır barış koşullarını protesto etmek üzere karşı toplantılar düzenledi. Bu toplantılara emekçi gençlik kalabalık bir şekilde katıldı. Burjuvazinin, matem gösterilerine zorla götürdüğü öğrenciler, oradan kaçarak, Partinin düzenlediği halk gösterilerine geliyorlardı. Komsomol, gençlerin sömürülmesine, haklarından yoksun ve cahil bırakılması na karşı mücadelesiyle, sosyalizm yolunda yürüttüğü savaşlarıyla, dürüstlüğü, fikir açıklığı ve cesurluğuyla, emekçi gençlik üzerindeki etkisini hızla arttırıyordu. BKMS artık ülkede en güçlü gençlik örgütü durumuna geliyordu.

Demiryolcuların 1919 yılını 1920 ye bağlayan günlerde başlayan büyük grevi, emekçi gençliğin politik gelişmesinde çok önemli rol oynamıştı.

Komsomol örgütleri yurdun her yerinde Parti grev komitelerine aktif olarak yardım ediyordu. Grev bozgunculuğunu önlemek amacıyla, Plovdiv sanayi işletmeleri önünde, Komsomol üyeleri gece gündüz nöbet bekliyordu. Grevciler ve grev komiteleri, birçok durumlarda (haber getirip götürmek, bildiri dağıtmak gibi işlerde) ortaokul öğrencilerinden yardım görüyorlardı. Taşıt işçilerinin genel grevini desteklemek amacıyla, birçok okullar boykota gitmişti. Boykot yapan öğrenciler, ayrıca öğretmenlerin dayak atma vb. gibi, istediği şekilde hareket etmelerini protesto ediyor, kendilerine, ada-

let ve insanlığa uygun davranılmasını istiyorlardı. O günlerde, ortaokul öğrenci boykotları o kadar geniş ölçüde yayılmıştı ki, burjuvazi, BKP ile Komsomolun okullardaki etkisinden korkuya düşmüştü. Uygulanan ceza yöntemleri çok sertti: ahlak notunu kırmak ve okuldan kovmak, bu ceza yöntemleri arasındaydı. Öğrencilerin boykot hakkını yalnızca BKP savunuyordu. Parti, okulların kendi kendilerini yönetmesini, emek okulları olmasını istiyordu.

Komsomolcular, asker gençlik arasında da çalışıyorlardı. Ordu içinde Komsomol grupları kuruluyor, komünist gazete ve dergiler dağıtılıyor, savaş ve militarizm aleyhinde propagandalar yapılıyordu. Bütün bu çalışmalar aslında yarı legal koşullar içinde yapılıyordu. Çünkü ordu kumandanlığı, emir üstüne emir çıkararak, **zararlı** saydığı komünist kitap, gazete ve dergilerin yayılmasını önlemek, **devlete karşı** saydığı propaganda çalışmalarını durdurmak için çalışıyordu.

Bu koşullarda ve gençlik içinde kazandığı sevginin arttığı bir sırada, Komsomol için son derece önemli bazı sorunlar ortaya çıkmıştı. Bu sorunlar; her şeyden önce, onun daha iyi örgütlenmesi kültürel eğitim ve aydınlatma işlerinin daha iyi düzenlenmesiydi. 31 Mayıs 1920 de toplanan II. Kongre işte bu sorunları ele aldı ve görüştü.

Kongrede temsil olunan Komsomol örgütlerinin sayısı 69, üye sayısı da 3640 dı. Önceki 1919 yılına bakarak başarı az değildi. Fakat gene de ulaşılan sonuç yetersizdi. Gençlik örgütlerinde işçi üye sayısının arttırılması için köylerde de Komünist gençlik örgütlerinin kurulması kararlaştırıldı. Kongre kararında şöyle deniyordu: "Her Komü-

nist gençten hayatını verecek kadar mücadeleye bağlılık ve bu yolda aktif olma istenir. Gençlik örgütleri, en temiz düşüncelere, en yüksek ilkelere dayanan arkadaşlık ilişkileri kurmalı ve bunları geliştirmelidirler. Böyle ilişkiler meydana getirilmeden yaratıcı bir çalışma düşünülemez."

Kongre, Birlik Tüzüğünde bazı değişiklikler yaptı. Bu değişikliklerle, birliğe giren öğrenci ve üniversite kollarına daha önce tanınan, bazı kendi başına davranma yetkileri veren hükümler kaldırılıyordu. Genç işçilerle birlikte, öğrenci ve üniversitelilerde aynı derneğe üye olabileceklerdi.

Komsomol örgütleri artık, kent, mahalle ve köylerde teritoryal ilkelerine göre kurulacak ve çalışacaklardı.

Kongrede, uluslararası Komünist gençlik hareketine ilişkin ayrı bir rapor okunmuştu. Bundan sonra da, Bulgaristan Komsomolunun Komünist Gençlik Enternasyonaline (KİM) girmesi kararlaştırılmıştı. Kongrede kabul olunan kararda şöyle deniyordu: "BKP nin yönetiminde bulunan bu Komünist Enternasyonalin görüşlerini esas alan BKMS, KİM in bir şubesidir. Komsomol, 22 - 26 Kasım 1919 yılında, Berlin Kongresinde kabul edilen Program ve Manifestte yazılı ilkeleri tümüyle kabul eder." Şuda belirtilmelidir ki, KİM in kuruluşundan hemen sonra, Komsomolun yayın organı **Mladejka Pravda,** KİM in I. kurucu Kongresinde kabul olunan ve tüm dünya emekçi gençliğine seslenen Manifesti, bu arada KİM in programınıda yayınladı.

KİM in bundan sonraki kongrelerinin hemen hemen hepsine, Bulgaristan'dan delege gönderilmiştir. BKMS, komşu Balkan ülkelerinin komünist

gençlik birlikleriyle de yakın bağlar kurmuştur. Bu sıralarda, Balkan Komünist Gençler Federasyonu kurulmuştu. BKMS nin Soyfa'da yapılan kongrelerine öteki ülkelerden de delegeler gelmesi, uluslararası gençlik dayanışmasının canlı bir örneğiydi. Örneğin: BKMS nin IV. (1922 de) Kongresi, Almanya Komünist Partisi ve Komünist Gençliği adına, (Almanya Demokrat Cumhuriyetinin şimdi ölmüş olan ilk başkanı) Alman Komünistlerinin tanınmış önderi Vilhelm Pik tarafından selamlanmıştı.

Bulgaristan Komünist Partisi, Komsomolun çalışmalarını yakından izliyordu. Her çeşit yardımla onu yönetmeye devam ediyordu. 1920 yılı 31 Mayısından 2 Haziran a kadar süren ve Komsomol Kongresi ile aynı günlerde toplanan II. Parti Kongresi, gençler arasındaki çalışmalara da önemli yer ayırmıştı. Merkez Komitesinin hesap verme raporu üzerine alınan Kongre kararında şöyle deniyordu: "İşçi ve öğrenci gençliği toplamak, merkezi bir örgütte onun tam beraberliğini sağlamak amacıyla, Parti örgütleri Komünist Gençler Birliğinin büyümesi ve emekçi gençleri saflarında toplayabilmesi için gereken her şeyi yapmakla görevlidir."

Parti organı **Rabotniçeski Vestnik,** Komsomolun çalışmalarını geniş çapta anlatıyordu. Gazete sayfalarında, gençlerin çalışmalarına yön veren bir çok makaleler yayınlanıyordu. Örneğin 1920 de, **Mladejka Pravda** gazetesinin ve **Drugarçe** dergisinin yasaklanmasını protesto amacıyla, Komsomol tarafından büyük bir kampanya açılmıştı. Bu olay ile ilgili olarak **Rabotniçeski Vestnik** bir çok haber ve raporlar yayınladı. 7 Ağustos 1920 tarihli sayı-

sında ise **Bravo gençler!** başlığı altında kısa bir baş makale yazıldı. Bu makalede şunlar okunuyordu:

"Gençlik, yalnızca heyecanlı bir protestoya girişmekle kalmamış, aynı zamanda BKMS nin bayrağı altında daha sıkı bir şekilde birleşmiştir... Gençlik, sosyal çıkarlarına dokunma cüretini gösterenlere, hak ettikleri cevabı vermiştir. Bravo size gençler!"

Partinin gösterdiği bu gibi yakın ilgi Komünist gençlere enerji ve çalışma hevesi veriyordu.

Komsomolun ideolojik - eğitici ve aydınlatıcı çalışmaları, daha büyük bir çabayla sürüyordu. Bu çalışmaların ilk amacı Komsomolcu gençleri marksist - leninist dünya görüşü ile silahlandırmak, onları komünizmin bilgili, inançlı savaşçıları olarak yetiştirmekti. Bu önemli görevi yapabilmek için yararlanılacak başlıca çalışma şekillerinden biri aydınlatma toplantısıydı. Genel olarak, her dernek bu gibi toplantıları haftada bir yapıyordu. BKMS nin Merkez Yönetim Kurulu, derneklerin işini kolaylaştırmak için, aydınlatma toplantılarına ait yıllık programlar hazırlıyor, bunlarda öğrenilecek konuları gösteriyordu. Bu programlarda yer alan konular çok çeşitliydi... Örneğin: Günün politik konuları, özellikle Sovyetler Birliği'nde devrimin gelişmesi, Parti ve gençlik kongrelerinin kararları, uluslararası durum, diyalektik ve tarihi materyalizm, ekonomi politik ve bilimsel sosyalizmin ana sorunları vb. adı geçen konular, öz olarak raporlar şeklinde hazırlanır ve dernek üyeleri tarafından okunurdu. Aydınlatıcı toplantılarda canlı tartışmalar olurdu.

Bu derneklerde kurslar düzenlenir ve hazırlıklı Parti yöneticileri ile propagandacılar raporlar

okurdu. Bir çok Komsomol örgütünde: K. Marks'-la - F. Engels'in **Komünist Manifesti**, F. Engels'in **Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni**, V. İ. Lenin'in **Emperyalizm Kapitalizmin En yüksek Aşaması, Devlet ve İhtilal, Marksizmin Çocukluk Hastalığı, Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky** gibi marksizm - leninizmin klasikleri okunup inceleniyordu.

Bazı durumlarda, aydınlatıcı toplantılardan sonra, Komsomol üyeleri tarafından düzenlenmiş, edebiyat ve müzik programlarına geçiliyordu. Bir çok örgütler de de; proleter kültür dernekleri kurulmuştu, buralarda bilim, kültür, edebiyat ve güzel sanatlarla ilgili raporlar hazırlanıp okunuyordu. Bütün bu çalışmalardan gözetilen amaç Komsomolculara geniş bir kültür vermek ve onlarda geçmişin kültür mirasını eleştiri ve marksist - leninist açıdan değerlendirecek ölçüler yaratmaktı. Çok defa kültür derneklerinde kurulan koro, müzik ve tiyatro grupları, emekçi gençliğin estetik görüş ve yeteneklerini geliştirme yönünde çok önemli rol oynuyordu.

İşçi gençlik, tütün işçilerinin genel grevine (1921 de) ve ülkenin çeşitli bölgelerinde bu sırada patlak veren öteki grevlere, aktif bir şekilde katılmıştır. Komsomol organı **Mladej** gazetesi (İçişleri bakanı Krıstü Pastuhov tarafından yasaklanan **Mladejka Pravda** gazetesi 1 Haziran 1921 tarihinden sonra bu ad altında çıkmaya başlamıştır) fabrikalarda ve kır işlerinde çalışan gençlerin kötü durumlarını açıklayan bir sıra makale ve yazılar yayınladı. Bunlarda gençler için 6 saatlik iş günü, genç ve çocuk emeği ile ilgili yeni iş yasası çıkarılması isteniyordu. Ayrıca iş yerlerinin sağlık ve çalışma koşullarınında

düzeltilmesi gibi istekler ileri sürülüyordu.

Bir yıl gibi kısa bir süre içerisinde tirajını 14.000 e yükselten (o zamanki şartlar için bu tiraj oldukça yüksekti) birlik organı **Mladej** gazetesi en fazla sevilen ve aranılan gençlik gazetesi olmuştu. **Mladej** gazetesinin en aktif yardımcılarından biri, büyük proleter şairimiz Hristo Smirnenski, baş redaktörü ise Bulgaristan Bilimler Akademisi fahri başkanı Todor Pavlov'du.

Komsomolcular, Partinin örgütlediği politik hareketlere ve toplantılara aktif olarak katılıyorlardı. Ellerinde bayrakları, dövizleri ve konuşmacılarıyla 1 Mayıs gösterilerine, uluslararası gençlik günü kutlamalarına topluca gidiyorlardı. Uluslararası gençlik günü, bizde ilk kez 1920 de kutlanmıştı. Gençlik günü için düzenlenen toplantılar, İşçileri Bakanının yasaklama emirlerine rağmen, tüm ülkede coşkun bir hava içerisinde yapılmıştı. Haskova'da 3.000 kişilik bir miting yapılmış, Pazarcık'ta düzenlenen açık hava toplantısınra III. Komünist Enternasyonali, Komünist Gençlik Enternasyonali, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin ilkeleri ve Kızıl Ordu sürekli olarak alkışlanmışlardır. Troyan'da, il ve ilçeden gelen 5.000 den fazla Komsomolcu ve sempatizan göseriler yapmışlardır. Emekçi gençlik, Alman proletaryasının heyecanlı propagandacıları ve emperyalist savaşlara karşı cephe alan büyük savaşçıları Rosa Lüksemburg'la Karl Libneht'i öldüren gericilere karşı nefretini belirtmiştir. Milli Kurtuluş Savaşının en parlak yüzleri Vasil Levski ile Hristo Botev, Komsomolculara sonuna kadar örnek olmuşlardır.

1921 yılında, Komsomol açlık çeken Sovyetler Birliği İşçileri, köylüleri, gençleri ve çocukları için

büyük yardım kampanyası açmıştı. Bu kampanya 1922 yılında da devam etmiştir.

Yedinci uluslararası gençlik günü (4 Eylül 1921) Sovyetler Birliğinde açlık çekenlere yardım toplamak amacıyla açılan büyük bir kampanyanın başlangıcı olmuştur. Bunun için Sofya'da büyük bir miting yapılmıştır. Mitinge 7.000 kadar emekçi genç katılmıştır. **Rabotniçeski Vestnik** gazetesi mitingle ilgili olarak şunları yazmıştır: "Heyacan, devrimci Sovyet halkının savaşçı selamını ve ona yardım çağrısını getiren Vasil Kolarov yoldaşın kürsüye gelmesiyle, son haddine varmıştı. Toplantı, Kolarov yoldaşı sürekli alkışlarla karşılamıştı." 1922 yılı başında işçi çocuklarının çoğu, noel yortusu armağanlarını açlık çeken Sovyet çocuklarına göndermişlerdir.

Mladej gazetesi, toplanan yardımlarla ilgili olarak, devamlı şekilde haberler ve Komsomol Merkez Yönetim Kurulunun çağrı ve genelgelerini yayınlamıştır. Komsomol Merkez Kurulunun 31 Ağustas 1921 tarihli genelgesinde şöyle deniyordu: "Gençlik gününü, Sovyetler Birliğini destek ve savunma konusunda, proleter ve köylü gençliğin güçlü gösterisi durumuna getirelim ve Enternasyonalist dayanışmamızı Sovyet işçi ve köylülerine yapacağımız eşsiz bir fedakarlıkla ifade edelim."

Bu çağrılara, Komsomolcularla birlikte onların etkisi altında bulunan örgüt dışındaki emekçi gençlik de uymuştur. Komsomol derneklerinin düzenledikleri eğlence geceleri, emek günleri ve noel şenliklerinde toplanan para, eşya ve yiyecekler Sovyetler Birliğin'de açlık çekenlere gönderilmiştir.

Mladej gazetesinde, Hristo Smirnenski'nin, Sovyetler Birliğin'de açlık çekenlere karşı en ince duygularını ve Sovyet işçileri ile köylülerinin zaferine

sarsılmaz inancını terennüm eden meşhur **Povoljiye'de** şiiri basılmıştır.

Savaştan sonraki yıllarda gençlik; spor, turizm. içki ve tütün aleyhtarı derneklerdeki çalışmaları hızlandırmışlardı. Fakat Komsomol bu örgütler hakkında yanlış bir görüşe sahipti. Bunları, emekçi gençliğin sınıf bilincini zayıflatmak amacıyla kurulmuş burjuva dernekleri olarak görüyordu. Bunların boykot edilmesini ve dağıtılmasını istiyordu. Bu anlayışla Komsomol, adı geçen derneklerde üye bulunan emekçi gençliğin belirli bir kısmından kendini koparıyor ve bu gençlerin burjuva etkisinden kurtulmalarına yardım etmiyordu. Bu arada, kızıl spor dernekleri kuruldu ve bunların çoğuna **Spartak** adı verildi. Bu spor dernekleri, aralarında büyük miting ve gösteriler halini alan ve spartakiyada denen spor müsabakaları düzenliyorlardı. 19 - 20 Ağustos 1922 tarihlerinde yapılan bir spartakiyada ve gençlik Saboru **Rabotniçeski Vestnik** gazetesine göre şu şekilde yapılmıştır. Bütün Pleven kentinden 10. 000 den fazla genç, sıralar halinde bayraklarıyla ve büyük bir disiplin ve düzen içinde yürüyerek Loveç'e gelmişti. Bunlardan bazıları 40 kilometrelik yolu yaya yürümüştü. Loveç kırmızıya bürünmüştü. 19 Ağustos akşamı büyük bir eğlence gecesi düzenlenmiş ertesi günü de Pleven **Spartak'ı** 14 kilometrelik bisiklet yarışları tertiplemişti. Bu arada, mitingle sona eren ve insan kalabalığı, canlılık ve disiplin bakımından çok güçlü olan bir gösteri yapılmıştı. 20 Ağustos günü öğleden sonra gençlerin sendika konferansı yapılmış ve saat 5'ten sonra da bütün gençler halk stadyumundaki büyük spartakiyada oyunlarına katılmıştı.

Çocuklar arasında da çalışmalar başlamıştı.

Çocuk grupları kuruluyordu. Bu gruplara yazılanlar, 7 - 14 yaşları arasındaki kız ve erkek çocuklarıydı. Çocuklar için daha 1919 yılında **Drugarçe** çocuk dergisi çıkarılmaya başlanmıştı. Derginin başlıca amacı, anlaşılır bir şekilde emekçi çocuklarına komünizm fikirlerini kolayca öğretmek ve sevdirmekti. 1922 yılında, ülkedeki çocuk gruplarının sayısı 50 ye yaklaşmış, üye sayısı da 3.000 e çıkmıştı. Bu gruplar, doğrudan doğruya gençlik dernekleri tarafından yönetiliyordu. Çocuklar, yarının Komsomolcuları olarak hazırlanıyor, siyasi sorunlar kendilerine anlaşılır bir dille anlatılıyordu.

BKMS, emekçi gençliği, sınıfsal, proleter bilince sahip kılmak ve mücadeleci özle eğitmek bakımından iyi bir okul ve Komünist Partisinin çok değerli bir yardımcısı olduğunu tavırlarıyla göstermiştir. Bulgaristan emekçi gençliğinin o sıralardaki en seçkin yöneticileri onun saflarından yetişmiştir.

Komsomolun bu dönem içerisinde yapılan kongrelerine bir göz atmak, onun yetişen işçi, köylü ve öğrenci gençliği üzerindeki etkisini yıldan yıla kuvvetlendirdiğini, örgütlerini sağlamlaştırdığını ve çalışmalarını düzelttiğini, genişlettiğini görmeye yeter.

Komsomolun örgüt sisteminde ana temel derneklerdir. Dernek, teritorial ilkeler esasınca kurulur ve çevrenin bütün Komsomolcularını birleştirir. Üye sayısı fazla olan örgütler, mahalle şubelerine bölünürdü. Komsomolun daha da büyümesiyle bu şubeler daha sonra gruplara, gruplar da bölüklere ayrılırdı. Her derneğin ayrı ayrı adı vardı. Örneğin: Karl Marks, Friedrich Engels, Karl Liebknecht, Rosa Lüksemburg vb. gibi devrimcilerin

isimlerinden birini alırlardı. Bundan başka her derneğin kendi bayrağı vardı. Komsomol, işletme ve okullarda henüz ayrı ayrı dernekler kuramıyordu. Bu yüzden de işçi ve öğrenci gençliğin ekonomik isteklerini savunacak geniş ve somut bir çalışmaya geçemiyordu.

KİM, II. Kongresinde aldığı kararla, Komünist gençlik derneklerinin genellikle üretim ilkelerine göre kurulmasını; fabrika, zavot ve okullarda örgütlenmesini salık veriyordu. Gerçi Komsomol yerel koşullar içinde bu kararları uygulamaya çalışmıştı. Nitekim, 1921 yılından sonra işletmelerde Komsomol üyelerinin girdiği ajitatör grupları kurulmaya başlamıştı. Bu gruplar, işletmelerdeki sendikalar ve Parti örgütleri ile sıkı bir şekilde bağlanabilmesi, onun istek ve çıkarlarını daha iyi savunabilmesi için Komsomola oldukça yararlı ve yardımcı olmuşlardı.

Buna rağmen Komsomol dernekleri asıl çalışmalarını işletme, atölye ve okullarda değil, kasaba köy ve mahallelerde yapıyorlardı. Bu çeşit örgütlenme Komsomolun başarılı çalışması için ciddi bir eksiklikti. Komsomol, bu zayıflığı ancak daha sonraki gelişim safhalarında giderebildi.

Komsomolun işçi gençliği arasındaki çalışmalarının yeterli olmadığı ve bu yönde yeni çabalar gösterilmesi gerektiği ortadaydı. Fakat herşeye rağmen köy gençliği arasındaki çalışmalara öncelik tanınması zorunluğu da ortadaydı. Komsomol köy dernekleri sayısı bir yılda hızla artmıştı. 1921 yılında yapılan III. Kongre sırasında bunların sayısı 139, Kent derneklerinin ise 64 idi. Fakat bu sayıda yeterli değildi. Çünkü köyler kentlerden çok daha fazla idi. Sonra köy dernekleri, üye sayısı bakımın-

dan kentlerdekilerden daha az ve çalışmaları da zayıf idi.

Bundan dolayı Komsomolun köylerdeki çalışmalarını kesin olarak düzeltme sorunu, III. Kongrenin bir numaralı konusu oldu. Ortaokullarda okuyan köylü öğrencilerden Komsomol üyesi olanlara doğdukları köylerde dernek kurma görevi verildi. Parti üyelerine de, köylerde bu Komsomolculara yardım etme görevi yüklendi. Köy, kent derneklerinin ortaklaşa gençlik gezileri düzenlemeleri kararlaştırıldı.

BKP, Komsomolun yardımına koştu. 1921 yılı 8-9 ve 10 Mayısta yapılan III. Parti Kongre bildirisinde şöyle denmektedir: "Komünist BKMS geçen yıl içinde olumlu başarılar kazanmıştır. Fakat bütün olanaklardan yararlanarak bu başarılar daha da çğoalmalıdır. Bu amaçla Parti, örgütleri ve grupları: a) Gençlik derneklerine gereken bütün yardımı göstermek b) Her köy Parti örgütünü bir gençlik derneği kurmakla görevlendirir."

Parti ve örgütleri, bildiride belirtilen bu görevleri gerçekleştirdiler. 4-5-6 ve 7 Haziran 1922 tarihlerinde toplanan IV. Parti Kongresi bununla ilgili olarak şu kararı aldı: "Kongre, BKMS nin güçlenip büyümesini sevinçle karşılar ve bu yolda çalışmalara devam edilmesini zorunlu sayar."

3. BKMS'NİN AZGINLAŞAN GERİCİLİK VE FAŞİZME KARŞI SAVAŞA KATILIŞI.

1920 ilkbaharından sonra iktidar, Aleksandır Stamboliyski'nin başkanlığında kurulan tek partili Çiftçi Birliği Hükümetinin eline geçti. Stam-

boliyski Hükümeti, iktidarda kaldığı sürece büyük sremayenin; sanayici, çiftlikçi, tüccar ve sermayedarlarına dokunan bir sıra yasalar çıkardı. Bunlardan birkaç örnek verelim: Toprak mülkiyeti yasası ile 300 dekardan fazla toprağı olanlardan, fazlası alınarak, 20 yıl içinde ödemek koşuluyla topraksız köylülere dağıtılması ön görülüyordu. Gayrimeşru yollarla elde edilen servetlerden vergi alınması ve savaş yıllarında el konan mülklerin geri alınması isteniyordu. Bunun için bir yasa bile kabul edilmişti. Çiftçi kooperatiflerine yardım etmek için, tarım ürünleri ticareti devlet tekeline alınmıştı. 1918 yılında Bulgaristanı milli felakete sokan savaş suçlularının yargılanması için özel bir yasa kabul edilmişti. Bunlara benzer daha başka tedbirler de alınmıştı. Bu durum karşısında büyük burjuvazinin partileri, iktidarı ele geçirmek için başkaldırmaya ve kuvvet toplamaya başladılar.

Çiftçi Birliği toplumsal yapısı bakımından karmaşık bir durum gösteriyordu. Bünyesinde fakir ve orta halli köylülerle birlikte büyük çiftlik sahipleri de vardı. Bunlar, Çiftçi Birliğini burjuva partileriyle iş birliğine itmek istiyordu. Stamboliyski ve taraftarları böyle bir iş birliğine şiddetle karşıydılar. Fakat bununla beraber, kendilerini **halis çiftçi iktidarı kurmak** gibi tamamıyla sakat bir ütopyaya kaptırmışlardı. Bundan dolayı da, işçi sınıfının ve onun siyasi örgütü olan Komünist Partisinin desteğini aramıyor, tersine, ona karşı sık sık cephe alıyor ve düşmanca bir tavır takınıyordu.

Çiftçi Birliğinin bu ters tavırlarından fazlasıyla etkilenen Komünist Partisi de, büyük sermayenin bu konudaki sahtekarca tutumu karşısında, elverişli ortamdan iyi yararlanamadı. Çiftçi Birli-

ğinin kişiliğinde, emekçi köylülerle ittifak kurmakta gereken azimli ve ısrarlı çabayı gösteremedi. Gerçi, Komünist Partisi ile Çiftçi Birliği arasında bu yıllarda, özellikle beyaz orducu Rus generali Vrangel'in askerlerine dayanan faşist hükümet darbesi tehlikesinin baş gösterdiği 1922 yılında, ufak bir güven ve iş birliği başlamıştı. Fakat, bağlar bir süre sonra tekrar bozulmuş ve bunun sonucundan da yalnızca büyük burjuvazi ile partileri yararlanmıştır.

Çeşitli burjuva partileri ve gruplarının çatısı altında barınan ve Çiftçi Hükümetinin bazı tedbirleriyle çıkarları zedelenen en azılı gerici çevreler, geniş halk kitlelerinin sola kayması ve BKP ile BKMS nin gittikçe artan etkisi karşısında kuduruyor ve ölüm korkusu içine düşüyorlardı. Bu çevreler, Komünist Partisiyle Stamboliyski Hükümetine karşı birleşmeye ve hareket birliği için planlar düzenlemeye başlamışlardı. 1922 yılı başlarında **Halk Sgovoru** adı altında gizli faşist örgütü kurmuşlardı. Bu örgüt, her şeyden önce gerici subayların gizli **Askeri Örgütü** ile Makedonya Milliyetçilerine dayanıyordu. Burjuva partilerine gelince, bunlar, daha 1921 yılı sonlarında **Anayasa Bloku** denen genel bir örgütte birleşmişlerdi. **Anayasa Bloku** nun ana hedefi Stamboliyski Hükümetini devirmekti.

Gerici kuvvetler, gençlik arasındaki çalışmalara, çok büyük bir önem veriyorlardı. Burjuva partileri ve grupları da düzensiz bir telâşla kendi gençlik örgütlerini kuruyordu. 1921 yılında **Narodnyak Gençlik Birliğini** kurmuşlardı. Bu örgüt, üye lerini büyük burjuvaların oğul ve kızlarıyla, çeşitli soysuzlaşmış ve maceraperest unsurlar arasından topluyordu. Tam anlamıyla, faşist İtalyan örgütlerinin taklitçiliğini yapan, gerici bir kuruluştu. Ö-

te yandan, Demokrat Parti de, kendi gençlik kollarını kurmuştu. Her iki örgüt de üye sayısı bakımından çok küçüktü. Milli-Liberal Parti gençlik kolları da aynı durumdaydı.

Bunların dışında, askerî örgütün eliyle **Kubrat** adında diğer bir faşist gençlik örgütü kurulmuştu. Emekçi gençlik arasında taban bulamayan bu örgüt **Güçlü ve Büyük Bulgaristan Çarlığı** parolasını savunuyordu.

Gerici burjuvazi **Genç Turistler Birliği, Kızıl Haç Gençlik Kolu, Bağımsız İçki ve Tütün Aleyhtarlığı Talebe Birliği, Yunak** gibi tarafsız spor, kültür, eğitim gençlik derneklerinde çalışanlara karşı özel bir ilgi gösteriyordu. Amaçları, bu örgütlerde üye bulunan ve siyasî bilinç bakımından henüz olgunlaşamamış olan emekçi gençleri, Komünist Partisi ile Komsomolun etkisi altından çıkarmaktı. Komsomol bu örgütlerdeki işi küçümsemenin yanında, bunların tamamıyla gerici ve burjuva örgütleri olduklarını iddia ederek, çalışmalarını boykot ediyordu. Bundan yararlanan gericiler de bir çok yerlerde bu örgütlerin yönetimini ellerine geçirip, bağımsız denen bu örgütleri gerici amaçlarına alet ediyorlardı.

Geniş Sosyalistler Partisi de, 1921 yılında, **Sosyalist Gençler Birliği** (SSM)ni kurmuştu. Üyelerini öncelikle öğrenci gençler arasından toplayan SSM nin bu dönemdeki özelliği, Geniş Sosyalistler Partisinin Komünist düşmanlığı politikasını uygulayacak açık bir anti-komünist örgüt olarak ortaya çıkmasıydı. Komsomol, İkinci Enternasyonale bağlı Geniş Sosyalistlerin ve SSM nin işçi sınıfına karşı yaptıkları hainlikleri açıklayarak geniş bir ideolojik kampanyaya girişti.

Çiftçi Gençler Birliği (ZMS) de 1921 yılında kurulmuştu. BZNS nin yönetimi altında köy gençliğinin kültür ve eğitim örgütü olarak ortaya çıkmaktaydı. 1921 - 1923 yılları döneminde Komsomol ile ZMS birbirine düşmandı ve bu durumdan ancak büyük burjuvazi ile partileri yararlanıyordu. Örneğin ZMS nin yayın organı **Mladejko Zname** gazetesinde, **Kara Blok** partileri ile büyük burjuvazinin karanlık emellerine ve faşist hükümet darbesi hazırlıklarına karşı cephe alan ve bunların maskelerini indiren, seri halde makaleler çıkıyordu. Bu makaleler gazetenin redaktörü Radoslav Notev tarafından yazılırdı. Şurası bir gerçekti ki, bu makalelerde, BKMS ile ZMS ortak bir çalışmaya çağrılmıyor hatta, Komsomolun hiç bir yerde adı bile anılmıyordu. Makaleler de yalnız köylü gençlik söz konusu ediliyordu. ZMS istler, BZNS nin tek başına köylü iktidarı kurma gibi yanlış görüşleriyle eğitiliyorlardı. Onlara, kente ve genellikle kentli vatandaşlara karşı saygısızlık ve nefret duyguları aşılanıyordu. Kentlerde burjuvaziden başka, çıkarları, emekçi köylülerin çıkarlarının tümüyle birleşen bir işçi sınıfı bulunduğu söylenmiyordu. Toplumsal yapı bakımından köylülerin de kendileri gibi tek tip bir kitle olmadıklarını anlayamıyorlardı.

ZMS de, daha başlangıçta iki yön göze çarpıyordu. Birincisi anti-kapitalist, fakir ve orta halli köylü gençliğin çıkarlarını, ikincisi de çiftlikçi ve zengin köylü gençliğin çıkarlarını savunuyordu. Bundan dolayı ZMS de solculuk-sağcılık çatışmaları şiddetle sürüp gidiyordu. Bu ZMS kongrelerinde açık bir şekilde ortaya çıkıyordu. **Mladej** gazetesi, 8 Kasım 1922 tarihinde toplanan ve bir genç-

lik gösterisiyle sona eren, ZMS Kongresinin durum ve çalışmalarını şu şekilde anlatmaktadır:

"Kimler bunlar? Bu sorunun cevabı tekdir ve yalnız tek olabilir. Aralarında köy kodamanlarının oğulları ile her türlü koltuk düşkünü vb. olsa da, çoğunluğu topraksız ve az topraklı emekçi halkın oğulları, köylü emekçilerinin çocuklarıdır. Bankerler ve tüccarların yaşadığı Sofya'ya, çalışmaktan çatlayan elleriyle, gövdelerini göstermeye, yaşama, bilgi ve kültüre kavuşma haklarını ve mücadele güçlerini heyecanla ortaya koymaya gelen bu genç insanların, büyük bir çoğunluğu emekten yana, temiz, namuslu ve sağlam gençlerdir."

Savaş suçlularının **Halk mahkemesinde yargılanması** sloganının hem kongrede, hem de gösteride ileri sürülmesi oldukça ilginçti... **Halk mahkemesi istiyoruz!** Bu istek ısrar ve heyecanla sık sık tekrarlanıyordu.

Savaş suçlularının yargılanıp yargılanmaması konusunda 19 Kasım 1922 de yapılan halk oylaması sırasında, BKMS nin girişimiyle ülkenin çeşitli yörelerinde RMS kuruluşlarıyla ZMS grupları arasında işbirliği yapılmış ve büyük ajitasyon çalışmasında bulunulmuştur. BKMS ve BZNS kuruluşlarında bu gibi ortak çabalar başka konularda da görülmüş ise de bunlar tek tek olaylar olarak kalmışlardır.

BKMS nin 8 - 10 Haziran 1922 de toplanan IV. Kongresinde, Komünist Enternasyonali ile Komünist Gençler Enternasyonalinin Tek Cephe kurma istekleri oybirliği ile kabul edilmişse de, o zamanki Bulgaristan koşulları içinde bu sorunu gerektiği şekilde ortaya atmak ve karara bağlamak mümkün değildi.

Kongrenin Tek Cephe anlayışı, kuruluşlar dışındaki emekçi gençlik kitlelerini, kendi çıkarları doğrultusunda mücadeleye çağırma biçimindeydi. Bu da, ancak, Komünist Gençler Birliğinin bayrağı altında bir bütün olarak savaşan emekçi kitleleri, safları içinde toplamakla ve Komünist Partisinin yönetimiyle uygulanmalıydı. ZMS den ve diğer tarafsız gençlik örgütlerinden söz edilmiyordu. Bu yanlış görüş, geniş emekçi gençlik kitlelerinin, gelen faşist tehlikeye karşı savaşabilmesi olanaklarını kısıtlıyordu.

Gerçi, Komsomol, şahlanan faşizm tehlikesi karşısında Parti tarafından düzenlenen bütün eylemlere büyük bir fedakârlık ve cesaretle katılıyordu. Faşist zorbalar, 24 Mayıs 1921 tarihinde halkevini yakmışlardı. Komsomol bu zorbalığa karşı yapılan toplantı ve mitinglerin tümüne katılmıştı. Gerici burjuvazinin iç yüzünü açıklama işini hızlandırmıştı. İki haftalık bir kampanya açtı, faşizmin getireceği tehlikeyi gözler önüne serdi. Bu kampanya Komsomola yüzlerce üye kazandırdı.

Bulgaristana yerleşmiş bulunan, karşı devrimci Vrangel ordusunun ülkeden kovulması için BKP 1922 yılı ilk baharında kampanya açtı. Buna Komsomolda aktif olarak katıldı. Gençler, yapılan protosto gösteri ve mitinglerine örgütlü bir şekilde katıldılar. Komsomol MK si işçi ve köylü gençliğe seslenen özel çağrısında özetle şunlar belirtiliyordu: "BKP, haydut Vrangel çetelerinin taşkınlıklarına karşı her tarafta yayınlanan bir çağrıyla halkı uyanık bulunmaya davet ediyor... Komünist Partisi, bu 20.000 kişilik devrim düşmanı sürünün silâhsızlandırılmasını, Bulgaristan topraklarından kovulmasını istiyor!...

Komünist gençlik, Partinin bu önemli mücadelesinde, üzerine düşen devrimci görevini yerine getirmelidir... Hazır olun genç yoldaşlar! emekçi gençliğin tümünü, Partinin bu cesur ve enerjik eylemine çekin!" BKP nin yönetiminde yapılan bu mücadele başarıyla sonuçlandı.

Eğer Komsomolun ve Komünist Partisinin, baş kaldırmakta olan faşistlerin küstahlıklarına karşı yaptıkları mücadeleler, BZNS ile ZMS yi ve diğer antifaşist örgütlerdeki ilerici kimselerin mücadeleleriyle birleştirilseydi, şüphesiz başarı çok daha büyük olacaktı.

Bu yıllarda genel işçi sendikaları birliği sekreteri ve Parti Merkez Komitesi üyesi bulunan Georgi Dimitrov, Komsomolun çalışmasını yakından izliyor ve ona devamlı yardım ediyordu. ORSS un XII. kongresinde (1920 de) Georgi Dimitrov tarafından hazırlanan ve aynen benimsenen kararda şöyle denilmektedir:

"BKMS nin, genel devrimci hareket için büyük önemi olduğunu gören Kongre, meslek birlikleriyle yerel işçi savetlerini, sendikalarda bulunan bütün gençlerin BKMS ye girmesini ve çalışmalara aktif olarak katılmasını sağlamayla görevlendirir."

Georgi Dimitrov, 21 Haziran 1921 tarihinde **meslek birliklerinin en yakın pratik görevleri** ile ilgili olarak, sendika Kongresinde okuduğu raporda, işçi gençliğin, meslek birliklerine daha yoğun ve aktif olarak katılmaları gereğinden bahsederek şunları belirtmiştir: "Çeşitli iş yerlerinde çalışan işçi ve memurların büyük bir çoğunluğu, kadınlarla gençlerdir. Kadın ve gençlerin oluşturduğu bu işçi

kitlesini, meslek birliklerimize kazanmadıkça mücadele ve çabalarımız başarısız olacaktır...

İşçi gençliğin, kendine özgü çıkarlarını enerjik bir şekilde savunmakla, onlara işçi meslek birliklerinin yolu açılmış olacaktır. Hareketimizin geleceği ise bu gençliktedir."

Georgi Dimitrov'un yönetiminde bulunan işçi meslek birlikleri, emekçi gençliğin haklarını ve hayati çıkarlarını savunma yolunda sürekli olarak savaşmışlardır. 1922 yılında Georgi Dimitrov tarafından imzalanan bir sendika komitesi mektubunda, zanaatçı atölyelerinde çalıştırılan bütün çocuklar için zorunlu çırak kurslarının düzenlenmesi; 8 ve 6 saatlik işgünü yasasının bütün işyerlerinde uygulanması, çırakları ev işlerinde çalıştırmanın kesin olarak yasaklanması istenmektedir.

Georgi Dimitrov, **meslek birliklerinin en yakın görevleri** başlığı altında çıkan broşürünün, **meslek birlikleri ve üretimdeki kadın ve gençler** bölümünde şöyle yazmaktadır: "İşçi gençlik, proletaryanın genç kuşak ve mirasçısı olarak, özel hazırlık görmek için, BKMS de örgütlenmelidir. İşçi gençliğin her türlü çıkarlarını savunan biricik örgüt işçi gençlik örgütüdür. Bu BKMS ile meslek birlikleri arasında sıkı ve sürekli bir işbirliğini gerektirir, ve meslek birlikleri her zaman onlara dayanmalıdır..."

4. 9 HAZİRAN 1923 FAŞİST HÜKÜMET DARBESİ VE EMEKÇİ GENÇLİĞİN HAZİRAN ANTİFAŞİST AYAKLANMASINA KATILIŞI.

1923 yılının 9 Haziranında, hükümet darbesi yapılmıştır. Aleksandır Stamboliyski hükümeti ik-

tidardan düşürülmüş, Stamboliyski ise vahşiçe öldürülmüştü. Hükümet darbesi, BZNS ile Komünist Partisi arasında iş ve eylem birliği kurulamadığı için, başarılı olmuştur. İş ve eylem birliğinin kurulamamasına nedende, Komünist Partisinin, **köy-kent burjuvazisi çatışmasına** katılmamak ve tarafsızlığı korumak gibi yanlış karar almasıydı.

Hükümet darbesi yapanların ilk adımları, onların, sosyal alanda Stamboliyski iktidarının yarım yamalakta olsa, emekçilere ve hele köylülere verdiği, her şeyi geri almak düşüncesinde olduklarını gösteriyordu. Komünist Partisi ile BZNS içindeki solcu güçlerin yetiştirdiği, kentli ve köylü emekçi kitlesi, başkaldıran faşist tehlikesini hemen anladılar. Bunun için yerel komünist ve çiftçi örgütleri tarafından yönetilen bu emekçiler, faşizme karşı yer yer ayaklandılar. Haziran ayaklanması, kuzey Bulgaristan'da, hele Pleven, Şumen, Tırnova vb. gibi bölgelerde geniş alanlara yayıldı. Komsomolcular, ayaklanmaya her tarafta aktif olarak kitle halinde katılıyorlardı. Örneğin Plevenden 20 den fazla Komsomolcu (çoğu öğrenci) Parti grupları ve Çiftçi örgütleri ile bağlar kurmak, durumu bildirmek göreviyle köylere gönderilmişti. Cumartesi günü yola çıkıp, köydeki akrabalarını görmeye gittiklerini gerekçe göstererek yollarda nöbet tutan veya devriye gezen askerleri aldatan bu genç komünistler, kendilerine önerilen bu sorumlu görevi şerefle yerine getirdiler. Komsomolcu erkekler çarpışmalarda ön sıralarda döğüşürken, Komsomolcu kızlarda önlükleriyle mermi taşıyorlardı.

Gençler, Drenovo kentinin alınmasında, büyük kahramanlıklar göstermişlerdi. Komsomolcular ayaklanmanın çok başarılı olduğu Tırnova bölgesin-

de yalnız savaşçı ve kurye olarak değil, aynı zamanda yönetmen olarak da görevler almışlardı. Örneğin Komsomolcu Nikola Penev, ayaklanmayı yöneten Trifon Saraliyev'in ilk yardımcısı ve ayaklanma grubu komutanıydı.

Ayaklanma Pleven tarafında olduğu gibi, Tırnova bölgesinde ve diğer semtlerde ağır bir yenilgiye uğradı. Parti ve Komsomol üyeleri, Komünist Parti Merkez Komitesinin silâhı bırak kararına derin bir iç sızısıyla uymak zorundaydılar. Binlerce isyancı, bunlar arasında çok sayıda Komsomolcu tutsak edilmiş, mahkemeye verilmişti. Bu arada bir çok Parti ve Komsomol örgütü, harekete geçme çabası içinde, Merkez Komitesinin emrini beklemekteydi. Fakat Merkez Komitesinden, bekle ve harekete geçme emri gelince, Parti disiplinine uyarak bayraklarını indirdiler. Böylelikle, yer yer patlak veren Haziran Antifaşist ayaklanması, kısa bir zamanda bastırılmış oldu. Yenilginin başlıca nedeni, Komünist Partisi ile Çiftçi Birliği arasındaki anlaşmazlığın hâlâ devam etmekte olmasıydı.

Tsankov'un faşist iktidarı, Çiftçi Halk Birligine hele Komünist Partisi ile Komsomola karşı amansız bir soruşturma başlattı. Faşist yöneticilerin azgın terörü, yapılan hükümet darbesinin gerçek yüzünü Parti ve Komsomolculara bütün açıklığı ile gösterdi. Komsomol toplantıları dağıtılıyor, gençler, Komsomola üye oldukları veya Komünist gençlik şarkıları söyledikleri için izleniyorlardı.

Aslında Haziran ve Temmuz ayları, Parti ve Komsomol örgütleri içinde, tarafsızlık davranışının doğru olup olmadığı konusu üzerinde yapılan tartışmalarla geçti. Komsomolun Merkez Yönetim Kurulu ile bazı yerel örgütleri, tarafsızlığı doğru bul-

makta ısrar ediyorlardı. Fakat, bazı Parti ve Komsomol örgütleriyle ayrı ayrı yöneticiler, bu görüşün doğru olmadığını söylemeye başlamışlardı. Örneğin, Plovdiv'deki Komsomol sekreteri Koço Tsvetkov bu sırada Merkez Yönetim Kuruluna gönderdiği bir raporda Parti taktiğini kabul eden gençlerle birlikte aynı zamanda **bu görüşün, tersini savunan, yani fırsatın elden kaçırıldığını düşünen yoldaşlarında** bulunduğunu yazmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENÇLİĞİN 1923 YILI EYLÜL ANTİFAŞİST AYAKLANMASINA KATILMASI. AYAKLANMADAN SONRA FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE KARŞI YÜRÜTÜLEN SAVAŞLARDA BKMS.

1. BKP'NİN SİLAHLI AYAKLANMA HAZIRLIĞINA YÖNELMESİ. BKMS NİN AĞUSTOS KONGRESİNİN KARARLARI. AYAKLANMANIN ÖRGÜT-TEKNİK ÇALIŞMALARINA GENÇLİĞİN KATILMASI. EMEKÇİ GENÇLİK ARASINDA ANTİFAŞİST CEPHE OLUŞTURMA SAVAŞI.

9 Haziran hükümet darbesine karşı alınan durumun doğru olup olmadığı görüşü, yalnızca Partı örgütleri arasında değil, Merkez Komitesi içinde de gittikçe daha açık bir şekilde kendini göstermeye başlıyordu. O sıralar Komüntern'in genel sekreteri olan Vasil Kolarov Bulgaristan'a gizlice gelerek, yeni durumda doğru yön tutan Parti kuvvetlerine yardımcı oluyordu. BKP MK 5 - 7 Ağustos 1923 tarihleri arasındaki oturumlarında, silâhlı antifaşist ayaklanmanın hazırlanmasını ve işçi-köylü hükümeti kurulmasını kararlaştırmıştı. Bu amaca ulaşabilmek için önce kent ve köy emekçileri arasında tek cephe kurmak gerekiyordu. Kararlarda, Komünist Partisinin Çiftçi Birliğine, Sosyalist Partisine, Anarkokomünist örgütlerine, kısaca tüm kitlevi örgütlere tek cephe oluşturma önerisinde bulunması da yer almıştı. MK nde özel bir askeri-teknik komite kuruldu. Bu

komite, Parti kent komitelerindeki askeri-teknik komisyonların yardımıyla, ayaklanmanın askeri-teknik hazırlığı, yani orduda çalışma, silâhlanma işlerini üzerine alıyordu vb.

Partinin aldığı yeni yönü kesinlikle destekleyenlerden biri olan Georgi Dimitrov ağustos ve eylül aylarında **Rabotniçeski Vestnik** gazetesinde bir sıra makale yazmıştı. Bu makalelerde Georgi Dimitrov tek cephe sorununu geniş olarak inceliyor ve şöyle kanıtlandırıyordu: "Komünist Partisi kendi savaşını, büyük program amaçlarının hiç birinden vazgeçmeden, kendi Parti bağımsızlığını hiç zedelemeden, Sosyal Demokrat, Çiftçi ve Radikal Partilerinden de kendi program ve amaçlarından vazgeçmelerini istemeden, tek cephe kurulmasını öneriyordu. Komünistler şu sırada sermayenin saldırısını önlemek, emekçi kitleleri içinde bulundukları felaket ve tehlikelerden ve ülkeyi burjuvazinin soktuğu çıkmazdan kurtarmak için tek cephenin en güvenilir bir yol olduğuna inanıyorlar." Georgi Dimitrov'un bu makaleleri tek cephenin fiilen kurulmasına, antifaşist silâhlı Eylül ayaklanmasının siyasî bakımdan oluşturulmasına çok yardım ettiler.

Sofya'da, 18 ve 19 Ağustos'ta tüm kentlerin (Vidin hariç) temsilcilerinin katılmasıyla yapılan geniş Komsomol Kongresi, 9 Haziran faşist hükümet darbesinden sonra ortaya çıkan yeni durumda Komsomol'un görevlerini belirledi. Kongre üç ana görevi ortaya koydu: Komsomolu örgütçe güçlendirmek, emekçi gençler arasında ajitasyon yapmak ve onları kazanmak için tüm işletme ve kuruluşlara girmek, burjuva örgütlerine ve faşizme karşı düzenli savaş yürütmek ve tek cephe taktiğini benimseyip uygulamak. Kongre, ayrıca birde direktif ka-

rar kabul etti. Bu kararda şöyle deniyor: "Burjuvazi'nin, yeni gerici politik çizgisi, işçi-köylü hükümeti kurmayı gerçekleştirmek amacıyla tüm halk kitlelerini Komünist Partisinin yönetimi altında, tek cephede gecikmeden birleşmeye zorunlu kılmaktır."

Kongre kararlarının yerine getirilmesi olumlu sonuçlar veriyordu. SSM yönetimi faşizme karşı savaş yürütmek, emekçi gençliğin doğrudan doğruya ekonomik isteklerini korumak için, tek cephe kurma önerisini kabul etmedi. Buna karşın tüm ülkede çiftçi gençler, ZMS yöneticileri ve örgütleriyle birlikte tek cephe kuruluyordu. Korkunç terör altında 1923'de (2 Eylül) Gençlik Günü, ZMS ile tek cephe kurmak sloganı altında geçti.

Komsomolcular, Komünist Partisinin çağrısına uyarak ayaklanmanın askeri - teknik hazırlığına aktif olarak katıldılar. Onlar kendi savaş gruplarını kuruyor, bu gruplarda hızla askeri işleri öğreniyorlardı. Silah elde etmek için cesurca baskınlar düzenliyorlardı. Örneğin, Vratsalı Komsomolcu gençler, bir mağazanın vitrinini camcı bıçağı ile keserek içinde bulunan silahları mermileriyle birlikte aldılar. Bir çok Komsomolcu, evlerinde silâh gizliyorlardı. Bazıları orduya gönüllü olarak girdiler ve orada gizli Komsomol grupları kurdular. Bu gruplar emekçi çocukları olan erler arasında büyük siyasî çalışmalar yapıyorlardı. 20 Ağustos 1923 tarihinde Pleven kışlalarındaki Komsomolcu asker grupları tarafından yapılan bir çağrıda şöyle deniyordu: "İşçilerle köylüler, düşmanlarınız değil, babalarınız, kardeşleriniz ve yoldaşlarınızdır.

... Biz, sizleri kendinize gelmeye, düşünüp ta-

şınmaya, gelecek toplumsal olaylarda rolünüzü seçmeye davet ediyoruz.

Sizlere verilen, emekçi, devrimcileri öldürme emirlerine hiç olmazsa, bu işi yapmayı reddetmekle cevap veriniz."

1923 Ağustos ve Eylül günlerinde durum gittikçe gerginleşiyordu. Ülkenin üzerinde kara bulutların dolaştığı hissediliyordu.

Fakat artmakta olan siyasî gelişmeden, Komünistlerle Çiftçiler, Komsomolcularla, ZMS'istler arasındaki işbirliğinin çoğalmasından korkan faşist irtica, bunu önlemeyi kararlaştırdı.

2. GENÇLİĞİN EYLÜL AYAKLANMASINDAKİ KAHRAMANLIĞI. AYAKLANMANIN BULGARİSTAN'DAKİ DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİNİN BOLŞEVİKLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ.

Aleksandr Tsankov'un faşist yönetimi, Komünistlerle hesaplaşmak zamanı geldiğini zannetti. Polise 12 eylülde Parti ve Komsomol üyelerinin tamamının yakalanmalarını emretti. Bu emri zamanında duyan Komünist Partisi ve Komsomol, kadrolarından bir kısmını gizlemeyi ve korumayı başardı. Fakat faşistlerin yeni darbeler indirmesi bekleniyordu. Ayaklanmayı kısa zamanda gerçekleştirmek gerekiyordu. Komsomolun Merkez Yönetimi, BKP MK'nin faşizme karşı silahlı savaşın kısa bir sürede başlamasına ilişkin 15 Eylül kararını, oybirliği ile (yalnızca bir çekimser) destekledi. 20 eylülde ise BKP MK ayaklanmanın tam tarihini ve amaçlarını belirledi: "9 Haziranda askeri faşist hükümet darbesiyle yönetime gelen Tsankov'un zorba

yönetimini devirmek ve onun yerine işçi-köylü yönetimini kurmak".

Ertesi gün, 21 eylülde, Parti MK si tarafından Genel Devrim Komitesinin üyeleri olarak atanan Georgi Dimitrov, Vasil Kolarov ile Gavril Genov ve bir Çiftçi örgütlendiricisiyle birlikte ayaklanma merkezi Vratsa bölgesine otomobille gittiler. Onları Bojidar Mitrev ile Vasil Görov ismindeki iki sadık Komsomolcu koruyordu.

Gerçekte ayaklanma başlamıştı. Daha 13 ü 14 e bağlayan gece, Kazanlık köylerinden Mıglıs ayaklanmıştı. Bundan bir kaç gün sonra, 19 u 20 eylüle bağlayan gece de Nova Zagora ayaklandı. Stara Zagora'daki topçu ve jandarma kışlalarını ele geçirmek için yapılan çarpışmalara, yetmişten fazla Komsomolcu katıldı. Pazarcık, Gorna Cumaya, İhtiman ve diğer bölgelerden bir çok köy ve kasaba ayaklandı. Fakat ayaklanma Vratsa bölgesinde en yaygın durumunu aldı.

Ama, ayaklanmanın, ülkenin çeşitli bölgelerinde birden başlamaması ve Sofya, Plovdiv, Varna, Ruse vb. gibi büyük merkezlerin ayaklanmanın dışında kalmaları nedeniyle, büyük askeri birlikler ayaklananlar safına kazanılamadı. Gericiler bundan faydalanarak çabucak kendini topladı ve ayaklanmayı gaddarca bastırdılar.

Kana boyanan, fakat Bulgaristanda gelecekteki savaşlara büyük deneyler veren, 1923 yılındaki kahramanlıklarla dolu, Eylül ayaklamasına emekçi gençler, er, kurye, irtibatçı olarak savaşa ön sıralarda ve toplu olarak katıldılar. Çoğu Komsomolcu olmak üzere, ayaklanmanın merkezi olan Vratsa bölgesi, emekçi gençlerin de katılmasıyla birlikte, ayaklanmanın odak noktası durumunu aldı. Burada,

başlarında Komiteleri ve sekreterleri bulunan tüm Komsomol örgütleri savaşa atıldılar.

Unutulmayan Boyçinovtsi çarpışmasında, ayaklanma taburu, yeter silahı olmamasına rağmen marşlar söyleyerek ileri atıldı. Ateş sınırının ön sıralarında gençler bulunuyordu, onlar savaş sınırında bir hayli ileri gidiyor ve geri kalanları da arkalarından çekerek **Yoldaşlar ileri** sesleriyle süratle savaşa atılıyorlardı.

Sonradan Berkovitsalı bir isyancı bu şehirde gençlerin ayaklanmaya katılışını şöyle anlatıyor: "Gençler, kent polis karakolunu ele geçirme çarpışmasına da aktif olarak katıldılar.

Onlar taarruzun ön saflarında bulunuyorlardı, mermi yağmuru arasında yılmadan ileri atılıyorlardı. Çarpışma amansız fakat irade de sarsılmazdı. Bizim birlikten Koço Şeretçeto adındaki genç, "Kent polis karokolunu ele geçirme emri her şeye rağmen yerine getirilmeli" diye bağırarak ileri atıldı, karokolun yanına yaklaştı, bir bomba fitilleyerek pencereden içeri attı. Sonra o önde, biz ardından giderek içeri daldık ve tabancalarımızı içerde bulunan polislerin göğüslerine dayadık, onları birer birer silahsızlandırarak bazılarını tutsak ettik. Burada tutsak bulunan yoldaşlarımızı da serbest bıraktık.

Bir birlik de yalnızca gençlerden kuruldu. Bu birliğe de kışlaya batı tarafından hücum etme görevi verildi. En fazla burasının kuvvetlendirilmesine gerek vardı. Biz, 12 genç korkmadan hemen hedefe yürüdük. Kışla ile kasaba arasında karşımıza çıkan bir asker kordonunu pek kısa bir çarpışmadan sonra yenilgiye uğrattık. Tutsak edilen, silahsızlandırılan, apoletleri koparılıp alınan askerleri

kaymakamlık dairesinden köylerine serbestce gitmeleri için izin almaya yolladık. Sonra kışlaya doğru yollandık fakat oraya, kışla, tamamen bizimkilerin eline düştüğü zaman vardık. Bizim birlik derhal yeni görev aldı: Balkana doğru çekilmekte olan düşmanı tamamen yenilgiye uğratmak...

Üç gün devam eden işçi ayaklanmasından sonra Sofya'dan gelen ordu bölükleri tarafından Petrohan yanında yenilgiye uğratıldık. Burjuvazi, ayaklananlarla kanlı bir hesaplaşmaya girişti. Bölüğümüzün en cesur kahramanı olan Koço Şereçeto ve Hüsnü Abdullov ismindeki gençler gaddarca parça parça edildiler. Bir kısmı tutsak edilerek polis karakollarında ve kışlalarda vahşice işkence gördü, diğer bir kısmı da sınır dışı edildi."

Komsomolcular Prevala çarpışması anında büyük kahramanlıklar gösterdi. Ayaklananları arkadan vurmak isteği ile kaptan Monevin, bir bölük askerle köye saldırdığı haberi alındı. Bu kahpece planı önleyebilmeleri için, Ferdinand (Mihaylovgrad) isyancıları, Lopuşna komünist gençlik örgütü sekreteri Kristö Genov'un komutanlığı altında, çoğu genç olan 30 kişilik bir grubu, ellerinde bir mitralyözle yardıma yolladı. Gençler, yolları boyunca birçok köylüyü kendi saflarında savaşa katılmaya çektiler. Köy kenarındaki kayalıklar arasında mevzi aldılar. Başlarında faşist kaptan bulunan asker bölüğü yaklaştığı zaman, gençler yaylım ateşi açtılar. Bu çarpışmada 80 den fazla asker öldürülmüş geri kalanları da bozguna uğratılmıştı.

Eylül ayaklanması günlerinde ve onun bastırılmasından sonra pek fazla değerli kurban verildi. Örneğin, Saranyovo garı etrafındaki çetin çarpışmalarda, Pazarcık Gençlik Komünist Örgütü sekre-

teri Atanas Tsvetanski kahramanca öldü. Dolna Banya köyünde ayaklanmaya katıldıkları için, hemen yenilgiden sonra örgütün sekreteri H. Levi, V.L. Damyanov, D. Atanasov ve daha 22 kişi canavarca öldürüldü; Pazarcık Lisesinin son sınıfındaki 25 öğrenciden ayaklanmaya katılan ve Saranbey yakınlarında tutsak edilen, 16 öğrenci birbirlerine bağlanarak Pazarcık yolunda en gaddar bir şekilde kesildiler. Faşist polisler öldürmeden önce, genç Krum Naumovun kafasının derisini yüzdükten sonra onu vahşice kesip parçaladılar. Komsomolcular, canavarlaşan faşistler önünde metin ve erkekce davrandılar, onların önünde küçük düşmediler, onlardan af dilemediler. Gençler en büyük idealleri uğrunda öldüklerine emindiler.

Bütün namuslu antifaşist dünya, Bulgar faşist burjuvazisinin zalimliğini ve barbarlığını nefretle protesto etti. Eylül Ayaklanmasına kahramanca katılışı ve faşist cellatlarına boyun eğmeyişiyle, Bulgaristan emekçi gençleri, dünya ilerici gençliğinin sevgisini kazandı. İlk canlı yankılar Sovyet Gençliğinden geldi. Azerbaycan Komsomolcuları BKMS'ye yolladıkları telgrafta: "BKP'nin önderliği altında Bulgaristan Gençler Birliği, işçi ve köylülerle birlikte burjuvazinin, yabancı kapitalistlerin tutsaklığını yakıp, yapılan gaddarca işkencelere göğüs gererek, emekçi ve köylü yönetimini kuracaktır" diyordu. Gençlerin sevimli Komsomollarının beşinci yıl dönümünü Toplantıda selamlama konuşması yapan ve Bulgaristan Komsomolcularının kahramanlıklarını anlatan Vasil Kolarov çoşkun bir şekilde alkışlandı. Belgratta yapılan büyük bir genel üniversiteliler arası toplantısında bulunanlar, Bulgaristandaki faşizmin gaddarlıklarına karşı nef-

ret ve hiddetlerini belirttiler. Dış ülkelerdeki ilerici gençliğin sevgisi Bulgaristan Komsomolcularına yeni güçler veriyordu.

Georgi Dimitrovun sözüyle "Partinin bolşevikleşmesinde bir dönüm noktası" olan 1923 Eylül Halk Ayaklanması, Komünist Partisi tarafından yönetilen Komsomola büyük bir savaş ve siyasi deney kazandırdı.

Komsomolcular ayaklanmaya yalnızca savaşçı ve komutan olarak katılmakla kalmadılar, onlar yer yer kurulan yeni işçi-köylü yönetim organlarına katılarak, ayaklanan bölgelerde savaşçıların ve halkın sağlık ve yiyecek gereksinimlerini de sağladılar. Komsomolcularla birlikte, omuz omuza ZMS'istler ve daha bir çok örgüt dışı gençler de aktif olarak harekete katıldılar. Böylece savaşın alevleri içinde gençlik arasında antifaşist tek cephenin sağlam temelleri atıldı.

Halkçı gençliğin 1923 Eylülünün gerçek savaşçı görenek ve gelenekleriyle eğitilmesi, Komsomol ve RMS'nin daha sonraki çalışmalarında büyük başarılara ulaşmasına başlıca neden oldu. Ayrıca da bu, faşizmin, ülkemizdeki gençlik arasında kendine sağlam bir temel yaratmak uğrunda gösterdiği büyük çabaların başarısızlığa uğramasını sağladı. Gençler, Komsomolcular ve RMS'istler, yaşlı yoldaşların 1923 yılının şanlı Eylül günlerine ait konuşmalarını ilgiyle dinliyorlardı. Onlar barbarca öldürülen büyük şairimiz Geo Milevin alevli **Eylül** destanını gizlice yazarak elden ele dolaştırıyorlardı.

Gençlere ne büyük güç ve cesaret aşılıyor, yazarın bu yaşam dolu devrimci sözleri:

Eylül Mayıs olacak,
İnsan hayatı

Sonsuz bir yükselişe varacak
Yükseklere! Yükseklere!
Dünya cennet olacak
Olacak

Her kuşaktan Komsomolcular ve RMS'ist gençler, **Horo** romanını okudular. Bu kitaptan Anton Straşmirov'un, başkesici faşistlerin, yenilgiye uğrayan isyancı işçi ve köylülere karşı yaptıkları eşi görülmemiş gaddarlıklarını nefretle damgaladığını öğrendi. Bundan, onların genç kalpleri devrimci bir intikam duygusuyla doldu. Gençler, otuz yaşlarında bir işçi yazar olan Kurum Velkovun, 1923 Eylül Ayaklanması üzerine yazılan, edebiyatımızın en güzel romanından esinleniyorlardı. Onlar:

Yeni, kanlı Eylülde
Düşmanı ezmeye ant içiyoruz!

diye başlayan şarkıyı söylemeyi de çok seviyorlardı. Fakat bu yeni, yenilmez Eylüle ulaşabilmek için çok güç ve ağır bir yoldan geçilmesi gerekirdi.

3. BKMS'NİN AYAKLANMADAN SONRA FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE KARŞI SAVAŞA KATILMASI.

Eylül Ayaklanmasının bastırılmasından sonra şiddetlenen amansız faşist teröre rağmen, ülkemizdeki antifaşist güçlerin ve özellikle Komünist Partisiyle, Komsomolun verdiği ağır kayıplara rağmen, devrimci güçlerin cesareti kırılmıyor, bunlar kendilerini yenilmiş saymıyorlardı. Faşist gericiler 1923 kasımında yapılan parlamento genel seçimlerinin sonuçlarını öğrenince dehşet içinde kaldı. İşçi ve köylü tek cephesine oy verenlerin sayısı

üç yüz bini buluyordu. Faşistler bazı yerlerde Komünistlerle çiftçiler arasında gelişmekte olan işbirliğinden daha da çok korkuyorlardı.

1923 Ekiminde Vasil Kolarov'la Georgi Dimitrov'un işçilerle köylülere yolladıkları **açık mektup** sağ kalan Parti ve Komsomol kadroları, kasaba ve köy emekçileri arasında büyük canlılık ve yakın olan zafere inanç yarattı. Bu mektupta şöyle deniyordu: "**Halkın kutsal davası** olan, davamıza karşı duyduğumuz büyük inançla, biz bütün emekçiler yenilginin acı üzüntülerini cesaretle yeneceğiz ve halk davasının hizmetine yeniden daha büyük bir enerji ve güvenle kendimizi vereceğiz ve zafere ulaşana dek dinlenmek nedir bilmeden çalışacağız."

Azalmış olan Komsomol kadroları bu mektupdan ilham alarak, Komsomol örgütlerini yeniden kurmak gibi ağır bir görevi gerçekleştirmeğe koyuldular. Gerçekte gizli Komsomol örgütleri kurulması gerekiyordu. 1924 yılının ocak ayında, hükümeti korumak için çıkarılan faşist ceza yasasından sonra Komünist Partisinin yaptığı gibi, Komsomol da illegaliteye geçmek zorunda kaldı.

Güçlükler bir de şundan ileri geliyordu; Partide, faşist terörden ve polis takibinden ürkenler belirmişti. Bunlar boyun eğdiler, tasviye edildiler. Hatta bunlar **Bağımsız Emekçi Partisi** ismi altında faşizme ayak uyduran, Komünist Partisinden tasviye edildiği ilan edilen, dişsiz bir parti kurdular. Ama Komünist Partisi tasviye edilenlerin iç yüzünü çabucak açıklayarak, emekçilerle olan bağlarını daha da sağlamlaştırdı. Aynı zamanda Parti, tasviye edilenler tarafından yayılan şu anlayışı da yalanladı. Tasviye edilenlere göre, güya Komsomol emekçi gençliğin savaşçı devrimci örgütü değilmiş, yalnızca

legal olarak çalışmaları gereken, **Jimnastik ve aydınlatma dernekleri topluluğu** imiş. Komsomol tasviye edilenlerin yenilgiye uğratılması mücadelesinde aktif bir rol aldı.

1924 yılının başlarında, fiilen Komsomolun legal organı olan **Bıdeşte** gazetesi ülkenin çeşitli yerlerinde, faşist terörün kurbanlarını desteklemek için gençlik yardım komitelerinin kurulmasını propaganda ediyordu. Bu komiteler, önceleri legal çalışan Komsomol üyeleri arasındaki bağların yeniden kurulmasına ve bütün ilerici gençlikle sağlam işbirliği yapılmasına çok yardım ettiler. **Bideşte** gazetesi çok geçmeden faşist yönetim tarafından yasak edildi. Onun yerine legal Komsomol gazetesi olan **Svetlina** çıkmaya başladı.

Komsomol çalışmalarında yeni bir dönem başlıyor: Faşizme karşı ağır ve çetin bir savaş dönemi, Yönetici kadrolar da, sıradan Komsomolcular da, Partinin öncülüğü altında derin gizlilik ve çok yönlü illegal savaş sanatını öğreniyorlardı. Onar kişilik gruplar yerine, üçer beşer kişilik gruplar kuruluyordu. Merkez, kent ve yerel komitelerle şifreli mektup, bülten ve diğer emirler yoluyla haberleşiyordu. Şifreler sadece Komsomolun MK ve Kent Komitelerinin sekreterleri tarafından biliniyordu. Komsomol MK üyeleri ve enstrüktörleri kent ve yerel komite ve örgütlere gittikleri zaman, takma isimler kullanıyorlar gerçek isimlerini gizliyorlardı. Onların genellikle değişik takma isimleri vardı. Üst örgütlerin alt örgütlerle bağlantıları irtibatçı denen özel kişiler kanalıyla yapılıyordu. Her kentten genellikle merkezin bir kaç irtibatçısı vardı. İrtibatçı çalıştırma zorunluluğu en çok polis tarafından öğrenilme, yakalanma durumlarında tehlikeyi atlat-

ma gereksiniminden doğmuştu. İrtibatçı olarak en fazla Partiye sempati gösteren ve polis tarafından bilinmeyen sanatçı işçiler, bozacılar, ticaret memurları, tercih ediliyorlardı. Sofyada Komsomol MK nin irtibatçıları vardı. Örneğin Sofyadaki bu irtibatçılardan birinin çalıştığı kunduracı dükkanında, taşradan gelen görevli kent komitesi temsilcisinin şöyle demesi gerekiyordu: "Boks hazır ayakkabınız varmı?" Yok cevabını aldıktan sonra ikinci bir parola söylemesi gerekiyordu: "Bana iki gün içinde ayakkabı yapabilir misiniz?" ancak bundan sonra kent komitesi temsilcisi, Komsomol MK ile ilişkiye girebilirdi. Bu ilişki de MK nin ancak bir veya iki üyesi ile yapılabilirdi.

Parti de, Komsomol da, indirilen ağır darbelerin altından kısa zamanda kalkıp doğruldular. Ve ayaklarının üzerine bastılar. Her ikisininde kasaba ve köy emekçileri arasındaki etkisi daha da arttı. Halk faşizmle barışmıyordu. Bu durum içinde Parti yeni bir silahlı ayaklanma hazırlığına yöneldi. Onun bu davasında ilk yardımcısı Komsomoldu. O günlèr üzerinde Komsomol yöneticilerinden biri şunları anlatıyor: "Her zaman olduğu gibi böyle durumlarda gençlik heyacanına romantik unsurlar da karışıyordu. Örgütün gizlilik sıralarıyla tanışmak kutsi bir durum sayılıyordu. Beş on kişilik komünist gruplar evlerde gizli olarak bir araya geliyorlardı. Buraya sessiz, ciddi bir kaygu ve bize tanıttıkları büyük davaya derin bir bilinçle giriliyordu. Bu toplantılarda Komünist Partisinin gizli çalışma ilkeleri son harfine dek okunup öğreniliyordu. Ayrıca toplantı da bulunanların tümü, davaya bağlılık, namusla hizmet edeceklerine, komünizm uğrunda her şeylerini verebileceklerini, ör-

güt gizliliğini koruyacaklarına hiç bir zaman düşmana uymayacaklarına, örgütü ve arkadaşlarını ele vermeyeceklerine dair şeref sözü veriyorlardı. Komsomolun Merkez Komitesi gizli çalışmada kullanılacak ilkeleri öğreten özel bir talimat çıkardı. Komsomolcular polis ve mahkeme önünde metin ve devrimci bir tutum takınmaya çağrılıyorlardı.

Komsomol, gizli olarak gençler arasında **Mladej** gazetesini, **Mlad Revolüdsiyoner** dergisini, birçok tamimler, direktifler ve ayrı ayrı broşürler dağıtıyordu.

27-28 Nisan 1924 tarihinde devrimci hareketin yeni yükseliş koşulları içinde, Sofya dolaylarında (Lozenets manastırı ardında) BKMS nin ilk gizli konferansı yapıldı. Bu konferansa Sofya, Varna Ruse, Şumen, Pleven, Vratsa ve diğer kentlerden yirmi kadar delege geldi. Konferansa BKP MK sekreteri Stanke Dimitrov, Marek de katıldı. Marek, konferansı BKP MK adına selamladı. Bundan sonra okunan raporda, Komsomolun 2200 üyesi olduğu ülkedeki tüm Komsomol örgütlerinin yeniden kuruldukları bildiriliyordu.

İç ve dış durumun ciddi bir araştırması sunularak şu sonuç çıkarıldı: "çıkış yolu, hükûmeti eylül taktiği yoluyla yani genel işçi köylü ayaklanması yoluyla ele geçirmekten başka yol olamaz". Konferans, Komsomolun, çeşitli spor, kültür-aydınlatma, içki aleyhtarı ve diğer örgütlerde yürüttüğü illegal çalışmayla, legal çalışmaların iyi ayarlanması ve düzenlenmesi için gençlerin dikkatini çekti. Konferans, Komsomol örgütlerini "Komünist çiftçi, devrimci mülteci ve emekçi gençlik ile onların örgütleri arasında tek cephe kurmaya" ısrarla çağırdı. Ve "tek cephenin en iyi şekilde, yoksul kitleler

arasında çalışarak ve eylemler yürüterek, gerici önderlerin iç yüzünü açıklamakla kurulabildiği"ne dikkati çekti.

Konferans, Komsomolun örgüt kuruluşu konusunda, yani Komsomol örgütlerinin yeni baştan kuruluşlarının üretim ilkesi üzerine yapılmasıyla ilgili önemli bir karar aldı. Sanayi kuruluşlarında işçi gençlik Komsomol örgütlerinin kurulmasına ve bunların sağlamlaştırılmasına özel olarak dikkati çekti. İllegal savaşlarda çelikleşen Komsomolcular arasında Komsomolun yeni Merkez Komitesi seçildi. Konferans, KİM, Balkan Komünist Gençlik Fedarasyonuna, Sovyet Komünist Gençlik Birliğine ve illegal Bulgar Komsomolunun yönetimini üzerine alan Tula (Sovyetler Birliği) Komsomol örgütüne tebrik mektupları yazılması kararını aldı.

Konferans, genel Sovyet Komünist Gençler Birliğine de V. İ. Lenin'in ölümü dolayısıyle baş sağlığı dileyen ve Bulgaristan Gençliğinin (Komsomolunun) Lenin yolunda yürümeye kesinlikle kararlı olduğunu belirten mektubunda şöyle diyor: "Değerli yoldaşlar, Bulgaristan Komünist Gençler Birliğinin ilk gizli konferansı, bizim büyük öğretmenimiz ve önderimiz Lenin yoldaşın ölümü nedeniyle sizin aracılığınızla Sovyet devrimci gençliğine derin saygıyla baş sağlığı dileriz. Çok zor gizlilik koşulları altında toplanan bizler, işimizde, Lenin yoldaşın genel sevk ve idaresi altında, aynı ağır gizli sartlarda proleter devrimini hazırlayan Sovyetler Birliğindeki yoldaslarımızdan esinlenip, güç alıyoruz... BKMS nin Bulgaristan'daki emekçi gençlik kitlelerinin önüne koyduğu slogan şuydu: "Gençlik Leninizm bayrağı altında toplansın!"

Gerçekten de konferansın tüm çalışmaları Le-

ninizm ışığı altında geçti. Komsomol tüm çalışmalarını yani ayaklanma öncesinde, ayaklanma anında ve bozgun sonu döneminde yaptığı her şeyi şimdi yalnızca Leninist açıdan gözden geçirmeye çalışıyordu. BKMS nin ilk illegal konferansı, Bulgaristan Komsomolunun Leninizmi benimseme yolunda önemli bir dönem açtı.

Bulgaristan Komünist Partisi ve Bulgaristan Komsomolu ağır bir kayba uğradı. 7 Mayıs 1924 tarihinde Bulgaristanda bilimsel sosyalizmin temellerini kuran, Partinin önderi Dimitır Blagoev **(Dedo)** öldü. Onun cenaze töreni, emekçilerin, Bulgaristan Komünist Partisinin dava ve fikirlerine bağlılığının büyük bir gösterisi oldu. O zamanki Komsomolculardan biri şunları anlatıyor: "Cenaze töreni gününde biz, Komsomolcular töreni koruyorduk. 30 bin kişi öğretmenini geçirmeye çıktı... Sokaklarda yaşam durdu. İnsan denizi sokakları kaplıyordu. Yan sokaklarda atlı jandarmalar tetikte duruyordu. **Bogomil** sokağında gösteriyi ikiye bölmeye çalıştılar fakat başaramadılar. Halkevi önünde sessiz gösteri durdu. Diz çöküldü... **Siz kurban gittiniz**... söylendi. Ölümsüz Dedonun davası uğrunda savaşacağımıza hepimiz şeref sözü verdik."

Komsomol tek cepheyi kurma yolundaki çabalarını artırdı. 1924 yılında BKMS MK'nin yayınladığı çağrıda şöyle deniyordu: "yaşadığımız anlar, işçi köylü emekçi gençlerinden, 9 Haziran ve Eylülden sonra hüküm süren kanlı zorbalığa karşı savaş yürütmek için örgüt farkı yapılmadan emekçi gençlik örgütleri tek cephesinin kurulmasını gerektiriyor." Ülkenin bazı kesimlerinde, Pleven ve başka yerlerde olduğu gibi, Komsomol ve ZMS nin ortak tek cephe komiteleri kuruldu. Sofya Komso-

molcuları sokakta kahpece öldürülen tanınmış çiftçi militanı, tek cephe taraftarı Petko D. Petkovun cenaze törenine kitlevi ve örgütlü bir şekilde katıldılar. Polis, gösteriye katılan birçok üniversiteli ve genç işçiyi tutukladı.

Bu sıralar, BZMS yönetiminde, başında İvan Marev ile Lazar Stanev olmak üzere, artık güçlü bir solcu grup belirmişti. Bunlar Komsomolla tek cephe kurmak uğrunda savaş yürütüyorlardı. Başlarında Tomov ile Torlakovun bulunduğu Çiftçi Birliğindeki gericiler her çareye baş vurup, ZMS yi tek cephe yolundan saptırmaya uğraşıyorlardı. Bu sağcılar, ZMS nin 21 ile 22 Aralık 1924 tarihlerinde yapılan III. Kongresinde kıyasıya mücadeleye girdiler. Parti ve Komsomol, legal çıkardıkları **Naşi Dni, Bideşte** ve diğer basınla Komsomol Çiftçi Birliği ile ZMS deki solcu güçleri desteklediler. **Naşi Dni** gazetesi ZMS'in III. Kongresi nedeniyle şöyle yazdı: "Tomovcular ve Torlakçılar kent ve köy emekçi kitlelerinin ortak savaşlarının düşmanlarıdırlar. Onlar köylüleri işçilerden koparmaya köylü hareketini kösteklemeye ve onları burjuvazinin ardından sürüklemeye çalışıyorlar. Onlar köylü hareketine burjuva partilerinden aldıkları fikirleri getiriyorlar."

ZMS'nin III. Kongresi, faşist cehalete karşı tek cephe kurulması, başlıca Komsomol örgütleri göz önünde bulundurularak diğer emekçi örgütleriyle ortak çaba yürütülmesi taraftarı olduğunu gösterdi.

Komsomol kitlevi legal gençlik derneklerindeki çalışmalarını gittikçe arttırıyordu. I. Dünya Savaşından sonraki yıllarda Bulgaristan'a, Trakya, Dobruca ve başka yerlerden birçok göçmen

geldi. Bir sıra gençlik mülteci birlikleri kuruldu. Komsomol, gençler arasındaki bu çalışmalara büyük dikkat gösteriyordu. Komsomolun, legal gazetesi olan **Svetlina** da, mülteci ve göçmen gençliğe ait bir sütun ayırmıştı. Mülteci örgütlerinde de, spor, içki aleylıtarı, turist vb. gibi diğer gençlik örgütlerinde de Komsomol, bu örgütlere giren gençler arasında kendi etkisini artırmaya çalışıyor, fasist 9 Hazirancıların gençlik arasındaki siyasi etkisine karşı savaş yürütüyordu. Bu yönde bazı başarılara ulaşıldı.

Üniversiteliler ve öğrenciler emekçi gençliğin savaşına aktif olarak katılıyordu. 13 Mart 1924 tarihinde Sofya Üniversitesi öğrencilerinin çoğu faşist teröre karşı protesto amacıyla iki günlük boykot ilan ettiler. 1924 yılının sonlarına doğru Varnadaki Yüksek Ticaret Okulu öğrencileri, profesör olarak atanan beyaz orducuların derslerini kitlevi şekilde terkettiler. 2 Haziran 1924 tarihinde Komsomolcu işçi ve üniversiteliler Hristo Botev'in Vratsa daki anıtı önünde büyük bir miting yaptılar. Polis onları, törene gelen **resmî** misafirler sandı, fakat cok geçmeden ne olduklarını anladı, konuşanı ve diğer bazı gençleri tutukladı, orada bulunanları da dağıttı. Orta öğretim okullarında meydana getirilen Komsomol grupları marksizm-leninizmi benimsemede. K. Marks ile V. İ. Leninin eserlerini öğrenmede büvük bir çalışma yürüttüler. Bircok Komsomolcu öğrenci, Parti yönetim ve örgütlerinin kurveleri oldular, illegal vavınları taşıvıp dağıttılar. 1924 icinde ve 1925'in başlarında bir dizi okulda kötü kosullara ve faşist yönetimin ilgisizliğine karsı boykotlar patlak verdi.

Komsomol, kışlalarda da gizli örgütler kurma-

ya başladı. Bu amaçla orduya gönüllü olarak en iyi Komsomolcular yollanıyordu. Aynı zamanda Komsomol, militarizme karşı oldukça önemli çalışmalar yürüttü. Komsomol, şövenizmin, özellikle büyük bulgar şövenizminin iç yüzünü açıklıyor, emperyalistler tarafından Sovyetler Birliği'ne karşı hazırlanan savaşa karşı çıkıyordu.

Böylelikle Bulgaristan Komsomolu kendisine indirilen ağır darbelere rağmen çabucak silkinip ayağa kalkıyor, saflarını sağlamlaştırıyor, emekçilerin yaklaşmakta olan yeni savaşlarına daha aktif olarak katılmaya hazırlanıyordu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İŞÇİ GENÇLİK BİRLİĞİNİN KURULMASI VE FAŞİZME KARŞI SAVAŞA KATILMASI (1925-1934)

1. KAPİTALİZMİN GEÇİCİ VE KISMİ İSTİKRAR YILLARINDA DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ, BKMS'NİN 1926 YILI MOSKOVA GÖRÜŞMELERİ

1924 yılının sonunda ve 1925 yılının başında iç ve dış durumda önemli değişiklikler oldu. Kapitalist dünya, savaş sonrası ekonomik ve politik bunalımlardan yakasını kurtardı ve ayaklarının üzerine bastı. Kapitalist ekonomi yalnızca canlanmakla kalmadı, üstelik güçlendi. Hatta olanaklarını da genişletti. Büyük kapitalistler, sarsılan iktidarlarını güçlendirmeyi becerebildi ve kitlelerin devrimci savaşına kuvvetli bir yumruk indirdi. Geçici bir zaman için devrimci harekette gerileme dönemi açıldı. Bununla, kapitalizmin Avrupa'da geçici ve kısmi istikrar devresi adı verilen dönem başladı.

Fakat bu dönemin başlaması hiç de kapitalizmin savaş sonrası, ekonomik bunalımının doğurduğu sonuçları kesinlikle ortadan kaldırdığını gösteremezdi. Komünist Enternasyonal, kapitalizmin bu geçici gelişim safhasından sonra, kendi çelişkileri içinde daha fazla sıkışacağını, kapitalist sistemin genel bunalımının daha fazla keskinleşeceğini kesinlikle söylüyordu.

Kapitalizm, ülkemizde de geçici bir süre için durumunu sağlamlaştırdı. Köy ekonomisi, yalnızca savaştan önceki ekilir sahalara ulaşmakla kalmadı, bunları daha da genişletti. Bütün bunlara rağmen

Bulgaristan, savaşta birçok topraklarını kaybettiği için, ülke Trakya'dan, Makedonya'dan göçmenlerle doldu. Bu yüzden işlenir topraklara karşı duyulan ihtiyaç da çok arttı. Sanayi üretimi de genişledi. Birçok yeni fabrikalar kuruldu. Hele tütün ve şeker sanayii çok gelişti.

Ülkemizde devrimci güçlerin gerileme devresi başladı. Fakat ülke içindeki Parti yöneticileri, durumun değiştiğini vaktinde görüp, silahlı ayaklanma çizgisini değiştirmeyi beceremedi. Bu politik çizgi, artık değişen şartlara uygun değildi. Daha önemlisi Parti tarafından kurulan özel askeri örgüt, bu sıralarda bazı maceraperestlerin eline geçmişti. Bunlar ülkemizde partizan hareketinin sınıf savaşının yerini aldığı, faşist teröre karşı daha büyük işçi-köylü terörü örgütlendirilmesi gerektiği inancındaydılar.

Durumunu oldukça sağlamlaştıran Tsankov faşist hükümeti, Komünist Partisi ile Komsomola karşı yeniden bir katliam hazırlıyordu. Ve bu katliam gecikmedi. 16 Nisan 1925 yılında Sofyadaki Sveta Nodolya Kilisesine bomba atma olayı, böyle bir katliama girişilmesine fırsat verdi. Halbuki Bulgaristan Komünist Partisinin ve Merkez Komitesinin bu olaydan haberi yoktu ve böyle bir girişimi desteklemiyordu. Bunu suikast olayından sonra derhal bildirdi. Buna rağmen faşist cellatlar, bu bombayı Partinin attığını iddia ettiler ve bunu etrafa yaydılar. Parti ve Komsomol üyelerine karşı dehşetli teröre giriştiler. Hapishaneler tıka basa dolduruldu. Komünistler, Komsomolcular, Çiftçiler ve tek cepheciler, kitlevi bir şekilde öldürülüyorlar, hiçbir iz bırakılmadan ortadan kaldırılıyorlardı.

Komsomolcular poliste en korkunç işkencele-

re, yiğitçe dayanıyorlardı. Örneğin Kosta Şulev, Atanas Stratiev ve Todor Dimitrov gibi ünlü Komsomol mensupları, 1925 yılında devlet emniyetinde, örgütü ve yoldaşlarını ele vermeden can verdiler. Atanas Stratiev'in dayanılmaz ağrılar ve acılar içinde son nefesini verirken söylediği: "Onlar davamıza devam edeceklerdir" sözleri, Komsomolcuların zafere sarsılmaz bir inançla bağlı olduklarını ve bu uğurda canlarını seve seve verdiklerini gösterir. Komsomol Merkez Komitesi Üyesi, Kosta Şulev, kitle çalışmalarından sorumlu idi. Spor ve gezi örgütlerindeki Komsomol kolları ile hiç durmadan çalışıyordu. O aynı zamanda askerler arasında illegal Komsomol çalışmalarının en tecrübeli yürütücüsü ve örgütçülerinden biriydi. Faşist iktidar, ZMS'den bazı devrimci gençleri tutukladı. Bu gençler kanlı faşist diktatörlüğe karşı savaş için, Komsomol ile birlikte tek cephe komiteleri kuruyorlardı. Bu tek cephe Komiteleri Komünist Partisiyle, Çiftçi Birliğine göre çalışıyorlardı. Faşist iktidar polisi, Komsomolcularla tek cephede birleşen Çiftçi Birliği gençlerinden bazı devrimcileri tutukladı. Şair Sergey Rumentsev, polis müdürlüğü fırınlarında dipdiri yakıldı. Tsvetko Avramov, Radoslav Notev ve başkaları da kurşuna dizildiler.

Komsomolculara karşı açılan davalar birbirini izliyordu. Bu davalara katılan bir genç durumu şöyle anlatıyor: "Bizi hapisten çıkardılar. Mahkemeye doğru yola koydular. Komsomol grubumuz çok büyüktü. Gençlerin çoğuna kırkar kilogramlık ağır zincir prangalar vurulmuştu...

Bölgedeki Komsomolcu yoldaşlarımızın, bizlere gösterdiği içten ilginin doğurduğu minnettarlık hissi tarif edilemez... Birçok yerlerde bizi çiçek

yağmuruna tutuyorlardı. Bizleri selamlıyorlardı. **Korkmayın yoldaşlar! Biz de sizinleyiz** sözleri duyuluyordu..."

Aynı genç, Komsomolcuların özellikle 1943 yılında, faşizme karşı silahlı savaşta ölen Emil Markov'un yargılanması sırasındaki tavrını şöyle anlatıyordu: "Hepimiz, yargılanma sırasında tam bir fikir birliği içinde konuştuk. Bize karşı ileri sürülen tüm suçlamaları reddettik. Hakimler bundan adeta kuduruyorlardı. Emil Markov'un kahramanlığı onları küplere bindiriyordu. Yargılamaya onu sedyeyle getirmişlerdi. Savcı Emil'i soru yağmuruna tutuyordu. Fakat o ısrar ve inatla susuyordu. Dudaklarında alaycı bir tebessüm donup kalmıştı. Bu tebessüm dayaktan yara bere içinde olan yüzüne bir başka güzellik ve çekicilik veriyordu. Emil bu alaycı gülümseyişle cellatların üzerinde yükseliyor.onlar, dayaktan ezilmiş ve yara bere içindeki bu vücutta yaşayan inancın güçlülüğü karşısında ezilip büzülüyorlardı.

Savcı dayanamayarak ümüğüne bıçak saplanmış bir domuz gibi bağırdı:

— Sen insan mısın yoksa sfenks misin? söyle, susma konuş.

Emil bu öfkeye de susmakla, patlamış ve yaralı dudaklarının ucunda donmuş olan fevkalade güzel bir alaycı gülümseyişle karşılık verdi."

Büyük Fransız Yazarı Henri Barbüs, Bulgaristan'da işitilmedik teröre karşı, bir kitap yazdı. O bu kitabında şunları belirtti: "Komsomol üyelerini takip ediyorlar. Onları hapislere atıyorlar. Öldürüyorlar. Bu kahramanların analarını, babalarını da öldürüyorlar. Bulgaristan'da bazı örgütlerin bütün genç üyeleri öldürülmüştür...Savcılar, onbeş

yaşındaki kız ve erkek öğrencilere ölüm cezası verilmesini istemektedirler."

Burjuvazi, genç kuşaklar arasında kendine kuvvet kazanabilmek için, ya eski gençlik örgütlerini canlandırdı ya da yenilerini kurdu. Birçok burjuva partileri kendilerine bağlı gençlik örgütleri kurdular. **Demokratik Gençlik Sgovoru, Milli-Liberal Partisi Gençlik Birliği, Stambolovcı Gençler, Demokrat, Radikal Gençler** gibi, isimler taşıyan gençlik örgütleri, burjuva partilerine bağlıydılar. Fakat bütün bu kuruluşlar, gençliği burjuvazinin payandası durumuna getiremediler.

Bunu gören burjuvazi spor ve diğer kitle örgütleriyle daha yakından ilgilenmeye başladı. Bunlar, içinde büyük bulgar şövenliği fikirlerini yayarak emekçi gençliğin aklını çelmeye, bilincini zehirlemeye çalıştı. Bu amaçla Milli Spor Federasyonunu kurdu. Savaşlardan sonra dağılmaya başlayan **Yunak** isimli gençlik örgütünü yeniden güçlendirdiler. **Denizciler Sgovoru** adında yeni bir spor örgütü daha kurdular. **Turistik Gençlik Birliği, Bisikletçi Birliği,** vb. spor örgütlerini sağlamlaştırdılar.

Tam bu sırada halkçı gençliği şaşırtmak, onu komünistlerle karşı karşıya bırakmak amacıyla **Han Kubralt, Rodna Zaş, Tita Skaut** gibi ilk ve açık faşist örgütleri de kuruldu ve aktif çalışmaya geçti.

Bulgaristan burjuvazisi 1926 ve 1927 yıllarında halkın bir kısmını aldatmaya çalıştı. Emekçilerin gözünden düşen Tsankov, Lapçev ile değiştirildi. Lapçev. Tsankov'un katı bir şekilde yürüttüğü terör politikasını güler yüzle devam ettirmeğe çalıştı. O da bütün ilericileri Tsankov gibi hapislere dolduruyordu.

Bu ağır terör yıllarında Parti ile Komsomol, çalışmaktan biran bile olsun vazgeçmediler. Hapislere gönderilen, öldürülen kahramanların yerini yeni yeni savaşçılar aldı. Başında Georgi Dimitrov ile Vasil Kolarov'un bulunduğu Parti, politikasını sıkı bir şekilde gözden geçirdi. Artık değişmiş olan uluslararası duruma uygun gelmediği için, silahlı ayaklanma çizgisi değiştirildi. Parti örgütlü bir şekilde geri çekilmeğe başladı. Bu taktiği doğru kullanmak, emekçi kitleleri arasına geniş şekilde girip yerleşmeğe bağlıydı. Bu amaçla Parti legal olanaklardan faydalanmaya çok önem veriyordu. Legal ve bağımsız Meslek Birliklerini 1925 yılında bunun için kurdu. Parti legal olarak daha birçok gazete ve dergi de çıkarıyordu.

Komsomol da Partinin çalışmalarından faydalanarak ve doğrudan doğruya onun yönetimi altında, emekçi gençlikle bağlarını kuvvetlendirmek için, gençlik arasında legal çalışma şekilleri aramaya hız verdi. 1926 yılının 1 Nisanından 10 Nisanına kadar Moskova'da karşılıklı Komsomol görüşmeleri yapıldı. Bu görüşmelerde, 1925 yılında yine Moskova'da yapılmış olan Parti görüşmelerinin kararları ışığında, Komsumolun çalışmaları incelendi. Görüşmelerde Komsomol, turist, spor, işçi ve tütün aleyhtarı dernekleri gibi kitlevi gençlik örgütlerindeki çalışmalarını hızlandırmaya, meslek birliklerine aktif olarak katılmaya, sendika birliğini kurmaya çağrıldı. Bütün çalışmalarında Komsomolculardan tek cephe taktiğini uygulamaları istendi. Görüşmelerde örgüt şekilleriyle ilgili olarak alınan kararda şöyle denilmektedir: "Birlik, mutlaka gençlerin çalıştıkları yerlerde üretim ilkesi üzerine, hüc-

reler kuralına göre yeni baştan kurulup genişletilmelidir."

BKMS, Moskova'da yapılan gençlik görüşmelerinin kararlarını pratiğe uygulamak için hemen çalışmaya başladı. Bağımsız Meslek Birlikleri içinde gençlik şubeleri kuruldu. 1926 yılında Partinin girişimi üzerine **Mladejka Duma** (Gençliğin Sözü) adında haftalık legal bir gazete çıkarılmaya başlandı. İki yıldan fazla çıkarılan bu gazete, emekçi gençliğin sınıfsal ve devrimci eğitimine yardım etti. Ve gençliğin savaşını yönetmede çok önemli rol oynadı.

İşçi gençlik arasında legal çalışma olanaklarını genişletmek amacıyla, 1 Mayıs 1926 yılında bir **Genel Gençlik Komitesi kuruldu. Bağımsız İşçi Meslek Birlikleri, Hür Sendika Birliği** ve **Sosyalist Gençler Birliği** bu komiteye katıldılar. İşçi gençlik için tek bir sınıf örgütü kurulması, SSM ile birleştirilmesi sloganları ortaya atıldı. Komite, Botev günü olan 2 Haziran'da Bulgaristan emekçi gençliğine bir çağrıda bulundu. **Dülger Evinde** yapılan toplantıda Bağımsız İşçi Meslek Birliği (NRPS) adına İspanya iç savaşında kahramanca ölen Georgi Şulev ile, yazarlardan Wladimir Rusaliyev ve Anton Straşimirov birer konuşma yaptılar.

Fakat **Mladejka Duma Gazetesi** etrafında birleşen komünist gençlik, çok geçmeden birleşme koşullarının henüz olgunlaşmadığını anladı. Çünkü dokuz hazirancıların desteğiyle eylül ve nisan olaylarında suç işleyen ve Geniş Sosyalistleri, burjuvaziyle işçi sınıfının çıkarlarını bağdaşır göstermeğe çalışan, son derece zararlı ideolojisinden kurtulamayan SSM, Bulgaristan'da emekçi gençliğin kurmak istediği bir savaşçı örgütün içinde yer alamazdı.

Komünist Partisi ile KİM bu konuda Komsomola çok yardım ettiler.

Mladejka Duma Gazetesi 12'nci sayısında **proletarya örgütüne doğru** başlığı altında yayınladığı başmakalede şu fikri ortaya atıyordu: "Sosyalist gençlerle, yalnızca belli bir anda işçi gençliğin genel çıkarlarını ilgilendiren güncel sorunlarda ortak girişimlerde bulunulabilir. Son zamanlarda yapılan işçi gençlik toplantıları, bu anlamı taşıyordu. Fakat işçi gençlik kendi örgütünü kurmadan birleşme sözkonusu olamaz. Şimdi sorun birleşmek değildir, kitlevi gençlik örgütü kurmaktır. Çünkü bu anda, gençliğin böyle bir örgüte büyük ihtiyacı vardır."

Legal bir işçi gençlik örgütü kurma sorunu geniş olarak incelenmeye başlandı. İşçi gençliğin durumu hakkında geniş bir anket yapıldı. Köylü gençliğin durumu hakkında da bir anket düzenlendi. Üçüncü ankette faşizm sorunu ele alındı. Bu son anket, örgütün biran evvel kurulması için siyasi koşulları hazırlandı. Birçok köy ve kentlerde **Mladejka Duma** büroları çevresinde, gençlik çalışma okulları kuruldu. Bu okullar gelecekte kurulacak olan, işçi gençlik birliğinin hazır grupları idi. **Mladejka Duma Gazetesinin** güçlenmesi için yalnızca bir yılda 35 bin levadan fazla para toplandı. Bu, o zamanlar için az para değildi. Gençliğin bütün kesimleri arasında çalışılmaya başlandı. Bu gruplara kızların da katılabilmeleri sorunu ortaya kondu. Çeşitli gençlik istekleri belirlendi. Bazı yerlerde gençlik direnişleri hazırlandı ve yapıldı. Örneğin, Plovdiv'de tütün mağazalarında çalışan kızlar, başarılı bir grev yaptılar. Üniversitede de, okullarda da çalışılıyordu. Makedonya, Trakya, Dobruca, **Ba-**

ti Topraklar Gençlik Birlikleri gibi göçmen gençlik örgütlerine de çok büyük önem veriliyordu. Nöy anlaşmasına karşı savaş yürütülüyordu. Çiftçi Gençlik Birliği ile işbirliği güçleniyor, gittikçe daha fazla tek cephe komiteleri kuruluyordu. Fakat **BZNS** ile ZMS'de olan değişiklikler yüzünden çok geçmeden bu işbirliği zor yürümeye başladı.

Çiftçi Birliği'nden, başında Tomov olan bir grup, Demokratik Sgovor ile işbirliği yapmaya başladı. Gericiler, ZMS'den ayrılan Tomov'cular aracılığıyla ZMS'nin yönetimini ellerine geçirmeğe çalışıyorlardı. Tomov'cular ZMS'nin yalnızca bir kültürel örgüt olmasını istiyor, ekonomik ve politik çalışma yapmasını istemiyorlardı. Onlar ekmek, özgürlük uğrunda yürütülen her çeşit savaşa karşıydılar. İşçi gençlik ile ortak mücadele yürütülmesinin karşısındaydılar. Bu sırada ZMS iki gazete çıkarıyordu. Her ikisi de **Mladejko Zname** adıyla çıkıyordu. Biri solcuların, diğeri de Tomov'cularındı.

Büyük çaba sarfetmelerine rağmen Tomov'cu gençler azınlıkta kaldılar. Bunu görünce de taktiklerini değiştirdiler. Çiftçi gençliğinin birleştirilmesi zorunluluğundan, birleştirici kongre çağrılması zorunluluğundan sözetmeğe başladılar. Komsomolun legal organı olan **Mladejka Duma Gazetesi** bu durumda sık sık şu hatırlatmalarda bulunuyordu:

"Tomov, Markov, Zgovor ve ortakları örgütlü çiftçi hareketinin halkçı ve savaşçı niteliğinini değiştirmeğe, onu banker burjuvazisinin değirmenine su taşır bir hale getirmeğe çalışıyorlar.

Çiftçi gençlik bu tehlikeyi görmeli ve sınıf düşmanlarıyla birleşip uzlaşamayacağını, onlarla bir

kongrede toplanmayacağını açıkça söylemelidir." (**Mladejka Duma** sayı 30, yıl 21 Ekim 1927)

Solcular yeni durumda doğru bir yol izlemeyi beceremediler. Bunların bir kısmı geri çekildi, kendisini pasifist fikirlere kaptırdı, çiftçi gençliğin yalnız kendi arasında birleşmesi taraftarı olduğunu açıkladı. Tomov'cuların da katılmasıyla solcular, 19 ve 20 kasımda, Plovdiv'de ZMS'nin IV. Kongresini yaptılar. Fakat kongre tarafından seçilen yönetim kurulu ne solculardan ne de sağcılardan (Tomov'cular) dı. Bunlar solcu ifadeleri sık sık kullanmayı sevenlerden, fakat Tomov'cularla da hoş geçinmek isteyenlerdendi. Onlar, ZMS gençliğini birleştirici rol oynamaya çalışıyorlardı. Gericilerin baskısı altında gittikçe daha fazla geri çekiliyorlar, kendilerini onlara uyduruyorlardı.

Bu sırada ZMS'nin tek cephe fikrine bağlı kalan üyeleri alt örgütlerde Komsomol ile ortak savaşa devam ediyorlardı. Bunlar **Kubrat, Rodna Zaştita, Skaut** gibi faşist örgütlere karşı aktif bir mücadele yürütüyorlardı. Gençlik, emek komiteleri kuruyor. **Zgovor**'un artan terörüne karşı savaşıyor ve af mücadelesine de aktif olarak katılıyordu.

2. RMS'NİN 1928'DEKİ KURUCU KONFERANSI. KİTLEVİ LEGAL GENÇLİK ÖRGÜTÜNÜN OLUŞTURULMASI.

Komsomol, çalışmalarına en ağır gizlilik şartlarında devam ediyordu. İşçi gençlik, genellikle bütün emekçi gençlik için, legal bir gençlik örgütü kurma gereği, açık bir şekilde duyuluyordu. Bu fikir, Komsomolcuların girişimi ve çalışması so-

nucunda birçok yerlerde elle tutulur, gözle görülür durumlara geliyordu.

Bazı yerlerde işçi gençlik dernekleri kurulmaya başlandı. Pirdop ilçesinin Smolsko köyünde 2 Aralık 1926 yılında **Hristo Botev** adlı ilk gençlik derneği kuruldu. Bu derneğin üyeleri 30 Ocak 1927 yılında **Mladejka Duma Gazetesi**nde, **Gençlik Nöbetinde Duruyor** başlığı altında, bir haber yayınladılar. Bu yazıda kısa bir sürede dernek üyelerinin 35'ten 50'ye çıktığı bildiriliyordu. Bundan başka haberde, Smolsko köyü gençlerinin, bütün ülke gençliğini birleştirecek merkezi bir gençlik örgütünün kurulmamış olmasına, çok üzüldükleri açıklanıyor ve aynen şöyle deniyor: "... Biz bütün emekçi gençliğin, özellikle Sofya gençliğinin çabalarını birleştirerek emekçi gençlik örgütünü kurmaya çağırıyoruz." Bu habere eklenen bir notla, emekçi gençleri, **Hristo Botev** adlı ilk işçi gençlik derneği örneğini izlemeye çağırıyordu.

O zamanlar Komsomolun sekreteri olan Nikola Kofarciyev (ki birkaç yıl sonra faşist polisle bir çarpışmada öldü) yerel işçi gençlik örgütleri kurmak, daha sonra onları İşçi Gençlik Birliği'nde toplamak için çok büyük çaba gösterdi ve enerji harcadı.

Bu dönemde, en önemli olay, İşçi Partisinin kurulması (RP, 1927 yılının Şubat ayında) ve bu yeni partinin organı olarak **Rabotniçesko Delo** gazetesinin çıkmasıdır. Gizli Komünist Partisinin açık örgütü olarak kurulan RP, komünizmin yüce fikirlerini emekçiler arasında çok daha geniş olarak yayma, emekçilerin savaşlarını daha kolay düzenleme olanağını sağlıyordu.

RP'nin kurulması, işçi gençlik tarafından sevinç-

le karşılandı ve işçi gençlik birliğinin kurulmasına büyük bir hız verdi. **Mladejka Duma Gazetesi** sayfalarında, RMS'nin kurulması ve niteliği üzerinde tartışmalara başlandı. Birkaç görüş ortaya atılıyordu. Gençler bu tartışmalara aktif olarak katıldılar. En sonra **Mladejka Duma,** Parti görüşünü açıklayan bir yazı yayınladı. Gençlik birliği örgüt bakımından Bağımsız İşçi Meslek Birliği (NRPS) nin ve RP nin bir kolu olmamalıdır.

RMS, RP'nin politik ve ideolojik yönetimi altında bulunmalı, fakat örgüt bakımından bütünüyle bağımsız olmalıdır.

Bu tartışmalar pratik çalışmalara hiç de engel olmadı. Tersine, tartışmalar örgütün kurulmasını kolaylaştırdı. Birçok yeni dernekler daha kuruldu.

3 Nisan 1927 yılında kurulan Sofya İşçi Gençlik Derneği, 13 Mayıs 1928'de **Mladejka Iskra Gazetesini** çıkarmaya başladı. Bu gazete daha sonra tüm örgütün yayın organı oldu.

İşçi dernekleri birbiri arkasından kuruluyorlardı. Ama sekter görüşlü bazı Komsomolcular RMS yi kurma çizgisini, oportünist bir çizgi olarak gösterdiler ve belli bir zaman içinde de gençlerin fikirlerini karıştırdılar. Bu yanlış görüşler, **Rabotniçesko Delo** ile **Mladejka Duma Gazeteleri** sayfalarında bile yer aldılar. Parti ve KİM'in yardımıyla bu geçici tereddütlere kısa bir zamanda son verildi. **Mladejka Duma Gazetesi** gençliği RMS'yi yeniden kurmaya çağırdı.

Sofya İşçi Gençlik Derneği, 22 eylül 1927 yılında yaptığı toplantıda, yeni İşçi Gençlik Birliği'nin nasıl bir birlik olması gerektiğini, istek ve görevlerinin neler olması gerektiğini gösteren bir deklarasyon yayınladı. Bu deklarasyon **Mladejka Duma**

Gazetesine ek olarak 5 bin adet basıldı ve emekçi gençlikle, yeni kurulan İşçi Gençlik Derneklerinde incelenip, fikir alınmak için yayınlandı. Sofya İşçi Gençlik Derneği Yönetim Kurulu, birliğin kurucu kongresini düzenlemek için, kurucu komite durumuna getirildi. Bu kuruluş girişimcisi komiteye, ülkedeki işçi gençlik derneklerinin temsilcileri de alındı. Kurucu kongre 24 mayıs 1928 yılında yapıldı. Kongreye 15 il derneğinden 37 delege ve 6 köy derneğinden 6 delege katıldı. Kongre çalışmalarına **Pozitano** sokağının, 27 numarasındaki RP'nin kulübünde, sabahın saat yedisinde başlandı. Polisin heran gelip kongreyi dağıtma tehlikesi vardı. Bunun için gündemdeki sorunlar sırasıyla değil de, en sonundakilerin incelenmesiyle işe başlandı. Öncelikle RMS'ye yedi kişilik bir Merkez Yönetim Kurulu ve kontrol komisyonu seçildi.

RMS tüzük tasarısının incelenmesi henüz bitmeden polisler ve ajanlar birden salona daldılar. Herkesin dökümanlarını yoklarken çıkan gürültü ve kargaşalık arasında kongre, RMS tüzüğünü kabul etme işini de beceriverdi. Bazı delegeler polis tarafından gözaltına alındılar. Kongre, aynı gün öğleden sonra, Avcı Parkının çam ormanında çalışmalarını bitirdi. Kurucu konferansta bir deklerasyon kabul edildi. Bu deklerasyonda emekçi gençliğin o günlerdeki durumu inceleniyor ve yeni kurulan gençlik birliğinin asıl görüşleri, istekleri ve görevleri ortaya konuyordu. Deklerasyonda öz olarak şunlar deniyordu: "Proleter gençliği, proleteryanın öz evladıdır, canı ve kanıdır. O doğduğu sınıfla birlikte, genel sınıfsal çıkarları ve kurtuluş ilkeleri uğrunda savaş yürütmektedir. Çünkü bu çıkar ve ilkeler gençliğin de çıkar ve düşünceleridir."

Emekçi gençlik RMS'nin kuruluşunu görülmemiş bir sevinç ve heyecanla karşıladı.

Yeni Gençlik Birliği canlı bir örgüt yaşamına başladı. Kısa bir sürede, ülkenin birçok yerlerinde yeni yeni dernekler kuruldu. RMS yalnızca işçi gençliğin bir örgütü olarak kurulmuyordu. Bu gerçek, RMS tüzüğünün ikinci maddesinde şöyle açıklanmıştır: "İşçi Gençlik Birliği, işçi, köylü, zanaatçı, memur, yoksul öğrenciler ve benzeri gibi emekçileri örgütlendirmek, bunların politik, ekonomik ve kültürel eğitim, sınıfsal çıkarlarını savunup gerçekleştirmek için kurulmuştur." Birlik, işçi, köylü, öğrenci gençlik arasında büyük sevgi kazandı. RMS, RP'nin yönetimi altında, emekçi gençliğin kapitalist sömürüsüne ve haksızlıklara karşı yürüttüğü savaşların başına geçti.

3. EKONOMİK BUNALIM DÖNEMİNDE RMS'NİN İŞÇİ SINIFININ DEVRİMCİ SAVAŞINA KATILMASI. BULGARİSTAN GENEL HALK ÜNİVERSİTELİLER BİRLİĞİ (BONSS) NİN KURULMASI

O dönemlerde emekçi gençliğin durumu dayanılmayacak kadar ağırdı. Bu ağır durum, genel olarak 9 eylül 1944 tarihine kadar sürdü. Fakat gençliğin durumu 1929 - 1933 yıllarını içine alan ekonomik bunalım döneminde, özellikle ağırlaştı.

Tütün, tekstil, metal, kiremit-tuğla vb. gibi üretim kollarında, çoğunlukla 18 yaşından aşağı olan gençler çalışıyordu. Çocuk emeğinin resmen yasak edilmesine karşın, kimse buna kulak asmıyordu. Örneğin, Sofya kiremit fabrikasında çalışan genç işçiler, 1930 yılında gazeteye gönderdikleri bir ya-

zılı konuşmalarında, bakınız neler anlatıyorlar: "Çocukların hemen hemen yarısı 12-16 yaşları arasında. Şimdiye kadar buraya müfettiş gelmedi, yalnızca bir defa müfettiş geldi. Fakat ustabaşı hemen küçük çocukları dolaştı, onlara 15'er yaşında olduklarını söylemelerini tembihledi. Aksi takdirde..."

O zamanlarda en büyük tekstil işletmesi olan Varna'daki tekstil fabrikasında, 17 yaşından küçük 1.300 kız ve kadın işçi çalışıyordu. Bunların çoğunluğu 11-14 yaşları arasındaydılar. Bu fabrikada çalışma koşulları çok ağırdı. İşçi kızlara köle davranışı uygulanıyordu. Onlar günde 10 - 12 saat çalışmak zorundaydılar. Gıdaları çok azdı. İş zamanında yakınlarıyla görüşmeleri yasaktı. Ustabaşı en küçük kusur için işçileri kamçılıyordu. Birçokları vereme tutuluyordu. Narodno Sabraniye de RP adına **Tekstil** fabrikasındaki iş hayatı hakkında sorulan bir soruya zamanın, Ticaret, Sanayi ve Çalışma bakanı şu cevabı verdi: "Eğer tekstil fabrikası emek sağlığı şartlarına uygun değilse, Bulgaristan'da hangi fabrikanın bu konuda örnek verilebileceğini bilmem." Bu çaresiz cevap, Kapitalist Bulgaristan da işçi gençliğinin çok ağır durumda yaşadığına resmen tanık demektir.

Genç işçilerin ücreti, yaşlı işçilerin ücretinden daha azdı. İşçi kızlara ise ne kadar çalışırlarsa çalışsınlar, daha az ücret veriliyordu. Buna her gün işsiz kalma korkusunu, kötü meskeni, yetersiz gıdayı, fabrika sahibi ile ustabaşının keyfi hareketlerini ve kaba tavırlarını, işçi ve zanaatçı gençliğin kültürel ihtiyaçlarına karşı gösterilen kaygısızlığı da katarsak, gerçekten çok acıklı bir manzara elde edilecektir. Patronlar, çırakların emek karşılığını ödemiyorlardı, ama ana babalarından ustalar için

oğullarına zanaat öğretmişler diyerek para kesiyorlardı.

Köylü gençliğe hiç bir yardım yapılmıyordu. Hele topraksız ve az topraklı köylü ailelerinden olan gençlerin durumu çok ağırdı. Stanovets köyünden gazeteye gönderilen bir yazıda şunları okuyoruz: "Yoksul, az topraklı köylü çocukları olan bizler, köy ağalarını daha da zenginleştirmek için sabah karanlığından akşam karanlığına kadar çalışıyoruz. Bütün yaz, boğaz tokluğuna çalışıyoruz... Yarı aç, yarı çıplak, kan ter içinde 12 - 14 saat çalışıyoruz. Gene de çorbacılar bizleri gücendiriyorlar, gene de bizden memnun değiller."

Gençliğin ağır ekonomik durumunu çizen tabloyu bütünüyle tamamlamak için, onun yarınından emin olmamasını, siyasî haklardan yoksunluğunu, kültürel ihtiyaçlarından hiçbirinin karşılanmamasını da göz önüne getirmeliyiz. Bilindiği gibi, RMS nin Tüzüğü, bir kaç defa başvurulmasına rağmen, kapitalist hükümet tarafından onaylanmadı. Böylece RMS yarı legal vaziyet ve çalışıyordu. Birliğin yayın organı olan **Mladejka Iskra** gazetesi, polis tarafından sık sık toplatılıyor, sorumluları hapislere tıkılıyordu.

İktidar, genç işçileri, Komsomolcuları takip, sürgün ve tutuklamaya devam edivordu. Fakat buna rağmen birlik, işçi köylü ve öğrenci gençlik arasında her geçen gün biraz daha saygı kazanıyordu.

1928 - 1934 yıllarında RMS, ülkede işçi sınıfının, emekcilerin yürüttükleri bütün mücadelelere aktif şekilde katıldığından, halkçı gençlik arasında güçlü mevziler ve etkinlik kazandı. Halkçı gençlik RMS nin yönetimi altında, proletaryanın şehirlerde yaptığı grev, gösteri, miting, vb. gibi mücadele-

lerde ön sıralarda yer aldı. Örneğin: 1929 yılında yapılan tütün işçilerinin genel grevine işçi gençlik bütün gücüyle katıldı. Ücretlerin yüzde 15 kadar yükseltilmesi amacını güden bu grev, zaferle sona erdi. Bu ise devrimci hareketi daha da hızlandırdı.

1929-1934 yıllarındaki dünya ekonomik bunalımı Bulgaristanda da etkisini gösterdi. Sanayi üretimi çok düştü. Köy ekonomisi üretimi yarı yarıya azaldı. 200.000 işsizin hemen hemen yarısı gençlerdi. Çalışan işçilerin gündelikleri oldukça düştü. Köy ürünlerinin fiatları ise çok daha düşüktü. Geniş emekçi kitleleri arasında hoşnutsuzluk gittikçe artıyor. Bu da savaş azmini fazlalaştırıyordu. Grevler gittikçe yayılıyordu. Genç işçiler bu grevlere yalnızca katılmakla kalmıyor, üstelik kendileri de sık sık grev düzenliyorlardı. Yamboldaki Tunca tekstil fabrikasında 25 gün devam eden grevde gençler çok büyük bir direniş gösterdiler. RMS MK nin kararı ile işsizlikle savaş günleri düzenlendi.

RMS, Parti tarafından düzenlenen 1 Mayıs, Yüce Ekim Sosyalist Devrimi, V. İ. Lenin'in ölümü, Karl Libkneht ile Rosa Lüksemburg'un öldürülmeleri yıl dönümlerine, Botev gününe, Smirnemskinin ölüm yıl dönümü ve diğer bu gibi günlerde yapılan anma gösterilerine aktif olarak katıldı.

İşçi gençliğin ekonomik çıkarlarını savunmak ve onun politik eğitimini sağlama yolunda daha aktif çalışmak için Bağımsız İşçi Meslek Birliklerine bağlı gençlik grupları kuruldu. 1931 yılında bu grupların organı olarak **Mlad rabotnik** gazetesi çıkmaya başladı. Gazete, işçi gençlik arasında çok okunuyordu.

Bu yıllarda İşçi Partisinin etkisi gittikçe artıyordu. 1927 yılında yapılan seçimlerde 30.000 oy

kazanan bu parti, 1931 deki parlamento seçimlerinde 170.000 oy aldı ve 17 halk vekili çıkardı. Bu parlak seçim başarısında RMS nin de büyük payı vardı. RMS istler başında İşçi Partisi bulunan emekçi blok için çalışıyorlar, çağrılar bültenler dağıtıyorlardı. 1931 yılındaki seçimlerde Demokratik Zgovor yenilgiye uğradı. Seçimleri demokratların, Dimitir Giçevin, BZNS nin, Körçev taraftarı Liberallerin ve Radikallerin katıldığı **Halkçı Blok** kazandı. **Halkçı Blok** hükümeti kuruldu. Fakat bu hükümet halkın durumunu düzeltmek için hiç bir şey yapmadı. Çünkü gerici bir burjuva hükümetiydi. Komünistleri İşçi Partisini ve RMS yi izleme ve tutuklamaların durdurulması bir yana, daha da hızlandı. Örneğin, 25 Eylül 1932 yılında yapılan belediye üyeleri seçimlerinde İşçi Partisi Sofya'da büyük bir çoğunluk kazandı. Fakat Muşanov'un **Demokratik** hükümeti Sofya belediyesini komünistlere vermedi. Onların belediye üyeliklerini geçersiz saydığını açıkladı.

Parti öğrenci gençliği kazanmaya çok önem veriyordu. Partinin girişimi üzerine 30 Mart 1930 yılında üniversiteliler arasında Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği (BONSS) kuruldu. Kurucu kongre **özgürlük parkında** yarı gizli yapıldı. Üniversite öğrenci gençliğinin anti-faşist örgütü olarak kurulan BONSS, aslında RMS nin yardımcısı durumunu aldı. RMS, ortaokullarda birçok marksizm-leninizm dernekleri kurdu. Bazı okullarda öğrencilerin çoğu bu derneklere üye yazılmışlardı. Marksizm-leninizm dernekleri burjuva kültür bakanlığının dini ve gerici eğitim politikasına karşı savaşıyordu. Bu dernekler kendi üyeleri ve tüm öğrenci gençler arasında marksizm-leninizm fikir-

lerini yayıyorlardı. Marksizm-leninizm dernekleri birçok öğrenci boykotlarını da yönetiyordu.

Halktan yana üniversiteliler, BONSS un önderliğinde 15 ve 16 Aralık 1931 yılında katil Tsankov'a karşı büyük bir boykot yaptılar ve ayrıca gösteriler düzenlediler. "Bulgaristan Halkının katili, cellat Tsankov ve tüm 9 Hazirancı profesörler, üniversiteden defolunuz", "cellat Tsankov yasası olan Devlet Savunma Yasasına lanet" slagonları üniversiteyi ve sokakları çınlatıyordu. Atlı ve yaya polisler boykotçulara canavarca saldırıyorlardı. RMS MK'nin bu gerekçeyle yayınladığı protestoda kısaca şöyle deniyordu: "RMS MK halktan yana üniversitelilerin giriştiği savaşı alkışlıyor ve üniversitelileri daha kararlı şanlı bir mücadeleye çağırıyor..." Bu dirençli savaş başarı ile sona erdi. Tsankov'a üniversitede ders vermek yasaklandı. Tsankov'un üniversiteden kovulması için yapılan boykot ve gösterilere birçok işçi ve diğer vatandaşlarda katıldılar. Başka üniversitelerde de boykotlar yapıldı. Liselerde Edebiyat kollarını bitiren ve üniversitenin Tıp, Hukuk ve diğer bir çok fakültelerine kabul edilmeyen gençler de büyük mücadeleler yürüttüler. Orta okul öğrencileri Tsankov yönetiminin gerici eğitim politikasına, yüksek okul harçlarına karşı boykotlar yaptılar. 1931 yılında Asenovgratta yapılan ve iki hafta süren botkota tüm öğrenciler katıldılar. **Hristo Botev** teknik okulundaki öğrencilerin, iki faşist öğretmenin öğrencilere karşı kaba hareketlerinden ötürü yaptıkları boykot da başarı ile sonuçlandı. Öğrenciler ülkenin her yerinde yapılan grevleri izliyor ve grevcileri teşvik ediyordu.

Üniversite ve orta öğretim gençliğinin savaşla-

rını örgütleme işinde BONSS'un organı **Studentsko zname** gazetesi de önemli rol oynadı.

RMS, emperyalistlerin Sovyetler Birliğine yönelttikleri savaş hazırlıklarına karşı büyük bir çalışma yürüttü. Sovyetler Birliğindeki Sosyalist gelişimi büyük ölçüde propaganda ediyor, Sovyet gençliğinin yaşamını ve kazançlarını örnek gösteriyordu.

RMS küçük çocuklar arasında çalışmak için özel çocuk grupları kurdu. Bu gruplara 7 ile 16 yaşlarındaki çocuklar ve kızlar alınıyordu. Çoğunlukla işçi merkezlerinde kurulan bu çocuk gruplarına 1932 yılında 1200 kadar çocuk toplandı.

Bu grupların görevleri, emekçilerin çocuklarını burjuva görüşlerin pençesinden kurtarmak, onları analarıyla babalarının, ağabeyleri ve ablalarının savaşlarına katmaya çalışmaktı. RMS ve onun eliyle kurulan çocuk grupları, çocukların çalıştırılmasının yasak edilmesi, okullardaki proleter çocuklarının masrafını devletin ödemesi, onlara çocuk evleri kurulması vb. yolunda savaşıyorlardı. 1932 yılının Mayıs ayında çocuk gruplarının organı olarak **Detski glas** gazetesi çıkmaya başladı.

Bazı ciddi ve esaslı örgüt kusurları bulunmasaydı RMS'nin çalışmalarındaki tüm bu başarılar ve onun gençler arasındaki etkinliği çok daha fazla ve güçlü olabilirdi. Bu zayıflık ve kusurlar 10 ve 11 Kasım 1932 yılında, Sofya yakınında gizli yapılan RMS'nin birinci kongresinde açıklıkla görüldü. Kongreye 50 delege geldi. 17.000 üyeden 8 ay içinde yalnızca 24.000 leva üye ödentisi toplandığı açıklandı. Bu, RMS'nin örgüt bakımından zayıf olduğunu gösteriyordu. Birçok genç RMS'ye yazılıyor, fakat çok geçmeden vaz geçip ayrılıyordu. En tecrübeli

kadroları öldürülen, hapislere atılan, başka ülkelere kaçmak zorunda bırakılan Partide sol sekter grup öne geçti. Bu grup hatalı ve zararlı bir politika yürütüyordu. Bunun işçi gençlik hareketine de yanlış etkileri oldu.

Sekterler çoğunlukla gençtiler, ciddi parti ve politik tecrübesi, teorik yetkinliği olmayan kadrolardı. Aralarında bazı maceraperest unsurlar da bulunuyordu. Onlar **Dar Sosyalistliği Bulgaristan İşçi Sınıfı için gerçek şanssızlık** olarak ilân ettiler ve Georgi Dimitrov, Vasil Kolarov ve eski denenmiş Parti kadrolarına karşı ahlâksızca bir savaşa giriştiler. Sol sekterler gençlik hareketine de büyük zararlar getirdiler. Onlar Komsomolcu gençlerin ve RMS istlerin **gerçek Bolşevikler** oldukları teorisini ortaya attılar. Sekterlere göre dar Sosyalistlik mikrobu gençliğe bulaşmamış, onlar kendilerini korumuşlarınış. Sol sekterler, Komsomolun **Örgüt bakımından bağımsızlığını** istiyorlardı. Aslında bu teorinin Komünist gençlik birliklerinin nitelik ve görevleri hakkındaki marksist-leninist anlayışla hiçbir ilgisi yoktur. Bu teori Komsomol'da çok zararlı bir gençlik öncülüğü yayılmasına, onu Partiden koparmaya hatta Partiye ve Partinin denenmiş eski kadrolarına karşı koymaya, gururlanmaya götürüyordu. Gençlerin öncü olmaları gerektiği teorisi devrimci gençlik hareketine büyük zararlar getirdi

Bu dar görüşlü sekter politika işçi gençlik hareketinde daha açık ve öz olarak neden ibaretti?

Birincisi, RMS, Partiyi kabaca ve beceriksizce kopya ediyordu. Partinin çalışma metotlarını kopya ederek gerçekte işçi partisinin gençlik kopyası oluyordu. Sözü geçen dönemde RMS'nin esas kusuru boydu. Sekterler gençlik örgütünün her şeyden

önce kitlevi, eğitici bir örgüt olması zorunluluğunu anlıyamıyorlardı. RMS üyelerine tıpkı Parti üyeleri kadar büyük görevler veriyorlardı. Komsomolcularla Parti üyeleri arasındaki olgunluk farkını görmüyorlar, Parti üyeleri gibi üyelik istekleri gösteriyorlardı. RMS'ye üye olmayan fakat sempati besleyen gençlere yüksekden bakıyorlardı. Sekterlerdeki bu gurur gizli Komsomol üyelerine de kuvvetle yerleşmişti. Onlarda bu gurur çok daha açık belli oluyordu. Komsomolcular, çoğu zaman, RMS istlere bile yüksekden bakıyorlar, birçok gençlik örgütçüsü diğer gençlere karşı davranışlarında büyükleniyordu. Onlar görevlerinin sürekli gençler arasında bulunmak, gençleri birleştirip eğitmek, amansız kapitalist sömürüye ve siyasî haklardan yoksunluğa karşı onların savaşını örgütlendirmek olduğunu unutuyorlardı.

RMS Partiyi kopya ederek, merkez komitesinden yerel örgütlerine dek tüm örgütlerinde, işçi partisinin merkez komitesinde ve yerel örgütlerinde incelenen siyasî sorunları ele alıyor en çok onlarla ilgileniyordu. RMS gençler arasında tıpkı Partinin yaptığı gibi siyasî kampanyalar ve eylemler düzenliyordu. Bilindiği gibi partide yönetimi ele almış olan sol sekterler çok zararlı bir politika güdüyorlardı. RMS gençliğin özel isteklerine ve çıkarlarına çok az ilgi gösteriyordu. Faydalı eğlenceler, kültür fizik ve sporla uğraşmayı hemen hemen hiç düşünmüyordu. Bu sekter politika RMS'yi gençlikten koparmıştı. Bu yüzden düzenlediği seri eylemlere, sokaklarda düzenlediği konuşmalara, kadroların yiğitçe direnişlerine karşın gençlik kitleleri katılmıyordu.

Aynı zamanda bu dönem çok sayıda genç kad-

ro yetiştiren çetin bir okul ödevini de görmüştü. Komsomol ve RMS'ye karşı bir çok dava açıldı. 17 Aralık 1930 yılında Sofya kent mahkemesinde bakılan 17 Komsomolcu davası unutulmayacak bir olaydır. 1930 yılının Mart ayında tutulup polise akla hayale gelmedik işkence gören gençler mahkemede yiğitçe durdular. Mahkeme günü, faşist ajanların ve işkenceci polislerin davada tanık olarak dinlenmelerini protesto için açlık grevine başladılar, **Enternasyonali** söylediler. Kuduran polislerle ajanlar Komsomolcuları mahkeme salonunda dövdüler onları tüfek dipçiği ile mahkeme salonundan çıkararak kamyonlara doldurdular ve merkezi hapishaneye götürdüler, orada rutubetli koğuşlara attılar ve bir ay tuttular. Faşist mahkeme keyfi harekette ve küstahlıkta o kadar ileri gittiki davayı; sanıkları, şahitleri, avukatları dinlemeden halletti. Komsomolculara üç ile 12,5 yıl hapis cezası verdi. Fakat onlar bu cezaları devrimci şarkılar ile karşıladılar. Bu yüzden savcı onlara birer aylık hücre cezası verdi, ayrıca birer ayda bahçeye çıkma haklarını aldı. RMS MK üyesi **Asen Trayçev** 1931 yılında poliste dayakla öldürüldü. Askerler arasında çalışan **Yordan Lütibrodski** ve **Aleksandır Voykov** gibi ünlü Komsomolcular düşman önünde boyun eğmediler ve dar ağacında yiğitçe can verdiler. Lütibrodski kendisine işkence yapanların yoldaşlarını ve örgütlerini ele verip canını kurtarmasını söylemelerine karşı düşündüklerini ölümünden evvel babasına yazdığı mektupda şöyle anlatıyor: "hain olarak yaşamaktansa, kahramanca ölmek daha iyidir." Lütibrodskinin gerek mahkemede yiğitçe tavrı ve gerekse bu sözleri faşizme karşı silahlı savaş

yıllarında yüzlerce savaşçının faşizme ve gericilere karşı mücadelesinde örnek olmuştur.

Ne yazık ki, işçi hareketinin bu pek değerli ve kahraman genç örgütçülerini sol sekter görüş yanlış yola itti. RMS grupları kapalı siyasî sekter örgütler durumuna geldiler. Onların iç hayatı son derece uzun oturumlar yapmak ve çok soyut siyasî sorunları incelemekten ibaretti. Bu oturumlarda birçok ezberlenmiş sol sekter formüller ve sloganlar tekrar ediliyordu. Fakat geniş gençlik kitlelerini doğrudan doğruya ilgilendiren ekonomik, kültürel ve toplumsal sorunlar görüşülmüyordu. RMS'nin örgüt içi yaşamı sıradan gençler için can sıkıcı, yeknesak, ilgisizdi. Bunun için gençler RMS örgütlerine kitle halinde giriyor, kitle halinde de çıkıyorlardı. Bu kitle halinde girip çıkmalar RMS'nin kapalı, sekter örgüt içi yaşamına karşı yapılan şiddetli bir eleştiri idi.

İkincisi, RMS'nin İşçi Partisinin çiftçi birliği ile Sosyal Demokrat Partisine karşı kullandığı kuramcı sekter tutumunu örnek alarak, yaylım ateşini ZMS ile SSM'ye karşı yöneltmesidir. RMS yönetimi bu her iki emekçi gençlik örgütünü de, köylü ve işçi gençliği arasında faşizmin temel dayanakları. proleter hareketinin başlıca düşmanları ilân etti. RMS'nin ZMS ve SSM'ye karşı bu yanlış tutumu, o zamanlar bu örgütlerin başında bulunanların açıkça gerici, antikomünist kişiler olmalarındandı. Fakat ZMS yönetiminin antikomünist eylemleri, çiftçi gençlik grupları arasında şiddetli eleştiriler ve hoşnutsuzluklar doğuruyordu. Emekçi çiftçi gençlik arasında Komsomolcularla ZMS'istlerin 1923 yılı eylül ayaklanmasına birlikte katılmış olmalarının, ondan sonra da faşizme karşı tek cep-

he saflarında yaptıkları savaşın anısı henüz canlıydı, unutulmamıştı.

ZMS ve SSM'nin niteliğini yanlış görme, emekçi gençliğin dikkatini faşizmin doğurduğu gerçek tehlikeden çekiyordu. Bu yanlış, Faşizm tehlikesinin görülmesini zorlaştırıyor, antifaşist gençlik cephesi kurulması işini engelliyor böylece de, faşizm tehlikesine karşı savaşı güçleştiriyordu.

Üçüncüsü, RMS'nin emekçi gençliğin kültürel - eğitim, spor, içki ve tütün aleyhtarı derneklere ve diğer kitlevi örgütlere karşı yanlış ve sekter tutumuydu. RMS'istler bu örgütlerin antifaşist niteliklerini görmeliydiler. Bu niteliklerinden doğan antifaşist ödevlerini anlamalıydılar, bu kitle örgütleriyle iş ve eylem birliği yapmaya, bu yolla onların başına geçmeye bu örgütler yardımıyla kitleye sürekli ve sistemli bir antifaşist yön vermeye çalışmalıydılar, kitle şeklinde bu örgütlere girmeli, onları gericiliğe, faşizme ve kapitalizme karşı savaşta birer kale yapmalıydılar.

Oysa, RMS'istler onlara faşist veya yarı faşist örgüt gözüyle bakıyor ve öyle davranıyorlar, onları dağıtmaya çalışıyorlardı. Bu gerçeklere uymayan zararlı politika RMS'yi gençliğin büyük bir kesiminden kopardı, faşizmin saldırısına karşı koyacak güçlü bir direniş örgütü kurulmasına engel oldu.

19 Mayıs 1934 yılında askeri bir hükümet darbesi yapıldı. Tüm siyasi partiler ve siyasi gençlik örgütleri kapatıldı, gazeteleri, dergileri yasaklandı. Narodno Sabraniye dağıtıldı, burjuva demokrasisi ve parlamenterizminin son kalıntıları da ortadan kaldırıldı. Ülkede açıkça askeri-faşist diktatörlük kuruldu.

Partinin sol sekter yönetimi, yapılan hükümet darbesini son derece yanlış değerlendirdi. O, kurulan askeri-faşist diktatörlüğün halk kitlelerindeki burjuva demokrasisi hayallerini suya düşüreceğini, kitleleri Çiftçi Birliği ile sosyal demokrasinin etkisinden kurtarma işini kolaylaştıracağını, böylelikle Bulgaristanda proleter devrimci mücadelenin gelişmesine büyük bir hız vereceğini hesap ediyordu. Partinin bu sekter yöneticileri sosyal demokrasi ile Çiftci Birliğinin eskisi gibi şimdi de, burjuvazinin başlıca sosyal dayanakları olduğu inancında israr ettiler ve BZNS ile sosyal demokrasinin tümüyle bozulup dağıtılmasını bir numaralı Parti ödevi bildiler.

Sol sekter Parti yöneticileri 19 mayısçıların darbe indirdiği Çiftçi Birliği ile sosyal demokrasideki güçleri de içine alacak, tüm ilerici halk kuvvetlerinin başına geçerek faşizme karşı savaşı örgütlendireceği, halkın çiğnenen hak ve özgürlüklerini yeniden geri alacağı yerde, o, Bulgaristan'da Sovyet iktidarı şartlarının olgunlaştığını ilan etti ve gerçek darbenin sosyal demokrasi ile Çiftçi Birliğine indirilmesini istedi.

Bu zararlı politikanın Partiyi geniş halk kitlelerinden koparabileceği görülüyordu. Partinin içerisinde bunun değiştirilmesini isteyenlerin sayısı gittikçe artıyordu. Georgi Dimitrov'un 1933 yılında, Leipzig Duruşmalarındaki kahramanca tutumu bu konuda büyük rol oynadı. Georgi Dimitrov yalnızca kendisini savunmakla kalmadı, ayrıca Almanya Reichtag'ının Komünistler tarafından yakılmadığını ispat etti. Komünist Enternasyonalinin, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin, Almanya ve Bulgaristan Komünist Partilerinin Politika ve davala-

rını parlak bir şekilde savundu. O, faşizmin canavar niteliğini açıkladı ve tüm ülkelerin emekçilerini faşizme karşı birleşmeğe çağırdı. Georgi Dimitrov'un adı tüm dünyada faşizme karşı savaşta yiğitlik, kahramanlık örneği durumuna gelerek dillere destan oldu.

Kurtarılması için açılan halklararası büyük kampanya ve Sovyetler Birliğinin yardımı ile Georgi Dimitrov, Alman faşizminin pençesinden alındı ve Moskova O'nu bağrına bastı. Georgi Dimitrov halklararası işçi ve Komünist eyleminin ünlü önderlerinden biri olarak Komünist Enternasyonalinin yöneticileri arasında çalışmasına devam etti. Aynı zamanda Bulgaristan Komünist Partisinin de başına geçti. O, çok hatalı olan sol sekter politikayı eleştirdi. Ve Partinin politikasında köklü bir değişiklik yapılmasını, Leninizmin tümüyle benimsenmesini, geniş emekçi kitlelerle sıkı bağlar kurulmasını, gerçek bir halk hükümeti kurulması için gericilere ve faşizme karşı savaş içinde geniş bir antifaşist cephe kurulmasını istedi. Georgi Dimitrov'un, Dimitir Blagoev'in ölüm yıldönümü günleri (17 mayıs 1934 ve 17 mayıs 1935) nedeniyle Moskova'da yapılan anma toplantılarında verdiği demeçlerin bu yolda büyük önemi vardır. Georgi Dimitrov bu demeçlerinde sol sekterlerin Partinin Dar Sosyalistlik dönemine yaptıkları saldırılara cevap olarak şunları söylemiştir:

"Darcı geçmiş, darcı dönem, Bulgaristan devrimci hareketinde bir kayıp (eksi) değil, tam tersine bir kazanç (artı)dır. Ancak bir koşulla; eğer darcıların devrimci gelenekleri ve eski darcı marksist deneyden gelen erdemleri Bolşevik kazanında kaynatılırsa".

Georgi Dimitrov'un yöneticiliğinde, o zamana kadarki sol sekter Parti çizgisini değiştirmek, Parti kadrolarının haklı olarak Dimitrov çizgisi adını verdikleri yeni politik çizgiyi Partinin çizgisi yapmak için ülke içinde geniş ideolojik aydınlatma ve örgütleme işlerine girişildi. 1935 yılı ocak ayının sonunda yapılan BKP MK nin beşinci geniş plenumu, sol sekter çizgiyi eleştirdi, Partiyi köy ve şehirlerde faşizme karşı savaşta geniş tek cephe kurma yoluna yöneltti. Fakat Partide ve RMS de sol sekter görüşler kısa bir sürede ortadan kaldırılamadı. Sol sekter görüşlerin ortadan kaldırılmasına 1935 yılı yazında faşist diktatörlüğün en ağır koşullarında çalışmak için ülkeye gelen, Georgi Dimitrov'un sadık yardımcılarından Stanka Dimitrov ile Georgi Damyanov yardım ettiler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PARTİNİN YENİ LENİNCİ ÇİZGİSİ VE 1935-1939 YILLARINDA GENÇLİK ARASINDA TEK CEPHENİN KURULMASI. PARTİNİN YÖNETİCİLİĞİ ALTINDA RMS'NİN BULGARİSTAN'IN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINA SOKULMASINA KARŞI VE SOVYETLER BİRLİĞİ İLE BARIŞ VE DOSTLUK YOLUNDA YÜRÜTTÜĞÜ SAVAŞ.

1. KOMÜNİST ENTERNASYONALİN VII. KONGRESİ. KİM VI. KONGRESİNİN FAŞİZMİN SALDIRILARINA KARŞI VE SAVAŞA KARŞI MÜCADELEDE KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİNİN ÖDEVLERİNİ BELİRTEN KARARLARI.

25 temmuz 1935 yılında Moskova'da açılan Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi, dünya Komünist hareketinde gerçek bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Georgi Dimitrov'un, 2 ağustos 1935 tarihinde okuduğu "faşizmin saldırıları ve Komünist Enternasyonalinin faşizme karşı savaşta işçi sınıfı birliğini sağlama yolundaki ödevleri" başlıklı önemli rapor, Kongre çalışmalarının bel kemiği idi.

Georgi Dimitrov bu raporunda o zamanki halklar arası durumu tam bir marksist - leninist çözüm getirdi. Faşizmin sınıfsal özünü şöyle açıkladı: "Faşizm finans-kapitalin en gerici, en şöven ve en emperyalist unsurlarının açık terör diktatörlüğüdür" dedi. Georgi Dimitrov faşist saldırıların

önüne geçilebileceği düşüncesini inandırıcı bir şekilde kanıtlayarak dedi ki: "Proletaryanın ulusal ve halklararası boyutta sağlayacağı işbirliği, işçi sınıfına yalnızca başarılı savunma gücü değil ayrıca, faşizme, sınıf düşmanlarına öldürücü karşı darbeyi indirme gücü kazandıracak güçlü bir silâhtır." Geogi Dimitrov raporunda, bazı partilerin özellikle Fransa ve İspanya Komünist Partilerinin zengin deneylerine dayanarak antifaşist cepheleri kurma yolunu geniş şekilde işledi.

Georgi Dimitrov, Proleter Enternasyonalizmi ve gerçek yurtseverlik sorunlarına da raporunda çok yer verdi. O, özellikle şunu vurguladı: "Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ancak yüce Sovyetler Birliği'nde başarıya ulaşan proletarya ile sımsıkı bir birlik kurarak zafere varabilir..."

Komünist Partileri ileride de sağ oportünizmin ve revizyonizmin her çeşit belirtilerine karşı uyanık ve amansız davranmaları gerektiğini belirttikten sonra Georgi Dimitrov, o zamanlar bir çok Komünist Partilerinde yuva kurmuş olan dogmatizm ile sekterliğin zararlarını son derece inandırıcı bir şekilde gösterdi.

Vilhelm Pikin hesap verme raporu üzerine kabul edilen kararda öz olarak denmektedirki: "Komünist Enternasyonalin VII. Kongresi, KİM yöneticilerine, çeşitli ülkelerdeki komünist gençlik örgütlerinin sekterce kendi kabuklarına çekilmelerini, kitlelerden kopmalarını önlemek için etkili tedbirler almalarını önerir. VII. Kongre Komünist gençliği, demokratik burjuva, reformist ve faşist partilerin emekçi gençliği kendi saflarına kazanmak için kurdukları tüm örgütlere (sendika, kültürel vb. örgütlere) hatta dini derneklere girmekle

görevlendirir. Komünist gençlik bu gibi örgütlere girerek geniş gençlik kitlelerini kazanmak; bunları, zorunlu çalışma kamplarına karşı savaşa çağırmak, genç emekçi kuşağın ekonomik durumunu düzeltmek, haklarını almak yolunda sistemli bir mücadele yürütmelidir. Bu amaçla, faşist olmayan tüm kitlevi örgütleri içine alacak geniş bir tek cephe kurmaya çalışmalıdır."

Komünternin VII. Kongre çalışmaları ve kararları, bütün dünyada olumlu sonuçlar verdi. Bir çok Komünist Partileri, antifaşist cephe kurma savaşının ateşi içinde, sol sekterlik ve dogmatizm engelini söküp attılar. Ve gelişip çelikleştiler. Bu yolda Georgi Dimitrov'unda büyük yararları oldu. Çünkü, Komüntern Genel sekreteri olarak, sekiz yıl boyunca yani Komüntern 1943 yılında kendiliğinden dağılma kararı alıncaya değin Dimitrov dünya Komünist ve işçi hareketinin sevilen yönetmeni idi.

Komünternin VII. Kongresi ve Georgi Dimitrov'un bu kongrede okuduğu rapor Partimizin tümüyle Leninci tipten bir parti olmasına eşsiz bir şekilde yardım etti. Gizli olarak çıkarılan ve geniş ölçüde yayılan bu rapor, Parti ve gençlik kadrolarına, eski sol sekter çizginin kalıntılarından kurtulma mücadelesinde değerli katkıda bulundu.

Komsomol ile RMS, 1935 yılı eylül sonunda ve ekim ayı başında Moskova'da yapılan KİM VI. Kongresinin kararlarını gerçekleştirmeye giriştiler. Bu kongre daha önce yapılan Komüntern VII. Kongresi tarafından alınan kararlar ışığında halklararası komünist gençlik hareketinin çalışma şekillerini ve gelişme yönünü eleştirerek inceledi. Komüntern genel sekreteri Georgi Dimitrov, genç kuşağın delegeleri önünde ateşli bir demeç verdi.

Demecinde, faşist olmayan tüm gençliğin örgütlendirilip birleştirilmesini ve en başta işçi gençliğin birleştirilmesini önemli bir görev olarak ortaya koydu. Georgi Dimitrov delegelere şu çağrıda bulundu: "Bunun için yoldaşlar, sizler kapitalist ülkelerde yeni türden kitlevi gençlik örgütleri kurmaya yarayacak çalışma yolları, şekilleri ve yöntemleri bulmalısınız. Bu örgütler, emekçi gençliğin hayati çıkarlarına yakın olmalıdırlar. Partiyi kopya etmeden kurulacak olan bu örgütler, gençlerin çıkarları yolunda savaşacaklar, onları sınıf mücadelesi, proletarya enternasyonalizmi anlayışıyla yetiştirecekler, marksizm-leninizm görüşleriyle eğitileceklerdir."

Bulgaristan Komsomolcularıyla RMS'istler de, KİM VI. Kongresinin kararlarını ve Georgi Dimitrov'un önemli önerilerini hayata uygulamak için kararla çalışmaya başladılar.

2. KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİNDE SOL SEKTERLİĞE KARŞI SAVAŞ. BKP MK'NİN VI. PLENUMU. BKMS VE RMS ÇALIŞMALARININ YENİDEN ÖRGÜTLENDİRİLMESİ.

Saray, 19 mayıs hükümetinden kurtulmayı başardı. Çünkü bu hükümet cumhuriyetçilikten yanaydı. Kral, birkaç hükümet değiştirdikten sonra neticede kendine bağlı bir hükümet kurdu. Bulgaristan Alman faşizminin arabasına her gün biraz daha koşuluyordu. Faşist diktatörlüğü iyice azıtıyordu.

Faşizme karşı, demokratik hak ve hürriyetler ve barış yolunda yürütülen savaş, emperyalist savaşa karşı genç emekçi kuşağın ekonomik, politik ve kültürel çıkarlarını savunma, faşist saldırgan-

lığı karşısında tehlikeye düşen ülkenin bağımsızlığını koruma yolunda yapılan mücadele RMS ile Komsomolun gençler arasındaki çalışmalarının hem özünün, hem de yöntem ve örgüt şekillerinin değiştirilmesini istiyordu.

1935 yılından sonra Partiye yön veren yeni Lenin'ci çizgi ve yeni yöneticiler, gençlik arasındaki çalışmalarda Lenin'in sözleriyle: **Gerçek kitlevi komünizm okulu** kurmada büyük başarılar kazandılar. Parti, Georgi Dimitrov'un kapitalist ülkelerde yeni tip gençlik örgütleri kurulmasıyla ilgili önerilerini gerçekleştirmek için, büyük ideolojik aydınlatma ve örgüt çalışmaları yaptı.

1935 yılının şubat ayında, gizli yapılan Komsomolun IV. Kongresi, gençler arasında çalışmaların yeni baştan örgütlendirilmesinde, işçi gençlik hareketimizde Lenin'ci çizginin uygulanmasında çok büyük rol oynadı. BKP MK V. plenumunun 19 Mayıs olaylarıyla ilgili olarak aldığı kararlar üzerine, Komsomol kongresi de, **BKMS'nin örgüt, kitle çalışmalarını düzeltmek için** bir karar kabul etti. Bu kararda önce sol sekterliğin gençlik hareketine getirdiği zararlara değiniliyor, sonra Komsomol, emekçi gençlik arasında geniş çalışmalara yöneltiliyordu. Kongrenin Georgi Dimitrov'a gönderdiği selamlama mektubunda şöyle deniliyordu:

"Askeri faşist diktatörlüğün ağır koşullarında yapılan IV. Kongremiz, senin, faşizmin pençesinden kurtuluşunun yıldönümüne rastlamaktadır. Bulgaristan'da işçi ve emekçi gençliğin temsilcileri olan bizler BKMS delegeleri, senin, Alman ve uluslararası faşizme karşı kahramanca mücade-

lenden esinlenerek, sana savaşçı Komsomol selamlarımızı gönderiyoruz!...

Kongre, örgüt ayrımı yapmadan tüm işçi ve emekçi gençliği birleştirecek olan antifaşist gençlik cephesini kurmayı, birliğin ve onun ayrı ayrı örgütlerinin önüne bir numaralı siyasi görev olarak koydu...

Biz seni örnek alarak, faşizme karşı savaşacağız ve bu savaşta kahramanlık örnekleri vereceğiz. Milliyetçiliğin ve şövenizmin içyüzlerini açıklayarak, savaşa karşı savaş örgütlendirerek, biz hem kendimizi, hem işçi ve emekçi gençliği Leninizm ilkeleriyle eğiteceğiz, senin Partine, Komünist Enternasyonaline yüzlerce ve binlerce genç Dimitrov'cu katacağız.

Biz, gençleri, önümüzdeki kesin savaşlara her yönden hazırlayacağız. Yarın kahraman BKP'nin, senin denenmiş yöneticiliğin altında, kitleler Bulgaristan faşizmine karşı muzaffer Eylül davası yolunda ayaklandırıldığı zaman, gençliğin sadık ön müfrezesi olan BKMS, kendisine verilen görevleri şerefle yerine getirecektir."

Komsomol ile RMS çok yönlü çalışmalarıyla Georgi Dimitrov'a verdikleri bu sözleri şerefle yerine getirdiler.

Georgi Dimitrov'un **Rabotniçeski Vestnik**'de, **Rabortniçesko Delo** gazetelerinde ve gizli gençlik basınında çıkan makalelerini ve demeçlerini gençlik kadrolarıyla emekçi gençler büyük bir hevesle okuyup öğreniyorlar.

Moskova'da Bulgarca çıkarılan V. İ. Lenin'in **Seçme Eserleri** ülkemize de getiriliyordu. Bu eserler Parti ve gençlik kadrolarının marksizm-leninizmi öğrenmelerine çok yardım ettiler. Vladimir

İliç Lenin'in **Komünizmin Çocukluk Hastalığı, Solculuk** başlıklı kitabı elden ele geziyor, atılacak çok aktüel olan bu kitap bir solukta okunuyordu. Bu kitap sol sekterlikten kurtulmak ve yeni Leninci çizgiyi anlamak için uğraşan Parti ve gençlik kadrolarının kafalarında beliren birçok soruya doğru, açık ve kesin cevaplar veriyordu.

Parti merkezi ve yerel örgütleri, çalışmalarını yeni baştan örgütlendirmesi, geniş emekçi gençlik kitleleriyle bağlanması için RMS'ye yakından yardım ediyorlardı. Partinin VI. geniş Plenumunun kararları, solsekterliği tümüyle temizleme ve yeni Leninci çizgiyi benimseme mücadelesinde RMS'ye çok yardım etti, 1936 yılı şubat ayının sonunda ve mart ayının başında Georgi Dimitrov'un başkanlığında, Stanke Dimitrov'un yönetimi altında yapılan bu Plenum, Komüniternin VII. Kongresinde alınan kararları gözden geçirdi ve onları Bulgaristan koşullarına göre yaratıcı bir şekilde uyguladı. Plenum Bulgaristan'da Komünist Parti, Çiftçi Birliği, Sosyal Demokrat Partisi, Radikal Parti, Demokrat Parti gibi tüm demokratik güç ve örgütlerin katılacağı, en geniş temeller üzerine, halk cephesi kurulması görevini ortaya koydu. Plenum kitle çalışmlarıyla da geniş bir şekilde ilgilendi. Plenum'un aldığı kararlarda şöyle deniyor: "Parti örgütleri, kitlevi çalışmalarında, komünistlerin kitlelerin bulunduğu her yerde, kuruluşlarda, mahallelerde, köylerde çeşitli ekonomik, kültürel, eğitim, kadın, gençlik ve diğer örgütlerde) çalışmaları gerektiği görüşünden hareket etmelidirler.

VI. geniş Plenum sol sekter çizginin verdiği zararların anlaşılması, yeni Lenin çizgisinin tümüyle benimsenmesi, tüm parti kuşaklarının,

Merkez Komitesi etrafında, marksist-leninist ilkeler üzerinde birleştirilmesi amacıyla ideolojik kitlevi çalışmalarının güçlendirilmesini kararlaştırdı."

Parti, gençlik arasındaki çalışmalara artık daha fazla zaman ayırıyordu. **Rabotniçeski Vestnik** Gazetesi 14 eylül 1936 yılında **Gençlik Hakkında** başlıklı bir başmakalesinde şunları yazdı:

"Eğer, Parti örgütleri gençlerin örgütlendirilmesi sorununu gerektiği gibi ele alırlarsa, bu işe kendileriyle yakın halk cephesi bağlarımız olan sosyalistleri, çiftçileri ve diğer gençleri kazanırlarsa, halkçı gençliği örgütlendirme ve birleştirme hareketi yakın bir zamanda kuvvetli, demokratik ve antifaşist bir güç olacaktır. Bu güç, Bulgaristan'da faşizmin ve onun kanlı diktatörlüğünün yıkılmasında büyük rol oynayacak, Bulgaristan'ın sosyalizme yakınlaşmasına çok yardım edecektir."

Partinin yönetiminde içki ve tütün aleyhtarı derneklerde, gençlik kooperatif gruplarında, spor, turistik, Yunak, Kızılhaç, Hristiyan derneklerinde ve bu gibi legal kitlevi gençlik örgütlerinde canlı çalışmalar yürüttü ve ustaca çalıştı. Bu geniş çalışmalarla RMS 150 bin genci etkisi altına aldı. Hemen hemen hepsi de köylerde kurulan gençlik kooperatif gruplarında 70 bin üye vardı. RMS ülkede en sevilen savaşçı gençlik örgütü oldu.

RMS legal kitlevi gençlik örgütlerinin olanaklarından nasıl faydalanıyordu, onlarda nasıl çalışıyordu? RMS bu örgütlerin herbirinin özel niteliğini gözönünde bulunduruyor, faşist diktatörlüğün koşullarında, olanaklar elverdiğince onların çalışmasına ilerici, antifaşist nitelik ve yön vermeye çalışıyordu. Aynı zamanda RMS'istler bu örgütlerde halkın arasından çıkmış olan dürüst gençlerle

dostluk kuruyorlar, bunlara kişisel etki yapıyorlar, marksizm-leninizmi öğretiyorlar, yavaş yavaş bu gençleri RMS sıralarına alıyorlardı. Örneğin, gençlik kooperatif gruplarında iyi hazırlıklı genç RMS'istler, **Kooperatifler ve Gençlik, Barış ve Kooperatifler, Çağdaş Ekonomik Sistemin Kusurları** vb. konularında raporlar okuyorlar ve konferanslar veriyorlardı. Bu rapor ve konferanslarda, gençlere, ele alınan konularla ilgili marksist-leninist görüşler anlatılıyordu. Raporlarda, konferanslarda, konuşmalarda, gizliliği korumak için, marksizm-leninizme **Doğru Bilimsel İlişki** ya da **Sağlam bilimsel Dünya Görüşü** adları veriliyordu. Sovyetler Birliği'ne **doğudaki büyük ülke** deniyordu. Burjuvaziye de **çağdaş toplumun üst tabakası** vb. gibi adlar takılıyordu. Gençler artık bu deyimlere alışmışlardı ve onların gerçek anlamlarını kavrıyorlardı.

RMS'istler okuma evlerinde gençlere hangi kitapları okuyacaklarını öğretiyorlar, her kütüphanede daha fazla ilerici yayın bulundurulmasına çalışıyorlardı. Okuma evlerinin tiyatro gruplarında, Sovyet ve Bulgar yazarlarından ilerici piyesler oynatmak için mücadele ediyorlardı.

Kitlevi legal gençlik örgütleri tarafından düzenlenen güzel mesire yerlerine geziler ve seyahatler çok ilgi görüyordu. Bu gezilerde, genellikle uygun edebi-müzik programları vardı. İlerici Sovyet ve Bulgar şarkıları, halk türküleri söyleniyor, çeşitli oyunlar, horonlar vb. oynanıyordu.

1935-1938 yıllarını içine alan bu dönemde RMS gençlik arasında geniş antifaşist, antiemperyalist bir halk cephesi çalışması yürüttü, örgüt bakımından güçlendi.

Yeri gelmişken burada şunu da belirtelim ki,

sol sekterlerin hataları yüzünden 17 Mayıs 1934 yılından sonra dağıtılan RMS, partinin girişimi üzerine yeniden kuruldu. 24 Mayıs 1928 yılından, 19 Mayıs 1934 yılına kadar, aynı nitelikte iki gençlik örgütü birbirine paralel olarak çalışıyorlardı. Bunlardan biri gizli çalışan Komsomol, ikincisi de onun legal örgütü olan RMS idi. Bu iki örgüt, 19 Mayıs 1934 yılından 1938 yılına kadar, gizli iki gençlik örgütü olarak, aynı zamanda birbirlerine parelel çalışmalar yürütmüşlerdir. 1938 yılında Komsomol tümüyle RMS'ye katıldı. Böylece tek bir sınıfsal işçi gençlik örgütü kuruldu. Bu örgüt RMS adını aldı, çünkü RMS daha kitlevi örgüttü ve onu yasak eden ve cezalayan yasalar, Komsomolu yasaklayan ve cezalayanlardan daha hafiftiler.

RMS, Komsomol davasının yürütücüsü, hakiki Komsomol olarak çalışmaya devam etti. RMS'nin bu şekilde çalışması, Partiye, gençlik cephesine daha iyi güçler gönderme, bundan dolayı da daha iyi sonuçlara ulaşma olanağı verdi. Demokratik gençlik hareketini ve özellikle RMS'yi yeni baştan kurma işini Georgi Dimitrov doğrudan doğruya kendi yönetiyordu.

3. FAŞİZME VE SAVAŞA KARŞI ANTİFAŞİST GENÇLİK CEPHESİ KURMA MÜCADELESİ

RMS'istler, faşizme ve savaşa karşı mücadelede, seçim kampanyalarında, köy ve şehirlerde bulunan kitle örgütlerindeki çalışmalarda ve yaptıkları bir sıra pratik işlerde, emekçi gençliğin birliğini kurma yolunda büyük başarılar elde ettiler.

Daha 1934 yılının sonunda RMS MK ile BZMS

Vrabça 1 arasında kitlevi legal gençlik örgütlerinde, faşizmin zorbalığına karşı ortak çalışmalar, şehirli ve köylü emekçi gençlerin hayati isteklerinin savunulması üzerine anlaşma imzalandı. 1935 yılının başında bu anlaşmaya BZMS **Pladne**, daha sonra SSM de katıldılar. BONSS'un girişimiyle 1936 yılında üniversiteler arasında halk cephesi komitesi kuruldu. Bu komiteye çiftçi ve sosyalist üniversitelilerin örgütleriyle diğer bazı antifaşist dernekler de katıldı. Böylelikle antifaşist gençlik cephesinin temelleri atıldı. Bu, tüm ülkedeki genç antifaşistlere yeni bir güç ve yüreklilik verdi. Tırnova kentinden çiftçi gençler **Mladejko Zname** gazetesinde şunları yazıyorlardı: "Kurulan tek cepheyi kardeşçe selâmlarken, bizler kentimizin köy ve kasabalarındaki tüm gençleri ortak savaş uğrunda elele vermeye, parlak tek cephe bayrağı altına toplanarak, çıkarlarımızı ve örgütlerimizi savunmaya, savaşa ve faşizme karşı mücadelede tüm güçleri birleştirmeye çağırıyoruz. Böyle hareket edersek zafer kesinlikle bizim olacaktır."

1935 yılının başında RMS MK ile BZMS **Vrabça 1** yöneticileri aralarında anlaşarak tüm ülkedeki emekçi gençliğe ortak bir çağrıda bulundular. Bu çağrıda, o zamanlar RMS ve ZMS'nin en sevilen savaşçılarına karşı almış yürümüş olan cinayetleri, idamları ve hapisleri protesto etmek için tüm gençlik ülke çapında bir kampanyaya davet ediliyordu. Bu çağrı mektubu, emekçi gençler arasında büyük ilgi uyandırdı. İçişleri Bakanlığına, savcılara ve kent mahkemelerine binlerce telgraf, protesto mektubu ve karar sureti yağdırıldı. Bir grup üniversitelinin başbakana gönderdikleri mektup gençliğin derin nefret ve öfke derecesini açıkca gösteriyor.

Bu mektupta şöyle denmektedir: "Tüm ülkede terör sürmektedir. İşçilerle köylüler hergün öldürülmektedir. Darağaçları durmadan çalışmaktadır.' Her emekçinin başı üzerinde, Demokles'in kılıcı gibi, darağacı tehlikesi sallanmaktadır. Tüm bunlar için biz gençlik, başbakan olarak seni sorumlu tutacağız. Tüm bunlara son vermeyi düşünüyor musunuz? Yoksa sizde eski cellâtlar gibi 30 bin kurban mı almak istiyorsunuz?"

BKMS ve RMS ile BZNS (Vrabça 1 ve Pladne) yöneticileri aralarında anlaşarak, 1935 yılında uluslararası gençlik gününü (1 eylül) hep birlikte kutladılar. Bu üç örgütün yöneticileri gençlik günü dolayısıyla yayınladıkları çağrıda şunları belirtiyorlar: "Dalgalanan halk cephesi bayrakları altına sıralanalım. Biz gençler çağrılarımız, konuşmalarımız, toplantılarımızla, protesto gösterilerimiz ve boykotlarımızla, diğer ülkelerdeki kardeşlerimizin katilleri olmak istemediğimizi göstermeli, gericilerin çıkarları uğruna da öldürmek istemediğimizi bildirmeliyiz." Gerçekte tüm ülkede savaş aleyhinde büyük bir kampanya başladı. Binlerce bildiri dağıtıldı, bir çok duvar, savaşa ve faşist diktatörlüğe karşı sloganlarla doldurudu. Faşizme karşı savaşan örgütlerin elbirliğiyle, birçok antifaşist gençlik mitingleri ve toplantıları yapıldı.

1936 yılında ve ondan sonra, Tırnova Anayasasına hayat verme, onu koma halinden çıkarma hareketi büyük boyutlar kazandı. Gençlik anayasa komiteleri, bu hareketler içinde doğdular. Tırnova Anayasası her ne kadar halkın tüm demokratik haklarını tanımıyorsa da, emekçilerin toplantı, örgütlenme ve söz hakkı gibi birçok temel haklarını tanıyordu. İşte bunun için o zamanki koşullarda

bu anayasanın uygulanması çok ilerici ve önemli bir hareket olacaktı. Tırnova anayasasını hayata uygulamak demek, faşist diktatörlük rejimini ortadan kaldırmak, emekçilere kendi günlük çıkarları ve isteklerini savunmak için, savaş hakkını teslim etmek, gerçek demokrasi ve sosyalizm yolunda mücadele için daha elverişli koşullar yaratmak demekti.

RMS'nin girişimi üzerine kurulan ve BZMS, SSM, Lapçev'ci gençlerin ve genç radikallerin katıldıkları Merkezi Gençlik Anayasa Komitesi, RMS'nin dışındaki diğer gençlik örgütleri temsilcilerinin hareketleri yüzünden beklenen çalışmayı gösteremedi. Bu örgütlerin bazı temsilcileri, RMS'nin bu komiteye girmesine uzun zaman karşı çıktılar. RMS'nin komiteye alınmasına razı oldukları zaman da, kendi arkalarında bir örgütün bulunmadığı anlaşıldı. Fakat herşeye rağmen, RMS faşist hükümet ve kral tarafından çiğnenen Tırnova Anayasasının diriltilmesi yolunda büyük bir hareket yaratmayı başardı.

Sofya Üniversitesindeki, Halk Cephesi Öğrencileri Komitesi faşist ve gerici eğitime karşı halktan yana üniversitelileri savaşa çağırdı. Bu komite 24 Mayıs 1936 yılında yapılan üniversite gösterilerinin ana kaynağı oldu. Çar Boris gösteriyi selâmlarken **Ura** ve **Yaşasın Kral** diye haykıracaklarını beklerken gösteriye katılan birkaç bin üniversiteli **siyasî hak ve hürriyetlerimizi iade ediniz, yaşasın Tırnova Anayasası, gericiliğe lanet, yaşasın halk kültürü** gibi sloganlarla sokakları çınlattılar. Büyük üniversiteliler kitlesi, Botev'in sevgili şarkısı **Sağdır o sağ** şarkısını söylediler. Bakanlar ve Çar Boris korkudan sarardı ve vurulmuşa döndü. Biraz

sonra yetişen atlı polisler, gösteriyi dağıttı ve birçok üniversiteliyi de tutukladı.

O zamanlar yönetimi, gerici ve faşistlerden yana olanların elinde bulunan, resmi Millî Üniversiteliler Birliği (BONSS) 1937 yılında olağan kongresini topladı. Üniversiteliler Halk Cephesi Komitesi, birliğin yönetimini gerici, faşist taraftarların elinden almak için çetin bir mücadele verdi. Sonunda birliğin başına demokratik düşünceli anti-faşist öğrenciler getirildi. Böylece gençliği gericiler çıkarına kullanmak isteyen faşistler büyük bir darbe yediler.

BONSS'un girişimi üzerine Genel Halk Cephesi Komitesi, 12 Mart 1937 yılında önceden hazırlanmadan büyük bir üniversiteliler genel boykotu örgütlendirdi. Buna sebep, o zamanki faşist hükümetin, Köseivanov'un, üniversitelilerin seçim haklarını geri almasıydı. Boykotta her ihtisas kolu ve fakülteden öğrencilerin de ayrı ayrı özel istekleri ileri sürüldü. Boykot o kadar geniş bir anlam kazandı ki, ona milliyetçi üniversiteliler de katılmak zorunda kaldılar. On gün boyunca şimdiki Ruski Caddesinde ve **Halk Meclisi** alanında birçok toplantılar, mitingler ve gösteriler yapıldı. Polis yüzlerce üniversite öğrencisini tutukladı, fakat boykotu önlevemedi. Gerçekte boykot zaferle sonuçlandı. Çar Boris sağcı öğrenci örgütlerinin temsilcilerini çağırdı, üniversiteliler derslere başladıkları zaman sorunlarının çözümleneceğine sözvermek zorunda kaldı

BONSS'un kararı üzerine bundan sonra boykot koşula bağlı olarak durduruldu. Üniversiteliler genel toplantıya çağrıldı. Bu toplantıda boykotun

durdurulduğu bildirildi ve eğer verilen sözler yerine getirilmezse, yenileneceği hatırlatıldı.

Merkezi Gençlik Anayasa Komitesi, parlamento genel seçimleriyle ilgili olarak, 1938 yılında çalışmalarını yeniden hızlandırdı. **Köylü ve şehirli Bulgaristan gençliğine bir çağrı** yayınladı. Bu çağrıda Anayasa Komitesi gençliği, halk meclisine gençlerin haklarını koruyacak olan emek yasalarını çıkarmak için mücadele edebilecek, genç işçileri, işverenlerin, amirlerin ve ustaların keyfi hareketlerine karşı koruyabilecek, gece çalışmasını yasak ettirecek, kadınlara tam siyasî haklar verdirecek olan halktan yana vekillerin seçilmesi yolunda savaşa davet ediyordu vb. RMS ve onun girişimi üzerine kurulan Gençlik Anayasa Komiteleri, seçimler sırasında, gençler arasında geniş çapta politik aydınlatma çalışmaları yaptı.

RMS'den başka diğer bütün antifaşist gençlik örgütleri oldukça zayıftılar ve ciddi eksiklikleri vardı. Bu zayıflıklar halkçı gençlik cephesi birliğine büyük engel teşkil ediyordu. Örneğin, birbirine iyice düşman olan **Vrabça I** ve **Pladne** adında iki ZMS örgütü vardı. Bununla birlikte 19 Mayıs 1934 yılından sonra **Vrabça I** de, **Pladne** de çok zayıflamışlardı. Bazı **Pladne** yöneticileri, sözde gençler arasında birlik kurulmasına çok istekli görünüyorlardı, sık sık solcu sözler kullanmayı seviyorlar, aslında böyle bir birlik kurmayı sürüncemede bırakıyorlardı.

SSM'ciler arasında da büyük anlaşmazlıklar vardı. Profesör Asen Zlatarev'in öncülüğünde gittikce artan savıda SSM üyeleri geniş sosyalistlerin ideolojik hatalarını anlıyor ve ondan kısmen de olsa vazgeçiyorlardı. Bunlar, Sovyetler Birliği'ne

karşı olumlu düşünmeye başlıyor ve RMS ile daha sıkı işbirliği yapmaya çalışıyorlardı. 1936 yılında bu gelişme o kadar ilerledi ki, RMS ile SSM'nın merkez komiteleri, Komünist ve Sosyalist Gençlik Enternasyonallerine birlikte bir **açık mektup** gönderdiler ve tüm kuvvetlerini birleştirme, iki örgütün birleştirilmesi yolunda çalışma zamanı geldiğini bildirdiler. **Mladejka Iskra** ve **Sosyalistiçeski Mladej** gazeteleri ortak bir sayı çıkardılar. Fakat SSM'deki solcu grup, sağcı unsurlarla mücadelede kararsızlık ve zayıflık gösterdiler. Bu yüzden RMS ile SSM'nin örgüt bakımından birleştirilmesi gerçekleştirilmedi. **Jean Jaures** SSM üniversiteliler örgütü, SSM'nin ve yöneticilerinin RMS ile ortak çalışmalara yanaşmada gösterdikleri kararsızlıktan üzüntü duydu. Bunun belirtisi olarak hemen hemen bütün ögütüvle BONSS'a katıldı. Oysa bu üniversiteliler örgütü, aslında. SSM'nin en güçlü örgütlerinden biri idi. Ülkemizde, faşizm, gençlik arasında kendine kitlevi bir dayanak yaratamadı. Obnova (ıslahat) Müdürlüğü denemelerinden başlayarak, Bulgaristan gençliğinin devlet tarafından örgütlendirilmesi girişimine dek, gerici hükümetlerin gençlik arasında kendilerine dayanak olacak kitlevi bir örgüt kurma deneylerinin hepsi RMS öncülüğünde suya düştü. 19 Mayıs askeri darbesinden sonra, 1934 yılında kurulan Obnova Müdürlüğü, bir devlet genel gençlik örgütü kurmaya kalktı. Tüm gençlik, bu örgütte toplanmak isteniyordu. Siyasî, spor, kültür-eğitim gibi gençlik derneklerinin zorunlu olarak Devlet Genel Gençlik Örgütü'ne girecekleri hayal ediliyordu. Bu tasarıya, sadece başında RMS'nin bulunduğu antifaşist gençlik değil, tüm demokratik top-

lunumuz da karşı koydu. Eninde sonunda bu tasarı suya düşürüldü.

Andrei Toşev'in faşist hükümeti 1935 yılında, Hitlerci Almanya ile faşist İtalya'daki gibi devlet gençlik örgütü kurma kampanyasına girişti. Buna karşı RMS'nin girişimi üzerine, tüm antifaşist gençlik örgütlerinin yöneticileri bir anlaşma yaptılar. Bu örgütler, gençliği ve tüm toplumu, elele vererek, hükümet tasarısını suya düşürmeye, 19 Mayıs 1934 yılından sonra yasak edilen tüm demokratik gençlik örgütlerinin açılması yolunda savaşa davet eden bir çağrı yayınladılar. Faşist gençlik birliği kurma fikri de böylece bozguna uğratıldı.

Köseivanov'un faşist hükümeti mevcut olan gençlik, spor, kültürel-eğitim ve diğer örgütlerden faydalanarak gençliği şöven ve faşist fikirlerle zehirlemeye çalıştı. Köseivanov bu amaçla dernekleri kontrol yasasından faydalanarak, çalışmalarında ilerici yönün çok ağır bastığını gördüğü birçok içki ve tütün aleyhtarı dernek ve diğer kitlevi gençlik örgütlerini yasak etti, genç Kızılhaç örgütünü de, şövenist bir askeri örgüt durumuna getirebilmek için. onun tüzüğünü değiştirdi. Fakat RMS'nin yönetimi altında antifaşist gençlik bu yeltenislere öyle cetin bir direniş gösterdiki kısa bir sürede bu planda hemen hemen suya düşürüldü.

Fasizm, öğrenci gençliğin yalnızca bir kısmı arasına yayılabildi. Ortaokullarda hükümetin yardımlarıyla çalışan **Legion Ratnik** ve **Otets Paisiy**, daha sonra kurulan **Brannik** gibi Hitlerci örgütler, öğrenci gençliğin bir kısmının fikrini zehirlediler. Bu örgütler, özellikle **Legion** ile **Ratnik** bol bol toplumsal demagoji yapıyorlardı. Sözle kapitalistlere karşı çıkıyorlar, fakir fukaranın haklarını koruyor-

lardı. Fakat bu, emekçileri ve gençliği aldatmaktan başka birşey değildi. Aynı zamanda bu örgütler, sınıflar arasında denge kurma teorisinin propagandasını yapıyor, sınıfsız komünist toplumun kurulamayacağı demagojisini yayıyorlardı. Bu Hitler tipi örgütlerin sözcüleri komünizme ve komünistlere karşı ateş püskürüyorlar, onları vatan haini, Bulgaristan halkının en büyük düşmanları ilân ediyorlardı. Bu dernekler, özellikle resmi, gençlik faşist örgütü olarak kurulan **Brannik**, gençlere parasız okul elbisesi dağıtmak, okul dinlenme kamplarına bedava göndermek, faşist Almanyayı gezdirmek gibi satınalma yollarıyla üye kazanmaya çalışıyorlardı.

Aralarında sık sık kavga yapmalarına rağmen bu örgütler, ülkedeki en gerici kapitalist güçlere hizmet ediyorlardı. Onlar, sahip oldukları üstünlüğe ve elverişli şartlara rağmen kitlevi birer örgüt haline gelemediler. RMS ve diğer antifaşist örgütler, bu faşist gençlerin içyüzünü durmadan açıklıyor, onların halk düşmanı olduğunu gösteriyorlardı.

Hükümetin yarattığı tüm engellere, dernekleri kontrol yasasının kabul edilmesine rağmen, kitlevi legal gençlik örgütlerinin tüm kültürel çalışmaları, aslında faşizme ve savaşa karşı, barışı, demokrasiyi ve ilericiliği savunma mücadelesiydi.

RMS, Partinin yönetimi altında ve onun yardımıyla uyanış dönemimizin öne çıkardığı asıl sorunları marksist-leninist ilkeler ışığı altında aydınlatmak için gençlik arasında geniş ideolojik ve siyasî çalışmalar yaptı. O, gençliğimizi, Botev, Levski, Hacı Dimitır, Stefan Karaca, Baço Kiro ve Benkovski örneğince eğitiyordu. Bununla RMS, Legiyonerle-

rin, Ratniklerin ve Paisiy'cilerin elinden silâhlarını alıyordu. Halkımızın tarihini kötüye kullanmalarını önlüyordu. Şanlı geçmişten, burjuvazinin gerici amaçları uğrunda faydalanma olanaklarını ortadan kaldırıyordu. Hristo Botev'in, Lüben Karavelov'un eserleri, Vasil Levski'nin mektupları, Zahariy Stoyanov'un **Zapiskipo Bılgarskite Vızstaniya** (Bulgaristan'daki ayaklanmalara dair notlar), İvan Vazov'un **Pod İgoto** (esaret altında), **Nemidi Ne Dragi** (Çaresizler) ve **Epopeya Na Zabravenite** (Unutulanlar destanı) gibi eserler RMS'istlerin ve tüm emekçi antifaşist gençliğin en sevdiği kitaplardı.

RMS, milli meseleyi faşistlerin elinden almak, onların **yurtseverlik** demagojisini açıklamak için ustalıkla çalışıyordu. Bu çalışmayla, en geniş gençlik kitlelerini faşist saldırganlara karşı, ülkenin u lusal bağımsızlığını koruma yolunda savaşa çekebildi.

1936 yılında Brüksel'de ve Cenevre'de, 1937 yılında Paris'te, 1938 yılında New York'da yapılan uluslararası gençlik kongre ve konferanslarında, savaşa karşı mücadele, ülkede gençlik örgütlerinin büyük bir kısmını da etkiledi. Halkçı gençlik, New York'taki kongreden başka diğer tüm kongre ve konferanslara, çeşitli araçlara başvurarak temsilcilerini göndermeyi başardı. Bu temsilciler ülkeye döndükten sonra toplantılarda demeçler vererek, raporlar okuyarak savaşa karşı geniş çalışmalar yürütüyorlardı. Bu gençler kent ve köylerde gençlik barış komiteleri kuruyor, savaşa karşı barış toplantıları, mitingleri yapıyorlardı. Böylece de o zamana kadar politik mücadeleden uzak duran gençliğin büyük bir kısmını kendi taraflarına çekmeyi başardılar. Daha 1936 yılında, Bulgaristan Millî Gençlik

Barış Komitesi kuruldu. Bu komiteye 16 gençlik örgütünün temsilcisi katıldı. Gençlik Barış Komitelerinin girişimleri antifaşist tüm gençler tarafından destekleniyordu. Barış komiteleri, faşizme ve emperyalist savaşa karşı, demokrasi ve barış uğrundaki mücadelede geniş gençlik kitlelerini birleştirme yolunda büyük rol oynadılar. RMS, Gençlik Barış Komitelerinin ve onların tüm mücadelelerinin motoru ve itici gücüydü.

RMS'nin, gençler arasında sevgisinin ve etkinliğinin artmasında olduğu gibi; gençliği gerçekten demokratik, antifaşist fikirlerle eğitmesine, geniş çapta barış mücadelesine çekmesine, legal gençlik basını da çok yardım etti. RMS, burjuva yasalarının boşluklarından faydalanmak için legal yayına çok önem veriyordu. Haftalık gençlik gazetesi **Jar** (Kor) bu konuda bir örnektir. Baştan **Sıvremennik** (Çağdaş) isminde çıkmaya başlayan bu gazete 1936 - 1937 yıllarında Emil Şekerciyski'nin redaktörlüğü altında çıkmıştır. Bu gazetenin etrafında birçok gazeteci ve yazarlarımız toplanarak yeteneklerini gösterdiler. RMS MK'nin sekreteri Saşo Dimitrov'un usta yönetimi altında RMS, bu gazete yardımıyla geniş emekçi gençlik kitleleriyle bağlantı kurdu. **Jar** bizde ve yabancı ülkelerdeki emekçi gençliğin yaşamına, çalışmalarına ve savaşlarına ilişkin çeşitli haberler veriyordu. Bu gençlik gazetesi canlı ve çekici röportajları, karikatürleri ve sanat yazılarıyla güncel sorunlara marksist-leninist ilkeler ışığında cevap veren makaleler yayınlıyordu. Basımı ve tertibi, mizanpajı güzel, göz alıcıydı. Tüm bu özellikleri yüzünden kent ve köylerden geniş gençlik kitlelerinin ilgi ve sevgisini kazandı. **Jar** Gazetesi daha 1936 yılında tek gençlik örgütü kurulması fik-

rini ortaya attı. Bu fikir geniş şekilde tartışıldı. Fakat o zamanki koşullarda böyle bir öneri gerçekleştirilemedi.

Haftalık **Akademik** Gazetesi de üniversiteliler arasında büyük ilgi gördü ve yüksek öğretim gençliğinin mücadelesini örgütlemede önemli rol oynadı. Gazete, üniversitelilerin doğru dünya görüşü edinmelerine, çeşitli gerici, milliyetçi, ırkçı vb. teorilere karşı mücadele yürütmesine çok yardım ediyordu. Bu gazete orta öğretim gençliği arasında da geniş şekilde yayılıyordu ve büyük etkinliği vardı. **Akademik** Gazetesinin bir sayfası çoğunlukla öğrenci gençliğine ayrılıyordu.

Bu yıllar içinde RMS emekçilerin savaşlarına, özellikle büyük grevlere aktif olarak katılıyordu. Örneğin 1937 yılında yapılan tütün işçileri grevlerine, Sliven, Gabrovo ve diğer kentlerdeki dokuma işçilerinin grevlerine kitlevi olarak katıldı.

RMS ortaokullarda da özellikle içki ve tütün aleyhtarı, edebiyat, doğa bilimi gibi konularla uğraşan öğrenci derneklerinde de aktif olarak çalışıyordu. Etkinliği durmadan artıyordu. RMS'nin yönetimi altında, her yıl, üniversiteye ve diğer yüksek okullara yazılmak isteyen gençler, karşılaştıkları çeşitli engelleri yenmek için mücadeleler yapıyorlardı. Bu çeşit mücadeleler 1936'dan beri gittikçe sertleserek devam ediyordu. Üniversite ve yüksek okullara aday olanlar, yönetimin yer yok demesine karşı Sovyetler Birliği ile kültür anlaşması imzalanması önerisini getiriyorlardı.

1939 yılında RMS, geçici eğitim için toplanan yedek askerler arasında savaşa karşı, büyük çalışmalar yürüttü. Asker gençler, Sovyetler Birliği'ne

karşı bir savaşa katılmayacaklarını açıkca söylüyorlardı.

RMS, Bu dönem süresince, halkçı gençlik arasında, SSCB'de sosyalizmin kuruluşundan elde edilen büyük başarıların propagandasını yapmak için çalışmalar yaptı. Ülkemizde geçici bir süre için gösterilen **Çapayev, Trinadesette** (on üçler), **Veselite Momçeta** (Şen çocuklar) gibi Sovyet filimlerinden gençler çok faydalanıyorlardı. Gerçi bu filmler faşist sansür tarafından büyük ölçüde budanıyorlardı, ama gene de gençlik arasında büyük ilgi görerek, faşistlerin yalanlarına karşı savaşta yardımcı gereç oldular. Şolohov'un **Tihiyat Don** (Durgun Don), **Razoranata Tselina** (Uyandırılmış toprak), Fadayev'in **Razgrom** (imha), Furmanov'un **Çapayev** romanları gibi eserler RMS'istler ve halkçı gençliğin en sevilen kitapları idiler. Sovyet şarkıları gençler tarafından seve seve öğreniliyor ve söyleniyordu.

Bu yıllar içinde ülkelerimizin ulusal bağımsızlığını, faşist saldırganların yarattığı tehlikeden korumak için, Yugoslav halkçı gençliği ile sağlam bir işbirliği kuruldu. 1946 yılı ilkbaharında, Sofya üniversitesinin 50. yıldönümü ile ilgili olarak, ülkemize gelen 500 kişilik Yugoslavya üniversitelileri grubunun, üniversitelilerimizle birlikte yaptıkları ortak gösteriler hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Emekçi gençliğin geniş kitleleri RMS'nin yönetimi altında, proletarya enternasyonalizmi ve uluslararası dayanışma özünde eğitiliyorlardı. RMS 1936 -1939 yıllarında bağımsız cumhuriyetlerini savunmak için mücadele eden, İspanya halkına destek olma yolunda büyük çalışmalar yürüttü. Genç RMS'istler gönüllü olarak İspanya'ya gittiler ve İspanya

Cumhuriyeti'ni kurtarmak için çarpışan enternasyonal brigadalara girdiler, silahlı savaş yürüttüler.

Hitler orduları, 1939 yılının mart ayında, Çekoslavakya'ya saldırarak bu ülkeyi işgal ettikleri zaman, BONSS yönetiminde Sofya Üniversitesi öğrencileri Çekoslavakya halkını ve onun bağımsızlığını savunmak için ayaklandılar. Vasil Vodeniçarski ve diğer BONSS'istler üniversite bahçesinde ateşli nutuklar söylediler. Boykotçu üniversiteliler, Slav marşını, **Sağdır o Sağdır** gibi diğer savaşçı şarkıları söyleyerek sıra halinde elçilik önüne gittiler ve Çekoslavakya halkına sempatilerini gösterdiler. Fakat atlı ve yaya polisler gösteriyi dağıttılar.

RMS bu sırada çok büyük ve çeşitli işler yaptı. Yeni, iyi hazırlıklı, değerli gençlik kadroları yetiştirdi. Bu kadrolar başlıca kitlevi örgütlerde yetişmişler ve eğitilmişlerdi.

Fakat, RMS yeni Leninci çizginin zaferi sonucunda ve Partinin yakın önemli yardımı sayesinde büyük başarılara ulaşmakla beraber bazı önemli hatalara da düştü. İşçi gençlik, özellikle fabrika gençliği arasında çalışmalara gereken önem verilmez oldu. Örgüt içi çalışmalar ihmal ediliyordu. Marksizm-leninizm'i öğrenmek için sistemli çalışılmıyordu.

Günlük çalışmalarda karşılaşılan antifaşist gençlik hareketinin geçici görevlerini yerine getirmekle, RMS'nin temel amaç ve görevlerini gerçekleştirme işinin aynı şey demek olmadığı çok defa unutuluyordu.

Bazı yerlerde RMS ilkel örgütleri, birer yerel örgüt olarak fiilen dağıldılar. Çünkü, birçok kitlevi örgütler yanlış bir anlayışla RMS'nin yerel ör-

gütleri olarak değerlendiriliyorlardı. Örgüte yeni üye kabul etme işi hemen hemen unutulmuştu. Bu ise RMS'nin emekçi gençlik arasında büyük etkinliği ile hatalı örgütlenme durumu arasındaki büyük ve korkunç dengesizlik tehlikesinin yaratılmasına sebep oldu.

Partinin yönetimi altında RMS bu kusurları acele gideriyordu. İşçi gençlik arasında legal çalışma yöntemi olarak resmi Bulgaristan İşçi Birliği (BRS)ne bağlı gençlik kolları kuruldu. RMS bu kollarda birhayli iş gördü. Ayrıca RMS, kooperatif gençlik grupları arasındaki çalışmaları da hızlandırdı. RMS örgüt bakımından kısa zamanda güçlendi, üyelerinin sayısı artmaya başladı. Bütün RMS örgütlerinde marksizm-leninizm dernekleri kuruldu. RMS MK, **RMS'nin tarihi, niteliği, programı ve görevleri** başlıklı bir broşür yayınladı. Bundan başka **RMS'nin kısa tarihi, RMS'nin niteliği ve yapısı** adında raporlar vb. gereçler hazırlayarak gizlice bastırdı ve örgütlere dağıttı. Böylece RMS, İkinci Dünya Savaşı öncesi günlerinde hızla olgunlaşmakta olan büyük olayları, fikir ve örgüt bakımından güçlenmiş, emekçi gençler arasında değeri artmış olarak karşıladı.

4. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLANGICI PARTİNİN YÖNETİMİ ALTINDA RMS'NİN BULGARİSTAN'IN SAVAŞA GİRMESİNE KARŞI VE SOVYETLERBİRLİĞİ İLE BARIŞ VE DOSTLUK YOLUNDAKİ SAVAŞI.

Alman emperyalizmi, Amerikan sermayesinin yardımıyla Birinci Dünya Savaşından sonra, çok sarsılmış olan durumunu yeniden güçlendirmeyi

başardı. Hitler'in iktidarı ele geçirmesinden sonra faşist Almanya gittikçe daha saldırgan bir devlet haline geliyordu. İngiltere, Fransa ve Birleşik Amerika Devletleri gibi emperyalist batılı güçler, Alman saldırganlığını Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa yöneltmeye çalışıyorlardı. Bunun için faşist saldırganlığa karşı Sovyet hükümetinin ortak savunma sistemi kurulmasına ilişkin yaptığı önerilere bir türlü yanaşmıyorlardı. Batılı kuvvetlerin bu politikası Alman intikamcılarını ve saldırganlarını gittikçe daha fazla cesaretlendiriyor ve iştahlandırıyordu. Gerçekten Almanya 1938 yılında Avusturya'yı yuttuktan sonra Sudet bölgesini işgal etti. 14 Mart 1939'da da tüm Çekoslovakya'yı boyunduruğu altına aldı. 1 Eylül 1939 yılında Almanya Polonya'ya hücum etti. İngiltere ile Fransa artık sıranın kendilerine geleceğini görünce, hem de anlaşmaları gereğince Polonya'ya yardım etmek zorunda oldukları için 3 Eylül'de Almanya'ya savaş ilân ettiler. İkinci Dünya Savaşı böylece başladı. Japonya ile İtalya gibi iki güçlü faşist devlet de Almanya tarafını tutuyordu.

İkinci Dünya Savaşının kökleri, kapitalist sistemin kendisinde de olmakla beraber, bu savaş daha başlangıcında antifaşist, ilerici bir nitelik aldı. Birleşik Amerika, İngiltere ve Fransa gibi müttefik kuvvetlerinden başka İkinci Dünya Savaşına daha ilk aylarda Çekoslovakya, Avusturya, Polonya ve diğer halklar aktif olarak katıldılar. Çünkü bu halklar, daha savaşın başlangıcında Alman faşizminin esaret çizmesi altına düşmüşlerdi. Özgürlük ve ulusal bağımsızlıkları uğruna savaş yürütüyorlardı. Faşist devletler dünya hakimiyeti kurup, halkların demokratik hak ve özgürlüklerini

ulusal bağımsızlıklarını yoketmek, her yerde kanlı faşist terör rejimi kurmak istiyorlardı.

İşte bunun için müttefik devletlerdeki gerici çevrelerin, yalnızca dünya pazarlarındaki tehlikeli rakipleri Almanya, Japonya ve İtalya'nın hakkından gelmeye çalışmalarına karşın bu faşist devletlere karşı savaş daha başlangıcında ilerici ve kurtuluş savaşı niteliğini kazanmıştı. Savaşın bu niteliği. Hitler'cilerin 22 Haziran 1941 yılında Sovyetler Birliği'ne kahpece saldırmalarından sonra, Sovyet halklarının müttefikler ve faşizmin esir ettiği halklar tarafında savaşa katılmasıyla daha da güçlendi.

İkinci dünya savaşının patlak verdiği sıralarda, Bulgaristan, artık ekonomik bakımdan tümüyle faşist Almanya'ya bağlı bulunuyordu. 1939 yılında ülkenin dış ticaretinin (ihracat ve ithalat) yüzde doksanı Almanya ile yapılıyordu. Bulgaristan köy ekonomisi ürünleri, Almanya'ya parasız denecek kadar ucuza satılıyordu. Ülkemiz Almanya'nın bir buğday ambarı haline gelmişti. Başında sarayın bulunduğu kralcı faşist klik Bulgaristan'ın Hitlerci mihver yanında savaşa katılması ortamını açıkça hazırlıyordu.

Bulgaristan burjuvazisinin bir kısmı, çoğunlukla yasak edilen burjuva partileri taraftarları Bulgaristan'ı, başında Fransa ve İngiltere'nin bulunduğu cepheye katmaya çalışıyordu. Burjuva muhalefet partileri yöneticileri de, tıpkı kralcı-faşistler gibi, Sovyetler Birliği ile Bulgaristan İşçi Partisine karşı kin ve nefret duyuyorlardı.

İkinci Dünya Savaşının daha ilk aylarında hayat hızla pahalılaşmaya başladı. Büyük kapitalistler ve karaborsacılar savaş durumundan faydala-

narak emekçiler zararına gittikçe daha fazla kâr yığıyorlardı. 1940 yılında ülkenin her tarafında, pahalılığın durdurulması ve düşük olan işçi ücretlerinin yükseltilmesi isteğiyle grevler yapıldı. Bu grevleri Parti yönetiyordu. Tütün işçilerinin grevi özellikle uzun sürdü ve çok çetin geçti.

Tüm bu grevlere, başta RMS olmak üzere, işçi gençliği aktif olarak katıldı. RMS MK Sekreteri Aleksandır Dimitrov, 1940 yılında tütün işçilerinin grevine işçi gençliğin katılması hakkında gizli çıkan **Mladejka Iskra** Gazetesinde bakınız neler yazdı: "Grev savaşına binlerce genç katıldı. Ön sıralarda yerlerini alan gençler fedakârca, yiğitçe savaştılar. Pilovdiv'de yapılan hazırlık konferanslarında ve toplantılarında grevin ilanında, grev nöbetlerinde, sokak ve meydan toplantıları gibi yerlerde gençler daima hazır bulundular. Onların büyük bir kısmı polis kamçısının acısını ilk defa sırtlarında duydular. Hapisler ve sürgünler gördüler. Fakat gençler bunlardan korkmadılar, tersine çelikleştiler, savaş zorunluluğuna olan inançları daha da kuvvetlendi. İşçi ve emekçi gençlik bu büyük grevden birçok şey öğrendi."

İkinci Dünya Savaşı başladıktan sonra RMS, partinin yardımcı öncülüğünde gençler arasında büyük aydınlatma işlerine koyuldu, hükümet ile sarayın hain Hitlerci politikasını açığa vurdu. Sovyetler Birliği, özel temsilcisi Sbolev'i yollayarak 26 kasım 1940 tarihinde Bulgaristan'a dostluk ve karşılıklı yardımlaşma anlaşması imzalamayı önerdi. RMS 1940 yılının sonunda ve 1941 yılının başında Partinin yönetiminde, tüm ülkede bu teklifin kabul edilmesi isteğiyle açılan kampanyaya aktif olarak katıldı. RMS'istler bildiriler dağıtarak bu

anlaşmanın derhal imzalanmasını istiyorlar ve imza topluyorlardı.

RMS MK'nin 1940 yılında çıkardığı böyle bir bildiride şunlar yazılıydı: "SSCB ile karşılıklı yardımlaşma anlaşması, emekçi gençliğe ve halka barış, ulusal birlik ve maddî refah getirecektir. Anlaşmaya karşı çıkan herkes haindir, halkın hayatî çıkarlarının düşmanıdır."

Emekçi halkın ısrarlı isteğine bakmayan faşist hükümet ve çar Boris bu antlaşmayı imzalamadılar. Bulgaristan'ı Hitlerci Almanyanın arabasına koştular. 1 Mart 1941 tarihinde Bulgaristan üçlü mihvere resmen bağlandı. RMS, Partinin izinden yürüyerek Alman askerlerinin yurda gelmelerine karşı ve Bulgaristan topraklarının Yugoslavya ve Yunanistan'a saldırı alanı haline getirilmesine karşı, hemen aydınlatma ve açıklama kampanyasına girişti. Fakat, faşist hükümet ülkenin çıkarlarına tekrar ihanet etti. O, Alman askerlerinin topraklarımızdan geçmelerine izin vermekle kalmayarak, 1941 yılında, Yugoslavya ile Yunanistan'a Bulgar işgal askerleri gönderdi. Bu günlerde ve bundan sonra RMS gençlere büyük Bulgar şövenliğinin zararlarını açıklıyor, onları, Yugoslavya ve Yunanistan halklarının özgürlük ve bağımsızlık savaşlarına destek olmaya ve yardım etmeye çağırıyordu. Böylece RMS, gençliği proletarya enternasyonalizmi fikirleriyle eğitmeye çalışıyordu. Bazı gençlik kesimlerinin geçici şövenizm hastalığına tutulmuş olmasına bakmadan, ardı arası kesilmeyen polis takiplerinden ve tutuklamalardan korkmadan büyük Bulgar şövenizmine karşı mücadele ediyorlardı.

RMS, örgüt bakımından gittikçe güçleniyordu. Durmadan yeni yeni örgütler kuruyor, bunların yönetimini ve ağır gizlilik koşullarında çalışmalarını düzenliyordu. RMS, Parti merkezinin ve yerel örgütlerinin en yakın ilgisi, yardımı ve yönetimi sayesinde durmadan güçleniyordu. 1941 yılının şubat ayında yapılan Parti MK plenumu, RMS nin çalışmaları ile ilgili özel bir karar kabul etti. Bu kararda şöyle denilmektedir: "Plenum, son yıllarda gençliği kazanmak gibi büyük ve çetin savaşta Partinin ulaştığı birçok başarıyı takdir eder." Kararda bu başarıların neler oldukları kısaca gösterildikten sonra, gençlik arasındaki çalışmalarda görülen eksiklikler ve yapılan hatalar birer birer sayılmaktadır. Sonunda, gençlik arasındaki çalışmalarında RMS yi yeni ve daha büyük başarılara ulaştıracak olan şu görevler belirtilmektedir: Parti Örgütleri, RMS nin merkez ve alt örgütlerine her bakımdan yardım etmelidirler. RMS üyelerinin politik ve ideolojik durumlarını yükseltmek için gece gündüz çalışmalıdır. RMS nin toplumsal yapısı düzeltilmeli, daha fazla işçi çocuğu örgüte alınmalı, büyük sanayi kuruluşlarındaki RMS örgütleri güçlendirilmelidir. Parti Merkez Komitesinin 1941 yılı şubat plenumunda aldığı kararlar, RMS nin çalışmalarını düzeltmede ve örgüt bakımından onu sağlamlaştırmakta büyük önem taşımaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

GENÇLİĞİN FAŞİZME KARŞI SİLÂHLI SAVAŞA KATILMASI (1941 - 1944)

1. HİTLERCİLERİN SSCB NE SALDIRMASI. BULGARİSTAN'DA FAŞİZME KARŞI SİLÂHLI SAVAŞIN BAŞLAMASI VE GENÇLİĞİN BU SAVAŞA KATILMASI

1 Mart 1941 tarihinde Bulgar Hükümeti, Viyana'da Bulgaristan'ın Hitlerci faşist bloka katılması anlaşmasını açık olarak imzaladı. Halkın büyük direnişine rağmen, ülkenin ulusal bağımsızlığı tümüyle satılmıştı. 600 bin kişilik Alman ordusu sözde **müttefik** diye Bulgaristan'a girdi. Gerçekte bu tam bir işgaldi. Sonra Hitlerciler, burjuva yöneticileri anglo-amerikan blokuna bağlanmış olan Yugoslavya ve Yunanistan'ı zaptettiler. **Müttefik** olarak da, Alman silahlarıyla Bulgaristan'a Batı Trakya ve Makedonya'yı **hediye** ettiler. Balkanları işgal ederek Sovyetlere karşı hazırlanmakta olduğu savaşta, cephesinin sağını güven altına alan Hitler, Bulgaristan'da sinsice düşünülmüş bir hareketi gerçekleştirdi. Hitler Bulgaristanı **müttefik** gibi işgal etmek ve ona yeni topraklar **armağan etmek** ile, birincisi, burjuvazinin ve bir kısım halkın milli duygularını körüklemek; ikincisi, **müttefik** ve **velinimet** Hitlere karşı sadakat duygusu uyandırmak; üçüncüsü de, Balkanlarda işgalci görevini yerine getirecek çarlık devlet mekanizmasını ve or-

dusunu korumak, böylece, SSCB ne karşı askeri harekete girişecek olan Alman ordusunu serbest bırakmaktı.

BKP ile RMS, burjuvazinin ve çar Boris Filov hükümetinin yaptıkları milli ihaneti derhal açıkladılar. Komünistler, faşistlerin büyük Bulgaristan propagandasına karşı şu fikirlerle çıktılar: Trakya ve Makendonya'yı **elde ettik** diyenler aslında Bulgaristan'ın bağımsızlığını sattılar, onu Hitlerci - faşist orduların karargahı yaptılar. Balkanlarda milli mesele emperyalist savaşa katılmakla çözülemez. Balkan halkları, milli meseleyi ancak sosyalizmin Balkanlarda zaferiyle çözebilecektir. BKP, Hitlerci işgalcilere karşı savaşan Avrupa Halklarına, özellikle komşu Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk halklarına, cesur ve açık olarak, enternasyonalistçe dayanışmasını açıkladı.

Bulgaristan'da emekçi halk ve gençlik, Partinin çağrısına uydu. Hitlerci işgalciler, Bulgaristan'a ayak basar basmaz, halk tarafından düşmanca karşılandılar. Alman askeri birlikleri şehir ve kasabalardan geçerken bir avuç brannikle, yerli ileri gelenler ve burjuva kadınları onlara cömertçe sigara veriyor ve gülümsüyorlardı. Halkın çoğunluğu ise, bu çirkin manzarayı nefretle karşılıyordu. Bazı ateşli RMS istler de, fırsat kollayarak, davetsiz misafirlere yumruk sıkıyor ve Alman komünistlerinin deyimiyle **rotfront** diyerek **selâm** veriyorlardı. Birçok yerde halk, alınanlara su vermeyi bile reddediyordu. Cesur gençler tarafından duvarlara yazılan şu sloganlar belirdi: **Almanlar Bulgaristan'dan defolsun, SSCB ile birlik isteriz.** Yer yer sabotajlar yapılıyordu. 18 Mart 1941 tarihinde, Brestovo köyünden bir grup liseli öğrenci,

Loveç yolundaki Alman trafik işaretlerini kırdılar ve bir askeri arabanın lastiklerini delik deşik ettiler.

Polis terörünün kuvvetlenmesine rağmen, 1941 yılı ilkbaharında, Sofya ve Plovdiv'deki birçok fabrikalarda işçiler, grev yaptılar. O zamandan kalma bir gizli raporda, polis, gerçeği kabul ederek şöyle diyor: "İleri sürülen işçi istekleri her ne kadar, ekonomik amaçlı görünüyorsa da, yapılan araştırmalardan sonra, bunların siyasi bir kışkırtma sonucu oldukları anlaşılmıştır." Gerçekten bu grevler savaş, sefalet, terör politikasına karşı yapılıyordu. İşçiler, ülkenin işgal edilmesini ve Alman savaş sanayinin ihtiyaçları için soyulmasını grevlerle protesto ediyorlardı.

Hoşnutsuzluk o kadar güçlüydü ki, orduyu bile sardı. İkinci ordu topçu alayı duvarlarına şu sloganlar yazılmıştır: **Kahrolsun savaş, Barış ve tarafsızlık istiyoruz!, Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!.** Elhovo ilçesi Gorska Polana köyü garnizonundaki genç askerler, yerli gençlerle birlikte toplantılar düzenlediler, sloganlar yazdılar ve yaydılar. Fakiya köyündeki kıtanın kurmayına gönderilen imzasız mektupta askerler, burjuvazinin çıkarları yolunda çarpışmayacaklarını bildirdiler. Onuncu tümenin (Divizya) birkaç kıtasında açık gösteriler oldu, askerler selâm durmadılar ve terhis olmayı istediler.

Halk ve ordunun, büyük bir işgal ordusuna, polis terörüne ve yasa yapıcıların canavarlığına, halk ve askerlerin yaptığı bu mücadeleler, emekçilerin Parti ye daha çok yakınlaştıklarını gösteriyordu. Bu, halkla faşist hükümet arasındaki uçurumun derinleştiğini, yabancı işgalle uzlaşmayan

kitlelerin devrimci cesaret ve aktifliğinin arttığını ortaya koyuyordu. Artan hoşnutsuzluk, işgalcilere ve onların Bulgar çömezlerine karşı silâhlı savaşın başlaması ortamının hızla olgunlaştığını gösteriyordu. Fakat, bunun yanısıra aydınların bir kısmı, küçükburjuvazi ve hatta bazı işçiler arasında, **sarayın, kurnazca savaştan kaçınma politikası** yürüttüğü hayali yaşıyordu. Sözüm ona **milli ideallerimizin kan dökmeksizin gerçekleştirildiği**'ne ait şövenist, faşist propagandasına kapılanlar çoktu. İşgal yüzünden ağırlaşan ekonomik yük daha o kadar kuvvetli duyulmuyordu. Bu ise, boş kuruntuların yaşamasına yardım ediyordu. Bu durumda Parti silahlı savaş sloganını henüz ortaya atmıyordu. 1941 yılı ilkbaharında **Rabotniçesko Delo** gazetesi şunları yazdı: "Hareket çizgimiz, ne maceracı isyancılık, ne de oportünist teslimiyetçilik çizgisidir."

SSCB'nin savaşa girmesiyle, gerek Bulgaristan'da, gerekse bütün dünyada durum kökten değişti. 1941 Yılı 22 Haziranında müttefikleri İtalya, Finlandiya, Macaristan ve Romanya ile birlikte Hitler Almanyası, imzaladığı saldırmazlık anlaşmasına bakmadan ve savaş ilan etmeden, Sovyetler Birliği'ne haydutça saldırdı. Saldırının birdenbire oluşundan ileri gelen geçici askeri üstünlükten, Avrupa da iki yıl içinde kazandıkları kolay zafer ve savaş tecrübelerinden, Avrupa sanayii üzerindeki egemenliklerinden elde ettikleri geçici askeri üstünlüklerine dayanarak faşist askerler, SSCB topraklarında hayli içeri sokuldular. SBKP'nin çağrısı üzerine Sovyet halkı, Büyük Anayurt Savunmasına girişti. İlk aylar içinde, Kızıl Ordunun gösterdiği kahramanca direniş, Hitler kumandanlığının

Yıldırım Savaşı planlarını suya düşürdü. Hitler'in, Sovyetler Birliği'ni dünya ülkelerinden ayıracağı, tek başına bırakacağı hayali de suya düştü. İngiltere ve Birleşik Amerika burjuva hükümetleri, SSCB'ye karşı düşmanca ilişkilerine rağmen, askeri durumun gereğine ve halklarının isteğine uyarak Sovyet hükümetiyle ittifaka girdiler. Böylece Hitlercilere karşı büyük bir koalisyon kuruldu. SSCB'nin savaşa girmesiyle, savaşın niteliği kökten değişti. Baştan emperyalist savaşı olan bu savaş, Hitlerci faşist bloka karşı mücadele eden halklar için bütünüyle ilerici bir savaş oldu. Denilebilir ki tüm dünyada tek bir antifaşist cephe oluştu. Bu cephenin başlıca gücü Sovyetler Birliği ve onun ordusuydu. Kızıl Ordu yalnızca Sovyet vatandaşlarının özgürlük ve sosyalist toplumda kazandıkları hakları korumakla kalmıyor, ayrıca Hitler barbarları tarafından esaret altına alınmış halkların kurtuluşu uğrunda da savaşıyordu. Faşist yağmacılarla özgürlükçü halklar arasında yapılan savaşta, artık tarafsızlık sözü asla olamazdı. SSCB topraklarındaki faşizme karşı savaş tüm esir halkların milli kurtuluş savaşı olmuştu. Devrimin dayanağı olan ilk sosyalist anayurdu savunmak komünist ve proleterler için enternasyonal bir görevdi. Çünkü SSCB'nin yenilmesi ve Hitler Almanyasının zaferi bütün halkları en korkunç bir sınıfsal ve ulusal tutsaklığa mahkûm edebilirdi. Ve tersine, SSCB'nin bir an önce zafere ulaşması, esir Avrupaya bir an önce kurtuluş getirecekti.

Bu gerçeği kendisine kılavuz alan BKP MK, daha savaşın ilk günü yayınladığı çağrıda; "tüm ülkelerdeki halklar, Sovyetler Birliğine yalnızca sempati beslemekle kalmayacak, onun savaşını da var

güçleriyle destekleyeceklerdir." diyordu. MK bu büyük savaşta Bulgaristan halkının yeri **SSCB'nin yanındadır** diyor ve şu çağrıda bulunuyordu: "Faşist Alman soyguncularına, Bulgar buğdayının bir tanesi, Bulgar ekmeğinin bir parçası bile verilmemelidir. Bir tek Bulgar vatandaşı Hitlercilere hizmet etmemelidir."

Kurtarıcı Sovyet halkını seven ve Partinin çağrısını öğrenen tüm emekçi Bulgar halkı, Hitler ordularının Sovyet topraklarına haydutça saldırışlarına karşı nefret duyuyordu. Daha ilk günlerde yaşlılar ve gençler, faşistlerle açıkça tartışıyor ve Kızılordunun, Hitlerci mikropları kırıp yeryüzünden süpüreceğini söylüyorlardı. Birçok yerlerde askerler, doğu cephesine gönderilirlerse silahı kime karşı kullanacaklarının bilinmediğini açıkça söylüyorlardı. Ülkedeki siyasî güçler gittikçe daha iyi belli oluyordu. Devrimci birikimin gittikçe artmakta olduğu açıkca görülüyordu.

Bu durum içinde 24 haziran günü, yani savaşın ilan edilmesinden yalnızca iki gün sonra BKP MK politbürosu, faşizme karşı silahlı savaşa girişmeyi ve bu savaşı genel halk silahlı ayaklanmasıyla sona erdirmeği kararlaştırdı. Silahlı savaşa girmek kararıyla BKP, Bulgaristan halkının ulusal çıkarlarını en iyi savunan biricik ve gerçek yurtsever Parti olarak ulusal görevini yapıyordu. Aynı zamanda uluslararası işçi hareketine ve onun dayanağı olan SSCB ne karşı enternasyonal borcunu da ödüyordu. Bu tarihi anda, milli kurtuluş savaşıyla, sosyal kurtuluş savaşı birleşmişti. Bulgaristan halkının bütün olarak, Alman işgalcilerinden kurtulmak için yürüttüğü, ulusal kurtuluş savaşının görevleriyle; işçi sınıfının, yoksul köylülerin, tüm emekçi halkın; büyük

burjuvazinin sömürüsüne, emperyalist ajanlarının, monarşi ve subayların baskısına karşı yürüttükleri sınıfsal kurtuluş savaşı görevleri, birbirlerine sıkıca bağlanmışlardı. Bu ortak savaşta, tüm yurtsever ve demokratik güçlerin birleşmesi için koşullar tamamdı. O zamanki durumda bu savaşın biricik örgütçüsü ve yöneticisi Bulgaristan Komünist Partisi olabilirdi, öyle de oldu. Ulusal güçleri birleştirmek amacıyla BKP, asgari antifaşist bir program ile halkın önüne çıktı. Bu programda, yabancı işgalcilerin kovulmasından ve kralcı - faşistlerin bozgunundan sonra, kurulacak sosyal düzen sorununu ortaya koymadı. Bu sorunun çözüm yolu, devrimci mücadelenin gelişimi sırasında doğacak güçler dengesine göre, halk tarafından belirlenecekti. 9 eylül 1944 tarihinde durum böyle oldu. Parti daha o günlerde bu savaşın, burjuva demokrasisi sınırlarını aşacağından ve ülkemizde kapitalizmi kökten temizleyeceğinden emindi. Geleceğin, sosyalizmin olduğunu gizlemiyordu. Ağır silahlı savaş yıllarında komünistler ve RMS'istler, yurt yolunda ve halkımızın en iyi geleceği olan sosyalizm yolunda, fedakârca savaşıyorlardı.

Partinin silahlı savaş çağrısına, ilk olarak kahraman RMS'istçi gençler ordusu katıldı. 29 haziran günü RMS MK'nin oturumu oldu. MK, Partinin silahlı savaş kararını tam ve kayıtsız şartsız desteklediğini açıkladı, RMS'istler adına yurdun kurtuluşu uğrundaki savaşta tüm gücünü harcayacağına ve gençliğin en aktif katılışını sağlayacağına söz verdi.

Silâhlı savaşı örgütlendirirken Parti ile RMS, büyük güçlüklerle karşılaştılar. Bir yandan doğu cephesindeki faşistlerin geçici askeri başarıları, faşist propagandasının demagojisi ve polis terörünün ina-

nılmayacak derecede güçlenmesi, halkın bir kesimini inançsızlığa sürüklüyordu. Parti ve RMS kadrolarından bile ümitsizliğe düşenler oluyordu. Öteyandan özellikle RMS'ciler böyle ağır koşullar altında gizli çalışmalarda yeterli tecrübe sahibi değildiler, silah ve askeri bilgilerden de yoksundular.

Hitlercilerin işgali altındaki diğer ülkelerden; örneğin Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk'tan farklı olarak, Bulgaristan'da ayrıca özel güçlükler de vardı. Alman faşistleri adı geçen bu ülkelere istilacı sıfatıyla girmiş, burjuvazi ve subaylar da dahil olmak üzere en geniş halk tabakalarının ulusal duygularına dokunmuşlardı. Bulgaristan'a ise **müttefik** olarak girmiş, hatta Trakya ve Makedonya'yı **hediye etmişler** (!) böylece de burjuvazi ve subaylardan başka, küçük burjuvazi ile bir kısım aydınların büyük Bulgaristan hayallerini kuvvetlendirmişlerdi. Bununla birlikte, işgal, yurdumuzda yıkım, açlık ve yoksulluğu birdenbire duyurmamıştı. Bu ise zafer umutlarını güçlendiriyor, savaş dışında bulunduğu duygusunu yaratıyordu. Aynı zamanda, komşu ülkelerdeki bozgunda, onların devlet mekanizması da yıkılmış olduğundan, oralarda Almanların partizanlarla doğrudan doğruya kendilerinin savaşması gerekiyordu. Bulgaristan'da ise Almanlar, yerel koşulları iyi bilen, devrimci kadroları uzun zamandan beri izleyen ve Gestapo'nun değerli yardımcısı olan Çar yönetimine, ordu ve polise sahiptiler. Bu yüzden yurdumuzdaki halk kuvvetlerinin iki düşmana karşı savaşması gerekiyordu. Bundan başka, örneğin Yugoslavya ve Yunanistan'da, burjuva ordularının bozgunu sonucunda, halk büyük miktarda silah ele geçirebilmişti, yurdumuzda ise silahı çarpışarak düşmanın elinden almak gerekiyordu. Sonuç olarak,

diğer Balkan ülkelerinin geniş dağlık ve eşsiz bölgelerinden farklı olarak yurdumuzun büyük bir kısmında elverişli yolların bulunması da düşmanın motorlu güçlerine karşı savaşı güçleştiriyordu.

Tüm bunlar, geniş ölçüde bir silahlı savaş için, çok dikkatli ve öncekine göre daha sürekli bir siyasi ve askeri hazırlık yapılmasını gerektiriyordu. Parti bu hazırlık işine büyük bir dikkat ile girişti. Bu işlerde RMS Partinin en büyük yardımcısıydı.

Partinin talimatı üzerine polisçe tanınmış parti ve gençlik yöneticilerinin büyük bir kısmı daha ilk günlerde gizli çalışmalara geçtiler. Polis, tanınmış komünistleri toplama kamplarına göndermek üzere 2 ve 3 temmuz günleri genel bir baskın düzenledi. Fakat bu komünist avıyla devrim hareketini başsız bırakamadı. Örneğin 3 temmuz gecesi Lilyana Dimitrova'yı tutuklamak istediler, fakat o, pencereden atladı, yaralandı, polis çemberini yarıp geçmeyi başardı, ağır ve gizli savaş yolunu tuttu. RMS MK Sekreteri Yordanka Nikolova yakalandı, ama polis onun çalışması hakkında ağzından birtek söz alamadığı için onu toplama kampına göndermek zorunda kaldı. Nikolova daha sonra kamptan kaçarak tekrar birliğin başına geçti.

Polisçe yakalanan yöneticilerin yerine derhal yenileri geçti ve kadroları tamamlanmış ve güçlenmiş olan örgütler çalışmalarına daha büyük bir hızla devam ettiler. MK, kent komiteleriyle, yerel örgütler arasında yeni kanallarla daha da sağlam bağlar kurdu. Üniversite ve lise öğrencisi RMS'istler bu yönde çok büyük yardımda bulundular. Çünkü doğdukları il, ilçe ve köylere giden bu öğrencilerden polis hemen hemen hiç şüphe etmiyordu. Böylece öğrenciler son derece elverişli bir bağlantı ödevi gö-

rüyor, vardıkları yerlerdeki örgütlere gizli haberler ulaştırıyorlardı. Çoğu zaman onlara, örgütsüz köylerde RMS örgütleri kurma görevi veriliyordu. Çünkü onlar, doğdukları köylerin en otoriteli gençleriydi.

Parti ve RMS, kralcı - faşist ordudaki gençlere özel ilgi gösteriyordu. Parti merkez ve kent askeri komitelerinin yönetiminde RMS, kışlada bulunan veya askere gitmek üzere olan RMS'istleri arayıp buluyordu. Özel parolalar yardımıyla askeri birliklerdeki örgütlerle ilişkiye geçiliyordu. Kısa sürede, kışla ve askeri birliklerin çoğunda askeri düzene uygun gizli örgütler kurulmuştu. Tümen ve alay karargâhlarında, tabur ve bölüklerde üçer kişilik yönetim kurulları, takımlarda ise antifaşist asker grupları oluşturulmuştu. Askeri kumandanlığın bir gizli dökümanında şöyle bir itiraf bulunuyor: "...Parti, kısa bir süre içinde, tüm askeri kıtalarda, RMS gruplarına üye olan gençlerden komünist örgütleri kurmayı başardı..." Seçim gayet sıkı olmasına rağmen, Yedek Subay Okuluna hayli RMS'ist genç girmeyi başardı. Harbokulunda bile gizli bir grup vardı. Bunun yanısıra işletmelerde, mahalle ve okullarda mevcut RMS örgütlerini güçlendirme ve genişletme tedbirleri alınmıştı. Böylece kısa bir sürede RMS, örgüt bakımından da güçlendi ve tüm işlerini silahlı savaşın isteklerine göre yeni bir düzene koydu.

Herşeyden önce, Kızılordunun bozguna uğratıldığına ilişkin faşistlerin şişirdikleri uydurmaları yalanlamak, SSCB'nin kaçınılmaz zaferine olan inancı güçlendirmek, yurtseverlik bilincini yükseltmek, silahlı savaşın amaçlarını aydınlatmak gerekiyordu. Gizli parti ve gençlik basını bu yönde önemli bir rol oynuyordu. Gizli çıkan **Rabotniçes-**

ko Delo ve **Mladejka Iskra** gazetelerinden başka birçok yerde Parti ve RMS örgütleri, doğu cephesindeki askeri hareketlerin ve yurdumuzdaki savaşın gelişmesini gösteren bültenler de çıkarmaya başladılar. Özel görevli RMS'istler, Moskova Radyosu ve silahlı savaş başladıktan az sonra kurulmuş olan **Hristo Botev** gizli Parti radyosu yayınlarını dinliyor ve haberleri yazıyorlar, bültenler hazırlıyorlardı. Sonra bu haber bültenleri daktilo veya el yazısıyla çoğaltılıyordu.

Cesur RMS'istler geceleri sokaklara savaş sloganları yazıyor, pazar günleri şehirlerde bildiriler dağıtıyor veya posta kutularına atıyorlardı. Zaman zaman polis devriyeleri ile çarpışıyor, fakat ustaca hareketler yaparak veya zor kullanarak yakayı kurtarıyorlardı. Silahlı savaşın daha ilk haftalarında girişilen bildiri dağıtma eylemleri sırasında hayatlarını feda eden yürekli genç savaşçılar vardı. Örneğin Plovdiv kenti Sveti Spas köyünden RMS'ist Pavel Stoilov, bildiri dağıttığı şüphesi üzerine yakalanmıştı. Yol boyunca kendisiyle beraber yürüyen polisin üstüne atılarak bıçağını almış ve göğsüne saplamış, fakat tabancasına el atmayı başaran faşist polis genç yurtseveri kurşunlamıştı.

Bildiri ve diğer yazılar, elden ele verilerek de dağıtılıyordu. Bunların çoğunda: **Oku ve Okut** sözleri yazılıydı. Kâğıt yetersizliğinden ve taşıma güçlüğünden dolayı daima az sayıda çıkarılıyorlardı. Bunun için teker teker kişilerle buluşma, konuşma şeklindeki ajitasyona önem veriliyordu. RMS'ist gençler, haberleri ve Parti direktiflerini kulaktan kulağa iletiyor, böylece Partinin dinçleştirici ve yönetici sözü her gence, her yoksul kulübeye kadar ulaşıyordu.

Doğal olarak buraya kadar anlattığımız tüm örgüt ve ajitasyon çalışmaları, topyekün silahlı halk ayaklanmasının örgütlendirilmesine ve alevlendirilmesine yöneltilmişti. Çalışmaların başlıca amacı çok yönlü bir saldırı örgütlendirmekti. Bu konuda RMS, Partiye çok kıymetli yardımda bulundu.

İlk dönemde BKP tarafından örgütlenen savaş gruplarının çalışması çok yığınsal ve yararlıydı. Bu gruplara en cesur ve sadık RMS'istler seçilip gönderiliyordu. Savaş grupları 3-5 ve ihtiyaca göre bazen daha çok kişiden de kuruluyordu. Bunlar gizliliğe geçmiyor, işletme, il ilçe ve köylerde normal olarak yaşıyor ve çalışıyorlardı. Savaş grupları hareketlerini düşmanın burnu dibinde yapıyor, fakat akıllıca davranmayı hiçbir zaman unutmuyorlardı. Bu yüzden onların yakalanması güç oluyordu. Savaş gruplarına silah bulmak çok zor bir işti. Savaşçı gençler, fırsat kollayarak, Almanların ve polislerin silahlarını alıyor, kışlalardaki antifaşistlerle bağlantıya giriyor, tavanlarda ve izbelerde saklı olan eski tüfek, tabanca, mermi ve bombaları arayıp buluyorlardı. Bazen patlayıcı madde ile doldurdukları alelade su borularından ve konserve kutularından bile bomba yapıyorlardı. Ama bu ilkel silahlar dahi düşmanı dehşete düşürüyordu.

Daha savaşın başlangıcında, Georgi Dimitrov savaş grubunun RMS'istleri, Varna'da bir Alman benzin katarını ateşledi. Leon Tacer, Ruse'deki petrol depolarını ateşlemek üzere cesur bir girişim yaptı. Mert komünist, kendisini ölüme mahkûm eden cellatlara şöyle dedi: "Ben bu petrolün, Sovyet ülkesinde masum çocukları yokeden faşist

tankların yürütülmesi ve uçaklarının uçurulması için kullanılmasına izin veremezdim." Sofya daki savaş grupları Almanlara üretim yapan kereste fabrikasını yaktılar. Genç RMS'istler, harbokulundaki otlukları tutuşturürken yakalandılar. Sofya'nın ortasında bir Alman subayı kurşunlanmıştı. Sofya'daki savaş grupları 1941 yılının yalnızca temmuz ve ağustos aylarında 30 baskın düzenlediler.

Bu ilk savaş hareketlerinin alevi tüm yurdu sardı. 1941 yılı sonunda ve 1942'de savaş gruplarının çalışması genişledi. Bu gruplarda çalışan RMS'istler, Troyan yakınında bir kontrplak fabrikasını yaktılar. Alman ordusuna hizmet eden **Şipka** gemisi **tesadüfi** bir patlama sonucunda battı. Cesur RMS'ist Violeta Yakova ile arkadaşları, Sofya'nın merkezinde Almanlara iş yapan büyük bir deri yelek deposunu fitilleddiler. Bu hareket provakatör ajan Kutuzan'ın, faşistlerin lejion önderi general Lukov'un, polis albayı Pantev'in ve daha başka faşist elebaşıların çoktan haketmiş oldukları ölüm cezalarını yerine getirme rolünü oynadı.

Gençler, savaş gruplarındaki işlerinden başka, üretimde de bir sıra sabotaja katılıyorlardı. Örneğin Sofya demiryolu işliklerinde 13 tornanın birden **bozulduğu** günler olmuştu. Büyük miktarda asker sırt çantalarının delik deşik edildiği görülmüştü. **Elektrometal** fabrikasında RMS'istler asit dolu şişeleri döktüler ve oksijen fıçılarını kullanılmaz hale getirdiler. Plovdiv'li genç demiryolcular, Plovdiv'le Krumovo arasında bir Alman askeri katarını bıraktılar, yemle yüklü bir treni yaktılar ve lokomotiflerin ocaklarını bozdular. Köylü RMS'istler gaspedilmiş ot yığınlarını yakıyor, el konan

domuz yağına naftalin katıyor, köylülere buğdayı ve diğer yiyecek maddelerini nasıl saklayacaklarını öğretiyorlardı.

İlk dönemde savaş gruplarının hareketleri ve topluca ekonomik sabotaj, silahlı savaşın çok yaygın ve aktif şekliydi. Daha sonraları, partizan hareketin genişleme koşulları artınca bu hareketler gene azalmadı, hatta arttı, fakat onların savaştaki belirli ağırlıkları azaldı. Artık bu dönemde yurt ölçüsünde büyüyen İsyancı Halk Kurtuluş Ordusunun savaş hareketleri başrolü oynamaya başladı.

BKP MK Politbürosunun silahlı savaş kararında savaşın en önemli şekillerinden biri olarak kitlevi partizan hareketinin oluşturulması öngörülüyordu. Bu karardan iki gün sonra ilk partizan silahı Razlog tarafında patladı. Parti MK üyesi ve Gorna Cuma kent komitesi sekreteri Nikola Parapunov başta olmak üzere, birkaç gizli örgütçü, ülkemizde ilk partizan çetesi olan Razlog çetesinin temellerini attılar, kısa bir süre sonra Batak çetesi de kuruldu. 1941 yılı yaz ve güz mevsimlerinde Plovdiv, Karlovo, Loveç, Kula ve Gabrovo yörelerinde partizan çete ve grupları kuruldu. Genellikle bunlar, polise yaklanmamak için gizlenen BKP ve RMS yöneticileriydi. Komünistlerin ve RMS'istlerin hazır olmalarına karşın, ilk zamanlarda geniş bir seferberlik yapılmıyordu. Çünkü partizan hareketini genişletmek için sağlam bir hazırlık yapmak gerekiyordu. RMS'istler bu hazırlık işlerine aktif bir şekilde katılıyorlardı. Yiyecek maddeleri topluyor, elbise ve ayakkabı tedarik ediyor, gizli depo ve sığınaklar hazırlıyorlardı. Silah teminine özellikle önem veriyorlardı. Halk tarafından gizlenen tüfek ve tabancaların aranması yanında, kışlalardan silâh ka-

çırma işi de örgütlendiriliyordu. Örneğin Bojuriş'te uçak alanından tabanca, dinamit ve diğer savaş araçları, istihkâm işliğinden de birkaç sandık silâh ve mermi çıkarılmıştı. Partizanlar ordudan kaçan ve çoğu zaman silahlarıyla gelen askerleri özel bir sevinçle karşılıyorlardı.

Çeşitli yörelerdeki Parti ve RMS yöneticilerinden büyük bir kısmının katıldıkları partizan grup ve çeteleri ilk zamanlarda, çoğunlukla örgüt işleri görüyor, kendi bölgelerindeki örgütlerle bağları güçlendiriyor, olmayan yerlerde yeni örgütler kuruyorlardı. Bunun yanısıra sayıca az ve kötü silahlanmış olmalarına rağmen, birçok yerlerde aktif savaş eylemlerine de giriştikleri oluyordu. Alman ordusu için çalışan işletme ve mandıraları çalışamaz hale getiriyor, hainleri ve halkı soyanları cezalandırıyordu. Partizan çeteleri gittikçe artıyordu, çetelere yeni yeni savaşçılar katılıyordu. Tutuklanma tehdidinden kaçan askerler de çoğaldı. Ordudan kaçan askerlerin sayısı 1942 yılı martında 21, nisanda 50, mayısta 80, haziranda 98, temmuzda 115'i buldu. 1942 yılı yazında artık ülkenin tüm yörelerinde partizan çeteleri vardı. Bu yerlerde ise çeteleri daha büyük savaş birlikleri haline getirme işine girişildi. Böylece Rodoplar da Anton İvanov, Sredna-Gora'da **Hristo Botev** gibi müfrezeler oluşturuldu.

Faşist hükümet ve Hitlerci Gestapo, Bulgaristan halkının toplu olarak direnişi ve açık silahlı savaşı karşısında kuduruyordu. Yurtseverlere özellikle komünistlere karşı kanlı terör uygulayabilmek için muazzam polis ordusunu harekete geçirdiler. Faşist polis eline geçirdiği savaşçıları sorguya çeçerken, Roma kölecileriyle Papa Engizizatörlerinin,

Osmanlı cellatlarıyla Gestapo katillerinin kullandıkları en ağır işkence usullerini tatbik ediyordu.

1941'in sonbaharında ve 1942 yılında polis Sofya, Varna gibi kentlerde ve bazı köylerde birkaç savaş grubunu ortaya çıkarmayı başardı. Vratsa, Loveç vb. gibi bazı kasaba liselerindeki RMS örgütlerinde başarısızlıklar oldu. Sofya, Sliven Pleven gibi yerlerde bazı gizli askeri gruplar da ortaya çıkarıldı. Polis önemli tutuklamalar yaptı. Birçok durumda bu tutuklamalar gizli çalışmadaki tecrübesizik ve hatalardan ileri geliyordu. Polis pek az sayıda örgüte kendi ajan ve hainlerini sokmayı başarabiliyordu. Yakalanan RMS'istler, komünistleri örnek alarak, kahramanca hareket ediyorlardı. Vücutlarının kan içinde kalmasına, derilerinin elektrikle yakılmasına, ve kemiklerinin kırılmasına karşın kendilerinde susacak güç buluyorlardı. Savaşçılar askeri mahkemeler önünde mertçe davranıyor, düşmandan merhamet dilemiyorlardı. Hapislerde daima açlık, rutubet ve soğuğa katlanmak zorunda kalan genç savaşçılar karamsarlığa düşüp de hayattan ve davadan yüz çevirmiyorlardı. Siyasi tutuklu olarak kaldıkları zindanlarda gençler, yaşlı ve tecrübeli komünistlerin yönetiminde marksizm-leninizmi öğreniyorlardı. Faşistlerin, siyasi mahkumların mücadele güçlerinin kırılacağını sandıkları hapishaneler, tutuklu savaşçıların yeni çarpışmalar için hazırlık gördükleri komünist üniversiteleri durumunu aldı.

Faşist mahkemeler, halkın gözünü korkutmak amacıyla toptan ölüm cezaları veriyorlar, küçük çocukları da cezalandırmaktan çekinmiyorlardı. Ama,

yurtsever gençler, ölümle yüzyüze geldikleri sırada bile baş eğmiyorlardı. Yambol ve Sliven'de, ölüme mahkûm edilen asker örgütleri yöneticileri, kurşuna dizilmezden önceki bütün gece, devrimci marşlar söylediler, idam alaylarının yaylım ateşini mertlikle karşıladılar, hatta onlardan biri, infaz takımına bizzat kumanda etmek istedi. Kurşuna dizmekle, faşist kumandanlık önceden asker kitlelerini korkutacağını umut ediyordu, fakat askerler, komünist ve RMS'ist arkadaşlarının yurt uğrunda nasıl kahramanca öldüklerini gördüler. Asenovgrat RMS ilçe komitesi sekreteri Panteley Paçov darağacı önünde:**Cellatlara ölüm! Yaşasın özgürlük!** diye bağırdı.

Partizanlar tarafından da ilk kurbanlar verilmeğe başlamıştı. 1942 başında Pleven RMS kent komitesi sekreteri Lenin Mişev ile komitenin yardımcılarından Tsanko Stançev bir çarpışmada öldüler. Bunlar savaşta ölen ilk RMS örgütçüsü partizandılar. Aynı yılın sonbaharında polis, Sofya sokaklarından birinde kısa süreli bir çarpışma sırasında, RMS MK sekreteri Adalbert Antonov-Malçika'yı yakalamayı başardı. Bütün yurttaki komünistlerin adlarını ve çalışmalarını bilen çelik iradeli savaşçı, cellatlara dönerek: "Komünistim ve çalışmalarımdan ötürü şeref duyuyorum. Arkadaşlarımın adlarını söylemek istemiyorum " dedi. İşkenceler sonucunda yarı ölü bir duruma gelen genç komünist kurşuna dizildi.

1942 yılında devrim hareketi çok ağır bir kayba uğradı. BKP MK askeri komisyonu yönetmeni albay Tsevetko Radoynov başta olmak üzere Bulgaristan'a dönen ve polis tarafından yakalanan siyasi mültecilerin bir kısmı 26 haziran günü kurşu-

na dizildiler. Radoynov ve arkadaşları, ölümü: **Yaşasın Bulgaristan! ,Yaşasın Kızılordu!** sözleriyle karşıladılar. Bundan kısa bir zaman sonra 23 temmuz günü BKP MK sekreteri Anton İvanov ve Nikola Vaptsaron da dahil olmak üzere MK'nin beş yardımcısı kurşuna dizildiler. Cesur komünistler, mitralyöz namlusunun kaşısında Botev'in: **Ölmez özgürlük uğrunda savaşta düşen**... şarkısını söylediler.

Fakat büyük kayıplara, ölüm tehlikesine rağmen savaş durmuyordu. Tutuklanan veya öldürülen yöneticilerin yerlerini yenileri alıyordu. Bozguna uğrayan örgütlerin yerine hemen yenileri kuruluyordu. Fabrika, kışla, köy ve okullarda bazen örgütlerin üstüste birkaç kez bozguna uğradığı, ama her defasında da, derhal yenilendiği, polisi dehşete düşürdüğü durumlar da olmuştur.

Yalnızca 1941-1942 yıllarındaki duruma bakarak, yurtseverlerin yurtsevgisinin ne kadar derin ve Parti davasına inançlarının ne kadar güçlü olduğunu anlamak mümkündür. O zaman Hitlerci ordu, SSCB topraklarında çok ilerlemişti. Bulgaristan'da büyük bir asker ve polis baskını uygulanıyordu ,askeri mahkemeler ise, faşistlerin politikasına karşı gösterilen en küçük bir muhalefeti bile ceza ile korkutuyorlardı. Savaşın ağır, zaferin henüz uzak olmasına karşın savaşçıların saflarına yeni yeni yurtsever gençler katılıyordu.

2. VATAN CEPHESİNİN KURULUŞU VE VATAN CEPHESİNDEKİ GENÇLİK BİRLİĞİNİN KURULMASI YOLUNDA SAVAŞ.

Halkın birliğini sağlamak ve savaşın ilerletilmesi için Vatan Cephesinin kurulması çok büyük

bir önem taşıyordu. Bilindiği gibi BKP, daha silahlı savaşın başından beri bütün milli güçleri birleştirmeğe çalışıyordu. Bunun için koşullar ancak 1942 yılının ortalarına doğru tümüyle olgunlaşmıştı. Hitlercilerin **Yıldırım Savaşı** planlarının suya düşmesi, 1941-1942 kışında Moskova dolaylarında Almanların bozguna uğratılması, savaşın şiddetlenmesi vb. savaşta yeni bir dönemin balşadığını gösteriyordu. Bu durum, Bulgaristan'ın kurtuluşu yolunda savaşan yurtseverleri cesaretlendiriyor ve faşistleri telaşa düşürüyordu. Kızılordu'nun ilk zaferleri, burjuvazi ve subaylar arasında antifaşist eğilimli fakat kararsız olan bazı unsurları savaşan halktan yana çevirmeye başladı. Öte yandan "Savaşın kolay atlatılacağına" ilişkin başlangıçta yaygın olan hayaller suya düşmüştü: Almanlar artık gerçek bir işgalci gibi davranıyor, halkı soyup soğana çeviriyorlardı; istifçilik alıp yürümüştü, yüzbinlerce asker yıllar boyu ailelerinden ayrı düşmüştü. Bütün halk, yabancıların çıkarları doğrultusunda savaşa sürüklenme tehlikesiyle yüzyüze gelmişti.

Bütün bunlar, ülkemizdeki yurtsever güçlerin, BKP etrafında, daha sıkı bir şekilde birleşmesine, bazı antifaşist siyasi örgütçülerin kararsızlıktan kurtulmasına ve Vatan Cephesinin kurulmasına yolaçtı. 17 temmuz 1942 tarihinde **Hristo Botev** radyo istasyonu, Georgi Dimitrov'un girişimi üzerine, BKP MK yurt dışı bürosu tarafından hazırlanan Vatan Cephesi programını açıkladı. İçeriği bakımından bu program, Bulgaristan halkının kralcı-faşist tutsaklıktan ve Hitlercilerin işgalinden kurtuluşunu başlıca görev olarak ortaya koyan demokratik ve antifaşist bir programdı.

İlk beş nokta, Bulgaristan'ın Hitlerci savaşa sürüklenmesine olanak verilmemesini, Bulgar ordusu işgal birliklerinin biran önce geri çağrılmasını, ülkenin Hitlerci işgalden kurtarılmasını, Alman blokuna katılmış ülkelere yapılan yardım ihracatının durdurulmasını, Balkan halklarıyla anlaşma, Sovyetler Birliği ve özgürlükten yana halklarla sıkı bir dostluk kurarak ulusal çıkarların güvenceye alınmasını istiyordu. Bu görevlerin başarıyla yerine getirilmesi büyük ölçüde ordunun desteğine bağlıydı. Bunun için programda: "Ordunun kralcı-faşist güruhun elinden kurtarılması, onun halk aleyhtarı amaçlar yolunda kullanılmasını önleyecek tedbirlerin alınması; subay, assubay ve erlere eşit vatandaş haklarının sağlanması" öngörülüyordu. Programın diğer noktalarında faşizme karşı savaşmış bütün yurtseverlerin tutukevleri ve toplama kamplarından serbest bırakılması, halkın bütün siyasi özgürlük ve haklarının geri verilmesi, faşist örgütlerin dağıtılması, halk emeği ve zenginliklerinin yabancılardan korunması, halka insanca bir geçim, ülkede özgürlük ve bağımsızlık sağlanması ve faşist gericiliğin sonsuza dek ortadan kaldırılması öngörülüyordu. Bu, ülkeyi emperyalistlere bağlılıktan ve faşizm boyunduruğundan kurtaracak olan gerçekten bütün halkın programıydı.

BKP, Vatan Cephesinin kuruluşunda yalnızca bir girişimci olmakla kalmadı, onun en büyük örgütleyicisi ve yöneticisi oldu. Kurulan Vatan Cephesi Ulusal Komitesine BKP temsilcilerinden başka, BZNS, **Zveno,** Sosyal-Demokrat ve Radikal Partilerden de siyasi örgütleyiciler katıldılar. Ama, bu partilerin yerel örgütleyicileri olmadığı, yalnızca sempatizanları olduğu için yerel komitelerin ku-

ruluşunda başlıca görev BKP'ye düştü.

VC'nin kurulması işinde, RMS'nin faşizme karşı savaşta bütün gençliği birleştirme görevini daha büyük bir hız ve gayretle yerine getirmesi gerekiyordu. RMS, silahlı savaşa bütün varlığıyla katılan biricik gençlik örgütüydü. ZMS, SSM ve diğer antifaşist gençlik birlikleri, 19 mayıs darbesinden sonra, dağılmışlardı. Ve yerel örgütlere sahip değildiler. Bunların çalışmaları yalnızca küçük yönetici gruplardan oluşuyordu. Ayrıca onlardan bazıları hâlâ kararsızdılar. Antikomünist propagandanın etkisinden henüz kurtulamamışlardı. Bundan ötürü halk savaşına yanaşmıyorlardı. Buna karşın RMS, bazı antifaşist grupların yöneticileriyle sabırla ve yılmadan çalışıyordu, daha VC programı açıklanmazdan önce ZMS ve SSM ile belirli ilişkiler kurmuşlardı ve ortak çalışmalarda bulunuyorlardı.

Program ilan edildiği gün RMS MK, bütün Bulgaristan gençliğine bir çağrıda bulundu. Yayınlanan çağrıda şöyle deniyordu: "Sabır bardağı taştı... RMS sizi savaşa çağırıyor. Biran önce antifaşist gençlik cephesinin saflarında yer alınız! Halkın örgütlü gücü olan VC'nin kuruluşu faşizmin bozguna uğratılması, Alman işgalcilerinin kovulması ve onların işbirlikçilerinin alaşağı edilmesi, özgür, demokratik Bulgaristan ve halk iktidarı uğrunda, bütün gençlik gücünüz ve enerjinizle savaşınız! Faşizme ölüm!"

RMS, VC bayrağı altında gençliği birleştirme görevini yerine getirmek üzere ZMS, SSM gibi antifaşist örgütlerin yöneticileriyle ilişki kurdu ve çözüm yolları aramaya çağırdı. Fakat o, bu birliğin yalnızca yukarıdan kuruluşuna bel bağlamıyordu; zaten bu gençlik birliklerinin kendi örgütleri yok-

tu. Bunun için RMS, gençlik kitlesi arasındaki çalışmalarına hız verdi; çeşitli yollara başvurdu, gençliğin yurtseverlik eğitimine, antifaşist birlik altında birleşmesine, illegal savaşın yığınsal eylemlerle uyum sağlamasına büyük bir önem veriyordu. Fakat bu çalışma koşulları artık 1939-1940 yıllarındaki koşullardan temelde farklıydı. Kooperatifçi gençlik grupları, içki ve tütün aleyhtarı dernekleri vb. gibi yığınsal örgütler dağıtılmıştı, kalanları ise polis denetimi altına alınmıştı. Fakat RMS'istler, gençlik kitlelerine etki etmek üzere çok değişik yöntemler kullanıyor ve en küçük olanaktan da yararlanıyordu. Örneğin, Sevlievo Lisesindeki öğrencilerin aşağı yukarı yüzde 60'ı RMS'istlerin yönetimindeki turist derneğinin üyeleriydi. Bu dernekte geniş ölçüde bir eğitim çalışması yürütülüyordu. Faşist iktidar bu derneğin **Brannik**'in kollektif üyesi olmasını istediği zaman üyeler, turist derneği nin dağıtılmasını, fakat faşist derneğe katılmamasını kararlaştırdılar. Loveç'teki öğrenci kooperatif yemekhanesi yönetmenlerinden çoğu tutuklanmış veya partizan olmuşlardı. Fakat buna karşın kooperatif en ağır yıllarda da, RMS tarafından yönetiliyordu.

Sofya RMS'istleri gruplar kurdular ve **Svetlina** okuma evinde, **Aura** okuma evinde, **İvanvazov** kültür-eğitim örgütlerinde, Konövitsa'daki **Botev** spor kulübünde, **Zaharna fabrika** mahallesinde bulunan **Ustrem** spor kulübünde vb. yerlerde aktif şekilde çalışıyorlardı.

Hemen hemen bütün köylerde ve birçok kentlerdeki okuma evleri, RMS'nin en geniş siyasi çalışma yerleriydiler. RMS'istler okuma evlerinde gençleri örgütlendirerek büyük aktif gruplar kur-

mayı başardılar. Onların yardımıyla savaş alyhtarı, yurtseverlik ve kooperatifçilik konusunda piyesler hazırlayıp sahneliyorlardı. Antraklar ve eğlenceler anında halkçı ve yurtsever şarkılar söyleniyor, günlük olayları yansıtan siyasi fıkralar anlatılıyordu. Bunlara imecelerde ve diğer gençlik toplantılarında devam ediliyordu. Bir gizli polis raporunda Kıkrina köyü gençlerinin Vasil Levski'ye ait bir piyes sahnelediklerini bildiriyordu. O zaman savaş heyecanı o dereceye kadar yükselmişti ki piyesten sonra bütün seyirciler hep bir ağızdan **Bayganü sınır bekliyor, Doyço ise börek yiyor** adlı yaygın antifaşist şarkıyı söylemişler, Alman aleyhtarı gösteride bulunmuşlardı. Amatör sanatcıların birçoğu, doğrudan doğruya sahnede tutuklanıyordu. Faşistler, Botev ile Levski'nin adlarından bile korkuyorlardı. Çünkü onlar antifaşist savaşın önderleriydiler.

Büyük eylemler ve çıkışlar için 3 marttan, Kiril ve Metodi gününden ve bunlar gibi Bulgar halkı için değerli olan ulusal bayramların kutlanmasından yararlanılıyordu. Faşist yöneticiler Hitler'e yaranmak ve halkın gerek Slavlığa, gerek Sovyetler Birliğine sevgisini boğmak amacıyla bu gibi ulusal bayramların kutlanmasını yasaklıyor veya onlara şöven bir öz vermeyi amaçlıyorlardı. Fakat bunda başarılı olamıyorlardı. Parti ve RMS ise bu bayramlara gerçek yurtseverlik ve antifaşist öz veriyordu. 1942 yılı sonbaharında, Sofya Üniversitesi kuruluş yıldönümünde, Sofya Üniversitelileri, Levski'nin anıtı önünde saygı duruşunda bulundular. Burada atlı ve yaya polis ile kanlı bir çarpışma oldu. 1943 yılı şubatında Levski'nin asılmasının 70. yıldönümü nedeniyle RMS, yurtsever genç-

lere hitaben: "Gizli VC komiteleri ülkeyi kaplamalı dır" şeklinde çağrıda bulundu. 1943 yılı 3 Mart günü nedeniyle illegal çıkan **Oteçestven Front** gazetesinde RMS, SSM ve SDM tarafından imzalanan **Demokratik ve Halkçı Bulgaristan Gençliğinin Bildirisi** çıktı. Genç kuşağı birleştiren antifaşist temel istekleri kapsayan bildiri **Yaşasın özgür ve bağımsız Bulgaristan** sözleriyle bitiyordu. Aynı yılın nisan ayaklanması gününde Sofya Gençliği, Benkovski'nin anıtına çelenk koymak üzere bir miting yaptı. Burada da kudurmuş polis ve subaylarla kanlı çatışmalar oldu.

Giyecek ve yiyecek yetersizliği nedeniyle RMS'istler örgütsüz gençlikle birlikte birçok kitlevi eylemlere giriştiler. 1943 Ocak ayında çıkan **Gençlik Haber Bülteni**'nde; Sofya komiserlik binası önünde düzenlenen bir mitingin polis tarafından dağıtıldığı, **Çar Boris** Teknik okulundan birkaç yüz öğrencinin müdür odası önünde toplanarak, okula gelmek için ayakkabıları olmadığını söyledikleri, II. ve III. kız liselerinde, teknik ve bunun gibi okullarda da öğrencilerin benzeri hareketler yaptıkları bildiriliyordu.

Yukarıdan beri sıralanan bütün bu yığınsal eylemler içinde gençlik birliği kuruluyor, gençlik, savaşçı, yurtsever ve antifaşist bilinçle eğitiliyordu. Birçok yerde gençlik VC komiteleri de kurdu. Bu komiteler çoğunlukla örgütsüz gençler arasından kuruluyordu. Çünkü diğer antifaşist gençlik örgütlerinin yerel kuruluşları yoktu. 1943 ilkbaharında RMS, ZMS, SSM temsilcileri Zveno'cu demokrat gençlerin de katılmasıyla, vatan cephesi gençliğinin merkez örgüt komitesini kurdular. 1943 yılı Temmuzunda çıkarılan **VC Gençlik Kolunun Program**

Çağrısı'nda Vatan Cephesi gençliğinin, bu cephe programının gerçekleşmesi yolunda en aktif bir şekilde savaşacağı, kurtuluş eylemlerinde bu gençliğin güçlü bir dayanak görevi görmesi gerektiği açıklanıyor ve şöyle deniyordu: "Okullardan, hıristiyan derneklerinden genç yurtseverler, sporcu, turist ve kooperatifçi gençler, iktisat işçileri, kızılhaçlılar, faşist Alman tutsakçılarını elbirliğiyle ülkeden kovmak, onun yamaklarını iktidardan indirmek, özgür, demokratik ve bağımsız bir Bulgaristan kurmak yolunda vatan cephesi bayrağı altında elele veriniz!"

Görüldüğü gibi, VC gençlik kolunun temelleri 1942 yılı sonunda ve 1943 yılı başında atılmıştı. Fakat belirtmek gerekirki ayrı ayrı gençlik VC komiteleri kurulmasından bir örgüt şekli olarak büyük bir başarı elde edilememiştir. İl, ilçe ve köylerin çoğunda, tüm antifaşist gençliği içine alan, onu Vatan Cephesi bayrağı altında birleştiren ve Parti yönetiminde savaşa sokan RMS idi. Fakat VC programının açıklanması ve tüm ulusal güçlerin ortak örgütü olarak Vatan Cephesinin kurulması, gençliğin açık ve somut bir amaç etrafında birleşmesine ve silâhlı savaşa daha etkin katılmasına çok yardım etti. RMS'nin Vatan Cephesi gençlik birliğini kurmak ve yığınsal politik eylemler düzenlemek yolundaki çalışmaları, onu, silâhlı savaşı daha da ileri götürmekle ilgili temel görevini yapmaktan alıkoymuyor, aksine ona yardım ediyordu.

1942 yılının ikinci yarısında ve 1943 yılı başında partizan saflarına yeni yeni RMS'istler katıldı. Birçok çete birleştirilerek daha büyük savaş birlikleri kuruldu. Partizanların savaş çalışmaları arttı. Hükümetin, 1942-1943 yılları kışında, ordunun yar-

dımıyla partizan hareketini bozguna uğratmak için umutsuzca giriştiği denemeler suya düştü. Sayıca ve silâh bakımından kat kat üstün düşmanla ağır çarpışmalarda verilen kayıplara karşın, çete ve müfrezeler bu kanlı vuruşmalardan daha da sağlamlaşmış ve savaş tecrübeleri olgunlaşmış olarak çıktılar.

3. 1943-1944 YILLARINDA ANTİFAŞİST SAVAŞIN GENİŞLEMESİ. GENÇ SAVAŞÇILARIN KAHRAMANLIĞI.

1943 yılı ilkbaharında Bulgaristan'da büyük ölçüde partizan herektinin genişlemesi ve antifaşist savaşın güçlenmesi için koşullar elverişli hale geldi. Örgütlenme ve hazırlık devresi başarıyla sonuçlanmıştı. Aynı zamanda devrimci öz ve hava en geniş halk kitlelerini iyice sarmıştı. Vatan Cephesinin kurulması ve özellikle Sovyet Ordusunun büyük zaferleri halk arasında umut ve canlılık doğurdu. Almanların **Stalingrad** bozgunundan sonra savaşta köklü ve kesin bir dönüş meydana geldi. Bu durum ülkemiz de dahil tüm dünya savaşçılarına inanç ve güven verdi, kitleleri heyecana getirdi. Başlangıçta, ülkemizdeki halk kuvvetleri örgütlenme ve savunma durumundaydılar. Şimdi artık yavaş yavaş hücuma, baskına geçmeye başlamışlardı. Bu, tüm dünya çapındaki uluslararası antifaşist cephe güçlerinin giriştikleri toplu hücumun bir kısmıydı.

Yeni durum, silâhlı savaşın örgüt ve yönetiminde de değişiklik yapılmasını istiyordu. 1943 yılı ilkbaharında, BKP MK'nin bir kararı üzerine, tüm

partizan birlikleri, savaş grupları, keşifçiler, levazım ve diğer yardımcı örgütler tek Isyancı Halk Kurtuluş Ordusu (NOVA)nda birleştiler. Bu tek örgütün başında, Genelkurmay Heyeti bulunuyordu. Bunda RMS'nin de temsilcisi vardı. Ülke, herbirinin ayrı kurmayı olan 12 isyan harekât bölgesine ayrılmıştı. Bu yeni örgüt, artan partizan sayısıyla emekçilerin antifaşist savaştaki aktifliğinin doğurduğu ihtiyaca tam cevap vermek için kurulmuştu. Bu örgüt, tüm yurtta isabetli ve düzenli savaş hareketlerine girişilmesine yardım etti.

Kurtuluş hareketinin büyük boyutlar kazanması ve silâhlı ayaklanma hazırlığı dolayısıyla RMS MK, 1943 yılı ilkbaharında Parti MK'ne gönderdiği mektupta; Partinin gösterdiği yolda bilinçli bir kararlılıkla yürüyen RMS'ist gençliğin, kurtuluş savaşının başarısı uğrunda tüm kuvvet ve enerjisini harcayacağını bir kere daha açıklıyordu.

Aynı yılın Nisan ayında RMS MK, BKP MK'nin silâhlı ayaklanma hazırlığıyla ilgili direktifi üzerine, tüm yurttaki RMS'istlere bir **direktif mektup** gönderdi. Merkez Komitesi, Eylül ayında tüm RMS'istlere gönderdiği **açık mektup**'ta, büyük işletmelerde, ulaştırma ve diğer kilit yerlerdeki çalışmaların düzeltilmesini, **Brannik, Legion** vb. faşist gençlik örgütlerinin içyüzlerini açıklama işlerinin güçlendirilmesini istiyor, askerler arasındaki çalışmaların olağanüstü önemi üzerine dikkati çekiyordu. Mektubun sonunda MK, tüm gençliği Vatan Cephesi bayrağı altında toplanmaya çağırıyordu.

Güçlenmiş RMS örgütleri, NOVA'nın en yakın yardımcılarıydılar. RMS'istler partizanlara yataklık yaparak, bağlantılar kurarak, keşifçilik ederek, yiyecek, giyecek ve silâh taşıyarak yardım ediyorlar-

dı. RMS, ayrıca İsyancı Halk Kurtuluş Ordusuna yeni savaşçılar temin eden başlıca kaynaktı. 1943 yılında RMS'istler, partizan çete ve müfrezelerinde kısmen görev almışlardı. Şüphesiz, örgütlerde yeterli sayıda kadro kalmasına dikkat ediliyordu. Oysa, gençlerin partizan olma arzusu o kadar büyüktü ki, bazı yerlerde zararlı hareketlere meydan verildi. Örneğin: 1943 yılı sonbaharında eski Karlovo ilçesinden, çoğu genç olmak üzere 400'den fazla partizan çıktı. Fakat, kış karşısında bunların dağlardaki çete ve müfrezelere alınması için yeterli teknik ve siyasî hazırlık yapılmamıştı. Bu yüzden de boşuna kurbanlar verilmişti. Plovdiv il örgütünün hemen hemen bütün ileri gelenleri dağa çıkarak, Rodop ve Sredna-gora müfrezelerine katılmışlardı. Bu yüzden fabrika, mahalle ve okullardaki gençlik arasında yığınsal siyasî çalışmalar çok zayıflamıştı. İl ve ilçelerde gizli çalışmalar yürütmek üzere bazı yöneticilerin müfrezelerden geri alınması gerekti. Lilyana Dimitrova, RMS MK yetkilisi sıfatıyle Plovdiv'e gönderildi. Orada geniş bir örgüt çalışmalarına girişti ve RMS yöneticilerinin bir sorusuna cevap olarak yazdığı mektubunda; fabrikalardaki, mahallelerdeki, okullardaki ve çar ordusundaki çalışmalarla, sabotaj ve toplu hareketlerin, zafer için, partizan hareketi kadar önemli olduklarını belirtti ve sağlık örgütlerinin partizan hareketine, genellikle silâhlı savaşın gelişmesine yardım ettiklerine dikkati çekti.

Halkın ve gençliğin oluşturduğu destek saflarının genişlemesi ve kurduğu merkezi yönetim sayesinde NOVA, ciddi bir savaş gücü durumunu aldı. 1943 yılı ilk ve sonbahar günlerinde partizan çeteleri yeni müfrezeler durumunu aldılar. Sredna-go-

ra'da Vasil Levski adlı ikinci müfreze, **Hristo Kırpaçev** adlı Loveç Troyan müfrezesi, Trın müfrezesi, Gabrovo-Sevlievo müfrezesi, Çavdar adlı Sofya müfrezesi, Gorna Cuma müfrezesi, Yambol, Dupnitsa ve Vratsa taraflarında da bir çok müfrezeler oluşturuldu. Partizan kıtaları tüm yurtta harekete geçtiler. Artık köyleri başarı ile ele geçirebiliyor, mitingler düzenliyor vergi ve müsadere defterlerini yok ediyor, suçlu faşistleri cezalandırıyorlardı. Sık sık pusu kuruyor, düşmana insan ve teknik güç kaybettiriyordu. Garları, maden ocaklarını, askeri karakolları ve diğer önemli yerleri ele geçiriyorlardı. Birçok yerde kendilerinden kat kat üstün olan düşmanla açık savaşa giriyorlardı. Ülkedeki faşist yöneticilerin de kabul ettikleri gibi bir iç savaş cephesi açılmıştı. Bu cephe günden güne aktifleşiyordu. 1943 yılında ülkede görülen 1606 savaş eyleminin 1129'u yılın ikinci yarısında yapılmıştı. Yalnız ekim ve kasım aylarında ise 554 eylem görülmüştü.

1943-44 kış mevsiminde hükümet, Halk Kurtuluş Ordusunu bozguna uğratmak için yeni başarısız bir girişimde bulundu. İzlemek ve kuşatmak için 100.000 asker ve büyük sayıda polis çıkardı. Faşistler, partizanları halkın desteğinden yoksun bırakmak amacıyla canavarca işkencelerle yataklık edenleri ve yardımcıları yargılamaksızın yok etmeye başladılar. Köy okulları, kışla ve işkence yerleri durumuna getirilmişti. Buralara toplanan 50-100 tutuklu savaşçıya canavarca işkenceler yapılıyordu. Faşistler de Osmanlı başıbozukları gibi, partizanların evlerini yakıp yıkmaya, kanlı cesetleri sokak ve meydanlarda sürüklemeye, kelleleri kazıklara geçir-

meye ve bunlarla yan yana resim çektirmeye başlamışlardı.

Partizan müfrezeleri, kendilerinden sayıca ve silâh bakımından üstün olan düşmanla ağır savaşlar yürütmeye devam ediyorlardı. Bu savaşlarda genç partizanlar, eşsiz kahramanlık ve dayanıklılık gösteriyorlardı. Karda kışta aç ve yalınayak kalan partizanlar, kilometrelerce yol yürüyor, düşman kuşatmasını cesur hücumlarla yarıp geçiyor hayatları pahasına koruma birliklerine katılıyorlardı. Üçüncü Troyan çetesinin genç komutanı Tsanko Patarinski'nin yönetiminde **Ursel** denilen yerde avcı taburuyla yaptığı çarpışmada 17 yaşındaki İvan Donçev ve 18 yaşındaki Peter Groşev de son mermiye kadar çarpıştılar, kahramanca öldüler, fakat çete, çemberi başarıyla yararak kurtuldu. **Hacı Dimitir** müfrezesinden esir düşen genç partizan kız Metoşka, partizan yeminini bozmaksızın ölmek için yaralarının sargısını kendi dişleriyle koparıp attı. Gabrovo Sevlievo müfrezesinden genç savaşçılar, 1944 yılı martında Balkan'daki kahramanca yürüyüşleri sırasında Partinin sadık yardımcıları olduklarını gösterdiler. Bunlar, savaşlarda çelikleşmiş komünistlerle birlikte çetin kar fırtınalarına dayandılar. Günlerce bir kaç mısır tanesi veya iki üç tane kuru erikle yetindiler, beş çarpışmadan şerefle çıktılar Henüz lise sıralarından yeni ayrılmış kızlar da dahil, genç savaşçıların hiç birinin beli bükülmedi. Bu yürüyüş kahramanlıkla dolu Balkan savaşı ile sona erdi. Kuşatılan müfreze, kendisinden 80 defa daha kalabalık olan, düşman polis ve uçaklarından yardım gören tüm Pleven tümenine iki gün kahramanca göğüs gerdi. Çarpışmalar sırasında genç partizanlar savaş şarkıları söyleyerek ateşe atılıyor ve

ölüyorlardı. Değerli kurbanlar verildi, ama eninde sonunda müfreze düşman çemberini yardı, tam bir savaş takımı olarak kaldı ve düşmana darbe indirmeye devam etti.

Faşistler bu defada amaçlarına ulaşamadılar. Isyancı Halk Kurtuluş Ordusunun yalnız Rodoplardaki **Anton İvanov** müfrezesi, Omurtag, Kula, Loveç, Karlovo ve Gorna Cuma yörelerindeki bazı çetelerini bozguna uğratabildi. Fakat, bir tüm olarak Partizan Ordusu, kış savaşlarından daha tecrübeli ve çelikleşmiş olarak çıktı.

Belirtmek gerekir ki, Partizanların üzerine sürülen çar ordusu askerleri gizliden gizliye, içten içe, Kurtuluş Ordusuna karşı gittikçe daha belirli bir sempati duymaya başladılar. Onlardan birçoğu, silâhını havaya atıyor veya görmezden gelerek, partizanların çemberden kurtulmasına yardım ediyorlardı. Faşist Ordusu dağılmaya başlıyordu. Evvelce tek tek antifaşist askerler, Bulgar, Yugoslav ve Yunan partizanlarına katıldığı halde, şimdi kıtalar halinde askerler müfrezelere akın ediyordu. 14 Aralık 1943 tarihinde hudut kıtası askerlerinin bir kısmı, RMS'ist komutan asteğmen Diço Petrov başta olmak üzere örgütlü bir şekilde Makedonya Partizanları tarafına geçerek, **Hristo Botev** adlı ilk asker partizan taburunu kurdular. Kışın, Yunan ve Makedon partizanları ile birlikte Almanlara ve yerli Drajevist faşistlere karşı savaştıktan sonra, büyük bir geçiş yaparak, Trın partizanları yöresinde ikinci Sofya Partizan brigadasına katıldılar. Onların ardından Lebane köyünden bir işgal taburu, Yugoslavya partizanları tarafına geçmiş ve Georgi Dimitrov adlı asker partizan brigadası durumunu almıştır. Bulgar askerleri, Dimetoka **Vasil Levski**

müfrezesini, Sırbistan'da **Asker partizan taburu'nu,** Makedonya'da Dimitır Blagoev müfrezesini kurdular. Kanlı faşizme ve gerici burjuvaziye karşı ortak savaşta, Balkan halklarının savaş dostluğu perçinleşiyordu. Ülke içinde de partizanların tarafına geçen askerler gittikçe çoğalıyordu. Parti direktifi gereğince RMS MK, seferber edilenleri, Çar Ordusu yerine Halk Kurtuluş Ordusuna gitmeye çağırıyordu. Binlerce yurtsever genç askerlik tezkerelerini yırtıp atarak partizan oluyorlardı.

Partizan hareketinin genişlemesi ve çarpışmaların kızışması yüzünden sekreter Yordanka Nikolova'nın yönetiminde RMS MK, 1944 yılı Ocak ayında yaptığı oturumda örgütün önünde duran görevleri gözden geçirdi. Somut yardımda bulunmak üzere, MK üyelerinin daha büyük partizan birliklerine ve ülkenin önemli bölgelerine gitmeleri kararlaştırıldı. Bu karar iyi neticeler verdi. 1944 ilkbaharında ve yazında binlerce genç savaşçı, partizanlık yolunu tuttu. Bir köyden 10-20, bazı yerlerde ise 50 -100 partizanın birden çıktığı durumlar oldu. Birçok köyde RMS'istler, köyün partizanlar tarafından ele geçirilmesi için yapılan hazırlık işlerine katılıyor ve sonra partizanlarla birlikte dağa çıkıyorlardı. Savaş grupları daha da aktifleşerek yeni yeni savaşçılar kazandılar. Örneğin: 1943 yılı sonuna doğru ve 1944 yılı başında, Küstendilsko Kraiştevdeki savaş gruplarına 300 den fazla genç katılmıştı. Gençler gündüzleri kırda çalışıyor, geceleri ise partizanlarla birlikte, yapılan baskınlara katılıyor veya kendi başlarına eylemler düzenliyorlardı. Gençlerin bu şekildeki savaşları faşist kumandanlığı şaşırtıyor, Partizan müfrezesinin sayısı ve bulunduğu yer hakkında bilgi edinmelerini önlüyordu.

İsyancı Halk Kurtuluş Ordusuna yurtseverlerin topluca katılmaları, kumandanlığı Sofya, Plovdiv, Pazarcık vb. askeri harekât yörelerindeki birçok müfrezeyi, daha büyük savaş birlikleri olan brigadalara çevirme zorunda bıraktı. Brigadalar daha büyük hareketlere girişiyor, birkaç hedefe birden hücum ediyor ve tüm bölgeleri kontrol altına alabiliyorlardı. NOVA genelkurmayının emri üzerine birinci ve ikinci Sofya Brigadaları, Rila ve Stara Planina'ya doğru kahramanca yürüyüşlere çıktılar.

İlkbaharda yapılan ağır çarpışmalarda RMS büyük kayıplar verdi. İkinci Sofya Brigadasından RMS MK sekreteri Yordanka Nikolova bir çarpışmada öldürüldü. Birinci Sofya Brigadasındaki RMS MK üyesi ve NOVA genelkurmayından RMS'nin temsilcisi Svilen Rusev de silâh elde şehit oldu. Plovdiv sokaklarının birinde RMS MK sekreteri Aleksandır Dimitrov da kurşunla vuruldu. RMS MK üyesi Lilyana Dimitrova 200 polise karşı yalnız başına yürüttüğü 12 saatlik bir savaştan sonra, elinde kalan son mermiyle hayatına kendisi son verdi. Fakat RMS bu ağır kayıplara karşın kendini çabuk toparlayabildi. Haziran sonuna doğru ve Temmuzun başında MK nın sağ kalan üyeleri bir araya geldiler, saflar tamamlandı ve çalışmalar sürdü. Temmuz ayında Merkez Komitesi, MK üyelerinin öldürülmesi dolayısıyla **Halkçı gençliğe hitaben bir açık mektup** yayınladı. Bu mektupta yurtsever gençler, ölen kahramanları örnek almaya ve Bulgaristan'ın kurtuluşu yolunda tüm güçlerini birleştirmeye çağrılıyorlardı. Merkez komitesi, düşen MK üyeleri Yordanka, Saşo, Malçika, Svilen ve Lilyana şerefine beşler kurasının RMS ye kabulünü açıkla-

dı. Bu karışık zamanda binlerce genç RMS ailesine akın etti. RMS saflarına giren gençler, hemen silâha sarılıp, partizan patikalarına koyuluyorlardı.

Halkın bu savaş azmini artık ne azgın terör, ne de verilen değerli kurbanlar durdurabilirdi. 1944 yazında Bulgaristan'da artık 11 partizan brigadası, 37 müfreze ve çok sayıda çete çalışma yürütüyordu. Bunlarda 18.000 den fazla savaşçı vardı. Köy ilçe ve illerde çalışma yürüten pek çok savaş grupları vardı, 200.000 civarında yataklık eden ve diğer yardımcılarıyla beraber bunlar, önemli bir savaş gücü oluşturuyorlardı. Faşist yönetim artık bu savaş gücüyle başa çıkamayacak, ona karşı koyamayacak bir duruma gelmişti. 1944 yazında büyük bir güçle Finlandiya, Romanya, Polonya ve Almanya sınırlarına dayanıveren Sovyet ordularının zaferleri, faşistleri son derece telâşlandırmıştı. Bulgaristan burjuvazisi halkın intikamından kurtulmak için son denemelerine girişti. 1 Haziranda faşistler, demagog ve **Çar çiftçisi** Bagriyanov'u hükümetin başına getirdiler. Onun görevi, ülkenin **tarafsızlık** yolunu tuttuğuna ve barışa **erişildiğine** ilişkin demagojik lâkırdılar ve yalan dolanla partizan hareketini dağıtmak, Sovyetler Birliğini aldatmaktı. Almanyanın bütünüyle kaybettiğini gördüğü zaman da, halk savaşını bastırmak için Bulgaristan'a İngiliz, Amerikan askerlerini getirmekti.

Fakat, BKP MK, bu provokasyonu çabucak açığa vurdu. Partizanlar silâhlarını elden bırakmadıkları gibi, savaşı daha da güçlendirdiler. İşgalin ağır yükü altında ezilmiş, bezmiş, kent ve köy emekçileri, Sovyet ordusunun ve partizanların zaferlerinden cesaret alarak savaşa katılıp, İsyancı Halk

Kurtuluş Ordusunu geniş ölçüde desteklediler. Temmuz ve Ağustos aylarında hükümet, halkın artan eylemleri ve NOVA'nın aralıksız sürdürülen harekâtı karşısında hemen hemen çaresiz bir duruma düştü. Harekât artık geniş cephede yürütülüyordu. Sredna Gora partizanları, bir avcı bölüğü tarafından korunan Brezovo köyünü savaşla aldılar, bundan sonra ise Zlakoles ve Babek'e girdiler. Radomir müfrezesi, bir jandarma kolunu bozguna uğrattı ve ağırlık kolunu tutsak etti. Rila Pirin müfrezesi bir günde Rila nehrinin 20 km uzunluktaki tüm kıyılarını ele geçirdi. Bu müfreze **Pçelin**a denilen yerde, bir Bulgar garnizonunu tutsak etti ve takviyeli bir Alman dinleme istasyonunu aldı. İstasyon, gençlik çetesinin hücumuyla ele geçirildi. Genç partizanlar, Hitlercilerle göğüs göğüse çarpışmada, üstün bir cesaret ve mertlik gösterdiler. Rodop, Sredna Gora, Sofya ve Trın partizanları, düşmanın bütün alay ve tümenleriyle savaşıyorlardı. Faşizmin son günleri geliyordu. Şanlı 9 Eylül silâhlı halk ayaklanmasıyla son bulacak hücum başlıyordu.

BKP nin yönetiminde Bulgaristan halkının, kralcı faşizme ve Hitlerci işgalcilere karşı, üç yıl boyunca yürüttüğü silâhlı savaş, Bulgaristan tarihinin en büyük kahramanlıklarla dolu dönemlerinden biridir. Partinin uzun yıllar boyunca devrimci gençliğe aşıladığı en güzel yetenekler, bu savaş sırasında sınandı. RMS'istler, bu ağır ve şanlı yıllarda komünistlerin en yakın yardımcılarıydı. RMS'istlerin arasından, kurtarıcı Halk Ordusunda çalışan cesur ve yetenekli komutanlar ve siyasî işçiler yetişti. Savaş gruplarına ve partizan birliklerine bağlı, yataklık eden ve gizli çalışma yürüten genç savaşçılar, gerçek bir yurtseverlik ve fedakârlık

gösterdiler. Silâhlı savaşa katılanların yüzde 70 i gençti. Bunların çoğu ulusal kahraman derecesine yükseldiler. 30.000 den fazla partizan ve yatakçı, canavar faşistlerin mermilerine kurban gittiler, aşağı yukarı 100.000 savaşçı polis mahzenleri cehenneminden geçtiler. 10.000 lerce siyasi mahkûm demir parmaklıklar ve tel avlular arkasında yok oldular. Faşist terörün bu kurbanlarından büyük bir kısmı, RMS saflarında yetişmiş yurtsever gençlerdi.

Partinin, halkımızı yönlendirdiği silâhlı savaş, ülkemiz için çok büyük önem taşıyordu. Bu savaş, yurdumuzun yüzüne faşist hainlerin sürdükleri karayı sildi. Ve Bulgaristan İkinci Dünya Savaşından, savaşçı bir ülke olarak çıktı. Kurtarıcı Halk Ordusu. Bulgaristan'da 4 Alman ve 7 Bulgar tümenini 30.000 polisi ve öteki faşist güçleri tutsak ederek, Bulgar ordusunun kardeş Sovyet halkına karşı, doğu cephesine gönderilmesine engel oldu. Sonuçta aralıksız darbeleriyle kurtarıcı Halk Ordusu, kralcı faşist devlet mekanizmasını temelden sarstı ve şanlı 9 Eylül ayaklanmasının hazırlanmasında başlıca vurucu gücü oluşturdu.

YEDİNCİ BÖLÜM

9 EYLÜL SİLAHLI HALK AYAKLANMASI VE GENÇLİĞİN BUNA KATILIŞI

1. AYAKLANMA ÖNCESİNDE

1944 yılı Ağustos ayı sonunda ve Eylül ayı başlarında Bulgaristan halkının silahlı savaşı, sonucu ve çözüm dönemine girmişti. Silâhlı ayaklanmanın başarıyla sonuçlandırılması için elverişli uluslararası ve iç şartlar yaratılmıştı.

Doğu cephesindeki olaylar, Ağustos ayında, artık Bulgaristan sınırları yakınında gelişiyordu. Sovyet Orduları Genel Kurmayı 2 Ağustos 1944 tarihinde ikinci ve üçüncü Ukrayna cephesi komutanlıklarına; Yaş ve Kişinev illeri yöresindeki Hitlerci askeri grupları bozguna uğratmak, Romanya ve Bulgaristan'ı kesin olarak savaştan çıkarıp, Hitlercileri Macaristan ve Yugoslavya, topraklarında izlemek için gerekli koşulları yaratma emrini verdi.

Gereken hazırlıklardan sonra, ana çizgileriyle üç Eylülde sona eren Yaş - Kişinev savaşı, 20 Ağustosta başladı. Bu iki hafta süresinde 256.600 faşist asker ve subayı öldürülmüş, ya da esir alınmıştı. Faşistlerden 3500 top, 338 uçak, 33.000 otomobil vb. askeri silâhlar ele geçirilmişti.

Romanya Hitlerci mihverden çıkarıldı. (23 Ağustos 1944) Bulgar kralcı faşist yöneticileri tam bir çıkmaza sokuldu. Hitlerciler Yunanistan, Makedonya ve Sırbistan'dan hızla çekilmek zorunda bırakıldılar. Tüm bunların hepsi Sovyet Ordusunun bu parlak zaferinin politik sonucuydu.

Görüldüğü gibi, 1944 yılı Ağustos ayının sonlarına doğru, savaşın alevleri, hâlâ Hitler Almanyasının sadık yardakçısı olmakta devam eden Bulgaristan sınırlarını sarıyordu.

Sovyet Ordusunun, Bulgaristan sınırlarına yaklaşması, ülkedeki burjuva yönetici çevrelerinde kargaşalık doğurdu. Onlar, Hitlercileri kovalayan Sovyet Ordusunun, Bulgaristan topraklarına girmesinden korkuyorlardı. Kralcı faşistler, devrimci güçlerin çalışmalarıyla Sovyet Ordusunun Bulgaristan'a girmesi birleşince kendi sınıfsal egemenliklerinin sonunu görüyorlardı.

Buna olanak vermemek amacıyla, 27 Ağustosda, Bagriyanov hükümeti, Bulgaristan'ın Alman-Sovyet savaşında **tam bir tarafsızlık** politikası izleyeceğini açıklayan bir deklarasyon yayınladı. O zamanki durumda bu **tarafsızlık** tan ancak Almanlar yararlanabilirdi. Adı geçen bu **tarafsızlık** la şu amaçlar güdülüyordu: 1.) Sovyet askerlerini Bulgaristan sınırlarında durdurmak 2.) Temmuz 1944'de Kahirede, İngiliz Amerikan yöneticileriyle başlayan görüşmeleri sona erdirmek için zaman kazanmak, İngiliz Amerikan askerlerinin ülkemize girmelerine ortam yaratmak. 3.) Alman ordusunun Romanya kanadını korumak. Deklarasyonda Sovyet askeri kıtaları Bulgar sınırını geçerse, silahsızlandırılacağına ilişkin kapalı tehditlerde bulunuluyordu.

Aynı zamanda, Bulgaristan hükümetinin ilan ettiği **tarafsızlık** politikasını, Sovyet hükümetinin de iyi karşıladığına ilişkin bazı asılsız söylentiler yaydırılmıştı. Bu söylentileri TASS Ajansı kesin olarak yalanlayarak şöyle dedi: "Sovyet yönetici çevreleri Bulgaristan hükümeti tarafından açıkla-

nan, tarafsızlığı bu koşullar içinde tüm olarak yetersiz buluyorlar."

Bagriyanov politikası bütünüyle iflas etti. İçyüzü açıklanan, ülke içinde ve dışında hiçbir destek bulamayan hükümet 1 Eylülde istifa etti.

Böyle bir anda başlayan hükümet buhranı, ülkede sosyal buhranın da daha fazla keskinleştiğini gösteriyordu.

Naipler, Sovyetler Birliğinin müttefikleri olan İngiltere ile Amerika'nın desteğini kazanacak bir hükümeti iş başına getirmeyi kararlaştırdılar. Fakat İngiliz - Amerikan askerleri ülkeyi işgal edinceye kadar, bu hükümetin Sovyetler Birliği tarafından da kabul edilmesi, ülkedeki devrimci güçlerin aldatılması için, kurulacak hükümete **herhangi bir uygun komünistin de girmesine razı oldular.**

Naipler, sağcı çiftçi üyesi K. Muraviyev'e, dağılmış eski burjuva ve küçük - burjuva partilere dayanarak, **legal muhalefet** diye adlandırılan çevrelerden, yeni bir hükümet kurma görevini verdiler. Bu hükümete geçmişte İngiliz yanlılığıyla ün yapmış demokrat N. Muşnov, naronik At. Burav, merkezci çiftçi D. Giçev vb. girdiler.

Burjuva partilerine mensup **legal muhalefet,** yenilgiye mahkûm faşist gûruhunun yardımına koştu. O zamanki devlet düzenini kurtarmaya çalıştı.

Muraviyev, bazı Vatan Cephesi yanlılarını hükümete alarak, Vatan Cephesi birliğini bozmaya uğraştı. Fakat başarılı olamadı. O, demokratik hakları geri vereceğini vaat etmekle, ülkenin iç durumunu normalleştirebileceğini sanıyordu. Muraviyev hükümeti, Komünist Partisini en büyük iç

düşman sayıyor, ona karşı terörü devam ettirmek istiyor ve onunla hesaplaşmayı düşünüyordu.

Yeni hükümet 2 Eylül 1944 tarihinde kuruldu. 4 Eylül akşamı Muraviyev Sofya radyosundan hükümetin bildirisini okudu. Emekçiler, bu hükümetin de öncekilerin politikasını devam ettireceğini anladılar. Hükümet dış politikada kayıtsız şartsız tarafsız davranacağını bildirdi. Bu ise, Bagriyanov'un iflasa uğrayan politikasının devam edeceğini gösteriyordu.

TASS Ajansının yorumunda haklı olarak belirtildiği gibi, Bagriyanov'un tutumuyla ölçülürse, yeni hükümetin bildirisinde de, ileri doğru tek bir adım atılmadığı görülüyordu. TASS Ajansı, gerçek durumu şöyle açıklıyordu: "...Bu tarafsızlık politikası, yüzlerce Alman gemisiyle, binlerce Alman askerini, Kızılorduya karşı koruma amacını güdecektir. Bulgaristan'ın bu **tarafsızlık politikası,** Almanlara, Karadeniz limanlarında denizaltı üsleri bulundurmalarını ve Sovyet gemilerinin bütün Karadeniz sularında gezmelerini tehdit etme olanağı vermektedir."

Muraviyev hükümeti de Almanlara yardıma devam etti. Hitlercilerin geri çekilmeleri, 9 Eylüle kadar sürdü. Bu arada hükümet Stoyço Muşanov'a, Kahire'de görüşmeleri devam ettirmesi için yeni yetkiler verdi. O sırada ülkedeki devrimci güçler genel bir yükseliş içindeydi. Bagriyanov hükümetinin 1944 yılı 1 Ağustosundan, 31 Ağustosuna kadar, ordu, polis, jandarma ve faşist militanlarıyla, çember içine almak istediği,İsyancı Halk Kurtuluş Ordusu savunma durumundan saldırıya geçti, çemberi yardı ve düşmanı saldırıdan savunmaya geçmek zorunda bıraktı. Faşist kuvvetler, artık parti-

zanları izleyemedikleri için köylere garnizonlar halinde yerleştiler.

Silahlı ayaklanmada, Halk Ordusu, Partinin vurucu güçüydü. RMS'nin örgütlendirdiği yurtsever gençlik, ordu saflarında yerini almış ve RMS nin yönetiminde, Partinin birinci yardımcısı olmuştu. Partizanların yüzde altmışından fazlası gençti. Düşmanla savaşta gösterdikleri kahramanlıklar ve ustalıklar yüzünden çoğu, müfreze, tabur ve çete komutanı, siyasi komiser olmuşlardı. 5 Ağustos 1944 yılında jandarma bölükleriyle çarpışmada şehit düşen ve kahramanlığıyla müfreze arkadaşlarını kurtaran, **Faşizme ölüm Yambol** müfrezesinin komutanı Velistlav Dramov bunlardan biriydi.

Silahlı ayaklanmada diğer vurucu güçlerden biri de, Parti ve RMS tarafından yorulmaksızın yetiştirilen Ordudaki yurtseverlerdi. 1941 yılında isyan öncesi günlere kadar, büyük bir kısmı RMS üyesi olan, ordudan 3000 den fazla er, çavuş ve subay, kurtarıcı Halk Ordusu saflarına geçtiler. Parti ve RMS üyelerinin çoğu, orduda illegal çalışmalarına devam ettiler. Onlar, hemen hemen bütün köy ve kasabalarda, kıtalarının ayaklanmış halk tarafına geçmesini, bazı yerlerde de tarafsız kalmalarını sağladılar. Ordudaki bu gibi yurtseverler, Parti ve Vatan Cephesinin, halk ayaklanmasında ikinci silahlı kuvvetiydiler.

RMS örgütleri, mahallelerde, atölyelerde, fabrikalarda, köy ve şehirlerdeki silahlı savaş gruplarının örgütlendirilmesinde de Partinin ilk yardımcılarıydılar. Onlar, daha başka şartlarda, daha başka araçlarla savaş yürüten ayaklanma ordusunun yardımcısıydılar. Silahlı gruplar, isyan öncesi gün-

lerde, kentlerde emekçilerin yaptıkları grev, gösteri ve mitinglerin silahlı muhafız güçleri idiler. Ayaklanma günlerinde ise, partizanlarla, Parti üyeleri silahlı yığınların yanında, faşistlere karşı savaşta, ön safta yer alıyorlardı.

Olayların hızlı geliştiğini ve silahlı ayaklanmanın yaklaştığını gözönüne alan BKP MK, 1944 yılının Haziran ayında, ülkenin bütün köylerinde, silahlı gruplar kurmayı en önemli görev saydı. Örneğin, bununla ilgili olarak, Plovdiv RMS kent komitesi şu direktif genelgesiyle çıktı: "Silahlı gruplara, silah taşıyabilen bütün RMS'istler, halkın bütün dürüst erkek ve kızları girmelidirler. Bulgaristan için saat onikiyi vurdu. Genç kardeşler, bu silahlı Halk Savaşında gecikmeden kendi yerinizi alınız!"

RMS, Parti ve halk önünde ödevini şerefle yerine getirdi. RMS istler, toplantılarda, geceleri yapılan gizli buluşmalarda silahlı gruplar kurdular ve devrim amaçlarına sonuna kadar sadık kalacaklarına, gençlik adına söz verdiler. Örneğin, 1944 yılının Ağustos ayında, **Grahilov Dol** bölgesinde, Burgas kentinin Gramatikovo köyü RMS ve Parti örgütleri, ayaklanma günlerinde düşmanı bozguna uğratmada, çok yardımı olan, silahlı gruplar meydana getirdiler.

Ağustos 1944 de Gorna Orehovitsa RMS kent komitesi, silahlı gruplarının çoğunda RMS'istlerin bulunduğunu, RMS MK ya bildirdi.

Bütün RMS örgütleri gittikçe güçleniyor ve yığınsallaşıyordu. 1944 Yılının yazında, faşist düşmanla savaşta şehit düşen RMS MK nin beş sevilen önderi olan Malçika, Saşo, Yordanka, Svilen ve Lilyana şerefine, örgütte yeni üye kabul etme ku-

rası duyuruldu. Onların kahramanlıklarından güç alan birçok genç, devrim seline katıldılar. Ülkenin her yanından gelen haberlerde yerel devrimci güçlerin savaşa hazır olduğu, Parti ve RMS MK ya bildiriliyordu. Örneğin, Trın Parti bölgesi BRP MK ya gençler arasında büyük bir gelişme olduğunu, Sofya'da da bölge Parti Sekreteri RMS'istlerin savaş hazırlığı hakkında rapor verdiler. Gorna Oryahovitsa kent komitesi RMS'nin etkisinin son derece arttığını bildirdi.

Hatta düşmanlar bile, gençler arasında devrimci coşkunun arttığını itiraf etmek zorunda kalıyordu. Pazarcık kaymakamı çaresizce, birçok gencin illegal çalışmaya geçtiğini şeflerine bildirdi. Berkovitsa kaymakamı ise Parti ve RMS üyelerinin kesin sonuçlar için çarpışmalara hazırlandıklarını haber verdi.

Ayaklanma öncesi günlerde RMS örgütlerinde 20 binden fazla üye vardı ve gençler arasında RMS'nin etkinliği çok büyüktü. Devrim coşkunluğu, savaşın ağırlığını omuzlarında taşıyan geniş halk kitlelerine de geçmişti. Sefalet içinde yüzen, kapitalistler ve faşistler tarafından insafsızca soyulan ve hakarete uğrayan bu geniş halk yığınları, tüm antifaşist güçleri birleştiren ve 680 kadar komitesi olan Parti ve Vatan Cephesinin saflarına geçtiler.

Görüldüğü gibi silahlı ayaklanma için objektif koşullar yaratılmıştı. Fakat bu koşullar zafere ulaşmak için yetmezdi. Lenin 1915 yılında şöyle diyordu: "Her devrim durumundan devrim doğmaz. Devrimin doğması için yukarıda saydığımız objektif değişikliklerin yanında subjektif değişiklerin de bulunması gerekir. Yani zorla yönetimden indirilmezse, hiçbir zaman, hatta bunalım dö-

neminde bile, kendiliğinden yıkılmayacak olan eski hükümeti yıkmak (yahut zayıflatmak) için yeter derecede güçlü devrimci sınıfın, kitlevi devrim hareketiyle, devrimci yeteneği birleşmelidir."

Yüce Lenin'i izleyen BKP, devrim için hazırdı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında BRP, kralcı faşizme karşı savaşta emekçilerin tek ve devamlı yöneticisi olduğunu göstermişti. Parti, kuvvetli bir partizan ordusu örgütlendirdi. Emekçilerin savaşlarını tek yönde birleştirerek yabancı istilacılara ve bunların Bulgar ajanlarına karşı yöneltti ve onları beklenen olaylarda kesin sonuçlar almaya hazırladı.

BRP MK, ülkemizin gelişme yönünde girdiği yeni dönemi zamanında ve doğru değerlendirdi. Bulgaristan ekonomik ve politik bunalım içinde bulunuyordu. Bu buhrandan ancak silahlı ayaklanmayla, kralcı faşizmi yıkmakla, halk demokrasisini kurmakla çıkılabilirdi.

26 ağustos 1944'de BRP MK, yayınladığı 4 numaralı genelgeyle tüm Parti örgütleri ve üyelerine, yönetimi ele almak için, halk ayaklanmasını örgütlendirmede karar zamanının geldiğini bildirdi. Genelgede şöyle deniliyordu: "Bulgaristan için saat 12'yi vurdu. Tüm Bulgaristan'ın geleceği tümüyle halk ve yurtsever askerlerin tavrına bağlıdır. Bagriyanov'un zorla kurdurulmuş Alman taraftarı naipler hükümetinin, bundan sonra, hatta bir gün bile yerinde durması, ileride de Almanlarla birliğin devamı yurdumuz için bozgun ve ölüm demektir."

Genelgede, tüm halk, faşist istilacılara ve onların ajanlarına karşı aktif savaşa çağrılıyor ve şöyle deniliyordu: "Her yerde Partinin RMS, Vatan Cephesi ve geniş işçi yığınlarının güçleri, yurtsever

askerlerle birlikte Almanlara ve onların Bulgar ajanlarına karşı genel halk savaşına başlansın, ayaklanma hareketine geçilsin ve savaş alevlendirilsin." Tüm brigada, müfreze, tabur ve çete gibi partizan birliklerine Alman bölgelerine saldırılarını şiddetlendirmesi, her bölgede stratejik ve zayıf noktaların öğrenilmesi ve oralara silahlı ayaklanma kuvvetlerinin toplanması, ele geçirdikleri her yerde genel toplantı, miting, gösteriler yapılması, halkın seferber edilip silahlı savaşa kaldırılması emrediliyordu.

Parti, RMS, Vatan Cephesi üyeleri gibi kendisinin en bağlı evlatları tarafından yönetilen halk kitlelerini, stratejik noktaları ele geçirip, oralarda Vatan Cephesi yönetimi kurmaya çağırıyordu.

Genelgenin her maddesi RMS üyelerini de doğrudan doğruya ilgilendiriyordu. Çünkü her yerde gençler bulunuyordu: İsyancı brigadalarda, müfreze ve çetelerde, resmi orduda, savaş gruplarında, Vatan Cephesi komitelerinde, fabrika ve atölyelerdeki çalışmalarda, mahallelerde ve dairelerde, RMS gençliği, Bulgaristan'ın geleceği için her yerdeydi. 4 numaralı genelge; Bulgaristan halkının Alman faşizmine karşı yürüttüğü silahlı savaşı, Bulgar burjuvazinin iktidarına yöneltmesi açısından, tarihi önem taşır.

Vatan Cephesi ve kendi kuvvetlerine güvenen Parti, tüm ülkede iktidara yönelik silahlı ayaklanmayı hazırlayıp gerçekleştirmeğe koyuldu.

RMS'istler de savaş nöbetindeydi. Ellerinde genelge, yurdun her köşesinde harekete geçtiler.

Bulgar halkının yıllar boyu faşizme karşı yürüttüğü savaşın en önemli ve kutsal anı geldi.

2. AYAKLANMANIN DOĞRUDAN DOĞRUYA HAZIRLANIP GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

1944 yılı Ağustos ayının sonunda BRP MK'nin temsilcisi Partinin uluslararası ve iç durumu üzerindeki görüşünü ve yapılacak görevleri RMS MK ya bildirdi. Yapılacak iş, faşizme son darbenin indirilmesiydi. Bulgaristan gençliği de bu savaşta layık olduğu yerini almalıydı.

RMS MK ülke gençliğini, faşist yönetime karşı amansız savaşa ve hücuma çağırdı. Merkez Komitesinin çağrısında şöyle deniyordu: "Şimdi Bulgaristan'ın kurtuluşu yalnızca halkın, gençliğin ve yurtsever askerlerin gayretine bağlıdır.

Genç kardeşler,

Her dakika değerlidir. Biz kendi kendimizi kurtarmalıyız..

Yurdumuz bizleri kurtuluş savaşına çağırıyor. Hitler Almanyasından derhal ayrılıp Almanları Bulgaristan'dan kovmak için gecikmeden kahramanca ve azimle savaşa katılınız..."

RMS MK son darbenin indirilmesinde büyük önemi olan partizan gençlere özel bir çağrıda bulundu: "Genç isyancılar, savaşınızı en son olanaklarınıza kadar güçlendiriniz. Artık tüm gençliği seferber ediniz, toplantı ve mitingler yapınız. Almanların yerleştikleri yerlere amansızca saldırınız, ateş ediniz, önemli stratejik yerleri ele geçiriniz. Sizler gençliğimizin gururu, halkımızın umudusunuz..."

Slavço Trınski'nin yazdığı gibi: "Parti, RMS ve Vatan Cephesi üyeleri, haberleri yaymaya, faşizmle son ve öldürücü çarpışma hazırlığına giriştiler. Ayaklanmanın artık gelip kapıyı çaldığı, her zamankinden daha gerçek olarak hissediliyordu."

RMS'istler her yerde hazırdılar. Parti komitelerinin verdikleri görevleri yapıyorlardı. Örneğin Sofya'nın **Konövitsa** mahallesindeki RMS'istler Vatan Cephesi Milli Komitesinin bildirisini bastılar ve özel kuryelerle tüm ülkeye dağıttılar.

Plovdiv Parti kent komitesi, Plovdiv ilinde ayaklanmanın, tütün işçileri, demiryolu işçileri ve fabrika işçilerinin greviyle başlamasını kararlaştırdı. Grev komitesine iki de RMS'ist alınmıştı.RMS'istler, **Kutsiyan** (şimdi 7 eylül) maden ocağı işçilerinin grev kararı alan toplantılarına da katılmışlardı. Çerven Breg yöresindeki ayaklanma hazırlıklarında RMS üyeleri de aktif bir rol aldılar. **Çuturilets** yöresindeki (Lukovitle Karlovo ve Çerven Breg arasındaki ormanda) Parti kent komitesi tarafından düzenlenen toplantıda RMS kent ve bölge komiteleri sekreterleri de hazır bulundular. Burada BRP MK temsilcisi, Parti MK'nin ayaklanmayla ilgili olarak aldığı kararı bildirdi. Yönetimi mümkün olduğu kadar kısa sürede ele geçirme zorunluluğu da gene burada ortaya konup tartışıldı.

RMS üyeleri Varna'da da ayaklanmanın hazırlanmasına katıldılar. Parti kent komitesi, Vatan Cephesi Halk Komitesi bildirisinin sokaklara yapıştırılması işini RMS üyelerine verdi ve onlardan, 8 eylül günü, fabrika ve mahallelerde gidip işçileri ve emekçileri işi bırakmaya, tutukluları kurtarmaya, faşistlere karşı savaşa, idareyi ele almaya, gösteri yapmaya çağırmalarını istedi.

RMS'istler, Gabrovo, Botevgrat, Yanbol, Sliven ve ülkenin öteki yönetim merkezlerinde de ayaklanmanın hazırlanması işinde çok çalıştılar.

Ayaklanmanın zafere ulaşması için asıl darbenin indirileceği yer çok önemliydi. Politbüro, bu

darbenin, faşist yönetimin merkezi olan Sofya'da indirilmesine karar verdi. Sofya'yı ele geçirmek tüm ülkede ayaklanmayı kolaylaştıracaktı. Buraya daha çok devrimci kuvvet toplandı ve Vatan Cephesi tarafına daha çok askeri birlik çekildi.

Sofya'da asıl darbenin indirilmesinden önce, Parti tarafından örgütlendirilip yönetilen, devrimci kitlevi hareketler yapılmıştı. Bu gösterilerde Sofya'lılar, ulaştırma ve sanayi işçileri, faşist gericilere ve Muraviyev hükümetine karşı amansız savaşa hazır olduklarını gösterdiler.

4 eylül'ü 5'e bağlayan gece Sofya'da RMS Kent komitesinin son gizli oturumu yapıldı. Bu oturumda RMS'nin başkentteki kuvvetleri Partinin verdiği devrim görevleri açısından gözden geçirildi. Dobri Aleksiyev, anılarında bu toplantıyla ilgili olarak şöyle der: "Örgütü hücuma hazır bir duruma getirmek ve en yakın bir sürede yönetimi almaya hazır olmak kararlaştırılmıştı."

Ayrıca da gençleri grev, gösteri ve mitinglere, Vatan Cephesi yönetimi için savaşa davet eden bir çağrı yayınlamıştı. Muraviyev hükümetinin, halka anayasal özgürlüklerin verileceğini bildiren beyannamesini öne sürerek, Vatan Cephesi Milli Komitesi, resmen Vatan Cephesi toplantıları yapmayı kararlaştırdı ve bu toplantı için gün tesbit etti.

4 Eylül 1944'de Vatan Cephesi Millî Komitesi'nden bir heyet Vatan Cephesi adına, ülkenin büyük illerinde açık toplantılar yapılacağını Muraviyev hükümetine haber verdi. Hükümet bu toplantıları yasak etti. Buna karşın aynı günde Sofya'da büyük bir gösteri yapıldı. Sovyet elçiliği önünden geçen büyük bir kalabalık, sloganlarla Sofya halkının Sovyet halkına karşı beslediği derin ve sıcak

duyguları belirtti. Göstericiler, Alman elçiliği yanından geçerken, elçiliğin çamlarını kırdılar, polis gösteriyi dağıttı ve birçok göstericiyi de tutukladı.

5 eylülde Vatan Cephesi Milli Komitesi tüm emekçilere çağrıda bulundu ve Muraviyev hükümetinin boş vaad politikası yürüttüğünü açığa vurdu. O, Vatan Cephesine toplantılar yapmaya izin vermedi. Bu ise anayasayı uygulayacağına ilişkin verdiği söze aykırı idi. Vatan Cephesi Komitesi, hükümetin "Saray çevreleri rejiminin hazırladığı uçurumdan halkı kurtarmaya gücü olmadığını" açıkladı ve tüm vatandaşları vatanı kurtarma savaşına hız vermeğe çağırdı. Çağrıda şöyle deniyordu: "Köy ve kentlerde sokak ve meydanlarda, şose ve demir yollarında, ev ve dükkânlarda fabrika, atölye ve kançılaryalarda, her yerde halkı kurtuluş savaşına davet eden bu çağrıyı okuyun!"

Aynı çağrıyla, toplantı, miting ve gösterilere koşulması, Vatan Cephesi hükümetini kurmak ve ülkeyi kurtarmak için mertçe ve kahramanca savaşılması isteniyordu.

Ülkede devrimci güçler tarafından halk ayaklanmasının örgütlendirilmesine başlandığı bir anda, büyük önemi olan bir olay oldu. 5 Eylülde Sovyet hükümeti Moskova'daki Bulgaristan temsilcisine bir nota verdi. Bu notada Sovyetler Birliği'nin Bulgaristan'la tüm diplomatik ilişkilerini kestiği, yani savaş halinde bulunduğu bildiriliyordu. Sovyet hükümeti bu kararında Bulgaristan hükümetinin **tarafsızlık** denen politikasıyla Hitler'e yardım ettiğini ve Almanya cephesinde Sovyetler Birliği'ne karşı fiilen savaşa devamdan vazgeçmediğini belirtiyordu.

Sovyet notası bir yandan faşist ve diğer bur-

juva çevrelerinde endişe yarattı ve onları çok zor duruma soktu. Öteyandan ise halk kitleleri arasında, Bulgaristan'ı yüce Sovyetler Birliği'yle savaş durumuna sokan hain yöneticilere karşı derin bir nefret doğurdu. Halk, Sovyet askerlerinin ona silah çekmeyeceğine, silahlarını burjuva faşist yöneticilerine karşı yönelteceğine, hatta bu savaşın halka bu kadar fenalık ve ıstıraplar getiren canilerin yönetimini yıkmaya yardım edeceğine inanıyordu. Halkımız bu savaş ilanını bakınız nasıl karşıladı. Ruse kent komitesi BRP ile RMS üyelerine şu emri bildiren bir direktifle çıktı: "Bu andan itibaren İşçi Partisi ve İşçi Gençler Birliği üyeleri Parti tarafından kendilerinin seferber edildiğini bilmelidirler. Hemen Parti sorumlularına haber verip ikinci emri beklemelidirler!"

Ülkenin diğer yörelerindeki devrimci güçler de savaşa hazır durumdaydılar.

6 Eylül de, Partinin direktifiyle Sofya'da tramvay işçileri grev yaparak trafiği durdurdular. Sofya sanayi kuruluşlarındaki işçiler de kitle halinde işlerini bıraktılar. Grevciler, asıl nüvesi RMS üyeleri olan kentteki tüm savaş grupları tarafından deslandır.

Öğleden sonra Sofya'nın her tarafında emekçiler miting ve gösteriler düzenlediler. **Slavyanska Beseda** oteli önündeki miting, polis tarafından kana boyandı. Bu olay savaş hazırlığını daha da hızlandırdılar.

6 Eylül tramvaycılar grevi, bazı kuruluşlarda Vatan Cephesi toplantıları, işçilerin kitlevi halde işi bırakmaları, **Slavyanska Beseda** oteli önünde, Sv. Nedelya (şimdi Lenin) ile Vızrajdane alanlarında ve mahallelerdeki gösteriler tüm ülkede dev-

rimci çalışmaların alevlendiğini gösteren belirtilerdi, alarm işaretleriydi.

7 Eylül'de partizanlar tarafından desteklenen kahraman **Pernik** madencileri grev ilan ettiler. Faşistlerle savaşta altı yiğit madenci şehit düştü. 13 kişi de yaralandı.

Aynı gün Sofya'da **Mayçin Dom** önündeki bahçede yapılan mitingde, mert sendika örgütçüsü Peter Topalov (Şmit) öldürüldü.

Plovdiv'de genel grev ilan edildi. Pleven, Varna, Silistre, Sliven vb. kentlerinde sokak gösterileri oldu. Hapishanelerin kapıları kırılarak siyasi tutuklular serbest bırakıldı. Belitsa istasyonundaki 1. drujinasından bir bölük, Üsküp hapishanesinin muhafızları ve Vatan Cephesi komiteleri tarafından yönetilen bazı askeri kıtalar vb. 9 eylül'e birkaç gün kala ayaklandılar. Üsküp hapishanesindeki siyasi tutuklular, askeri muhafızlarla birlikte, 29 ağustos 1944 tarihinde Vasil Kolarov batalyonunu kurdular. Ve Karajitsa dağı eteğinde düşmanla savaşa geçtiler. Halk Silistre ile Pleven hapishanelerinin kapılarını kırdıktan sonra, hapishanelerin askeri muhafızları da halk gösterilerine katıldılar. Gabrovo şehrindeki avcı taburu askerleri de hiç karşı koymadan teslim oldular. 8 Eylül 1944 tarihinde Varna deniz kışlası askerleri ve diğer askeri bölükler de ayaklandı.

Tüm ülkedeki gösteri, miting, grevlerle birlikte, bazı yerlerde yönetimin ele geçirilmesi, aslında yeni bir ayaklanma oluşturuyordu. Halkın kendi gücüne olan inancı kuvvetlenmişti. Düsmanın gücü de ortaya çıkmıştı. Sınıf güçleri dengesinin emekçilerden yana ağır bastığı açıkça görülüyordu.

8 Eylül sabahı Sovyet ordusu Bulgaristan'a gir-

di. Bulgaristan hükümeti Sovyet ordusuna karşı asker göndermeye cesaret edemedi. Şanlı Sovyet ordusuna karşı ateş açacak asker yoktu. Sonuncu burjuva faşist hükümetinin ülke içerisinde desteği yoktu, dışarıdan gelecek olan yardım da kalmamıştı. Hitler ordusu, kendi postunu koruyabilmek için batıya doğru yol alıyordu.

Sovyet askerleri hızla ilerliyordu. Her yerde general Tolbuhin'in şu çağrısı işitiliyordu: "Kızılordu, Bulgaristan halkını kardeş halk saydığından, Bulgar halkı ve onun ordusuyla savaş etmek niyetinde değildi. Kızılordunun yalnızca tek görevi var: o da Alman faşistlerini bozguna uğratıp genel barışa biran önce ulaşılmasını sağlamaktır."

Çok çile çekmiş olan halkımız, kurtarıcılarını anlatılamaz bir sevinç içinde türkü ve çiçeklerle, ekmek ve tuzla karşılıyordu. Bulgar kardeşlerini, Sovyet halklarının evlatları, faşist boyunduruktan kurtarmaya geliyorlardı.

Sovyet askerlerinin geçtiği her yerde, tüm köy ve kent halkı toplanıyordu. Herkes çetin savaş ateşlerinden geçerek kahramanlaşan şanlı Sovyet askeri kolunun gelmesini saatlerce bıkmadan usanmadan bekliyordu. Coşkun ve uzun **ura** sesleriyle selamlıyor, demet demet çiçeklerle karşılıyorlardı. Analar, kurtarıcılarını öz evlatları gibi bağrına basıyorlardı. Birçokları sevinç gözyaşları döküyordu.

İsyancı Halk Kurtuluş Ordusu (NOVA) Baş Karargâhı, Parti adına ülkedeki tüm yurtsever, antifaşist güçler adına, Bulgaristan'ın tüm emekçileri adına, Sovyet askerlerine gönderdiği selamlamada kurtarıcılara derin sevgilerini şöyle belirtiyordu: "Kızılordulu kardeşler, biz sizleri bekliyorduk! Sizin her zaferiniz yüreğimizde yer ediyordu. Hem de

sizleri elimiz kolumuz bağlı olarak beklemiyorduk. Esaret altında inleyen Avrupa'daki partizan hareketiyle olan kardeş ve dostluk bağlarımızı binlerce arkadaşımızın kemik ve kanlarıyla mühürleyerek, dünya halkları arasındaki yarınki kardeşliğimizi kurarak bekliyorduk. Bundan dolayı **da sevinç ve saygı selamına durarak, yurdumuza hoşgeldiniz** demekle sizleri candan ve yürekten alkışlarız. Yakınlığınız halkı ezenlere karşı, savaştaki azim ve iradeniz, **Bulgaristan'ın özgür, bağımsız ve demokratik bir ülke olacağına teminattır."**

Sovyet askerleri ülkenin içişlerine karışmıyorlardı. Fakat onların girmesi, ülkedeki toplumsal ve siyasal güçler dengesini emekçilerin RP, RMS, ve Vatan Cephesi yararına değiştirdi. Burjuva faşist yönetimi, devlet olarak etkinliğini, korkutma, zorlama olanak ve gücünü yitirdi. Devlet yönetim kadroları bozuldu, ordudaki bozgun hızlandı, polise de geçti. Sovyet ordusunun ülkemize girmesi, ayaklanmanın başlamasına bir işaretti.

8 Eylülde, VIII. İsyan Operatif Bölgesi Karargâhının verdiği 3 numaralı emirde şöyle deniyordu: "Biraz önce önemli bir haber aldık. Kızılordu topraklarımızda ilerliyor. Şimdi, özellikle şimdi, öldürücü darbeyi indirmek üzere çalışmalara geçmeliyiz... Hainlerin yönetimini tuzla buz etmek sırası gelmiştir... Faşist boyunduruğunu defederek, genel toplantılarda resmen Vatan Cephesi Komitelerinin yönetimini kurmalıyız."

Ülkenin her bucağında devrimci güçler artık harekete geçmiş, birçok yerlerde de yönetimi ele almışlardı. Halk kitleleri sokaklara dökülmüştü. Partizan güçler, Balkanlardan iniyor ve halkın si-

lahlı bir parçası olarak, yapılan miting ve yürüyüşlere katılıyorlardı.

Daha büyük kentlerde yönetimi ele alma yolunda son ve kesin savaşlar başladı. Plovdiv'deki tütün işçileri grevi büyüdü. Ve genel greve çevrildi. Savaşa posta ve demiryolu işçileri de katıldılar. Hemen hemen bütün halkın katıldığı coşkun bir yürüyüş yapıldı. Yönetimin yasak etmesine karşın, düzenlenen yürüyüşte Sredna Gora partizan brigadasının temsilcisi konuştu. Demiryolu işçileri temsilcisi, yönetim, faşistlerin elinde kaldıkça tek bir trenin Plovdiv istasyonundan kalkmayacağına söz verdi. Yürüyüş, serbest bırakılan siyasi tutukluların da katıldığı büyük bir gösteriye çevrildi.

Varna BRP kent komitesi, emekçilerin kitlevi yürüyüşlerini örgütlendirdi. Hapishanelerin kapılarının kırılıp siyasi tutukluların serbest bırakılmasını sağladı. Daha sonra, yürüyüşçüler İl belediyesini sardılar. Vatan Cephesi yönetiminin kurulduğunu resmen bildirdiler. Siyasi tutuklular halkın yardımıyla polis karakollarını ele geçirdiler. Vatan Cephesi komitesinin örgütlendirdiği devrimci birlikler kamyonlarla Provadiya, Balçık ve Dobriç'deki Vatan Cephesi komitelerine yardıma koştular. Varna'nın merkezinde yapılan büyük mitingde Vatan Cephesinin programı okundu. Bu gibi törenlerin devam ettiği bir sırada, kente giren Sovyet askerlerini halk sonsuz bir sevinçle karşıladı.

Gabrovo garında siyasi tutukluların karşılanması, yönetimi ele geçirme savaşının başlangıcını doğurdu. Başında siyasi tutukluların bulunduğu kalabalık yürüyüş kordonu kente doğru yürüdü. Bir askeri kıta silahsızlandırıldı. Halkın yardımına Gabrovo partizan birliği koştu. Bütün kent Vatan

Cephesinin eline geçti. Düşman hâlâ postaneyi elinde tutuyordu ve Tırnovo'dan yardım istedi. Gece yarısından sonra, Tırnovo garnizonundan bazı kıtalar Gabrovo'ya geldi. Başlayan çatışma, 9 eylül sabahına dek sürdü. Düşman, Sofya'da yönetimin halkın eline geçtiği haberini alınca şaşkınlığa kapıldı ve teslim oldu.

Burgas kenti Parti komitesi, askeri kıtaların yardımıyla kentte yönetimin ele geçirilmesini başardı.

Aynı gün yerel Parti örgütleri RMS ve Vatan Cephesi komitelerinin çağrısına katılan halk, Küstendil ve diğer kentlerdeki siyasi tutukluları serbest bıraktı. Partizan birlikleri birçok köyde Vatan Cephesi yönetimini kurdular. Daha sonra çoğalan güçlerle İl merkezlerine yöneldiler. Böylece 8 eylül'de Sredno Rıç partizanları, Dibridol, Şuşitsa, Reyantsi, Vranya Stena, Gabreşevtsi gibi köylerde halk yönetimini kurdular. 9 Eylülde ise Bosilegrad'a doğru hareket ettiler.

Sredna Gora **Hr. Botev** brigadası 7 eylülde daha Plovdiv kenti Rozovets köyündeydi ve 9 Eylülde Plovdiv'e doğru hareket etti.

8 Eylülde Sevliyevo partizan birliği, Slaveykovo, Malık Virşets, Brestovu, Gradişte köylerini kurtardı, sonra da Sevliyevo'ya doğru yürüdü. 8 Eylülde **çavdar** brigadasından VI. Zaimov batalyonu Pirdop İlçesinin Çelopeç köyüne indi. Halk büyük bir sevinçle partizanları köy dışında karşıladı. Köy muhtarı yönetimi Vatan Cephesi Komitesine teslim etmek zorunda kaldı.

Breznik birliği, Godeç İlçesi Novo Selo köyünü aldı. Birliğe Yaroslavtsi, Zavalya, Çekanets, Blintsi vb. köylerden gençler katılarak, onların

yardımıyla 9 Eylülde Broznik İlçesi kurtarıldı. Svişton partizan birliği Gradişte, Slomer, Ofça Mogila, Dragomirovo köylerinde Vatan Cephesi yönetimi kurarak Sviştov'a doğru hareket etti.

Her yerde böyleydi.

Bütün ülkede ayaklanmanın alevlendirdiği, Sovyet askerlerinin doğu ve kuzeyden ilerlediği bir sırada MK, Sofya'da faşist yönetimin merkezine öldürücü darbenin indirilmesini kararlaştırdı.

8 Eylül 1944 tarihinde Parti MK Politbürosu, NOVA Başkarargâhı ve diğer yurtsever güçlerle birlikte, son kez harekât planını inceledi. Savaş gruplarının, partizan kıtalarının, işçi ve mahallelerdeki halkın görevleri tesbit edildi. Savaş grupları polisle hesaplaşmalı ve yeni yönetimi koruyacak olan halk milisinin temellerini atmalıydılar. Sofya emekçileri halk yönetimini kurma savaşını desteklemeliydiler. İşletme ve mahallelerdeki işçilere, polis karakollarını ele geçirme savaşında, savaş gruplarına ve partizanlara yardım etme görevi verildi.

Sofya RMS yöneticilerinden biri anılarında şunları yazıyor: "8 Eylül günü öğleden sonra saat dörtte Parti, yönetimi, gece ele alma girişiminde bulunacağını bildirmişti. İrtibatçıların iyi çalışarak, bütün örgütü savaşa hazırlaması lazımdı. Bu amaçla bütün RMS'istlerin ayrı ayrı evlerde gruplaşmalarını, o gece uyumamalarını ve silah taşımalarını emrettik."

Sofya dolaylarında bulunan partizan birliklerine de belli görevler verilmişti. Yenilgiye uğramakta olan faşist kliğine, Sofya yakınında bulunan askeri kıtaların yardım edeceği düşünülüyordu. Sofya'ya yakın, Slivnitsa ve Küstendil yönünde bir hayli Alman askeri bulunuyordu.

Sofya'daki kralcı faşistlere yapılacağı sanılan yardımı kesmek amacıyla MK, Sofya'nın batısında bulunan partizan birliklerin bir garnizonda birleşmesini kararlaştırdı. Bu partizan garnizonunun bazı birlikleri Dubnitsa (Stanke Dimitrov), Trın, Tsraribrot kentlerine hücum etmeli, fakat ana güçler, maden ocakları merkezi olan Pernik kentine yönelmeliydi. Pernik üzerine indirilecek olan darbeye madencilerin de katılması gerekirdi, nitekim de katıldılar. Bununla, düşmanın dikkat ve güçlerinin Sofya'nın batısına yöneltilmesi, başkentteki güçlerin zayıflatılması ve ana darbenin kolaylaştırılması amacı güdülüyordu.

Pleven ve Vratsa'dan gelecek olan düşman askeri birliklerinin yolunu kesmek amacıyla BKP MK, 8 eylülde Mezdra ve Boyçinovtsi garlarında yönetimi ele geçirmeyi örgütlendirecek olan temsilcisini gönderdi.

Güçlerin bu durumunda, başkentin bütün önemli giriş kapıları tutulmuştu. Asker kitlesinin çoğu, ayaklanan halk saflarına geçmeğe hazırdı. Fakat Parti MK askeri birlik komutan ve karargâh subaylarını da kazanmaya çalıştı. Sofya'da bir projektör grubu, 1. istihkam alayından üç öncü bölüğü ve bir hücum drujinası, askeri okuldan bir talim bölüğü, 1. piyade alayından bir drujina, başkomutanlık öncü güçleri drijinası vb. kazanılmıştı.

1944 yılı eylül ayı başlarında Türkiye sınırından geri çekilen bir Sofya garnizonu tarafsızlaştırılmıştı.

Sofya'daki üniformalı polisler de etkisiz duruma getirilmişti.

Sofya'da yönetimi ele geçirme hareketi 1944'de 8 eylülü 9 Eylüle bağlayan gece başladı. Hücu-

mun ilk hedefi savunma bakanlığıydı. Bu gece, bakanlıkta koruyucu nöbetçi subayının Vatan Cephesi yanlısı olması, savunma bakanlığının alınmasını kolaylaştırdı. Muraviyev hükümetinin savaş bakanı tereddütten sonra, Vatan Cephesine boyun eğdi ve bütün askeri kıtaların Vatan Cephesi yönetimini tanımaları için emir verdi.

İhtiman'dan Slivnitsa'ya doğru ayaklanmayı bastırmak için hareket emrini alan tank birliği de ayaklanmanın başarılı gidişi karşısında Vatan Cephesi saflarına geçti. 8 Eylül akşamı birlik Sofya'ya yetişti. Birlikteki antifaşistler, komutanı tutukladılar, komutanlığı ellerine aldılar ve tankları ayaklananların emrine verdiler.

Vatan Cephesi kıtaları hiçbir çarpışmaya meydan vermeden postane ve telefon merkezini, cephane deposunu, merkez garı, bakanlıkları ve diğer topluma ait binaları ele geçirdiler. Bakanlar, yardımcıları, polis müdürleri vb. tutuklandı.

Sofya'da 9 eylül sabahı saat 4'de Vatan Partisi, yönetimi ele almıştı. Saat 6.30'da ilk Vatan Cephesi hükümetinin başkanı K. Georgiyev Sofya Radyosundan, Bulgaristan halkına Vatan Cephesi yönetiminin kurulduğunu bildiren bildiriyi okudu. İlk Vatan Cephesi hükümetinin bildirisi ve bu yönetime BRP (k) temsilcilerinin de girdiği haberi emekçiler tarafından görülmemiş bir sevinçle karşılandı.

9 Eylül 1944 tarihinde Sofya'daki başarının, Muraviyev hükümetinin alaşağı edilip yönetimi Vatan Cephesi hükümetinin ele almasının, ayaklanmanın ülke çapında hızla gelişmesine son derece büyük

yardımı oldu. Bu, ülkenin her yerinde faşist devlet organ ve örgütlerinin tümüyle ortadan kaldırılmasını kolaylaştırdı.

9 Eylülde, Pleven, Vratsa, Loveç, Popovo, Tırgovişte, Provadiya, Pazarcık vb. kentlerinde Vatan Cephesi yönetimi herhangi bir direnişle karşılaşmadan kuruldu. Pazarcık'a ilk giren **Angel Kınçev** partizan birliğinin ön saflarında, Parti kent komitesi ve RMS üyeleri yürüyordu.

Genel olarak, vicdanları temiz olmayan faşist katiller yaptıkları cinayetlerin halk önünde hesabını vermesi gereken polis ve askerî şefler şurada burada direniş gösterdiler. 9 Eylülde, Dupnitsa kentinde (St. Dimitrov) yerel polis birliği, **Kosta Petrov Dupnitsa** partizan birliğine karşı koydu. Tütün depoları işçilerinin yardımıyla polis birliği darmadağın edildi. Ve aynı gün yeni yönetim kuruldu. Haskovo kentinde, askeri garnizondaki faşistlerin karşı koyuşları yüzünden orada Vatan Cephesi yönetiminin kurulması biraz gecikti. BKP, RMS ve Vatan Cephesi üyeleri garnizon çevresinde devriye gezdiler ve şehirde kurulan Vatan Cephesi yönetiminin silahlı koruyuculuğunu yaptılar. 13 Eylülde güçleri çoğalan yurtseverler hücuma geçtiler. Canavar faşistler yıkıcı direniş gösteriyorlardı. Onlar, genç er, RMS'ist Dimitır Genov Vlevin'i öldürdüler. Fakat direnişleri kırıldı. Böylece kıymetli bir kurban karşılığında, faşist yönetim sığındığı son ininde de ezilip yok edildi.

Bulgaristan gençliğinin ayaklanma anındaki savaşını, Parti tarafından yönetilen örgütlendirilmiş bütün vurucu güçlerden ayırdetmek zordu. Bu tarihi günlerde, örgütlü Parti, RMS, Vatan Cep-

hesi üyelerinin savaşını halkın savaşından ayırmak kadar zordu.

9 Eylül 1944 tarihinde Bulgaristan'da kralcı - faşist egemenliği yıkılarak, halk egemenliği yönetimi kuruldu. 9 Eylülde yapılan köklü dönüşümün büyük tarihi önemi vardır. 9 Eylül, iki toplumsal ekonomik düzen arasında bir sınır teşkil eder, yani Bulgaristan'da kapitalizmin yıkılması ve sosyalizmin kurulmasının başlangıcıdır. BKP'nin V. kongresinde Georgi Dimitrov 9 Eylül ayaklanmasının özelliklerini şöyle belirtti: "Ayaklanmada doğrudan doğruya demokratik görevlerin yapılmasının öne sürülmesine karşın, bunlar, ülkemizdeki kapitalist sistemi kökünden sarsmadan, burjuva demokrasisi çerçevelerini aşmadan olamazlardı."

Ülkemizin emekçilerinin kapitalizme karşı, geçen asrın sonlarından beri yürüttükleri uzun savaş, zaferle sonuçlandı. Bu zafere, işçi sınıfının gerçek Partisi olarak yetişen, herkes tarafından halk kitlelerinin yöneticisi olarak kabul edilen, emekçileri ustalıkla savaşa sevkeden, Leninist Bulgaristan Komünist Partisi önderliğinde ulaşılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Bulgaristan'da proletarya ve emekçi köylülerin kapitalizme karşı yürüttükleri savaşla, çeşitli halk tabakalarının Hitlerci işgalcilere ve faşist diktatörlüğe karşı yaptıkları savaş birleştirildi. Kapitalizm ve faşizme karşı yürütülen savaşta BKP, Leninist taktiği ustalıkla uygulayarak, bütün antifaşist güçleri Vatan Cephesi saflarında birleştirmeyi başardı.

BKP'nin Kurtuluş Ordusu özünde kendi silahlı kuvvetini meydana getirmesinin, faşist orduyu içten çökertme taktiğinin, ayaklanma sırasında orduyu tarafsız bırakmayı başarabilmesinin bazı yer-

lerde ise tüm askeri birlikleri kendi tarafına çekebilmesinin Eylül 1944 zaferi için büyük önemi vardı.

Hele Sovyet askerlerinin Bulgaristan topraklarına girerek son derece elverişli şartlar yaratması, ayaklanmanın kısa zamanda zafer kazanmasına yardımcı oldu. Sovyet ordusunun bulunması kralcı - faşist gerici kuvvetleri bir yere kadar felce uğrattı. Böylelikle halk ayaklanmasının zaferini kolaylaştırdı.

V. Kongrede gene Dimitrov şöyle dedi: "...Dokuz Eylül Ayaklanmasının zafere kavuşmasında, yurdumuzun Alman faşist işgalinden kurtarılmasında büyük pay, kardeş Sovyet Ordusuna düşmektedir...

9 Eylül 1944'de halk ayaklanmasının Balkanlarda Sovyet Ordusunun zaferiyle birleşmesi, ayaklanmaya yalnızca zafer sağlamakla kalmadı, aynı zamanda ona büyük bir güç ve genişlik kazandırdı."

Ülkemizin geleceği için 9 Eylül 1944 zaferinin, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferi kadar önemi vardır. BKP'nin VII. Kongresinde Todor Jivkov yoldaşın okuduğu raporda bu şöylece belirtilmiştir: "...Ülkemizde halk demokrasisi şeklinde gerçekleşen devrim daha başlangıcında kendi yasası gereği öz olarak Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin tekrarıdır... Dokuz Eylül ayaklanması, Ekim Devrimi davasının, koşullarımızda devamıdır... 1917 senesi Ekim ayında, Sovyet işçi ve köylülerinin devrimiyle başlayan, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçişin bir parçası ve belirtisidir... Daha başlangıcında o sosyalist karakter taşıyordu."

RMS saflarında örgütlendirilen Bulgaristan gençliği, bu sınıfsal zafere kendi payına düşeni verdi. Gençliğimiz, Bulgaristan halkının burjuvaziye karşı yaptığı savaşta her zaman ön saflarda yürüdü, RMS MK bu gerçeği 16 eylül 1944 tarihinde, Bulgaristan gençliğine gönderdiği iki numaralı genelgesinde haklı olarak belirtti.

Bu genelgede şöyle denmektedir: "Birliğimiz, bugünkü büyük tarihi günlerde bütün halk ve gençlik önüne cesaret ve açık alınla çıkmaktadır.. Bizi ne darağaçları, ne kurşun, ne hapisler, ne toplama kampları, ne de işkence ve zulümler korkuttu. Binlerce üyemiz illegal çalıştı, gizlilik hayatı yaşadı... Elde silah Hitler canavarları ve onların Bulgar ajanlarına karşı savaştı. Birliğimiz üç bine yakın genç üyesini, halkın özgürlüğü uğrunda kurban verdi... Birliğimizin, faşist zindanlarında birkaç bin, toplama kamplarında yüzlerce üyesi vardı... Biz, şanlı İşçi Partisinin ilk yardımcısı olduğumuzu kurbanlarımızın kanıyla gösterdik."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

GENÇLİĞİN HALK DEMOKRASİSİ YÖNETİMİNİN SAĞLAMLAŞTIRILMASI SAVAŞINA KATILIŞI. GENÇLİK ÖRGÜTLERİNİN BİRLEŞTİRİLMESİ. (1944 - 1948)

1. İŞÇİ GENÇLER BİRLİĞİNİN (RMS) YASAL VE YIĞINSAL GENÇLİK ÖRGÜTÜ DURUMUNA GETİRİLMESİ. VATAN CEPHESİ GENÇLİK KOMİSYONLARININ VATAN CEPHESİ GENÇLER BİRLİĞİNİ KOORDİNE ETME VE İŞBİRLİĞİ SAĞLAMA ORGANI OLMASI

1944 yılındaki 9 Eylül ayaklanması, Bulgaristan Komünist Partisi'nin yönetiminde emekçi halkımızın sosyalizm yolunda, kralcı - faşist diktatörlüğe, kapitalist zulmüne ve emperyalistlerin soygunculuğuna karşı uzun yıllar yaptığı kahramanca savaşın bir sonucudur. Zaferi sağlayan temel neden, Sovyet ordusunun Hitler kuvvetlerini bütün cephelerde bozguna uğratarak, 1944'ün başlarında Bulgaristan topraklarına girmesi oldu. Kitlelerin devrimci atılımları, burjuva sınıfının çıkarına hizmet eden halk düşmanı devlet yönetimini yıktı, yerine işçi ve köylü hükümetini getirdi. Yeni hükümet, işçi sınıfı ve onun Marksist öncüsü Komünist Partisi tarafından yönetiliyordu. Güçlenmeye başlayan işçi - köylü hükümetinin görevi sosyalizme geçişi sağlamaktı. Bulgaristan'da sosyalist devrimin zaferi, Ekim Devrimi'yle başlayan ve dün-

ya çapında süren kapitalizmden sosyalizme geçişin yasal bir sonucuydu. Proleter diktatörlüğünün bir şekli olan halk demokrasisi yönetimini sağlamlaştırmak için, BKP'nin yaptığı savaşta emekçi gençlik, onun örgütleri ve gençliğin çıkarlarını en iyi biçimde koruyan RMS büyük rol oynadı.

9 Eylül ayaklanması gençliğin ekonomik, siyasi ve kültürel alanda gelişimine geniş ufuklar açtı. Halk demokrasisi yönetimi, emekçi halkımızın oğul ve kızlarına emek, dinlenme, öğrenim, serbestçe örgütlenme ve politik hayata katılma hakkını tanıdı. Politik ve yığınsal gençlik örgütlerinin çalışmalarına, gençler için kitap yayımına, gençlerin toplantı ve mitingler düzenlemelerine ilk olarak tam olanaklar yaratıldı.

İşçi Gençler Birliği (RMS) derin bir gizlilikten çıktı. Devrimci çarpışmalarda çelikleşen 15 bin kişilik bir gençlik ordusu, özgürlük gününü şerefle karşıladı. Birliğin, faşizme karşı yürütülen silahlı savaş yıllarında yaptığı şerefli işler, ülkeye bağlı ve bilinçli demir disiplini, gençler arasında onun gerçek devrimci bir gençlik örgütü olduğunu gösterdi ve otoritesini yükseltti. İşçi Gençler Birliği Merkez Komitesinin ilk geniş serbest toplantısı 16 ve 17 eylül 1944 tarihinde yapıldı. Bu toplantıda faşizme karşı kazanılan zaferde, RMS'nin yardım payı değerlendirildi, halk demokrasisi koşulları içinde, onun ödevinin kökten değiştiği gösterildi. 9 Eylül'e kadar RMS, faşist, kapitalist devlete karşı savaş yürütüyordu. Bu savaş zayıflatıcı, yıkıcı araçlar kullanılmasını istiyordu. Fakat 9 Eylülden sonra yönetime, Komünist Partisinin başında bulunduğu emekçiler geçti. Bu, RMS'den başlıca görev

olarak halk yönetiminin güçlenmesine yardım etmesini, yapıcı savaş araçları kullanmasını istiyordu. RMS'nin bu görevi gerçekleştirebilmesi için, halkçı gençliğin kitlevi bir örgütü haline gelmesi ve geniş gençlik çevrelerini kendi saflarında birleştirmesi gerekiyordu. Bu yüzden, Plenum, birliğin yığınsal bir gençlik örgütü olmasını bir numaralı örgüt görevi kabul etti. Geniş gençlik yığınlarını toplayıp birleştirme, RMS'nin niteliğini kesinlikle belirtecek ilkeler üzerine yapılmalıydı. RMS'nin yakın ve uzak amacı açık olarak belirtilmeliydi. BRP (k) MK Politbürosu, özel bir kararla, RMS'nin niteliğini, halkçı, partisiz gençliğin yığınsal örgütü olarak tanımladı.

RMS'yi, gençlere komünist dünya görüşünü benimsetmek için, Partinin siyasi örgütünde çalışarak, kitle halinde, marksist - leninist bilgi veren okul olarak tanıttı. Partinin kararı RMS'nin asıl görevlerini şöyle açıklıyordu: Partiye kadro hazırlamak, gençliğin her çeşit sorunlarıyla uğraşacak bir örgüt olmak, gençliğin bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmak, çıkarlarını korumak, faşist ideolojiye karşı savaşmak, gençliğin eğitilmesine yardım etmek, yurdumuzun ekonomik kalkınmasına aktif olarak katılmak.

RMS MK halk demokrasisi yönetiminin kurulmasından hemen sonra, iki numaralı bir genelge yayınlandı. Bunda, Parti çizgisinin gerçekleştirilmesiyle ilgili ana görevler ele alındı. Gençlikten doğrudan doğruya gerçekleştirilmesi istenen görevler, iç ve dış durumun zorladığı görevlerdi. Bunların çözümü son amaca varmayı kolaylaştıracaktı. Gençliğe verilen bu temel görevler şunlardı: Savaşın zaferle sonuçlanmasına yardım etmek, hü-

kümetin aldığı tedbirlerin gerçekleşmesine çalışmak, bütün Vatan Cephesi komitelerinde gençlik komisyonları kurmak, halk muhafız ve milis kuvvetleri saflarındaki boşlukları doldurmak gibi işlere aktif olarak katılmak, RMS'de yeni görevlere göre örgüt değişiklikleri yapmaktı. Bunlardan başka, gençlik de RMS'nin bütün çalışmalarını Vatan Cephesi programına göre yapmasını istiyordu.

Bulgaristan Ordusu, 9 Eylülden hemen sonra, faşist Almanyaya karşı yapılan savaşa katıldı. Parti, Bulgaristan halkını Hitlercilere karşı çetin bir savaşa çağırdı. "Ülkenin savunmasına sonuna kadar katılalım!", "Faşizme karşı son savaşa katılalım!" diyen Parti çağrısına, kent ve köylerden bütün emekçiler katıldı. Her savaşta olduğu gibi burada da RMS ön saflarda idi. RMS, savaşı zaferle sonuçlandırmayı, savaşçı bir ordu kurmayı, orduda bilinçli disiplin yaratmayı, ordu ile halk arasında sarsılmaz bir birlik sağlamayı baş görev sayıyordu. Cepheye gönüllü olarak 40 bin RMS'ist gitti. Yurtseverlik ve kahramanlıklarıyla diğer gençleri de peşlerinden sürüklediler. Cephe gerisinde kalan RMS'istler de seferberliğin kolayca yapılması için çalıştılar, asker ailelerine yardım ettiler, cephedeki askerlere mektup ve koliler gönderdiler ve savaş ihtiyaçlarını karşılayacak üretime aktif olarak katıldılar.

RMS nin kanuni bir örgüt olarak yeniden kurulmasıyla beraber diğer Vatan Cephesi partilerine bağlı gençlik örgütleride oluşturulmaya başlandı. Çiftçi Gençler Birliği (ZMS) ve Sosyalist Gençler Birliği (SSM) kuruldular. Bu arada Zveno Gençlik Halk Birliğinin kurulması için de çalışmalar yapıldı. Bu gençlik örgütleri sosyal yapı, nitelik

ve son amaçları bakımından RMS den farklıydılar. Fakat bu örgütler Vatan Cephesi bayrağı altında çabalarını RMS ile birleştiriyorlardı. RMS, emekçi gençlerin savaş birliğiydi. O, Komünist Gençler Birliğinin Leninizm İlkeleri esası üzerine kurulmuştu. Partinin son amacı olan sosyalizm ve komünizm yolundaki savaşta Partinin yardımcısı ve yedeğiydi. ZMS, kuruluşu ve ideolojisi bakımından bir küçük - burjuva örgütüydü. Onun kararsızlığı da bundan ileri geliyordu. ZMS'nin yönetiminde büyük etkileri olan burjuva ve gerici çevreler, emekçi gençleri, doğru yoldan saptırmaya, onları Parti ve halk yönetimine karşı kışkırtmaya kalktılar. Fakat Çiftçi Gençler Birliğindeki yurtsever güçler, gençlik birliğine karşı çıkanların içyüzlerini açıklıyor, birliği koruyorlardı. Sosyalist Gençler Birliği, Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisinin yönetimi altında bulunuyordu. İşçi ve köylü gençler arasında hiçbir etkisi yoktu. Yalnızca öğrenci gençlik arasında biraz taraftarı vardı. Zveno Gençlik Halk Birliği, orta ve büyük burjuva çocuk ve kızlarından gelen pek dar bir zümrenin çıkarını savunuyordu. Geçici bir süre için bu gençlerin çoğu Vatan Cephesi politikasını kabul etmek zorundaydılar.

Vatan Cephesi gençlik örgütleri arasında derin ilke ayrılıklarına karşın, bunlar arasında birçok genel görüşlerde birlik de vardı. Az veya çok bu örgütler yurtsever gençliğin çıkarlarını savunuyorlardı. Kralcı - faşist terör yıllarında, bir çok politik sorun karşısında görüşleri birdi veya yakındı. Bu görüş birliği veya yakınlık, 1943 yılında kurulan Merkez Gençlik Komitesi içinde işbirliği yapılmasını sağladı. 9 Eylül ayaklanmasından sonra,

Vatan Cephesi programının gerçekleştirilmesiyle ilgili genel isteğe uyularak, gençlik örgütleri aralarında sıkı bir işbirliği kurdular. Vatan Cephesi Milli Komitesinde bir Merkez Gençler Komisyonu kuruldu. Gençlik komisyonları, il, ilçe ve yerel Vatan Cephesi komitelerinde de kurulmuştu. Bulgaristan'da gençlik komisyonları tarafından, Vatan Cephesi Gençlik Birliği temelleri işte böyle atılmıştı.

Vatan Cephesi gençlerinin eylem birliği, genel çıkarlar yolunda yapılan savaşlarda oluyordu. Örneğin: Gericilerin tekrar iktidara geçme çabasına karşı savaşta, Vatan Cephesinin bütünlüğünü korumada, Hitlercilere karşı yürütülen savaşa katılmada, Sovyetler Birliği ve diğer özgürlükten yana halklarla dostluk ve işbirliği yapmada, ekonomiyi ve genellikle ülkeyi kalkındırmada görünüyordu.

Vatan Cephesi Gençlik Komisyonları, genel amaç ve çıkarlar yolunda, ayrı ayrı gençlik örgütlerinin çalışmalarını koordine etme ve bunlar arasında işbirliğini sağlama organı görevi görüyorlardı. Bunların ödev ve kuruluşları Merkez Gençlik Komitesi direktifinde yer almıştı. 1944 ün Ekim ayı sonunda tüm illerde ve birçok kazalarda gençlik komisyonları kurulmuştu. Merkez Gençlik Komitesinin yardımıyla, Vatan Cephesi temeli üzerinde bir sıra yığınsal örgütler canlandırıldı. Bunlar, cepheye ve ekonomiye çok önemli yardımlarda bulundular. Dünya antifaşist gençlik hareketiyle ilk bağlar bu örgütler yoluyla kuruldu.

Vatan Cephesi Gençlik hareketi komisyonları, daha ilk çalışmalarında birçok hataya yer verdi. ZMS, çabalarını özellikle kendi örgütlerine yönelt-

mişti. Komisyonların çalışmalarına yeter derecede katılmıyor ve bunların bütün Vatan Cephesi Gençliğini birleştirme merkezi olduklarını unutuyordu. Bundan başka bazı yerel RMS örgütçüleri de komisyonların rolünü anlamıyor, diğer gençlik örgütleriyle gerçek ve iyi niyetle işbirliği yapmayı gereksiz buluyorlardı. Bu anlayışlarıyla da, ZMS ve SSM gençler birliği gruplarını engelliyorlardı. Bu temel üzerinde örgütler arasında olduğu gibi, komisyonlar içinde de tartışma ve çatışmalar başladı. ZMS ve SSM gençler birliğinin genel çalışmalara karşı ilgisiz davranışları ve bazı RMS'istlerin sekter tutumları, komisyonların rollerini oynamalarına, yani başlıca ödevleri olan örgütler arasında işbirliği sağlamalarına olanak vermiyordu.

Başlıca görüş ayrılığı, eskiden faşist örgütler de bulunmuş olan gençlere karşı alınacak tutumla, gençlik komisyonlarına girecek olanlar sorunlarında ortaya çıkıyordu. ZMS yığınsal örgütlerin komisyonlara katılmalarına karşı çıkıyor ve örgüt kapılarını ardına kadar açıp sosyal durumu ve siyasi görüşü ne olursa olsun bütün gençleri kabul ediyordu. Ayrıca ZMS, köylerdeki RMS örgütlerine karşı kampanyaya girişmişti.

RMS MK, Çiftçi Gençler Birliğine faşist unsurların girmesi ve ZMS yöneticilerinin takındıkları gerici tutumların doğuracağı tehlikeyi erkenden sezmişti. Bunun için anlaşmazlığın ortadan kaldırılması ve sıkı bağlar kurulması için çok çaba sarfetmisti.

RMS Merkez Komitesinin girişimi üzerine, tartışmalı sorunların çözümü ile ilgilenecek her iki Merkez Yönetim tarafından ortak bir komis-

yon oluşturuldu. Birlikte çalışmalara ilişkin bir genelge yayınlandı. Fakat ZMS, Bulgaristan Halk Çiftçi Birliğindeki sağcı kanadın etkisiyle, ortak kararların gerçekleştirilmesi için hiçbir pratik tedbir almıyordu. Partinin, bakanlar kurulunun 4 numaralı kararnamesine karşı örgütlendirdiği kampanya sırasında, ZMS bu kampanyaya katılmadı, onu boykot etti, fiilen kararnameyi destekledi. RMS ile ZMS arasındaki tartışma artık açık bir görünüm almış ve Vatan Cephesi gençliği hareketinde iki ayrı görüş belirmişti. Birincisi RMS'nin görüşüydü. Bu görüşe göre, Vatan Cephesi temeli üzerinde, Vatan Cephesi Gençlik Birliklerinde tam eylem birliği olmalı, faşizme karşı uzlaşmaz davranmalı ve anlaşmazlıklar yavaş yavaş çözümlendirilmelidirler. O zamanki koşullar içinde bu, objektif olarak gençlik cephesinde RMS'nin önderlik rolünü desteklemek ve onu Partinin ileri sürdüğü güncel ödevlere yöneltmek demekti. ZMS'ye göre ise, ayrı ayrı gençlik birliklerine tam eşit hak verilmeli, RMS nin önderliğine olanak verilmemeli, aralarındaki işbirliği gelişi güzel bir danışma ve konsültasyon durumunu almalıdır. Bu görüş, şüphesiz, Vatan Cephesi gençlik hareketini, geçici ve önemsiz görevlere bağlı olan çeşitli siyasi güçlerin bir kargaşası şekline getirecekti. RMS'ye göre, gençlik birliğinin temeli geniş ve dayanıklıydı. ZMS'ye göre ise, bu temel dar ve dayanıksızdı. Bunun için RMS'nin görüşü gençlik birliğinin güçlenmesine ve dolayısıyla da Vatan Cephesinin sağlamlaşmasına yardım ediyordu. ZMS'nin görüşü ise, gençlik birliğinin zayıflamasına sebep oluyor ve peşinen konjoktürün değişimine bağlayarak çöküşe mahkum ediyordu.

2. TEK GENÇLİK ÖRGÜTÜ KURMA SAVAŞI

Halk Demokrasisi hükümetinin iktidara geçmesinden az sonra RMS, Bulgaristan'da emekçi gençliğin gerçek kitlevi bir örgütü oldu. 1944 yılının sonlarına doğru, üyelerinin sayısı 225 bine çıktı. RMS MK, RMS derneklerinin dikkatini, üye olmak isteyenlerin seçimi sorununa çekti, derneğe faşist unsurların sokulmasına olanak vermemelerini istedi, fakat namuslu gençlere örgüt kapılarını ardına dek açmalarını söyledi. RMS MK, 1945 ocak ayında birliğin üye sayısını çoğaltma işinin esas olarak yapıldığını, artık örgüt ve fikir bakımından RMS nin güçlendirilmesi gerektiğini kararlaştırdı. İdeolojik çalışmaları yoğunlaştırmak, RMS'istlerin marksist - leninist eğitimleri için sistemli ve sabırlı çalışmak gerekiyordu. 9 Eylül ayaklanmasından sonra RMS saflarına giren binlerce genç, faşizm yıllarında büyüyüp yetişmişlerdi. Bu sebepten RMS uzun süre çabalarını, faşist ideolojisiyle soysuzlaştırılan gençleri, onlara marksizm - leninizm'i benimseterek eğitmeye yöneltmişti.

Gençlerin önemli bir kesimi RMS dışındaydı. Kimisi ZMS'ye kimisi SSM'ye, kimisi Znevo'ya üye idi, kimisi de örgüt dışındaydı. Halkımızın önünde duran tarihsel görevlerin gerçekleştirilmesine aktif olarak katılmalarını sağlamak için, bu gençlerin de eğitilmeleri için ciddi çalışmalar gerekiyordu. Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının, gençlik birliklerinin çalışmalarını ayarlamaları, örgüt dışı gençleri halk yönetimi etrafında toplayıp, tüm gençlik kuvvetlerine tek yön vermeleri gerekiyordu. Fakat onlar başlı başına örgüt değillerdi. Vatan Cephesi Komitelerine bağlı gençlik organlarıydı. Ken-

di yerel örgütleri olmadığından, gençlik işlerine önderlik edecek durumda değillerdi. Gençlik eylemleri, ayrı siyasal görüşleri temsil eden örgütler tarafından yönlendirilmek istendiği için, bu örgütler arasında anlaşmazlık çıkıyordu.

Gericiliğin, Vatan Cephesinin birliğine karşı artan çalışmalarının, gençler arasında da etkisi oldu. Gençler birliğinin, gençlik komisyonları oluşturmak, bir sıra sorunlarda eylem birliği sağlamak gibi şüphe götürmez başarılarına karşın, 1944 yılının sonlarına doğru Vatan Cephesi gençlik hareketinde fikir ayrılıkları ve çelişmeler, birliğin bundan böyle gelişmesini, hatta varlığını tehdit edecek kadar çoğalmışlardı. Bakanlar kurulunun 4 numaralı kararnamesiyle ilgili olarak kendini gösteren ilk ciddi, karşı devrimci saldırı, gericiliğin yenilgisiyle sonuçlandı. Gericiler geri çekilmek zorunda kaldı. G.M. Dimitrov Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği yönetiminden uzaklaştırıldı. Sağcı unsurların tüm direnişlerine karşın, Komünist Partisi yüksek otoritesi ve yetenekleriyle devrime sosyalist yön vermeyi başardı. Fakat gericiliğin etkisi BZNS ve BRSDP de, bunların gençlik birliklerinde ve Zveno'da devam ediyordu. Bu ise Vatan Cephesinde olduğu gibi, gençlik arasındaki birliğin de bozulması için yeni yeni tehlikeler getiriyordu.

9 Eylül 1944 tarihinden sonra RMS'nin, Vatan Cephesi gençliğine vermek istediği yön, gençlik komisyonlarının yardımıyla, gençliğin siyasi örgütleri arasında eylem birliği sağlamak, RMS ile SSM yi birleştirmeye çalışmak, hatta Zveno Gençlik Halk Birliğini de bu birliğe çekmeye uğraşmak ve böylece ileride tek sosyalist gençler örgütü oluşturmaktı. Fakat o sırada ZMS nin katılmasına olanak

yoktu. 1944 ün sonlarına doğru RMS MK bu şekilde güdülen birleşme çizgisinin beklenen sonucu vermediğini gördü. Bundan sonra örgütün güçlenmesine yararlı olacak başka şekiller arama yolunu tuttu. O zamanlar, kurulması düşünülen tek birliğin dışında, RMS den sonra üye sayısı bakımından ikinci gelen ZMS kalıyordu. Gençliğin birleşmesinde temel güçlük ZMS nin başında bulunanlardan geliyordu. 4. kararnameyi fırsat bilerek azgınlaşan gericiliğin bozguna uğratılmasından sonra, gericilerin gençler arasındaki etkisinin önüne geçilmesi de kolaylaşmıştır. Buna ulaşmak o zaman ancak örgüt ayrılıklarını ortadan kaldırıp Vatan Cephesi temeli üzerine tek bir gençlik örgütü oluşturmakla mümkün olacaktı. RMS yöneticileri ZMS üyelerinin çoğunun tek örgüt kurma fikrini destekleyeceğini umuyor, ZMS Yönetiminin gösterdiği direncin kırılacağına ve böylelikle gençleri zehirleyen mikrobun ortadan kaldırılmış olacağına güveniyordu. Halkçı gençliğin beraberce gösterdiği çabalara, küstahça el koymak isteyen ZMS yöneticilerinin karşısına tek gençlik örgütü çıkarılmalıydı.

RMS MK, Georgi Dimitrov'a tek gençler örgütü kurulması fikrini bildirdi.

G. Dimitrov'da ilke olarak tek gençlik örgütü kurulması fikrine taraftar olduğunu açıkladı ve niteliğini şöyle çizdi: Savaşçı ilerici, antifaşist, toplumsal ve kültürel bir örgüt. Ona göre, böyle tek bir gençlik örgütünün kurulması, yakın geleceğin amacı olmalı, yani gençlik komisyonları sağlamlaştıktan ve gençlik örgütleri arasındaki işbirliği güçlendikten sonra yapılmalıdır. RMS MK 21 Ocak 1945 tarihinde yaptığı bir oturumda Georgi Dimitrov'un önerileri üzerinde durdu ve oybirliğiyle

şu kararı aldı: Demokratik örgütlerde daha sıkı işbirliği yapılmalı ve tek antifaşist gençlik örgütü oluşturulmalıdır. Bu karar RMS'yi doğrudan doğruya Vatan Cephesi Gençlik Birliklerinin tek bir örgüt olarak birleştirilmesi işine pratik olarak başlamaya yöneltiyordu.

Dimitrov'a göre, tek gençlik örgütü kurmaya, komisyonlar yardımıyla gençlik arasında birlik güçlendirildikten sonra başlanmalıydı. RMS MK nin kararı her iki görevin de paralel olarak aynı zamanda yapılması isteğini ileri sürmüş ve doğrudan doğruya tek örgüt kurma direktifini vermişti.

RMS, hemen tek gençlik örgütü kurma kampanyası açtı. Gençlik basını, tek gençlik örgütünün (EMO) bir zorunluluk olduğunu, geniş çapta propagandaya ve onun nitelik ve amacını açıklamaya başlamıştı. Bir kısım köy ve ilçe gençliği oybirliği ile aldığı kararlarla RMS nin önerisini benimsedi. SSM, **Zveno** Gençlik Halk Birliği Merkez yönetimi de tek örgüt kurma fikrini desteklediklerini açıklamışlardı. 1945 yılı şubat sonu ve mart başında toplanan BRP (k) MK nin VIII. geniş oturumunda benimsenen kararda şunu okumaktayız: "BRP (k) fikir, din ve millet ayırımı yapmaksızın, Vatan Cephesi bayrağı altında tüm demokratik gençliği birleştirecek olan tek bir antifaşist gençlik örgütü kurma girişimini destekliyecektir."

ZMS nin Merkez Yönetimi, EMO nun kurulmasına kesinlikle karşı çıktı. Çünkü, o çok iyi seziyordu ki, tek gençlik örgütünün kurulması, Vatan Cephesi temelleri üzerine de olsa, tüm gençliğin, Komünist Partisinin ideolojik ve politik etkisi altına geçmesi demekti. Zaten böyle bir bakış açısı

kaçınılmazdı. Çünkü, RMS en güçlü örgüttü. Örgütsüz gençler arasında da büyük etkisi vardı. Hazırlıklı kadrosu, bilime dayanan doğru bir ideolojisi vardı ve Parti tarafından yönetiliyordu. Tek örgüte karşı koymak, Partinin gençlik arasında etkisinin artmasını önlemek demekti. ZMS nin Merkez Yönetimi, EMO ya, RMS nin savunduğu fikirleri gençler arasında aşılama aracı gözüyle bakıyordu. Ve ZMS'nin EMO'ya girmesini istemiyordu. Merkez yönetiminin bu tutumu ZMS ye üye olan ve tarihsel gelişimin yasalarını anlamayıp, sosyalizmin bir zorunluluk olduğunu göremeyen bazı gençler tarafından destekleniyordu.

RMS, EMO yu kurma işinin yanında, diğer gençlik örgütleriyle çalışmalarının düzeltilmesine ve Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının güçlendirilmesine de çalışıyordu. ZMS nin Merkez Yönetimiyle, gençlik örgütlerini düşman unsurlardan temizlemeyle ilgili genel komisyonlar oluşturulması ve 18 yaşını dolduran tüm gençlere siyasi haklar verilmesi için mücadele yürütülmesinde fikir birliğine varılmıştı. RMS MK, SSM MK ile ortak çalışma yürütmek için genel bir komite kurma anlaşması yapmıştı. Seçim hakkı, özgürlük Kredisi'ne (Obligatsiya) gençliğin katılması, cepheye yardım, Bulgaristan'da 10 bin Yugoslav çocuğun kışlamasını sağlama kampanyaları, gençlik komisyonlarını aktifleştirmek konusunda bazı belli tedbirler alınmıştı. Orta okul gençliği arasında tek bir örgüt kurmak için dört örgüt genel bir anlaşmaya varmıştı. Tüm bu ortak çabalar, öğrenci gençliğin örgüt birliğine hız vermişti. Merkez Gençlik Komisyonu 9 şubatta bir genel öğrenci örgütü kurma isteğiyle orta okul öğrencilerine yapılacak çağrıyı benimse-

di. Çağrı hemen yankılar uyandırmıştı. RMS nin girişimi üzerine, tüm çocuk örgütlerinin Septemvriyçe Vatan Cephesi çocuk örgütleriyle birleştirilmesine başlandı. Yüksek okullarda, tek üniversiteliler örgütü kurma çalışmaları hızlanmıştı.

Vatan Cephesinin I. Kongresinde (9 - 12 Mart 1945) gençliğin birliği sorunu da incelenmişti. Fakat BZNS ile ZMS nin karşı çıkışları yüzünden. kongre EMO sorunuyla ilgili kesin bir karar almamıştı. Kongre kararında gençliğin örgüt bakımından birleşebilmesi için önce Vatan Cephesi komisyonları etrafında sımsıkı toplanmaları öneriliyordu. Kongreden sonra SSM ile **Zveno** Gençlik Halk Birliği açıkça EMO ya karşı çıktılar. Böyle olmasına karşın, RMS nin tek örgüt kurma ajitasyonu durmuyordu. Hatta bir çok yerde tek gençlik dernekleri kuruluyordu. Bu derneklere çoğunlukla RMS'istler bir kısım örgütsüz gençler, pek az da ZMS'istler giriyordu. Vatan Cephesi gençliğinin tek örgütünü kuracakları yerde, yalnızca RMS ile ZMS gibi politik örgütleri birleştiriyorlardı. Gerçekte EMO, RMS nin bir kopyası olarak kuruluyordu. Hatta bir çok yerde RMS derneklerini EMO örgütü olarak açıklayarak şeklen kuruluş formalitelerini kolayca tamamlıyorlardı. Üstelik de RMS MK nin derneklerin ikna yoluyla kurulması kararı çiğnenerek, ZMS'istler ve ZMS gruplarına baskı yapılıyor, EMO ya karşı olanlar faşist olarak nitelendiriliyordu. ZMS'nin bağımsız çalışma sloganının çok tutulduğu bir sırada bütün davranışlar tek örgüt kurma sloganının gözden düşmesine ve RMS ile ZMS arasında görüş ayrılıklarının derinleşmesine neden oluyordu.

RMS nin V. Ulusal Kongresi Sofya da 25-28 Mart 1945 tarihinde yapıldı. Bu IV. Kongreden on yıl sonra toplanan RMS nin ilk serbest Kongresiydi. Kongre öncesi günlere kadar RMS nin üye sayısı 420 bini bulmuştu. Kongreye ilk olarak Leninci Komünist Gençler Birliği (VLKSM) heyeti katılmıştı. Romanya, Arnavutluk, Yugoslavya ve Yunanistan ilerici gençler temsilcileri de Kongrede hazır bulunmuşlardı.

RMS nin V. kongresi birliğin önünde duran görevleri incelemişti. Her şeyden önce gençlerin yurt savaşına katılışı, ekonomik kalkınma ve genç kuşağın marksist - leninist ideolojiye göre eğitilmesi sorunlarını ele almıştı. Tüm bu görevlerin çözümü, gençlik güçlerinin daha sıkı bir şekilde birleşmelerini gerektiriyordu. Bu yüzden de, tek örgüt kurma sorunu Kongrenin baş sorunuydu. Gençliğin birleşmesinin, ancak gönüllü olarak birlikte çalışma şeklinde olması gerektiğine dikkat çekilmişti. EMO gençlere zorla kabul ettirilmemeli, gençler onu isteyerek kendileri kurmalıdırlar. Bunun için bu yolda hayli propagandaya gerek vardır. Tüm koşullar hazırlandıktan sonra birleşme işine geçilmelidir. Bazı yerel RMS'istlerin kusurları, bocalamaları ve acele davranışları belirtildikten sonra EMO nun kurulması için, diğer gençlik örgütlerindeki, hatta bazı Vatan Cephesine bağlı gençlerdeki kararsızlıkları gözönüne alan Kongre, doğrudan doğruya tek dernek kurulması işini ön plana almak yerine gençlik komisyonlarının çalışmalarını düzeltmeyi ön plana aldı. Gençliğin tek bir örgüt içinde toplanması için yapılacak aydınlatma çalışmalarının, bu komisyonlar yardımıyla yapılmasına dikkati çekti.

RMS nin V. Kongresi, EMO nun niteliğini doğru bir şekilde çizdi, Georgi Dimitrov'un talimatına ve Vatan Cephesi Kongresi kararlarına uygun olarak kongre, RMS nin dikkatini, çeşitli gençlik örgütlerini birleştirmeye kalkmadan önce, tek örgüt kurma koşulu olan gençlik örgütleri arasında eylem birliğini güçlendirmeye çekti. Böylece Kongre diğer gençlik örgütleriyle anlaşmaya, çelişmelerin yok edilmesine, gençlerin Vatan Cephesi hükümeti ve Parti politikası etrafında sımsıkı birleşmelerine büyük önem verdiğini gösterdi.

Fakat Kongrenin bu doğru kararlarından umulan sonuçlar alınmamıştı. RMS, çalışmalarında kararları gerçekleştirme işini beceremedi. RMS dernek ve örgütleri hâlâ gençlik komisyonlarının çalışmasını küçümsüyor doğrudan doğruya tek dernek kurmaya çalışıyorlardı. Diğer taraftan Vatan Cephesine karşı olan çevreler de yeniden aktifleşiyordu. Bunlar, ZMS nin gerici yönetiminden yararlanarak komünistlerin EMO yu kurma sloganlarını Vatan Cephesi Birliğine ve Partiye karşı bir savaş aracı olarak kullanmaya başladılar. Gericilerin bu amaçları 7 ve 8 nisan 1945 tarihinde yapılan ZMS nin ulusal Kongresinde açığa çıkmıştı. Kongrede okudukları raporlar, yaptıkları konuşmalar, kabul ettikleri kararlarda Vatan Cephesinin birliği için söyledikleri demagojik sözlerin altında hükümet politikasına ve Komünist Partisine karşı saldırılarda bulunuyorlardı. EMO yu gençliğin birliğine bir suikast olarak değerlendiriyorlardı. Kongre ZMS ye Gemetovcu bir merkez yönetimi seçmişti. Bununla ZMS nin ileride Vatan Cephesine karşı olan yolunu belirlemişti.

BRP (k) MK, gerici güçlerin Vatan Cephesindeki örgütlerinin baş kaldırdıklarını anlayınca, yıkıcı planlarının içyüzünü açıklamak üzere kampanyaya girişti. Partinin aldığı tedbirler, BZNS içerisinde Vatan Cephesi taraftarlarınca desteklenince, ZMS yöneticilerinin durumları ağırlaştı. Baştakiler örgütü yönetemiyordu. 8 ve 9 Mayıs 1945 tarihinde toplanan BZNS nin Ulusal Kongresi, Gemetovcuları eleştirdi, eski yönetimi düşürdü, yerine yeni Merkez Yönetimi seçti. Bu değişiklik Vatan Cephesi gençlik hareketi için çok önemliydi. Çünkü bu, ZMS'de bulunan Gemetovculara da ağır bir darbeydi.

Yine bu sırada SSM nin parçalanması girişiminde de bulunulmuştu. Onun Vatan Cepheci yönetimine karşı, BRSDP ve SSM deki gerici güçler saldırıya geçmişlerdi. SSM MK, ayırıcılara, parçalayıcılara karşı kesin bir tavır takınmıştı. SSM nin bazı il yöneticileri değiştirilmişti. Ayrılığa neden olanların en aktifleri, hatta Merkez Komitesine üye olanlar bile birlikten kovulmuşlardı.

ZMS yönetimindeki değişiklik, SSM deki gerici girişimlerin suya düşürülmesi, canlanmakta olan karşı-devrimcilerin bozguna uğraması demekti.. ZMS ile SSM örgütlerinin Vatan Cephesi nitelikleri sağlamlaştı. Bu örgütlerdeki sağcılar uzaklaştırılmış veya etkisiz duruma getirilmişlerdi. Böylece Vatan Cephesi gençlik hareketinin güçlenmesine ve gençlik birlikleri arasındaki ilişkilerin düzeltilmesine elverişli koşullar yaratılmıştı.

Öğrenci örgütünün (EMOS) kurulması işi de bir hayli kolaylaşmıştı. Bu örgüt orta okulların çoğunda kurulmuş ve öğrencilerin çoğunluğunu sı-

ralarına almıştı. Geçici tüzüğü yayınlanmış, Merkez Yönetimi de onaylanmıştı. Askeri okullardaki öğrenciler de Septemvriyçe örgütünde toplanmıştı. Haziran ayında Halkçı Üniversiteliler Genel Birliğinin kurucu Kongresi yapılmıştı. Üniversite gençliğinin birleşmesi bir gerçekti. Böylece 1945 in ilkbaharında ilk okuldan üniversiteye dek tüm öğrenciler tek bir antifaşist öğrenci örgütünde birleşmişlerdi. Bu durum Vatan Cephesi genel gençlik hareketine yeni güçler kazandırdı.

Siyasi gençlik örgütleri arasındaki ilişkiler, anlaşma havası içinde hızla gelişiyordu. RMS MK ile ZMS Merkez Yönetiminin ortak oturumunda genel bir deklarasyon kabul edildi. Deklarasyonda ZMS'nin eski yöneticilerinin Gemetovcu politikası eleştirildi. Kurulan bütün örgütler onaylandı, anlaşmazlığı yok edip işbirliğini sağlamlaştırmak konusunda bir genel istek belirtildi. Deklarasyon şöyle diyordu: "ZMS ile RMS'nin gelecekte ki yolu, dostluk, Vatan Cephesinin, yurdumuzun kalkınma yolundaki çalışmasına omuz verme yolu olmalıdır." 2 Haziran 1945 tarihinde BRP (k) MK'nin Politbürosu ile BZNS Merkez Yönetimi ortak bir deklarasyon kabul etmişlerdi. Deklarasyonda RMS ile ZMS arasında işbirliğinin genişletilmesi ile ilgili her iki Partinin de arzuları belirtilmişti. Gençlik birliklerinin dikkati ortak çalışmalarda onları birleştirecek olan, genel noktalara çekilmişti. Ayrıca, EMO ile ilgili görüş ayrılıklarının ortadan kaldırılması için olumlu adımlar atılmıştı. RMS MK, ZMS Merkez Yönetimine çok önemli yardımlarda bulunmuştu. Yerel RMS komite ve örgütleri, ZMS'ye Gemetov'culardan temizlenme işinde de yardım etmişti.

Bir çok yerlerde bağlantı komisyonları kurulmuştu.

İkinci Dünya Savaşından sonra Bulgaristan'da siyasi ortam köklü değişikliklere uğramıştı. Karşıdevrimci güçler, halk demokrasisi yönetimine karşı koymak, burjuva demokrasisi iktidarını yeniden getirmek için denemelere kalkıştılar. Eskiden yaptıkları denemelerde uğradıkları yenilgileri unutmuş gibi yeni saldırılara hazırlanıyorlardı. Bu başkaldırma Avrupa'daki kapitalist gericiliğin, Sovyetler Birliğine ve Sosyalizme karşı genel olarak giriştiği kışkırtmalara dayanıyordu. Bulgaristanda karşı-devrimci güçlerin artmasına bazı iç etkenler de yardımcı olmuştu. Burjuvazinin siyasi egemenliğini ortadan kaldıran 9 Eylül ayaklanması, onun ekonomik dayanaklarına pek dokunmamıştı. O sıra, Vatan Cephesi Hükümetinde, yurdumuzu sosyalizm yolundan saptırmak sevdasına kapılmış olan bazı gerici, antikomünist görüşlü kimseler vardı. Bunların **BZNS, BRSDP, Zveno** Halk Birliği ve ordu kumandanlığında da bir çok adamları vardı. Savaş ve Hitlerciler tarafından halk ekonomisinin soyulup soğana çevrilmesi sonucunda, yurdun ekonomik durumu ağırlaşmıştı.

Karşı-devrimci güçlerin eyleme geçtikleri şu olaylarda açıkça görüldü: Faşist kalıntıların aktifleşmesiyle, illegal legion örgütlerinin, silahlı terörcü ve sabotaj gruplarının kurulmalarıyla ve Vatan Cephesi içerisinde burjuva muhalefetinin grup olarak ortaya çıkmasıyla BZNS ile BRSDP'nin gerici yöneticileri Vatan Cephesine karşı açık savaşa geçtiler. Onlar, Hükümetin, 26 ağustos 1945'te yapacağı parlamento seçimlerine karşıydılar. Hatta İngiltere ile Birleşik Amerika'ya seçimlerin geriye

atılması ve devletler arası denetim altında yapılması ricasında bulunmuşlardı. 1945'in Temmuzunda BZNS sekreteri Nikola Petkov açıkca Vatan Cephesinden ayrıldı ve BZNS içinde ayrılıkçı bölücü bir yönetim kuruldu.

BRP (k) MK, gericilerin gerçek yüzlerini açığa çıkarmalıydı. Nitekim gecikmedi. Hemen halk arasında geniş çapta aydınlatma çalışmaları yürütmeye başladı. Bütün Partilileri ve RMS'istleri seferber etmek için tedbirler aldı. Karşı-devrimcilerin saldırısı, Vatan Cephesi gençlik hereketini önemli bir kuruluş süreci içinde bulmuştu. Hem de bu sürecin henüz başındaydı. Öyleki şartlar gericilere gençliğin birliğini bozmaya yardım edebilecekti. Çünkü gençlik birliklerinin durumu henüz ağırdı. SSM'de bölücülerin açığa vurulması, örgütü bir dereceye kadar sağlamlaştırmıştı. Ama ne de olsa tümüyle etkiden kurtarılmış değildi. Gericiler olumlu koşullar bekliyorlardı. Fırsat bulunca hemen başkaldırmaya hazırdılar. **Zveno** Gençlik Halk Birliğinde de, Vatan Cephesine karşı bir hareket belirdi. Ama o zaman en ağır durumda olan örgüt ZMS idi. Ağır buhrandan henüz kurtulmuştu. Tümüyle bir örgüt hayatına kavuşmamıştı. Yerel örgüt yöneticileri kararsız, örgütleri zayıftı. Hatta merkez yönetiminde bile bir birlik, saptanmış bir siyasal çizgi yoktu. ZMS yönetiminden uzaklaştırılanlar, N. Petkov darbesini BZNS ye karşı kullanarak durumlarını iyileştirmek çabası içindeydiler. Ağustos ayında onlar ayrıca bir merkez yönetimi oluşturdular ve bu büsbütün muhaletefetten yana geçti.

Bu durum karşısında RMS, gençlik cephesindeki eski devrimcilerin saldırılarını tuzla buz et-

mek amacıyla tüm güçlerini seferber etmişti. Legionerlerin illegal direnişlerine karşı inançla savaşıyordu. Tekrar Vatan Cephesi gençlik hareketinin sağlamlaşması yolunda çabalar göstermişti. RMS MK, ZMS Merkez Yönetimine, çiftçi gençliği kazanma hareketinde doğru yön alabilmesi ve BZNS deki birliği yıkmak isteyenlere karşı doğru ve kesin bir görüş koyabilmesi için yardım ediyordu. Ortak oturumlarda RMS MK, ZMS Merkez Yönetiminin pasif davranışını eleştiriyor, bölücülere karşı çetin savaş yürütülmesinde diretiyordu. RMS MK, Merkez Gençlik Komisyonu, SSM ve **Zveno** Genç lik Halk Birliğinin Merkez Yönetimleri muhalefetinin oluşturduğu ZMS Merkez Yönetimine karşı çıktılar ve ZMS'nin yalnızca Vatan Cephesi Merkez Yönetimini tanıdıklarını bildirdiler.

Narodno Sabraniye seçimlerine hazırlık, Vatan Cephesi ile karşı - devrimciler arasında çetin bir çarpışmaya dönmüştü. RMS, üyelerinin ön seçim hazırlığına bir an önce katılmalarına ilişkin bir belge yayınlamıştı. MK, gericilerin iç yüzlerininin açıklanması, Vatan Cephesinin ön seçim programıyla ilgili aydınlatma çalışmalarının yürütülmesi, seçimler için geniş ölçüde çalışmalar yapılması, seçim kampanyasında gençlik birlikleri arasında iş ve eylem birliği sağlanması için tedbirler almıştı. RMS MK ile ZMS Merkez Yönetimi, gençliğin seçimlere aktif olarak katılmaları için bir çağrı yayınlamışlardı. Merkez gençlik komisyonu da gençlerin seçimlere katılmasını sağlayacak tedbirleri inceden inceye gözden geçirerek, bir merkez gençlik seçim komisyonu oluşturdu. SSM MK ile **Zveno** Gençlik Halk Birliği MK de özel bir deklarasyon yayınlamışlardı. Bütün gençlik gazeteleri,

Narodna Mladej gazetesi denetiminde birleşmişlerdi. Yüzlerce ajitasyon grupları, gezici brigadalar, binlerce genç fabrika ve zavotlara, mahalle ve köylere giderek Vatan Cephesi programını açıklamaya çalışıyorlardı. Kent ve köyleri güzelleştirme işlerine, kanallar açmaya, yollar ve köprüler yapmaya, okul ve okuma odaları kurmaya, köyleri elektrik ve suya kavuşturmaya vb. için günlerce çalışmışlardı. Bu karşılıksız çalışmalarıyla örnek oluyorlardı. 1 Mayıs ve 9 Eylül onuruna düzenlenen yarışlarda, Sofya'da demiryolu atölyesinde çalışan RMS'istler ilk gençlik üretim brigadasını kurdular ve bütün gençliği üretim yarışına çağırdılar. Sonra bu örnek girişim binlerce genç tarafından yenilendi. Ruse şehrindeki **Mülhaupt fabrikasında** 14 RMS'ist köylülere yardım etmek üzere ilk emek ve kültür brigadasını oluşturdular. Bu yurtsever yardımlaşma bütün yurdu kaplamıştı. Emek ve kültür brigadaları, Hitlerciler tarafından acımasızca soyulan köy halkına, parasız yardımlarda bulunmuşlardı. G. Dimitrov bu brigadalara köy ve kent arasındaki dostluğu sağlamlaştıracak, Vatan Cephesini her yönüyle güçlendirecek ve yurdumuzu kalkındıracak bir araç gözüyle bakmıştır.

Dış emperyalist baskının etkisiyle Narodna Sabraniye seçimlerinin geriye bırakılması, gericilerin cesaretini biraz artırmıştı.

Buda, Vatan Cephesinin bir an önce her yönüyle sağlamlaştırılmasını gerektirmişti. ZMS Merkez Yönetimiyle, onun muhalefet yönetimi arasında, çiftçi gençliği kazanmak için şiddetli bir çarpışma başlamıştı. SSM deki bazı gerici çevreler de ayrıca kendilerine bir merkez komitesi seçtiler ve büsbütün muhalefetten yana geçtiler. **Zveno Gençlik**

Halk Birliğinde de başarısız bir parçalama girişiminde bulunuldu. Gençliğimizin önünde; Vatan Cephesini sağlamlaştırmak, gençlik arasındaki birliği parçalamak için ustaca yararlandıkları RMS örgütçülerinin bazı sekter yöntemlerini yoketmek gibi, önemli görevler duruyordu. Seçimlerin geri atılmasından sonra, Vatan Cephesi birliğinin her yönde sağlamlaştırılmasını isteyen Parti genelgesi, Tek Gençlik Örgütü etrafında çalışmaların kesin olarak çözümlenmesini ileri sürüyordu. BRP (k) MK Politbürosu 11 eylül 1945 tarihli kararında, gençler arasında tek örgüt oluşturulmasına ve bu yoldaki propagandaya ara verip bütün çabaların Vatan Cephesi gençlik Komisyonlarına yöneltilmesini salık veriyordu. Şüphesiz, burada genel olarak tek gençlik örgütünün zorunluluğu reddedilmiyordu. Parti bu durum karşısında RMS ye nasıl hareket etmesi gerektiğini anlatmış bazı kusurlarını göstermiş ve onu ayrı ayrı gençlik örgütlerinin var olduğu bir ortamda gençliği bu örgütler arasındaki işbirliğini güçlendirmeye yöneltmişti. Politbüronun bu görüsü. Merkez Gençlik Komisyonu ve Vatan Cephesi Ulusal Komitesi tarafından onaylanmıştı. Böylece tek gençlik örgütü sloganı sahneden indirilmişti. Gençler arasında işbirliği yapmanın ve birleşmeyi sağlamanın asıl şekli ve yolu olarak gençlik komisyonlarının üyelerini artırmak ve onların çalışmalarını genişletmek hareketi de ana hedef olarak konuyordu. Ama her şeyden önce bu hedefi gerçekleştirmeye elverişli ortam yaratacak görevlerin çözümü ileri sürülüyordu.

RMS'nin tek gençlik örgütü oluşturma düşüncesi ilke olarak doğruydu. Bütün emekci gençliğin birleşmesi ve Parti önderliği altına geçmesi, Bul-

garistan'da proleter diktatörlüğünün sağlamlaşması için ön koşullardan biriydi. Parti bütün gençliği, ulusal bağımsızlığımızı savunmak, ekonomimizi kalkındırmak, sosyalist kuruculuğa koşullar yaratma savaşına çekebilmek için, önce gençlik üzerinde tam yönetimini kurmalı, onu marksist-leninist özle eğitmeliydi. Çünkü demokratik gençliğin büyük bir kesiminde, Komünist Partisinin son amacını kavrayabilecek bilgi yoktu. BRP (k) MK, tek marksist-leninist gençlik örgütü kurma yolunda ilk aşama olarak, bütün gençliğin daha yakın ve kabul edilebilir amaç ve çıkarları temeli üzerine EMO'nun kurulmasını gösterdi. Parti ve G. Dimitrov tarafından hazırlanan EMO'nun programı, yurttaki siyasi koşullara ve Vatan Cephesi gençlik hareketinin durumuna uygundu.

Fakat RMS'nin 1945 yılındaki EMO'yu kurma savaşı başarısızlıkla sona erdi. 1945 Ekim ayı başlarında EMO'yu kurma ödevi gündemden çıkarılmıştı. Buna neden, yılbaşına oranla yurttaki siyasal koşulların büyük ölçüde değişmesiydi. EMO'yu kurma çalışmalarının başarısızlığa uğraması RMS'nin yaptığı bazı yanlışlara da bağlıydı. Bu yanlışların en önemlisi RMS'nin, EMO'nun kurulması için gereken koşulları yaratmadan, doğrudan doğruya EMO'yu kurma (yaratma) işine girişmesidir. Ayrıca, Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının temel görevi olan birlikte çalışma sırasında gençlik arasındaki birliğini güçlendirmesi işi de yapılmamıştı. RMS gençlik örgütleri arasında işbirliği ve hareket beraberliğini geliştirme görevini yapmadan önce, gençlik birliğinin daha yüksek bir düzeyi sayılan, tek gençlik örgütünü kurma işine girişmişti. Gençlerin birlikte hareket etmelerini sağlayacak olan teme-

li genişletmek, gönüllü örgütlenmenin ve siyasi bakımdan birleşmenin gerekliliğini anlamaları için yavaş yavaş daha uzun bir zaman, bıkmadan çalışmak gerekirdi. RMS bu aşamaları atlamakla acele etmişti. Böyle bir zorlama ise öteki gençlik örgütleriyle yaptığı ortak çalışmalarına kötü etki etmişti. Bu kötü etkiler RMS'nin sekter tutum ve davranışları yüzünden bazı yerlerdeki öteki gençlik birliklerinin örgüt işlerine kabaca karışmaya kalkışmasında, tek örgüt'ün zorla oluşturulmasında, ZMS'yi küçümseme ve gereken ilgiyi göstermemesinde, EMO'yu RMS biçimine sokmaya kalkarak onun asıl niteliğini değiştirme çabalarında açıkça görülüyordu. RMS'de acele değişen koşulların gerektirdiği esneklik, hoşgörü ve anlayış yoktu. Yöneticiler gençlik birlikleri arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi, fikir ayrılıklarının yok edilmesi için alınan bir sıra karar ve öneriyi gerçekleştirmiyorlardı.

Bütün bu unsurlara rağmen, RMS'nin 1945'te yaptığı tek gençlik örgütü kurma savaşının, Bulgaristan gençlik hareketinin gelişmesinde önemi büyüktür. Tek örgüt kurulamamışsa da, gençlik arasında birlik daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. Muhalefetin, RMS dışındaki Vatan Cephesi gençliğini kazanıp Komünist Partisine karşı koyma girişimi başarısızlığa uğratıldı. Gençliğin hiç de az olmayan bir kısmı birlik yolundan ayrılmıştı. Ama yinede Vatan Cephesindeki, ZMS, SSM ve **Zveno** Birliği örgütleri korunabildi. Vatan Cephesi gençliği de, kendi arasında bütünlüğünü koruyabildi. Tek öğrenci örgütleri ise varlıklarını sürdürdüler. Gençlik arasında işbirliğini daha da geliştirecek bir anlaşma saptanmıştı. Bir yıl sonra bu anlaşma Demokratik Gençlik Komitelerinin kurulmasını sağladı.

3. VATAN CEPHESİ GENÇLİK HAREKETİNDE YENİLİK. DEMOKRATİK GENÇLİK KOMİTELERİNİN KURULMASI

1945 yılının sonbaharında Vatan Cephesi gençlik hareketi, ciddi güçlükler karşısında kalmıştı. Hele ZMS'nin durumu çok ağırdı. Çiftçi gençler gruplarının önemli bir kısmı ile birlik yöneticilerinin çoğu muhalefete katılmışlardı. Fakat ZMS'nin asıl zayıflığı üyelerinin azalışında değil, saflarında yuvalanan kararsızlık ve kuşkudaydı. ZMS'nin bir çok grup ve girişimcileri, ayrılık yaratanlara karşı kesin tavır almıyorlar, iki yüzlü bir davranış içine giriyorlardı. Vatan Cephesi ile ilişkiyi kesmeseler de, çoğu zaman muhalefeti destekliyorlardı. Hatta merkez yönetim bile bu konuda gereken kesinliği gösterememişti. O, ancak yıl sonuna doğru ZMS gençliğini kazanmaya ve onu muhalefetin etkisinden kurtarmak için aktif çalışmaya başlamıştı. Böylece ZMS alınan bazı enerjik tedbirlerle bir dereceye kadar ayakları üzerine basabilmişti. Doğal olarak bu tüm Vatan Cephesi gençliğinin bir başarısı sayılabilirdi. Çünkü muhalefetçi ZMS, çiftçi gençlerin biricik yasal temsilcisi olduğu savını ileri sürme olanağından yoksun bırakılmıştı.

İki sosyalist gençler birliği ortaya çıkmıştı, (Vatan Cephesi ve muhalefet). Ama SSM örgüt ve üyelerinin çoğu Vatan Cephesini destekliyorlardı. SSM, gençliği birleştirme çizgisinde devam ediyor, RMS ile bağlarının sağlamlaşmasını istiyordu.

Gericiler **Zveno** Gençler Birliğini parçalamayı başaramadılar. Ama onun durumu da çok ağırdı. Çünkü Vatan Cephesi düşmanları burada da çalışma yürütüyorlardı. Sağcılar hücumlarını Merkez Yönetimine karşı yöneltmişlerdi. Sonunda 1945'in

bitimine doğru Merkez Yönetimini düşürmeyi başarabilmişlerdi. Bu durum **Zveno** Birliğinde antikomünist güçlerin artmasına yardımcı oldu.

1945'in Eylülünde Radikal Parti'de Vatan Cephesine kabul edildi. Böylece Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarına, Radikal Gençlik Birliği (MRS) de katıldı. Bu örgüt üyeleri azdı ve toplum içinde henüz otoriteleri yoktu.

Vatan Cephesi Gençlik Birliğinin kötü durumu, gençlik komisyonlarının çalışmalarını da etkiledi. Onlarda da bir çöküş göze çarpıyordu. Bazısı dağılmış, dağılmayanı da çalışmasını yürütmüyordu. Tek öğrenci örgütününde durumu iyi değildi.

O zamanki gençlik hareketinin en tipik özelliği, burjuva muhalefet partilerine bağlı gençlik örgütlerinin kurulmasıydı. Demokratik Gençler Birliği, muhalefetçi SSM, muhalefetçi ZMS örgütleri, bunların birer örnekleriydiler. Bunların içerisinde Vatan Cephesine karşı çıkan en örgütlü güç, muhalefetçi ZMS idi. ZMS gruplarıyla ZMS üyelerinin önemli bir kısmı ve çiftçi hareketiyle hiçbir ilgisi olmayan antikomünist gençler, **muhalefetçi ZMS**'ye geçmişlerdi. Muhalefetçi ZMS antikomünist propagandayla Vatan Cephesi'ne, tek gençlik örgütüne ve en çok RMS'ye karşı saldırı kampanyası açmıştı.

Ülkedeki yeni siyasi durum RMS üzerindede etkisini göstermişti. 1945'in sonunda yaz aylarına kıyasla RMS'nin üye sayısı hemen hemen 90.000 azalmıştı. Bu durum her şeyden önce, bazı kararsız RMS üyelerinin karşı devrimcilerin başkaldıracakları korkusundan ileri geliyordu. Ayrıca birliğin bazı eğitim ve örgüt işlerindeki aksaklıklardan ileri gelmekteydi. EMO'yu kurma işindeki başarısızlık RMS'nin bir yıllık legal çalışması üzerinde

ciddi düşünceler ileri sürülmesine ve çeşitli sonuçlar çıkarılmasına neden olmuştu. Gençlik basınında toplantı ve konferanslarında bu başarısızlığın verdiği örnek görüşülüyordu. O zaman Vatan Cephesi ve diğer gençlik örgütleriyle ilişkilerde, köklü değişiklik yapılması sorunu söz konusu oluyordu. RMS, komünist olmayan gençlerle çalışmalara ve onların Vatan Cephesi etrafında toplanmasına ve onları yavaş yavaş partinin ışık tuttuğu yola çekebilmek için, gerçek bir tek cephe programına göre geniş çapta aydınlatma işine girişmişti.

Gençliğin genel çalışmalarında, eylem birliğini sağlamlaştıracak iki temel görev ileri sürülmüştü. Birincisi, Vatan Cephesi gençliğinin Londra'da düzenlenecek Dünya Gençlik Konferansı'na katılmasıydı. Konferansla ilgili olarak Merkez Gençlik Komitesi, gençler arasında yoğun bir politik çalışma yapmıştı. Ülkenin çeşitli yerlerinde yüzlerce toplantı ve miting düzenlenmişti. Sofya'da düzenlenen mitingde, Bulgaristan gençliği sürekli ve adil barış mücadelesinde dünya demokratik gençliği arasındaki birliğin güçlenmesi için kendisine düşen görevi yapmaya hazır olduğunu belirtmişti.

Mitingde, Vatan Cephesi Gençlik Birlikleriyle diğer kitle örgütlerinin sözcüleri, muhalefetin, Merkez Gençlik Komitesinin temsil yetkisini reddetme girişimlerini şiddetle eleştirdiler ve muhalefet gençlik birliklerini gericilerin elindeki maşa olarak gösterdiler, ayrıca da hiddetle suçladılar. Bulgaristan gençliğinin Londra Konferansına katılması ve Dünya Demokratik Gençler Federasyonu'na üye olması Bulgaristan'ı halklar arasında yalnız bırakmak için savaşanlara karşı kazanılmış bir zaferdi. Üstelikte Vatan Cephesi Hükümetinin uluslararara-

sında tanınmasıydı.

İkinci görev de 18 kasım 1945 tarihindeki Narodno Sabraniye seçimleri kampanyasına Vatan Cephesi gençliğinin katılmasıydı. Partilerin peşin anlaşmaları ve Millî Komitenin kararına göre, Vatan Cephesi tek listeyle seçimlere giriyordu. Vatan Cephesi, Gençlik örgütleri, birlikte ajitasyon gezileri, toplantılar, konferanslar düzenliyor ve genel ajitasyon grupları kuruyorlardı.

RMS'nin sarfettiği çabalara karşın 1945 güzünde, Vatan Cephesi gençlik hareketinin durumu endişe vericiydi. Çünkü Vatan Cephesi'ne katılmış olan bu örgütler yalnızca kendi örgütlerini güçlendirmeğe çalışıyordu. Gençlik komisyonları etkinleştirilmiyorlardı. Bundan başka, onların niteliklerine uymayacak bazı kusurlar iyice beliriyordu. Sonunda BRP (k) MK Politbürosu 4 aralık 1945 tarihinde gençlik cephesinin durumunu ele aldı ve görüştü. G. Dimitrov, toplanacak olan ulusal gençlik konferansında, merkez ve yerel yönetimlerinin bulunacağı bir Gençlik Birliği Federasyonu kurma önerisinin incelenmesini istemişti. Böyle bir federasyon tüm Vatan Cephesi gençliğinin girişim gücünü ve sorumluluk duygusunu artıracak ve gençliğin birliğini daha üst bir düzeye çıkaracaktı. Politbüro, RMS MK'ni, gençlik birliklerinin güçlendirilmesiyle ilgili, Dünya Gençlik Konferansı'nın kararlarına uymakla, gençlik komisyonlarının düzenlenmesiyle, gençlik birlikleri arasında federasyon fikrini yaygınlaştırmakla, gençlik arasında ayrılık yaratanlara karşı savaş yürütmekle, muhalefetin etkisi altına girmiş olan gençleri Vatan Cephesi saflarına çekmekle görevlendirmişti.

Georgi Dimitrov 7 aralık 1945 tarihinde RMS MK üyeleriyle, 1 mart 1946'da RMS'nin Sofya il ve merkez komiteleri üyeleriyle yaptığı bir konuşmada, RMS'nin gençlik hareketinde ve halkın önünde duran görevlerin gerçekleştirilmesinde oynadığı role önemli değer vermişti. Aynı zamanda RMS'nin temel görevinin, gençleri marksist - leninist fikirlerle eğitip, onların sosyalizm davasına katılmalarını sağlamak olduğunu da belirtmişti. Bundan başka, Georgi Dimitrov işçi sınıfının devrimci teorisinin iyice benimsenmesinin ve ülkemiz koşullarında yaratıcı bir şekilde uygulanmasının zorunlu olduğunu ileri sürmüştü. RMS'nin, her gençle ayrı ayrı çalışması, arkadaşlık ilişkileri, komünist ahlakın yaratılması, genç kadroların dürüst eğitilmesi ve yükseltilmesi yolunda değerli önerilerde bulunmuştu. Georgi Dimitrov, RMS'nin çalışmalarında rastlanan kusurları, hele diğer Vatan Cephesi Gençlik Birlikleriyle genel çalışmalarındaki zayıflıkları eleştirmişti. O, RMS'nin önüne başlıca şu görevleri koydu: gençlik örgütleri arasında arkadaşça ilişkiler yaratmak, gericilere karşı ve yeni Bulgaristan'ın kuruluşu savaşında işbirliğini güçlendirmek.

Georgi Dimitrov, RMS ileri gelenleriyle yaptığı konuşmalarda Komünist gençlik için, Lenin'ci öğretiyi Bulgaristan koşullarına uygun olarak geliştirdi ve RMS'ye tüm bir hareket programı hazırladı. Dimitrov, RMS'nin son amacı olan, partinin yönetiminde, Bulgaristan'da sosyalizmin ve komünizmin zaferi için savaşla, RMS'nin şu günlük savaş görevlerini: halk demokrasisi iktidarının güçlendirilmesini, halkın birliğini, gençliğin iş ve eylem birliğinin genişletilmesi ve güçlendirilmesini, diyalektik bir

birlik içinde ortaya koydu. Dimitrov'un bu konuşmaları, yurdumuzda tüm demokratik gençlik hareketinin daha sonraki örgüt, ideal ve siyasî gelişmesinde önemli rol oynamıştı.

Parti kararları ve Dimitrov'un talimatıyla silahlanan RMS, çalışmalarında bazı kusurları gidererek, gençler arasındaki birliği güçlendirme işine daha da ısrarla girişti. RMS örgütleri, bazı örgüt kusurlarını yok etmek, örgütü terketme durumunun önünü almak, eğitici çalışmalara hız vermek çizgisini uygulamaya yöneldi. Daha 1946 yılının ilk yarısında örgütü terketme durumu, bir hayli azalmış ve yeniden kitle halinde üyeleri artırma koşulları yaratılmıştı. Diğer taraftan RMS'nin ekonomik kalkınma çalışmalarına katkısı da artmıştı. Seçimlerden sonra RMS MK bir genel talimat yayınlamıştı. Bunda, RMS örgütlerinin temel ekonomik görevleri şöyle sıralanıyordu: üretimi artırmak, emek disiplinini güçlendirmek, emek yarışları düzenlemek. Böylece RMS örgütleri ekonomik görevlerle yüzyüze getirilmiş bulunuyordu. 1946 yılının yalnızca ilk yarısında, sanayide 737 gençlik üretim brigadası kuruldu. Gençlerin işledikleri 1 milyon 500 bin emek gününün yarısı RMS'istlerindi.

RMS MK, Georgi Dimitrov'un önerilerini gerçekleştirmek üzere Vatan Cephesi gençlik hareketinde reform yapılması girişimini ele aldı. 3 - 4 Ocak 1946'da Vatan Cephesi, gençlik birlikleri yığınsal örgütleri, tek öğrenci örgütleri ve azınlık gençler örgütlerinin katılmasıyla bir Milli Gençler Konferansı düzenlenmişti. Okunan rapor ve yapılan konuşmalarda tam bir fikir birliği vardı. Konferansta, gençlik komisyonlarının, Vatan Cephesi gençli-

ğinin çalışmalarında, bir koordinasyon merkezi olmaları sevinçle belirtildikten sonra, bazı kusurlar da ortaya konmuştu. Komisyonların yavaş yavaş niteliklerini değiştirecek ve gençlik arasında birliği sağlayacak yeni şekiller almaları için görüşler ileri sürülmüştü. Birliğin somut şekli tespit edilmese de, Gençlik komisyonlarının güçlendirilmesiyle, bunların ileride kurulacak daha gelişmiş bir gençlik birliğine temel teşkil edecekleri anlayışı doğdu. Konferans genel olarak, anlaşma, işbirliği ve arkadaşlık havası içerisinde geçti. 1946 yılının ilkbaharında Ulusal Gençlik Kongresi çağrılması kararlaştırıldı.

Gençlik konferansı, Vatan Cephesi Gençlik Hareketinin ilerideki biçim ve görüşlerinin çeşitli yönleriyle ele alınıp görüşülmesine hız vermişti. Merkez Gençlik Komitesi, şubat ayında gençlik komisyonlarını daha yüksek seviyeye çıkarmak için şu somut tedbirleri almıştı: genel disiplin, merkeze daha fazla bağlılık, komisyon kararlarının örgütleri bağlayıcı oluşu vb. Toplumsal, kültürel, emek ve ekonomik çalışmaların hepsi, komisyonların yönetimi altında yapılmalıydı. Gençliğin sanat çalışmaları da komisyonlar tarafından yönetilmeliydi.

RMS, tek öğrenci örgütlerinde, gelecekte genel tek gençlik örgütlerinin ilk şeklini ve bunun kurulma zorunluluğunu gösteren kanıtları görüyordu. Bu yüzden RMS, hiç gecikmeden bu görevleri küçümseyen ve arada fikir ayrılıkları yaratan tüm engelleri kaldırmıştı. 1946'nın ilkbaharında daha Tek Öğrenci Birliği Örgütünün (EMOS) durumu hissedilir derecede düzelmişti. Otoritesi artıp, çalışmaları genişlemişti.

Vatan Cephesi gençlik komisyonlarının sayısı

iki mislinden fazla artmıştı. Hatta RMS dışındaki gençler bile komisyonlara katılıyorlardı. Yurdun her bucağında, kongreye karar tasarısı ve öneriler sunacak, toplantı ve mitingler düzenleniyordu.

1 Mayıs ve kongre öncesinde düzenlenen yarış çok geniş çapta yayılmıştı. Gençler, demiryolu, yazovir, elektrik santralleri kuruculuğunda çalışıyor ve binlerce emek gününü değerlendiriyorlardı.

Demokratik Gençler Ulusal Kongresinin hazırlığında gösterilen heyecanlı çalışmalar, Vatan Cephesi Gençlik Hareketini daha yüksek bir seviyeye ulaştırmış, politik gençlik örgütlerini önemli ölçüde birleştirmiş, komisyonları, genel gençlik çalışmalarının etkin bir yönetim merkezi durumuna getirmiş, birçok örgütsüz genç de kitlevi bir şekilde komisyonlara çekilmişti.

Demokratik Gençler Ulusal Kongresi, 25 ile 29 mayıs 1946 tarihleri arasında toplandı. Kongrenin en önemli kararı gençlik birliğinin yeni şekli olan, Demokratik Gençlik Komitelerini (KDM) oluşturmasıydı. Komitelerin kuruluş ve görevleri, kongrenin esas belgeleri olan Demokratik Gençlik Komitesinin program deklarasyonu ve genelgesinde açıklanmıştı.

Program deklarasyonu, Bulgaristan gençliğinin, Vatan Cephesi program ve politikasını tümüyle desteklediği ve gerçekleştirmeğe hazır olduğunu belirtiyordu. Deklarasyonda, Demokratik Gençler Birliğinin genel ödevleri sayıldıktan sonra ve gençler arasında birliğin kurulacak ve yapılacak işbirliğinin yeni şekli olan demokratik gençlik komitelerinin kuruldukları bildiriliyordu. KDM genelgesinin bir tüzük niteliği vardı. Bunda, Demokratik Genç-

ler Komitesinin amaçlarını gerçekleştirmek için kullanacağı başlıca araçlar gösteriliyordu, komitelerin kuruluş yolları, yapıları, organları, bileşimi vb. sorunları çözümleniyordu.

Demokratik Gençler Birliği Kongresi, Vatan Cephesi gençliğinin büyük bir birlik gösterisi oldu, birliğin daha da güçlenmesi ve gelişmesine yardım etti. Kongrenin önemi, gençlik hareketinin sınırlarını aştı. Bu, Vatan Cephesinin bir zaferi, halk ve gençliğin ilerici güçlerini birleştirmede partinin de önemli bir kazancıydı. RMS'nin 1946 yılı başlarında yöneldiği çalışmalar olumlu sonuçlar verdi. Kongre, komisyonlara yalnızca Demokratik Gençler Komitesi adını vermekle kalmadı, onlarda çok köklü değişiklikler yaptı. KDM'yi gençlik komisyonlarından ayıran şey, onun örgüt bağımsızlığıydı. Bundan başka, artık o, yalnızca bir koordine etme ve işbirliği sağlama organı değil, ayrıca genel gençlik çalışmalarının bir yönetim organı olmuştu. Bu komitelerin ödev, amaç ve kuruluşu açıktı. Bunlara, yığınsal örgütler ve örgüt dışında bulunan gençler daha etkin katılıyorlardı. Genel disiplin uygulanıyor, alınan kararlar, hem komiteler, hem de yığınsal ve politik örgütler için bağlayıcı sayılıyordu. Tüm yerel örgütlerin genel gençlik toplantıları, KDM emrindeydi. Böylece RMS'nin 1946 yılı başlarında ileri sürdüğü gençlik birliği federasyonu önerisi benimsenmeden, gençlik hareketinde genel yönetim, genel disiplin ve genel ödevler tespiti kabul edilerek yapılan köklü değişikliklerle federasyona bir hayli yaklaşılmıştı.

Kongreden hemen sonra, her yerde demokratik gençler komiteleri kurulmaya başlandı. Kısa bir süre içinde 3 bine yakın komite kuruldu. KDM'ye bağlı amatör halk dansları ve tiyatro grupları oluş-

turuldu. Halk Cumhuriyeti için yapılan referandum, KDM'nin politik bakımdan gelişmesinde önemli bir okul ödevi görmüştü. Gençlik arasında, referandumla ilgili bütün kampanya KDM tarafından yönetiliyordu. Genel gençlik toplantıları, mitingler, ayrı ayrı köyler arasında ortak toplantılar düzenleniyordu. Binlerce genç ajitatör, Koburg sülalesinin cani politikasını açığa vuruyor, halk demokrasisi hükümetinin başarılarını ve yurdumuzun toplumsal, ekonomik gelişimini açıklıyorlardı. Gençler referandumla ilgili ajitasyon gereçleriyle, seçim kâğıtlarını dağıtma işlerinin büyük bir kısmını yapıyorlardı. 2 binden fazla genel gençlik ajitasyon grubu konserler verdi. Bununla birlikte amatör gruplar da, Partinin politik savaşına yakından hizmet ediyordu. Demokratik Gençliğin Ulusal Kongresi, gençliğin kuruculuğa katılmasıyla ilgili özel bir karar aldı. Karar, yerel kuruculuk planlarının yerine getirilmesi için bütün köy ve kent gençlerini göreve çağırdı. Genç işçileri, emek yarışlarına, köylü gençleri verimi artırmağa, köylülerin, emek kooperatiflerine tarım işletmelerine girmelerini sağlamaya ve işletmeleri güçlendirmek için ısrarla çalışmaya çağırdı. Kongrenin program deklarasyonunda "Gençliğimiz, yurdun emrindedir. Yurdun çiçek açması için elden gelen herşeyi yapacaktır" diye açıklanmıştı.

Halk Cumhuriyeti onuruna, gençlerin üretim yarışları çok geniş boyutlar kazanmıştı. Gençler, yüzbinlerce emek gününü değerlendirmişlerdi. Sanayide 827 gençlik üretim brigadası çalışıyordu. Köylü gençler de, orak ve harman zamanında 2 bin brigada örgütlendirdi. Emek ve kültür brigadalarına 17 bin genç katıldı. Sanayide, çok tezgâhta çalışma girişimi ilkin RMS'ist Marusya Todorova ile

Olga Naydenova tarafından ileri sürüldü. Marusya 8 ve Olga da 18 otomatik tezgâhta çalışmaya başladılar. Birçok yerde gençler sürekli inşaat brigadaları oluşturarak, büyük inşaat işlerini üzerlerine aldılar.

Brigadir hareketinin geniş boyutlar kazanması, gönüllü gençlik emeğinin sürekli biçimde örgütlendirilmesine ön koşullar yarattı ve bu emeğin ulusal ekonomik tedbirler içinde kullanılmasını kolaylaştırdı. RMS MK 1946'da ilk deney olarak, gençlik inşaat brigadası oluşturmaya karar verdi. Brigada kuzey Bulgaristan ile güneyi bağlayacak Hainboğaz geçidine yol yapacaktı. RMS MK'nin bu teklifi, Demokratik Gençler Komitesince benimsendi.

1946'nın 5 Ağustos günü yurdun her bucağından 2 bin kızlı erkekli genç, Kocabalkan'ın derin sessizliğini bozdu ve onunla çetin bir savaşa girişti. Güçlükler çoktu. Gençler kuruculukta deneysizdi. Araçlar yetmiyordu. Uzman yoktu. İş yöreside öyle kolay değildi. Her taraf karanlıktı. Ama gençlik dize gelmedi. Hainboğaz'cıların bu kahramanca işi, Bulgaristan gençliğinin emek yiğitliğine ve yüksek yurtseverliğine bir gösterge idi. İnşaatta belirlenen ölçüler çabucak aşılıyordu. Brigada kahramanı RMS'ist Hristo Maksimov planını yüzde yediyüz gerçekleştirmişti. Brigada da kültür, eğitim, kültürfizik ve edebi çalışma işlerine de hız verilmişti. Bu çalışmalara RMS'ist, ZMS'ist, Sosyalist ve örgütsüz gençler katılıyordu. Onların bir örgütü, bir yönetimi vardı ve görevleri de hep tekdi. Hainboğaz brigada deneyi, brigadir hareketinin yurda getirdiği yararı açıkca göstermiş ve onun ileride yığınsal bir durum alması zorunluluğunu ortaya koymuştu.

Referandum ve genel üretim yarışlarıyla ilgili olarak yapılan birlikte çalışmalar, Demokratik Gençler Komitelerini büyük deney sahibi yaptı ve birliği güçlendirdi. Beraber çalışmalar aynı zamanda, Vatan Cephesi gençlik birliklerinin güçlenmesi ve onların Vatan Cephesi niteliklerinin sağlamlaşmasında önemli bir rol oynamışlardı. ZMS, muhalefetten günden güne uzaklaşarak ona karşı amansız savaş yürütüyordu. Çiftçi gençler arasında etkisi gittikçe artıyor ve KDM'nin çalışmalarına etkin olarak katılıyordu. O sırada ZMS yönetiminde bir yeni sağcı akım belirmişti. Bu akım, birliği, Vatan Cephesi yolundan saptırmak amacı güdüyordu. 1946 yılı güzünde toplanması kararlaştırılan ZMS Kongresinde, merkez yönetimini ele geçirmek sevdasına kapılmıştı. RMS'nin yardımıyla, ZMS'nin Vatan Cephesine bağlı gençleri çiftçi gençlik hareketinde yeniden ayrılık yaratmak isteyen sağcı akımın girişimini tuzla buz etmişlerdi. Sağcıların elebaşısı açıklandı ve yönetimden uzaklaştırıldı. ZMS Kongresi, birliğin, Vatan Cephesi niteliklerini, muhalefete karşı amansız davranışını, gençlik birliğine doğru giden çetin savaş yolunu, RMS ile dostluğunu desteklemişti.

SSM'de de olumlu değişiklikler oldu. Yönetimi, gerici sosyalist gençlik enternasyonaliyle bağlarını kesti ve birlik içinde, zaman zaman sağ eğilimli olayları yaratanları örgütünden uzaklaştırmak kararı aldı.

Zveno Gençler Birliği zor durumda kalmıştı. 1946 yılı mayısında toplanan Kongresi, Vatan Cephesine karşı bir hava içinde geçti. Kongrede yönetici seçilenler, gençlik arasındaki birliğe karşı kimselerdi. RMS MK, Merkez Gençler Komitesi, ZMS

Merkez Yönetimi, SSM Merkez Komitesi Kongresinin aldığı kararlara karşı olduklarını hemen açıkladılar ve yeni yöneticilerle bağlantı kurmaktan vazgeçtiler. Aynı zamanda **Zveno** birliği içerisindeki Vatan Cepheci gençlere, yeni yöneticilerin içyüzlerini açığa vurma mücadelesinde yardım ettiler. **Zveno**'daki Vatan Cepheciler eylül ayında bir konferans düzenlediler. Bu konferans, Kongre kararlarını mahkum etti. Yürütme Komitesini indirdi ve yerine Vatan Cephecilerden bir Yürütme Komitesi seçti. Fakat yine de bir dönüm olmadı. Çünkü **Zveno** Halk Birliğinde sağcılar kuvvetliydi. Onlar konferansın seçtiği yönetimi tanımadı. Zorla uzlaşmacı bir yönetimi kabul ettirdiler. **Zveno** gençlik birliği, gerçekte yönetimsiz kalmıştı. Böylece aralarında bir kararsızlık doğdu ve birlikte bir dağılma süreci başgösterdi.

Zveno birliğindeki güçlüklere rağmen, demokratik gençliğin Ulusal Kongresinden sonra, Vatan Cephesi gençlik hareketinin tuttuğu yön, gençlik birliğinin güçlenmesi, birliklerarası bağlantı ve yardımlaşmanın düzelmesi, ZMS ile SSM'nin Vatan Cephesi niteliğinin sağlamlaşması, RMS'de sol sapmaların cesaretle ve başarılı bir şekilde düzeltilmesi çizgisiydi. Şüphesiz bütün engeller bir hamlede yok edilmedi. Gençleri muhalefetin etkisinden kurtarma savaşında da büyük başarı elde edilmiş değildi. Muhalefetçi ZMS, çiftçi gençlerinin çoğunluğu arasında etkisini muhafaza ediyordu. RMS ile ZMS arasında, emekçi gençliğin en yığınsal örgütlerinin birbirine karşı ideolojik temellerinden gelen farklar hâlâ yok edilmiş değildi. Fakat buna rağmen aralarında, 1946 yılında saptanan anlaşma ve yapılan işbirliği, bu farkların yavaş yavaş ortadan

kaldırılmasına ve sosyalist temeller üzerinde bir gençlik birliği kurulmasına ortam yaratmış oluyordu.

4. İKİ YILLIK EKONOMİK PLAN. HALK GENÇLER BİRLİĞİNİN KURULUŞU.

Bulgaristan'ın Halk Cumhuriyetini ilân etmesi ve özellikle 1946 ekiminde büyük Narodno Sabraniye seçimlerinde Vatan Cephesinin zaferi, yurdumuzun gelişiminde yüce bir olay sayılır. Bu seçimler,halkın büyük çoğunluğunun Vatan Cephesinin politikasını desteklediğini göstermiştir. Seçimler, halkın Komünist Partisi tarafından yönetildiğini bir defa daha göstermişti. Böylece büyük Narodno Sabraniye seçimleri halk demokrasisi yönetimini sağlamlaştırdı, Vatan Cephesinde ve devlet yönetiminde Partinin yönetici rolü resmen kabul edilmiş oldu.

BRP (k) nin seçimlerdeki başarısına RMS önemli yardımda bulundu. Seçim hazırlığında onbinlerce RMS'ist, parti örgütlerinin en sadık yardımcısıydılar. Gençler, mahalle konferanslarında, meciler ve meydan toplantılarında parti programını, anayasa tasarısını açıklıyorlardı. RMS üyelerinin sayısı 402 bini bulmuştu.

Fakat, gençliğin ulusal kongresinden sonra durumun gerginleşmesi, gençlik birliği yolunda, bir adım geri atılmasını gerektirmişti. Seçim öncesi mücadelesinde Vatan Cephesinin kanunî olduğu hakkında alınan tedbirlere karşın, kampanya sırasında Vatan Cephesi partileri arasında bazı zorluklar çıkmıştı. Bu zorluklar gençlik birliklerini de et-

kiledi. Demokratik Gençler Komitesi, referandum hazırlığı sırasında genel gençlik çalışmaları merkezi bir duruma gelmişken, seçimler sırasında, her gençlik birliği Vatan Cephesi çizgisini unutuyor, kendi örgüt çizgisinde çalışıyor, kendi partisine yardım ediyordu. RMS örgütçüleri Demokratik Gençler Komitesini küçümseyerek birlik örgütleriyle ilişkilerinde sol sekter tavır takınmışlardı. ZMS, SSM ve **Zveno** birliği yöneticileri Komünistlere karşı propagandaya girişmişler ve birçok yerde KDM'ler zayıflamıştı.

Bu yüzden büyük Narodno Sabraniye seçimlerinden sonra, Vatan Cephesi gençliğinin temel görevi. Demokratik Gençler Komitelerini sağlamlaştırmak ve seçim öncesi kampanya sırasında yoğunlaşan kırgınlıkları, hoşnutsuzlukları yok etmek olmuştu. Bu görevin gerçekleşmesini, 1946'nın sonu ve 1947'nin başlarında oluşan durum kolaylaştırıyordu. BKP (k) nin yönetici rolü gitgide tartışma götürmez bir duruma geliyordu. Georgi Dimitrov, yeni Vatan Cephesi hükümetini kurdu. Hükümet deklarasyonunda, yurdumuzun barış içinde ekonomik bakımdan gelişmesi için geniş bir program öne sürdü. Halkımız 1947 yılının şubatında önemli bir zafer kutlamıştı. Paris'te Müttefiklerle barış antlaşması imzalanmıştı. Bununla muhalefetin batı devletlerinin Vatan Cephesi hükümetini tanımayacakları ve onunla barış antlaşması imzalamayacakları yolundaki kehanetleri suya düşmüştü. Bulgaristan'ın ulusal bağımsızlık, devlet egemenliği ve toprak bütünlüğü yolunda yürüttüğü savaş başarıyla sona ermişti. Vatan Cephesine karşı olan kapitalist güçlerin, ülkenin iç işlerine karışma olanakları ortadan kaldırılmıştı. Muhalefe-

tin yabancı ülkelerin yardımıyla devlet yönetimini ele geçirme ümitleri boşa gitmişti.

Merkez Demokratik Gençler Komitesi yayınladığı deklarasyonda şöyle diyordu: "Yurdumuz barış dönemine giriyor. Sevgili halk cumhuriyetimizin kuruluşu yolunda yaratıcı emeğe dört elle sarılalım." Büyük Narodno Sabraniye iki yıllık ekonomik plan yasasını kabul etti. Planda, savaşın halk ekonomisine getirdiği zararların giderilmesi, savaş öncesi seviyeye erişmek ve onu geçmek için, tarım, endüstri ve zanaatçılıkta üretimin artırılması öngörülüyordu. Ayrıca da yurdumuzun ekonomik gelişmesine temel sağlamak amacı güdülüyordu. Geniş ölçüde sosyalizmi kurmaya başlamak için yollar açılıyordu.

Bu yeni durum gençliğe de yeni görevler veriyordu. Bu ana kadar Parti başlıca çabasını, faşizmi yok etmek, halkın birliğini sağlamlaştırmak, ulusal bağımsızlığı savunmak gibi politik sorunların çözümüne yöneltmişti. Bunlar, halk demokrasisi hükümetini, proleter diktatörlüğünün bir biçimi olarak sağlamlaştırmışlardı. Şimdi Parti ekonomik sorunları ön plana alıyordu. Bunların gerçekleştirilmeleri Bulgaristan'da sosyalizmin temellerinin atılması için gereken koşulları yaratacaktı.

RMS Merkez Komitesinin VI. Plenumu barışçı ve hızlı kuruculukla ilgili RMS'ye düşen yeni görevleri gözden geçirmişti. Merkez Demokratik Gençler Komitesinin 1947'nin martında toplanan III. Plenum'u gençliği halk cumhuriyetimizi kurma mücadelesinde kahramanlıklar göstermeye çağırmıştı. Plenumda sanayi ve köy ekonomisinde çalışan gençlere somut görevler verilmişti. 1947 yılında elli binlik bir brigadir ordusunun oluşturulması ve bunun

en önemli işyerlerinde çalışması kararlaştırıldı. Bu rakam fazlasıyla yerine getirilmişti. Georgi Dimitrov ulusal inşaat brigadasına, 86 binden fazla genç yazılmıştı. Altı batalyonun bayrağı Hainboğaz geçidinde, Pernik - Voluyak çizgisinde, Georgi Dimitrov ve V. Kolarov yazovirlerinde, Minkova Mahala kombinasi üzerlerinde dalgalanıyordu. Genç kurucular, kendi çıkarlarını bir tarafa bıraktılar ve ekonomik bakımdan güçlü ve çiçek bahçesi gibi bir ülke olacak yurdumuz uğruna her türlü yokluk ve güçlüklere kardeşçe göğüs gerdiler. G. Dimitrov, gençlik brigadalarının önemini belirtirken şöyle demişti: "Brigadir hareketinin en önemli yönlerinden biri, kol emeğini onur kırıcı değil, tersine onur verici bilen halk cumhuriyetimize karşı sevgi ve güveni yüce yasa sayan yeni gençleri saflarında yetiştirmesi, eğitmesi, çelikleştirmesidir."

1947 yılı sonunda brigadirler, Hainboğaz geçidini hizmete açmışlardı. 1948 başında Pernik' Voluyak demiryolu hattından ilk tren geçti. Aynı zamanda Mezdra - Sofya - Plovdiv elektrik ulaştırma hattı kurulmuştu.

Milli Brigadadan başka da, 40 ilçe ve 2 bin yerel brigada da 152 bin genç çalışıyordu. Yerel brigadalar, sulama kanalları açma işine, tarımda yüksek verim elde etmek için, köylü gençleri örgütlendirmeğe, inşaat işlerine, Merkez Demokratik Gençler Komitesinin yürüttüğü fidan yetiştirme, ham madde toplama çalışmalarına vb. katılıyorlardı.

İşçi gençler de yüksek başarılara ulaşmışlardı. Varnanın **1 Mayıs** fabrikasında çalışan **Zoya** gençlik üretim brigadası, yıllık planını yalnızca 5 ayda yerine getirmişti. Aynı fabrikanın **Hristo**

Smirnenski gençlik üretim brigadası, yılın ilk 4 ayında, planı aşarak 15 bin kilo iplik üretmişti. Pernik'teki **popovdol** maden ocağı gençlik üretim brigadalarının ünü, tüm yurda yayılmıştı. Yıllık planlarını, 7 ayda bitirdiler. Aleksandır Rusimov ilk olarak iki vardiya çalışarak üretimi 10 misli artırmıştı. Rusimov'un yolundan daha birçok genç madenci yürüdü. Marusya Todorova, Olga Naydenova, Violeta Berbenkova ve başka dokumacılar eski ölçüleri çoktan aşmışlardı.

Demokratik Gençlik Komiteleri Kültür - Eğitim çalışmalarının şekillerini çeşitlendirip, genişletiyor ve bunları ekonomik görevlerle bağlıyorlardı. Gençler, dernek ve toplantılarda, anayasa tasarısıyla iki yıllık ekonomik planı öğreniyorlardı. Ayrıca **Makarelkon'un Pedagoji destanı, Ostrovski'nin Çelik nasıl sertleşti, Birükov'un Martı, Karaslavov'un Cumhuriyet geçidi ve** özellikle **Ketlinskaya'nın Mertlik** gibi eserleri üzerinde konuşuyorlardı. Bundan başka, gençlik amatör sanat gruplarının bir ulusal gösterisi düzenlenmişti. Prag'da tertiplenen 74 ülkeden 17 bin gencin geldiği gösteriye, Bulgaristan gençleri de katılmış ve gençliğimizi şerefle temsil etmişlerdi.

Bütün bu çalışma Demokratik Gençler Komiteleri tarafından yürütülüyordu. Gençliğin siyasi birlikleri, çalışmalarının büyük bir kısmını komitelere devretmişlerdi. Gençlik birliği kendisine sağlam bir temel atıyordu. Bu temel üzerine, tek gençlik örgütünün kurulması işine geçilebilirdi.

Tam o sırada yurt içinde ve dışında, önemli olaylar olmuştu. Parti, siyasi ve ekonomik başarılarından aldığı güçle karşı devrimci güçlere karşı kesin bir hücuma geçmişti. BZNS'nin muhale-

fet lideri N. Petkov ölüme mahkum edilip kurşuna dizilmişti.

BZNS muhalefeti ile ZMS muhalefeti dağıtıldı. Böylece eski burjuva düzenini yeniden yönetime getirmek sevdasında olan iç ve dış gericilerin bel bağladığı karşı devrimci güçler yok edilmişti. 1947'nin eylül sonu ve ekim başlarında Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin bir toplantısı olmuştu. Toplantı, İkinci Dünya Savaşından sonra halklararası ilişkilerde meydana gelen değişiklikleri göz önüne alarak, sürekli barış, demokrasi ve sosyalizm savaşında Halklararası komünist hareketin görevlerini belirtti. BRP MK nin 1947'deki Ekim Plenumu sosyalizmin kurulabilmesi için, acele gerçekleştirilmesi gereken ekonomik, toplumsal ve devlet reformları programı hazırlamıştı. Vatan Cephesi Milli Komitesi, plenumdan kemen sonra bir deklarasyon yayınladı ve bunda Vatan Cephesinin, emekçilerin tek siyasi örgütü durumuna gelmesi öneriliyordu.

29 Ekim'de, BRP (k) MK Vatan Cephesi Milli Komitesi, Vatan Cephesi Partileri gençlik siyasi ve yığınsal örgütler yöneticilerinin katıldıkları bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda iç ve dış durum değerlendirilerek tüm gençlik güçlerinin biraraya toplanması gerektiği görüşüne varıldı ve şu karar alındı: "Bulgaristan da tek Demokratik Gençler Birliği kurulmalıdır. Bu birliğin genel bir antifaşist, antiemperyalist programı olmalıdır. Bu tek birliğin, köy, mahalle, fabrika ve okullarda birer dernekleri kurulmalıdır. Bu derneklere RMS istler, çiftçi gençler, genç sosyalistler, genç zveno'cular, genç radikaller, EMO'istler, üniversiteliler, yığınsal örgüt üyeleri ve partisiz gençler ayrı ayrı

üye kabul edilmelidir. Üyelik parası tek olmalı, genel gençlik gazetesi çıkarılmalı, yönetim organları demokratik ilkelere göre aşağıdan yukarı doğru seçilmelidir.

1947 Yılının 1 ile 3 kasım arası, RMS'nin V. ZMS'nin de XI inci Kongreleri yapılmıştı. Kongrelerin her ikisinde de, faşizme karşı ortak savaştan doğan Halk Cumhuriyetinin kurulması sırasında çelikleşen, komünist ve çiftçi gençler arasındaki birliğin en yüksek örgütlenme biçimi olan genel gençlik örgütü durumuna getirmek isteği açıklandı. G. Dimitrov her iki Kongreye gönderdiği mektubunda, tek gençler birliğinin asıl amaç ve ödevini açıklıyordu: Halk Demokrasisini bütün olarak sağlamlaştırmak, halk ekonomisini kalkındırmak ve emperyalizme karşı savaşmak. G. Dimitrov kesin ve açık olarak yurdumuzun sosyalizm yolunda yürüdüğünü belirtmişti. Dimitrov, RMS'nin demokratik gençlik hareketinde oynadığı yönetici rolü, birliğin sosyal yapısını, faşizme karşı uzun yıllar süren savaşını marksist - leninist ideoloji açısından anlattı. RMS'nin erdemleri, gelecek tek birliğin temeli olmalıdır. Georgi Dimitrovun önerileri, 3 Kasım 1947 tarihinde öteki gençlik örgütleri yöneticilerinin de katıldığı her iki Kongrenin ortak oturumunda, oy birliğiyle kabul edilmişti. Oturumda kabul edilen deklarasyonda, antifaşist ve antiemperyalist nitelikte tek gençlik birliğinin kurulmasına olan zorunluluk açıkça gösterilmişti. Bu birliğin görevleri: Ülkenin ekonomik bakımdan kalkınması, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılması, sosyalizm yolunda savaş olmalıdır. Oturumda, 1947'nin Aralık ayında, Demokratik Gençler Birliği II. Kongresinin toplan-

ması ve kurulacak **Tek** Gençler Birliğinin program ve tüzüğünün kabul edilmesi kararlaştırılmıştı.

Emekçi gençler, tek birlik kurma çağrısını sevinçle karşılamışlardı. Köy ve kentlerde tek gençlik dernekleri oluşturuldu. Kongre öncesinde derneklerin sayısı 5200 ü, üye sayısı da 500 bini geçmişti. Bir çok yerde, tek birliğin ilçe kongreleri düzenleniyor, yönetim kadrosu ile Kurucu Kongreye gönderilecek delegeler seçiliyordu.

Tek gençlik birliğini kurmak, halk demokrasisi yönetiminin kazandığı iki büyük başarı sırasında olmuştu. Birincisi, Büyük Narodno Sabraniye 4 Aralık 1947 tarihinde Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin Anayasasını kabul etmişti. Anayasa, gençliğe hak ve geniş devlet yardımı sağlıyordu. Yani 18 yaşını tamamlayan gençlere seçim hakkı, eşit emeğe eşit ücret ödenmesi ilkesinin gerçekleştirilmesi, öğrenim yapma, serbestçe gelişme, toplumsal, kültürel emek ve beden eğitimi görme için geniş olanaklar sağlamıştı. İkincisi, 23 Aralık 1947 tarihinde endüstri işletmeleri ve maden ocaklarının bir kaç gün sonra da bankaların millileştirilmesiydi. Bununla proleter diktatörlüğüne sağlam ekonomik temeller oluşturulmuştu. Georgi Dimitrov bu konuda şöyle demişti: "Endüstrinin millileştirilmesi, ekonomide önemli bir devrim tedbiridir. Bu tedbir, yurdumuzun sosyalizm yolunda planlı gelişmesini kesin olarak sağlamlaştırdı."

21 ve 22 Aralık 1947 de toplanan, Tek Gençlik Birliği Kurucu Kongresi, savaşçı, antifaşist, toplumsal ve kültürel, yurtsever ve ilerici Bulgaristan gençliğinin eğitici örgütü olarak, Halk Gençleri Birliğinin (SNM) kurulduğunu açıkladı. Bununla Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketinin geliş-

mesinde önemli bir dönem geride bırakılmıştı. Gençliğin marksist - leninist fikirlerle eğitilmesine koşullar hazırlayacak tam bir örgüt, politik ve ideolojik birlik kurulmuştu. EMO, 1945 yılında Vatan Cephesinin yapmak için savaştığı yakın görevler temeli üzerine demokratik ve Vatan Cephesi gençliğinin genel örgütü olarak düşünülmüştü. SNM ise, yurdumuzda sosyalizmin kurulması adına, gençlik birliklerinin Leninist ilkelerine göre, Partinin ilk yardımcısı, yedek kaynağı ve komünist gençlik örgütü olarak kuruldu.

G. Dimitrov Kongrede yaptığı uzun konuşmada, gençliği sosyalizm davası yolunda azimle çalışmaya çağırdı.

SNM'nin Kurucu Kongresi, Birliğin marksist-leninist gençlik örgütü olarak niteliğini yeteri derecede açıklamadı. Birliğin, o sırada genel olarak Bulgaristan gençliğini değil, her şeyden önce emekçi gençliği saflarına toplayan, toplumsal kurucu olduğu belli edilememişti. İşte sorunun bu gibi açıklanamayan yerleri, kurulmasının daha ilk aylarında bazı hatalar yapılmasına sebep oldu. SNM'ye her sınıfsal kökenden çok çeşitli genç üye oldu. SNM saflarına, Parti davasına düşman gericilerin, faşistlerin, malına el konan endüstri sahiplerinin, kulakların, ordudan atılan faşist subayların çocukları alındılar. SNM yi apolitik, siyasetten uzak, yalnızca bir kültür ve eğitim örgütü yapmak ve böylelikle birliğin savaşçı niteliğini körletmek amaçları ortaya çıktı.

SNM MK nin plenumu SNM'nin ideolojisini tam formüle etti ve sosyal kuruluşunu açıkladı. Plenum, birliğin genel görevi olarak, gençleri sosyalist özde eğitmeyi benimsedi. Elbette bu da mark-

sizm - leninizm ideolojisini benimsemekle olurdu. Plenum, SNM'yi emekçi Bulgaristan gençliğinin işçi, fakir ve orta halli köylü ve halk aydınlarının oğul ve kızlarının savaşçı, devrimci örgütü olarak belirledi. Birlik saflarında emeği sevmeyenlere, kapitalist unsurlara yer yoktu. Plenum kararlarında şöyle deniyordu: "Birlik, halk demokrasisi ve sosyalizm özünde eğitim ocağıdır ve temel görevi, gençliği ideolojik ve politik bakımdan eğitip, sosyalizmi kurmak için yetiştirmektir. Gençliğin, sosyalizmin kuruluşuna etkin ve bilinçli olarak katılabilmesi için, hayatta denenmiş ve tek doğru bilim olan toplum gelişimi bilimiyle, marksizm - leninizmle silahlanması gerekir." Buyüzden üyeler ve özellikle birlik kadroları tarafından marksizm - leninizmin benimsenmesi işine geniş çapta girişilmişti.

SNM MK III. Plenumu gençlerin politik ve ideolojik çalışmalarına özellikle dikkati çekmişti. Plenum, SNM nin Parti politikasıyla ilgili çalışmalarında daha etkin ve savaşçı olmasını ileri sürdü. Birlik kadrosunun, marksist - leninist teoriyi çok iyi bilmesi ve benimsemesi gerekiyordu. Bu amaçla Sofya'da, Merkez Gençler Okulu açıldı. Sofya, Plovdiv, Varna, Pleven gibi kentlerde üç aylık kurslara başlandı. İlçelerde gençlik derneği önderlerine, propagandistlere üç aylık kurs ve seminerler düzenlendi. Gençler için yapılan eğitim toplantılarının artırılması, ilçe komitelerine bağlı eğitim gruplarının kurulması, geniş ölçüde siyasi derneklerin kurulması kararlaştırılmıştı. Daha 1948 yılının güzünde 5200 siyasi dernek çalışmalarına başlamıştı. SNM üyeleri bu derneklerde birliğin tüzüğünü, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Anayasa-

sını, Georgi Dimitrov ve Lenin'in yaşamını, BKP ve SBKP tarihlerini öğreniyorlardı.

SNM'nin niteliğini açıkça belli eden öteki önemli özellik de, onun, Parti yönetimini kayıtsız şartsız kabul etmesiydi. Devrimci gençlik hareketi, doğuşundan beri doğrudan doğruya Partinin yönetiminde gelişiyordu. SNM'nin kendisi de Parti tarafından kurulmuştu. Pratik çalışmalarını, Partinin yakın öncülüğü altında yapıyordu. Oysa bu durum, birliğin tüzüğünde yer almadığı gibi, Kurucu Kongrede de ortaya atılmamıştı. Bu nedenle, SNM'nin tüm üye ve örgütçüleri tarafından Partinin yönetici rolünün benimsenmesi için, belli bir süre geçmesi gerekiyordu. Çünkü üyelerden bazıları aynı zamanda BZNS, BRSDP ve Zveno Halk Birliğine üyeydiler. Vatan Cephesini, politik - toplumsal bir örgüt durumuna getiren, Vatan Cephesi komitelerinin II. Kongresi, ülkemizde, sosyalizmin kurulması zorunluluğunu kabul etti. BZNS kendi zümre ideolojisinden vazgeçerek, sosyalizmin kuruluşu yolunda savaşı baş görev bildi ve sosyalizmi kurma savaşında Partinin yönetici rolünü benimsedi. BRSDP üye ve kadrosu marksizm - leninizm görüşünü benimseyerek BRP (k) saflarına katıldılar. **Zveno** Birliğiyle, Radikal Parti gönüllü olarak varlıklarına son verdiler, üyeleri Vatan Cephesi örgütlerine katıldılar. Böylece SNM'nin açıkca Parti yönetimini kabul etmesi için gereken koşullar yaratılmıştı. SNM'ye Parti yönetiminin hayati bir zorunluluk olduğu daha 1948'in ikinci yarısında belirtilmişti. Sosyalist Gençler Birliğinin baş görevinin gençlerin marksist - leninist özle eğitilmesi ve sosyalizm kuruculuğuna etkin olarak

katılmalarını sağlamak için Partiye yardım etmek olduğu gösterilmişti.

Gençlik, BRP (k) nin tarihsel V. Kongresi onuruna, tüm çabalarını, iki yıllık ekonomik planı zamanında uygulamaya sarfetmişti.

Yüzbinlerce genç, 1948'in ilkbaharında, iki yıllık ekonomik planı zamanından önce bitirmek için, çalışmalarını bir kat daha artıracaklarına ilişkin Parti önünde söz verdi. 1948 yazında, iki yüz elli binden fazla genç, 5 milli ve 93 ilçe inşaat bölgesinde çalışmıştı. Bunlardan başka 2148 sürekli ve geçici işyerinde 140 bin genç çalıştı. SNM iki yıllık ekonomik planın gerçekleştirilmesinde gösterdiği yüksek başarı ve emekseverliğinden dolayı, altın emek madalyasıyla ödüllendirildi. Gençlik brigadaları 1948'in sonunda Loveç-Troyan demiryolu hattını, Kurilo-Mezdra elektrik hattını, Samuil-Silistre demiryolu hattını, 138 kilometre şose, 70 kilometre yol 53 kilometre sulama kanalı, bend, köprü vb. nin yapılışına katıldı. Gençlik, halk ekonomisine onlarca milyon leva, tasarruf olanağı verdi.

TKZS'lerde 350 gençlik brigadası çalıştı. TKZS gençlerinin birinci Ulusal Konferansı, köylü gençliğin, köy ekonomisini sosyalist temel üzerine oturtmak için yapılan savaştaki rolünü ve kazandığı büyük başarıları alkışladığını bildirdi ve genç kooperatifcilere bol ürün elde etmelerini sağlayacak değerli önerilerde bulundu.

Sosyalist sanayimizde 1500'den fazla gençlik üretim brigadası kurulmuştu. Genç işçiler arasında da gönüllü bir yarışma almış yürümüştü. Yarış, tüm madenci gençliği, Sofya'daki genç demiryolu işçilerinin yüzde 80'ini, Gabrovo'da yaklaşık olarak iki bin genci kapsamıştı. Genç işçilerin yüksek

bilinci ve gerçekçi iş yöntemleri sayesinde sözler, zamanında ve hatta zamanından önce yerine getirilmişti. Simo Dimitrov'un madenci brigadası Parti Kongresi onuruna 1949 planını uygulamış, 1950 planını işlemeye başlamıştı.

SNM MK. Kongre öncesi günlerde gençliğin, Partiye verdiği sözünü yerine getireceğini ve kuruculuk, sanayi ve köy ekonomisi alanlarında büyük başarılara ulaştığını gururla bildirdi. SNM MK Bulgaristan'ın emekçi genç ordusu adına, Partiye, yurdumuzda sosyalizmin zaferi yolunda gençliğin Kongre kararlarının gerçekleşmesi için bütün varlığıyla çalışacağına söz verdi.

DOKUZUNCU BÖLÜM

BKP'NİN TARİHİ V. KONGRE KARARLARINI GERÇEKLEŞTİRME SAVAŞINDA DSNM'NİN YAKIN YARDIMCILIĞI (1948 - 1956)

1. BKP NİN TARİHİ V. KONGRE KARARLARI VE SOSYALİZMİN KURULUŞUNDA GENÇLİĞİN GÖREVLERİ

1947 - 1948 yıllarında Bulgaristan'da Halk Demokrasisi yönetimi kesin olarak yerleşmişti. BZNS tarafından yönetilen burjuva muhalefeti yokedilmişti. Endüstrinin, bankaların, büyük kent mülkiyetinin, dışticaret ve toptancı iç ticaretlerin millileştirilmesiyle karşı devrimci güçlerin ekonomik temelleri çok daraltıldı. Burjuva kapitalist egemenliğinin tekrar yönetimi alma olanakları ortadan kaldırıldı. Devlet kurumlarında, 1947 yılının Aralık ayında kabul edilen Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin Anayasa'sına göre köklü değişiklikler yapıldı. Vatan Cephesinin, tek bir toplumsal-politik örgüt yapısına çevrilmesiyle, Komünist Partisinin yöneticilik rolü tümüyle sağlamlaştı, ilçe ve köy emekçileri arasında birlik güçlendi.

Böylelikle sosyalizmin kuruluşuna hız vermek için gereken koşullar yaratılmış oldu.

BKP'nin V. Kongresi, 1948 Aralığında bu koşullar içinde toplandı. Bu, 9 Eylül Sosyalist Devriminin zafer kazanmasından sonra çağrılan ilk Kongreydi. V. Kongre, Partinin o zamana dek çalışmalarını, sosyalist devrimin zafer kazanması

yolunda, burjuvazi ile kralcı-faşist diktatörlüğüne karşı yürütmüş olduğu, uzun yıllar süren mücadeleyi değerlendirdi. 1944 yılında zaferle sonuçlanan 9 Eylül Devriminden sonra, Partinin yürütmüş olduğu büyük devrimci ve kurucu çalışmaları ayrıntılı olarak inceledi ve ülkemizde sosyalizmin kuruluş yolunu gösteren genel çizgiyi belirledi. Kongre bazı önemli kuramsal sorunları aydınlattığı gibi, özellikle Halk Demokrasisinin Proletarya Diktatörlüğü şekillerinden biri olduğunu da açıkladı.

Georgi Dimitrov tarafından okunan MK'nin politik raporunda en önemli yer, Partinin sosyalizmin kuruluşundaki görevlerine ayrılmıştır.

Georgi Dimitrov şöyle diyordu : "Ülkemizin endüstrileştirilmesi ve elektriğe kavuşturulmasıyla, tarımın makineleştirilmesiyle, diğer halkların, başka koşullar içinde, yüzyıl da ulaştıklarına biz 15-25 yılda ulaşmalıyız".

Ülkenin sosyalist ilkelere göre endüstrileştirilmesi, halk ekonomisine öncülük edecek, modern teknikle donatılmış bir ağır sanayi kolunun kurulması gerekiyordu. Tarlaları (toprağı) parçalanmış, geri kalmış Bulgaristan, kısa zamanda metalurjisi kurulmuş, makina yapabilen ve kimyaca gelişmiş çağdaş bir sanayi devleti haline gelmeliydi.

BKP V. Kongresi, geri kalmış küçük tarım işletmeleriyle hayvancılığı, geliştirilmiş, makineleştirilmiş sosyalist köy ekonomisine çevirme gibi tarihi bir görevi de ortaya koydu. Kongre, sosyalizmin ülkemiz köylerinde zafere kavuşabilmesi için en doğru yolun Emek Kooperatif Tarım İşletmesi (TKZS) olduğunu da gösterdi. TKZS'ler, daha ilk beş yıllıkta, emekçi köylülerin ve işlenir toprakla-

rın yüzde 60'ını birleştirerek (kooperatifleştirerek) köy ekonomisinde üstün bir yer almalıydılar.

Kongre, ilk beş yıllık ekonomik planla ilgili bir direktif de kabul etti. Bu direktif, sonradan, Parti'nin pratik programı durumuna geldi.

Georgi Dimitrov, Kongre kürsüsünden, Bulgaristan halkını, sosyalizmi kurmaya, emek savaşına çağırdı. Çağrısında şöyle diyordu: "Ülkemizde artık emek bir namus, onur ve kahramanlık davası olmalıdır. Yeni Bulgaristanda her birimizin yeri, ne adına ve kökenine, ne konuştuklarına, kendisi hakkında ne düşünüldüğüne değil de, başlıca emeğine, halkının ekonomik kültürel ve toplumsal ilerleyişine yaptığı yardıma bakılarak belirlenecektir."

BKP V. Kongresi marksist - leninist öğretiye ve ideoloji cephesindeki savaşa da büyük önem verdi.

Ülkemizde, ekonomik ve toplumsal devrimle birlikte kültür devriminin de yapılabilmesi için, burjuva ideolojisine karşı amansızca, savaşılması zorunluluğu belirtildi ve Kongre, marksizm-leninizmin zafer kazanması için "marksist-leninist öğreti ve ideoloji cephesindeki savaşla" ilgili olarak özel bir karar kabul etti. Kongre, MK'ni, Partide marksist-leninist propagandayı geliştirmekle, Parti kadro ve üyelerinin marksist-leninist bilgilerini artırmakla, Partinin kitleler arasındaki politik ajitasyonunu ve kültür eğitim çalışmalarını genişletmekle ve ülkenin ilerideki gelişimini esaslı olarak hazırlamak ve kuramsal bakımdan aydınlatmakla görevlendirdi.

BKP V. Kongresi, devrimci gençlik örgütlerinin, Halk Gençliği Birliğinin ve genç kuşağın emek kahramanlıklarına çok büyük değer verdi.

MK'nin politik raporunda; yurdumuzdaki brigadir ve trudovak askerleri gençliğinin emek kahramanlıklarını bütün ülke, büyük bir heyecanla izlemektedir,büyük kuruculuk bölgelerinden çoğu **gençlik kuruculuğu** adını onurla taşıyacaktır diye belirtilmişti.

Kongre, gençlik birliklerinden, Parti ve Devlete çok sayıda sürekli yapı işçisi, sosyalist ekonomiye kadro ve uzman, işini seven ustalar ordusu yetiştirme gibi yeni yeni ve daha büyük isteklerde bulundu.

Kongre, SNM'ye kurslar dersler, konferanslar, okullar, basın gibi daha bir çok yeni biçimlerle, gençlik arasında marksist-leninist kültürü geliştirmeyi de önerdi.

Kongreden hemen sonra, SNM MK nin IV. Plenum'u toplandı. Plenum'da, Kongre kararlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili Birliğin görevleri gözden geçirildi. Bundan başka Birliğe, gençlik arasındaki nüfuzunu güçlendirmesi, en yakın zamanda üye sayısını 700 bine çıkarması, köy gençliği arasındaki çalışmalarını geliştirmesi ve politik propagandayı güçlendirmesi önerildi.

Plenum'un kararında şöyle deniliyordu: "SNM nin ve bütün gençliğin baş görevi, Bulgaristan'da sosyalizmin temellerini kuracak olan, ilk beş yıllık planı gerçekleştirme mücadelesine katılmaktır."

Sanayideki gençlik örgütleri, 1949 yılının daha ilk yarısında, bir çok değerli emek öncülüğünün girişimcisi oldular. Sofya deposundan genç makinist ve ateşçiler, bütün emekçi gençliği israfı önlemeye çağırdı. Sofya'da **Bulgariya** fabrikasındaki gençler çok vardiyalı hizmete geçtiler. Sofya de-

miryolundaki **G. Dimitrov Zavot'undan** tornacı ve frezeci SNM üyeleri iki makinada çalışmaya sözverdiler.

Nisan ayında Sofya'da 20 gençlik brigadası, yıllık üretim planlarını on ayda bitireceklerine söz verdiler ve ülkenin işçi gençliğini planları zamanından önce yetiştirmeye çağırdılar.

Sanayideki sosyalist yarışlar yanında, yeni yeni gençlik brigadaları da hızla kuruluyordu. Bu sırada, toplam olarak 7.900 karma brigadadan başka, ülkede 13.615 genç işçiyi kapsayan 197 gençlik brigadası da kurulmuştu. Sanayideki gençlik brigadaları hareketine SNM MK ile Genel İşçi Meslek Birliğinin MK'sı tarafından 1949 Mayısında yapılan üretim brigadalarının, ulusal konferansı da büyük bir hız verdi. Ulusal konferans, işçi sınıfını daha ileri ve yeni bir emek örgütü biçimi olan brigadalara kitlevi biçimde katılmaya çağırdı.

Köy ekonomisinin kalkınması zorunluluğunu gözönünde bulunduran kooperatif ve özel sektördeki köy gençliği de, fabrika ve zavotlardaki yoldaşlarının örneğine uyarak mücadeleye katıldı. Köy gençliği, köy emekçilerine tarım işlerinde yardımcı oldular.

BKP MK ile hükümet, Bulgaristan gençliğinin ülkede sosyalizmin kuruluşu ile ilk beş yıllığın gerçekleştirilmesi yolunda gösterdiği emek kahramanlığına çok büyük bir değer verdiler.

Narodno Sabraniye'nin Prezidyumu 1949 da Halk Gençliği Birliği'ni **Altın Emek Nişanı** ile ödüllendirdi. Bu ödül, gençliği sosyalist kuruluşun her alanında daha büyük savaşlara çağırmaya araç oldu.

BKP V. Kongresinden sonra, Halk Gençliği Birliği, ülkenin toplumsal - politik yaşamına daha fazla katıldı. BKP'nin yöneticiliğinde, gençlik birliği, 1949 Mayısında yerli halk savetleri için yapılan seçimlerde geniş ölçüde politik çalışma gösterdi. Örgütlendirdiği gençlik amatör grupları, eylenceli estrat ve propaganda gruplarının yaptıkları ajitasyonlarla Vatan Cephesi listesinin zafer kazanmasına yardım etti. Gençlik Birliğinin toplumsal-politik yaşama böylesine katılması, gençlik arasındaki etki ve otoritesinin artmasına yardım etti. SNM'nin en iyi binlerce üyesi; opştina ve ilçe halk savetlerine ve çeşitli komisyon ve yürütme komitelerine seçildi.

2. HALK GENÇLİĞİ BİRLİĞİ GEORGİ DİMİTROV'UN ADINI ALDI

Bulgaristan'ın büyük evlâdı, Bulgaristan halkının yönetmen ve öğretmeni, gençliğin büyük dostu Georgi Dimitrov, 2 Temmuz 1949 da öldü.

BKP nin ilk yöneticilerinden biri olarak Georgi Dimitrov'un ismi, Bulgaristan'da, devrimci gençlik hareketinin uzun tarihiyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Georgi Dimitrov, daha Bulgaristan'daki devrimci işçi hareketinin doğuş yılı olan 1903 yıllarında, Samakov'da ilk Marksist gençlik derneklerini yönetti.

Georgi Dimitrov, 1912 yılında İşçi Sosyal Demokrat Gençliği Birliğinin kurucu Kongresine BRSDP (d.s) MK temsilcisi olarak katılmıştı.

Daha sonraları, antifaşist eylül ayaklanmasının alevleri içinde Vasil Kolarov'la birlikte faşist

diktatörlüğe karşı ayaklanan devrimci gençliğin, silahlı birliklerini yönetti.

Georgi Dimitrov 1936 yılında, Komünist Enternasyonalin Genel Sekreteri olarak, Moskova'da toplanan Komünist Gençliği Enternasyonalinin Kongre kürsüsünden dünyanın genç kuşağını, faşizme ve savaşa karşı güçlerini birleştirmeye çağırdı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Georgi Dimitrov, Bulgaristan'daki Hitlerci istilacılara ve kralcı-faşist diktatörlüğe karşı halkımızı yüreklilikle silâhlı savaşa katılmaya çağırdı.

Silahlı 9 Eylül ayaklanmasından sonra, 1944 yılında Georgi Dimitrov bütün ilerici gençliğin sevgili yönetmeni oldu. Başında Georgi Dimitrov'un bulunduğu Vatan Cephesi Hükümeti, BRP (k) MK'nın önerisi üzerine, gençliğe geniş siyasî haklar verdi, onlara çalışmak ve okumak için aydınlık bir gelecek yarattı. 1945 yılında Bulgaristan'da antifaşist gençlik örgütünün kurulmasında girişimci olan Georgi Dimitrov'du. 1947 yılında Halk Gençliği Birliğinin oluşması doğrudan doğruya onun yönetimi altında oldu.

9 Temmuz 1949 yılında toplanan, SNM MK'nin matem Plenumu şu kararı aldı: "Gençliğe ilham veren, halkımızın önderi ve öğretmeni Dimitrov yoldaşın adı, Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bulgaristan gençliği, Georgi Dimitrov'a ve onun davasına kuvvetle inanıyor. Onun yaşamı ve davası gençliğe her zaman ilham kaynağı olacaktır. Bu gerçekten yola çıkarak, SNM, **Dimitrov Halk Gençlik Birliği** adını almalı ve Birlik bayrağına G. Dimitrov'un resmi işlenmelidir"

Yine bu Plenum, Öncü Örgüt **Septemvriyçe** nin Dimitrov Öncü Örgütü **Septemvriyçe** olmasını kararlaştırdı.

Gençlik birliği, Georgi Dimitrov'un onuruna, en iyi üyelerinin BKP saflarına katılmasını hazırladı.

Plenum, emekçi gençlik arasında, binlerce yeni üyenin birliğe Dimitrov kurası olarak kabul edileceğini bildirdi. Ayrıca Plenum, gençlik birliği ve Öncü Örgütüne, gençlik ve çocuklar arasında Georgi Dimitrov'un büyük davasının yaygınlaştırılmasını, genç komünist savaşçılara Dimitrov'un hayatının örnek olarak gösterilmesini önerdi.

Binlerce genç, Georgi Dimitrov'un ölümsüz kişiliği önünde, kendilerini sosyalizme ve mutluluğa götüren BKP'ye sadık kalacaklarına, şirin yurdumuzu Dimitrov gibi seveceklerine, yurdumuzun özgürlük ve bağımsızlığını göz bebekleri gibi koruyacaklarına, halka dürüstlük ve bağlılıkla hizmet edeceklerine yemin etti. Gençler, Bulgar - Sovyet dostluğunu, Proleter Enternasyonalizmini, barış ve sosyalizm güçlerini sağlamlaştıracaklarına and içtiler. Bilimi, kültürü ve zaferden zafere ulaşan marksizm-leninizm öğretisini durmadan öğreneceklerine, kendilerinde Dimitrov'un devrimci erdemlerini geliştireceklerine, yiğit ve metin, dürüst ve adil, çevik, kuvvetli ve alçak gönüllü birer genç Dimitrovcu olarak yetişmeleri için durmadan ve inatla çalışacaklarına yemin ettiler.

Gençlik yemininde şöyle deniyor: "Ölümsüz kişiliğin önünde kenetlenerek, DSNM'de sımsıkı birleşmiş olarak, ısrarla büyük vasiyetini yerine getireceğiz, sosyalizmi seve seve kuracağız."

Gençler, bu yeminleriyle, sosyalizm yolunda, Komünist Partisi etrafında sımsıkı birleşmiş olduklarını belirttiler.

3. GENÇLİĞİN İLK BEŞ YILLIK PLANIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE KATILIŞI

DSNM, halkın, ilk beş yıllık planı gerçekleştirme mücadelesine aktif olarak katılmakla, gençlik arasındaki etkisini artırdı, örgütsel ve politik bakımdan güçlendi ve toplumsal yaşamda daha etkili bir faktör oldu. Saflarına binlerce yeni genç katıldı. Sadece Dimitrov kurasıyla, 30 bin kadar üye kabul edildi. 1949 sonunda DSNM'nin üye sayısı 670 bini, 1950'de 750 bini bulmuştu. DSNM, örgütsel ve ideolojik eğitim çalışmalarını geliştirmekteydi. Lenin Komsomolu örneğince, 1949 yılında gençler arasında, ilk birlik öğretim yılı örgütlendirildi. On binden çok politik dernek, okuma grubu, seminer, kurs ve okulda; yüz binlerce genç marksizm-leninizmi, SBKP ve BKP tarihini, V.İ. Lenin'le G. Dimitrov'un yaşamlarını öğreniyorlardı.

Binlerce, gençlik koro, halk dansları, tiyatro, sanat ve hiciv grubu, kendi kültürel çalışmalarını, geniş halk kitlelerinin kültür çalışmalarıyla, okuma yurdu ve kültürel klüplerle bağladılar. Köy ve mahallelerde kurulan gençlik klüpleri, gençlerin seve seve gittikleri merkezler oldu.

BKP MK'nin 1949 yılında kültür-fizik hareketlerinde reform yapılmasını isteyen Ağustos ayı kararları üzerine, DSNM ülkede sporun alabildiğine yayılmasına etkin olarak katıldı.

Yurdumuzda, okuma yazma seferberliğiyle ilgili Parti çağrısına, DSNM ile Vatan Cephesi örgütleri en ön sırada katıldılar.

BKP'nin yönetiminde, gençliğin birleşmesi ve eğitimi alanında ulaşılan büyük başarılara karşın DSNM, 1949 ve 1950 yıllarındaki çalışmalarında bazı yanlışlara da düştü. O, etkisini bütün emekçi gençlik arasına yayamamıştı. Birliğin bazı etkin unsurları sekter tutumlarından tamamıyla kurtulamamışlardı. Halk demokrasisi sistemi içinde birliğin niteliği ve yeri sorunu bazılarınca hâlâ açıkça anlaşılmış değildi.

Birliğin örgütsel ve politik bakımdan gelişmesine engel olan bu yanlışların ortadan kaldırılması işine 23 şubat 1950 tarihinde BKP MK'nin DSNM ile gençlik örgütlerinin çalışmaları üzerindeki Parti yönetiminin düzeltilmesiyle ilgili olarak aldığı kararların çok büyük yardımı olmuştur.

Sosyalizmin kuruluşunda, gençlik birliklerinin önemi ve onların oynadıkları rolü açıklayan Leninist öğretiyi gözönünde bulunduran BKP MK'sı, DSNM'nin, işçi ve köylü gençliğin, partisiz, fakat partiye en yakın bir kitle örgütü olarak kurulması ve gelişmesi gerektiğini belirtti. DSNM'nin görevi, genç kuşağı sosyalist görüşlerle eğiterek, Partiye yardım etmektir. Bütün kitlevi ve politik örgütlere, yönetimin bütün kollarına yedek güç kaynağı görevi de DSNM'ye aittir.

O halde, DSNM, niteliği, amaç ve görevleri bakımından Komünist Gençlik Örgütüdür, Partinin doğrudan doğruya yönetimi altında çalışmalıdır, gençliği marksizm-leninizm bilimine göre eğitmede Partinin en yakın yardımcısıdır, baş görevi gençlik arasında Partinin politikasını yaymaktır.

Birliğin, ekonomi ve kültür alanındaki büyük rolünü gözönüne alan BKP MK, Parti komiteleri-

ne, gençlik birliklerinin yönetim işlerinin düzeltilmesini emretti ve şunları istedi: DSNM yönetimine ve örgütlerine Partililerin girmeleri, politik ve kültürel çalışmalarına yardım etmek için Gençler Birliğine en iyi Parti propagandacılarının gönderilmeleri sağlanmalıdır. Parti, DSNM'nin MK'sı ile yerel komitelerine pratik günlük çalışmalarında Parti yönetimini sürekli olarak sağlamalarını önerdi.

BKP MK, Birliğe şu öneride bulundu: Bütün çabalar, her şeyden önce, baş görevin çözümüne yöneltilmelidir; gençliğe sosyalist eğitim verilmelidir, gençliği toplumsal ve ekonomik yaşamımızdaki yolsuzluklara, bürokratizme, ahlak düşüklüğü ve israfçılığa karşı savaşa çekmelidir; birliğin köyde ve okullardaki çalışmalarında yaptığı ciddi yanlışlar düzeltilmelidir; genç işçiler, Birliğin sorumlu işlerine cesaretle getirilmelidir.

DSNM MK'nin, 1950 Martında toplanan VIII. Plenumu, Partinin bu kararları ışığında çalışarak şu sonuca vardı: Emekçi gençliğin onda dokuzunu saflarına almak, DSNM nin köyde ve okullarda yaptığı yanlışları düzeltmek, Birliğin ideolojik eğitici çalışmalarını düzenlemek, gençliği sosyalizmin kuruluşuna daha enerjik katabilmek için gençlik arasında örgütlenme çalışmalarını ve eğitim çalışmalarını artırmak, başlıca iş olmalı.

DSNM, 1949 yılında brigadirlik hareketini kitlevi duruma getirdi. Bulgaristan gençliği, V. Kongre tarafından kabul edilen büyük kurucu planın gerçekleşmesine, gerçek payla katıldı. 6 ulusal, 33 ilçe ve 1200 sürekli ve geçici yerli brigadada 125 binden fazla genç çalıştı. Leskovets-Zlataridsa,

Stanke Dimitrov-Bobovdol demiryollarını yapan, **Mezdra** SES, Sliven-Jilti Breg şosesini döşeyen, bir kaç makina traktör istasyonunu, bir çok parkı ve yüzlerce konutu yapan, orman yollarını açan, bir çok köylü elektrik ve suya kavuşturan gençlik brigadalarıdır.

BKP MK Bulgaristan halkı ve uluslararası kamuoyu, gençliğin inşaat brigadalarındaki candan çalışmasına büyük bir değer verdi. 1946 da başlayan ve 1947 - 48 yıllarında en geniş boyutlarını kazanan brigadir hareketi, Bulgaristan gençliğinin yurtseverlik gösterisi oldu. İki yıllık planın gerçekleşmesine büyük yardım yapan bu fedakâr tutum, geçmiş yönetimden miras kalan ekonomik yıkımın tamamen onarılmasında büyük rol oynadı. Gençlik brigadaları, Bulgaristan gençliğine, ülkemize, Komünist Partisine ve halk yönetimine karşı sevgi aşılama ve kadro yetiştirme için eşsiz bir okul görevi gördüler. Fakat, Birliğin daha önemli görevleri olduğundan, 1950 yılında brigadirlik hareketi geri planda kaldı. DSNM, çalışmalarını, gençliği sanayiye, köy ekonomisine çekmeye, sürekli yapı işçileri kadrosu yetiştirmeye yöneltti.

İlk beş yıllık planla, Bulgaristan'ın çağdaş endüstri temelleri atıldı. Sofya ve Plovdiv'de otomobil tamir zavotları, Dimitrovgrat'ta eternit zavct'u, azotlu gübre zavot'u, Maritsa 3. Termo Elektrik Santralı (TES) ve daha bir çok büyük sanayi bölgeleri kuruldu.

Eski millileştirmeden sonra, ıslah edilen endüstri temelinden yararlanan işçi sınıfı durmadan üretimi artırıyor, kalitesini düzeltiyordu. Ham ve yarı işlenmiş maddeleri, emek ve elektrik enerjisi-

ni tasarruf ederek, V. İ. Lenin'in "Yeni yönetimin zafer kazanmasında en önemli koşul emek verimliliğinin artışıdır" ilkesini gerçekleştiriyordu. Endüstrideki emek verimliliği yalnız 1950 yılında, 1949'a oranla yüzde 18,3 arttı.

DSNM de örgütlenen işçi gençliğin, ülkenin sosyalist sanayileşmesi, ülke endüstrisinin gelişmesi için büyük yardımı oldu.

Partinin çağrısına koşan genç işçiler, yığın halinde işletmelerdeki üretim brigadalarına katıldılar. 1949 yılı sonunda gençlik üretim brigadalarının sayısı 2700, bunlara katılan işçilerin sayısı da 22 bindi. Gençlerden bazıları karma brigadalara katılmıştı.

1949 yılında gençlik üretim brigadaları, beş yıllık planın ilk yıllığını zamanından önce bitirmek girişiminde bulundular. Bu brigadaların 234'ü aynı yılın ekim ayı sonuna kadar yıllık planlarını tamamladılar.

Sanayinin kalkınması mücadelesinde, emek kahramanı, yenilikçi ve organizatör, bilinçli toplumsal ve teknik düşünceli yüzlerce genç ortaya çıktı.

O zamanlar belli başlı örnekleri olarak, Varna'nın **Pırvi May** zavot'unun gençlik brigadasında 4400 yerine, 2700 iğ'de çalışan işçi kızlar, günde 2,5 norma işleyen genç madenci Vasil Veselinov, 5 işçinin normasını işleyen kıdemli duvarcı Ferdo Stoimenov ve 11 Eylül 1950 tarihinde ikinci beş yıllık planını doldurmuş olan genç dokumacı Lilyana Dimitrova gösterilebilir.

İşçi gençlik, Partinin organizasyon ve yenilikçilik hareketinin yoğunlaştırılması çağrısına heye-

canla sarıldı ve emek verimliliğinin artırılması için durmadan yeni yeni yollar araştırmaya koyuldu.

Gençlik aynı zaman içinde daha fazla makina, torna, frezede çalışma hareketine etkin olarak katıldı. Lenin Komsomolunun örneğince DSNM, yüksek nitelikli sanayi ürünü elde etmek için, gençlik brigadaları oluşturdu. İşletmelerdeki gençlik kontrol nöbetleri, işçi sınıfının genç kuşağına sosyalist sanayinin sahibi olduğu anlayışını verdi.

DSNM üyesi bir çok genç işçi, sanayi ve ulaştırmada faydalı girişimlerde bulundu. Sofya deposundan İvan Nikolav Pençev'in, çok ağır tonajlı katar ve Poduyane triyaj garından, Boyço Georgiev Ruseyvki'nin furgonsuz katar çekme girişimleri Bulgaristan demiryolcuları arasında büyük bir ilgi uyandırdı.

1949 ve 1950 yıllarında, ülkenin sosyalistçe endüstrileşmesi sonucunda, işçi sınıfının sayısı durmadan artmaktaydı. Bu çoğalma, özellikle gençler arasında oluyordu. Parti, Meslek Birlikleri Örgütleri ve işletme yöneticileri, DSNM'nin yakın yardımıyla genç işçilerin hazırlık ve uzmanlıklarını geliştirmelerine çok büyük yardımda bulunuyordu. 1948 den 1950 yılına kadar işletmelerde 4000 den fazla, uzmanlıkları geliştirme kursu örgütlendirilmişti. Bunların yüzde 70'i gençti. 46 tane de fabrika zavot okulu açılmıştı. 1950 yılında, bunlarda, sanayinin çeşitli kollarına binden fazla genç yetiştirildi.

Bulgaristan gençliği, 1949 ve 1950 yıllarında, ilk beş yıllığın en büyük işletmelerinin kurulmasına çok yardım etti. Sofya ve Plovdiv'deki oto tamir zavotları, Sofya'daki hafif elektrikli zavot, Dimitrovgrattaki aspest-çimento zavot'u, Belene-Nikopol

ve Sviştov sulama sistemlerinin kuruluş ve işletmeye açılmaları gençliğin katılmasıyla olmuştur.

BKP'nin V. Kongresinden sonra, köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerine kurulması da hızlı adımlarla gerçekleşiyordu. Sosyalizm emin adımlarla köye giriyor, kapitalizmin bırakmış olduğu eski gelenekleri yıkıyor, küçük mülk sahiplerinin dar sınırlarını yok ediyordu. Yalnızca bir yıl içinde 500 den fazla yeni kooperatif işletmesi kuruldu. Kooperatif yönetimi en büyük başarısını 1950 yılında gösterdi. Bulgaristan köylerinde tarihi dönüşüm o yılda (1950) yapılmıştır. Köy emekçileri bütün bölge, ilçe ve illerde sosyalist kooperatif tarım yoluna koyularak akın akın TKZS'lere girdi. Partinin V. Kongresinde kararlaştırılan en zor görev olan, ilk beş yıllıkta köy ekonomisinde üstünlüğün sosyalist sektöre geçmesi gerçekleşmişti. 1950 yılı sonunda köylülerin yüzde 51,9'u, toprağın yüzde 45,4'ü kooperatiflere girmişti.

DSNM de örgütlenen köy gençliği, köyde yapılan sosyalizm mücadelesinde komünistlerin ardından yürüdü. Yorulmadan, örgütsel, ekonomik ve politik bakımdan TKZS'lerin güçlenmeleri yolunda çalıştı.

1948 yılında, TKZS gençliğinin ilk Ulusal Kongresince alınan kararları gerçekleştirmek için yalnız bir yıl içinde kooperatif işletmelerinde 933 gençlik zveno'su ve 66 gençlik brigadası kuruldu. 15 bin gencin katılmış olduğu bu brigada ve zvenolar, yüksek verim almakla uğraşıyor ve sosyalist tarımın üstünlüklerini pratikte gösteriyorlardı. 1949 yılında, Karlova ilçesinin Boğdan köyü TKZS'indeki gençlik brigadası, işlediği on dekarlık buğday

tarlasının her dekarından 418 kg buğday aldı. Lom ilçesinin Komoştisa köyünden Peşga Rangelova'nın gençlik zveno'su, dekar başına 430 kg ayçiçeği aldı. Bu başarıları için Dimitrov armağanı ile ödüllendirildiler, lavreat ilan edildiler.

1950 Yazında örgütlendirilen köye yardım kampanyası, Dimitrov'cu SNM için büyük bir politika ve emek okuluydu. Köylerdeki Birlik örgütleri, orak, harman ve tahıl devlete teslim edilmesi işlerine etkin olarak katılıyordu. TKZS'lerdeki gençlik zvenoları, diğer köy emekçilerine ve TKZS dışındaki gençliğe de örnek oluyor ve onları peşinden sürüklüyordu.

BKP MK'nin çağrısı üzerine, Plovdiv ilinden 30 bin genç **tarlalara hücum** eylemi düzenlediler. Makina Traktör İstasyonunda (MTS) çalışan genç teknik işçileri, serbest kalan toprakları geceli gündüzlü çalışarak sürmeleri önerisine seve seve katıldılar. Asker ve brigadir ailelerine yardım için gençlik brigadaları kuran yine onlar oldu.

DSNM Örgütleri, Partinin politik çalışmalarına da katılıyorlardı. Binlerce DSNM üyesi, Partinin doğru politikasını köy emekçilerine ulaştırmaktaydı. Sadece Ruse ilinde 3700, Stara Zagora ilinde 2700 ajitatör çalışmaktaydı.

1950 yazında örgütlendirilen, köye yardım kampanyasında, DSNM bir hayli politik deney edindi, gençlik arasında otorite ve etkisini artırdı.

4. DSNM'NİN II. KONGRE KARARLARI.

1950 Şubatında toplanan DSNM'nin II. Kongresi, 750 bin üyesi olan Birliğin ve bütün emekçi

gençliğin BKP etrafında sımsıkı birleşmiş olduğunu belirten parlak bir gösteriydi.

BKP MK, Kongreyi selamlama mektubunda, DSNM'nin çalışmasına büyük bir önem verdiğini belirtti. Mektup'ta şöyle deniyordu: "DSNM'nin sosyalizmin kuruluşuna heyecanlı katılışı; gençliğin komünist özde eğitilmesinde, bağımsızlığımızın korunmasında, barışın savunulmasında Parti'nin yardımcısı olarak çalışması, Georgi Dimtirov'un ismini taşımaya layik olduğunu göstermiştir."

BKP MK, Birliğe, bütün gençliğe yeni tekniği benimsetmeye, köylü gençliğini tarım ve hayvancılıktan yüksek ürün alma mücadelesinde birleştirmeye öğrenci gençlikte bilime karşı sevgi aşılamaya, gençleri komünizm, yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi özünde eğitmeye çağırdı.

II. Kongre, Birliğe şu görevleri de verdi: DSNM ilk beşyıllığın dört yılda bitirilmesine çalışmalı, işçi sınıfının yürüttüğü sosyalist endüstrileşme mücadelesine büyük bir enerji ile katılmalı, BKP'ye köy ekonomisini sosyalistleştirme işinde canla başla yardım etmeli, binlerce yeni mekanizatör TKZS'nin uygulamalarının hazırlığına aktif olarak girişmelidir.

Kongre, öğrenci gençlik arasındaki çalışmalara özel bir önem verdi. Okuldaki gençlik örgütleri, öğretimin ıslah edilmesi işinde Parti ve devlet organlarına sürekli yardım etmelidirler. Okullar, gerçek bir halk okulu durumunu almalı, gelişen ekonomik yaşama, bilinçli kadro yetiştirmelidirler.

II. Kongre'den sonra, Birliğin çalışmalarında yeni bir gelişme görüldü. Bulgaristan gençliği, Dünya Barış Konseyi'nin ileri sürdüğü, beş büyük devlet

arasında barış antlaşmasının yapılması çağrısına imza toplamakla, Amerikan saldırganlığına karşı savaşan Kore Halkına yardım eylemlerine katılmakla ve 1951 yılında Berlin'de yapılan Dünya Gençlik Festivalinde etkin rol almakla, barış içinde ve yapıcı-kurucu çalışmayla yaşama işteğini belirtti.

Beş yıllığı dört yılda bitirelim sloganıyla gençlik, sosyalizmi kurma savaşındaki başarılarını artırmaktaydı. Dimitrovgrat'lı genç işçiler, kimya kombinası ile Termo Elektrik Santralı (TES) **Maridsa 3** ü zamanından önce tamamladılar. Bu yeni tesislerin kurucularının yüzde 70'i genç işçiydi. **Lenin** metalurji zavot'undaki DSNM örgütleri, en ağır iş olan Marten fırınını kurmada öncülüğü üzerlerine aldılar. Dimitrovgrat kimya kombinasındaki **Üretim - 500** de çalışan DSNM örgütü, genç işçileri, tekniği benimsemeye ve korumaya, onun bütün gücünden yararlanmaya çağırdı. Gençler arasında, kollektif atılımcı emek hareketi başladı. Ülkede, ilk olarak **Kollektif atılımcı emek brigadası** ünvanını Aleksandır Mitov'un brigadası kazanmıştı. Bu genç, DSNM'nin Dimitrovgrat örgütünün üyesiydi.

İşçi gençliğimiz her alanda sanayi ürünlerinin yapım giderlerini azaltmakta, Sovyet yenilikçilerinden Mariya Lefçenko ile Grigoriy Muhanov'u örnek aldılar. Her ürünün maliyet değerinin ucuzlatılması mücadelesine, yünlü ve pamuklu dokuma kombinasının komünist işçileri ve DSNM üyeleriyle birlikte, Sofya işyerlerinde çalışan 16 bin genç işçi de katıldı. Bunların peşinden de bütün işçi sınıfı yürüdü. Partinin **beşyıllığı dört yılda bitirelim** çağrısı, bütün ülkede kitlevi sosyalist yarışları yarattı. DSNM üyeleri, yarışlara tek tek veya toplu

olarak katılmakla (fazla ürün elde etmekle), toplum işlerindeki çalışmalarından da geri kalmayacaklarına söz veriyorlardı. Yarışlar endüstride yeni yeni girişimlere yol açıyordu. Çok makinada çalışma deneyi gelişti. Genç madenciler zincir yöntemiyle çok cephede çalışmaya başladılar, Genç demiryolcular, yalnız 1951 yılında 2100 ağır tonajlı katar taşıdılar.

DSNM nin II. Kongresinden sonra, köylü genç likde büyük başarılara ulaştı. TKZS'lerde, yüksek verim almak için çalışan iki binden fazla gençlik zveno'su kuruldu. DSNM, hayvan çiftliklerinde çalışmaya 3500 genç gönderdi. Tarım Bakanlığı, Birliğin yardımıyla köy ekonomisine 5000 tarım makinisti hazırladı.

İlk beşyıllığın zamanından önce bitirilmesi sonunda, gençlik arasında binlerce atılımcı, organizatör, üretim birimcisi, köy ekonomisinde yüksek verim ustası yetişti. Viktor Mladenov, Peter Pazaçev, Anka Petrova, Penka Galova, Lilyana Dimitrova, İvan Goranov, Donka Panayetova ve Donka Akmacova gibi genç sosyalist emek kahramanlarının isimleri yurdumuzun her yerinde duyulmaya başladı.

DSNM, II. Kongresinden sonra, halk eğitimini sağlamak üzere girişilen kültür devrimi çalışmalarında, Parti ve halk yönetiminin aktif yardımcısı oldu.

Halk devleti, Bulgaristan gençliğine okumak, bilimi benimsemek ve kültürel gelişimlerden yararlanmak için geniş olanaklar yaratmıştır. Geçmişe oranla, eğitim ve kültüre daha fazla araç ayırmaya başladı. Bu araçlar sadece 1951 yılında, 1944'e

oranla sekiz kat fazlaydı. Okulların sayısı çoğaldı. 1951 Yılında ilk okulların sayısı 7700 den 8361'e yükselmişti. Bunlarda 860 bin çocuk okumaktaydı. Orta öğretim kurumlarının sayısı 134 ten 213'e, teknik okul ve meslek okullarının sayısıda 234'e çıktı. 166 ilk, orta ve özel gece okulu ve işçi sınıfı içinden kadro yetiştirmek için üç kurs açıldı.

1949 da çıkarılan yüksek öğretim kanunuyla Yüksek Okul Kuruluşlarında (VUZ sisteminde) köklü değişiklikler yapıldı. Okul plan ve programları değiştirildi, ideolojik dersler verilmeye başlandı, genç bilim kadrosu yetiştirmek için asistanlık sistemi kuruldu, ünivesite gençliğinin sayısı çoğaldı ve toplumsal yapısı düzeldi.

Bütün bu yenilikler, DSNM nin önüne bir çok önemli görevler koymaktaydı.

Orta okullardaki DSNM örgütleri, örgüt ve eğitim çalışmalarını derslerle sıkısıkıya bağladılar. Öğrencilerde bilgi ve bilime karşı ilgi ve sevgi uyandırmaya başladılar. Ayrı ayrı ders geceleri, yarışmalar, matematik oyunları düzenliyor; ünlü bilim temsilcilerine adanan törenler kutlanıyor; yazarlar, şairler, mühendisler ve bölgesel üretim birincileri arasında karşılaşmalar yapılıyordu. Öğretmenleriyle birlikte, öğrencilerin ilgi ve bilgilerini genişleten binlerce dernek oluşturuldu.

Dimitrov Öncü Örgütü, **Septemvriyçe** okulunun en yakın yardımcılarından biriydi. BKP MK nın 2 Temmuz 1952 tarihli kararları, Öncü Örgütteki çalışmaların iyileşmesine, bu çalışmaların okullardaki öğretim-eğitim işleriyle elele yürümesine önemli yardımlarda bulundular.

DSNM MK nın 1952 yılında yaptığı IV. Plenum, Birliğin VUZ daki örgüt ve politik çalışmalarında

karşılaşılan önemli sorunları görüştü. Aldığı kararlarla, VUZ daki DSNM örgütlerinin baş görevinin, halk ekonomisine iyi hazırlanmış kadrolar yetiştirmeye yardım etmek olduğunu belirtti. Plenum, Birlik örgütlerini, üniversite gençliğini, marksist-leninist özde eğitmeye, üniversitedeki üretim uygulamasını bilim öğrenimiyle bağlamaya yardım etmeye, üniversite gençliği arasında kitlevi-kültürel çalışmaları iyileştirmeye çağırdı.

Üniversite gençliği, bu kararları gerçekleştirme amacıyla, başarısızlıklara neden olan engelleri ortadan kaldırmak, üniversite de sıkı düzen ve disiplin kurmak için mücadeleyi arttırdılar. Üniversiteliler örgütleri, yeni ideolojik disipline uygun bir anlayış yaratmak için, Parti örgütlerinin en iyi yardımcılarıydılar.

Fakat bu örgütler çalışmalarını yalnızca üniversite içinde yaptıklarından, yaşamdan, sosyalizmi kurma savaşından oldukça koptular.

Bulgaristan halkının fedakarca çalışması, V. Kongre tarafından çizilmiş BKP'nin doğru politikası, Parti ve halk yönetiminin Kongreden sonra yaptıkları büyük örgüt ve politik çalışmalar sonucunda, ilk beşyıllık halk ekonomik planı dört yılda, sanayide ise, üç yıl on günde gerçekleştirildi.

1949 yılından 1952 yılına kadar Bulgaristan'ın endüstri ürünü 1939 yılına oranla dört kat arttı. Yerli öz ağır sanayinin temelleri atıldı. Hafif ve gıda sanayi kolları da hızla genişledi..

Partinin V. Kongresi tarafından saptanan diğer güç görev de halledilmişti. İlk beşyıllık yıllarında genel kooperatif düzeni egemen bir duruma gelmişti. 1952 yılında toprağın yüzde 60,5 i ve köy-

lü ailelerinin yüzde 52,3 ü TKZS'de örgütlendirilmişti. Köyde sosyalist yeniliklerin tamamlanmasına koşullar yaratılmıştı.

5. DSNM VE İKİNCİ BEŞYILLIK SIRASINDA, SOSYALİZMİN KURULUŞUNDA YENİ İLERLEMELER. BİRLİĞİN ÜÇÜNCÜ KONGRESİ

Halkımız 1953 yılında ikinci beşyıllık plana başladı. Bu plan, sosyalist üretim ilişkilerinin halk ekonomisinin bütün kollarında zafer kazanmasını, sosyalist endüstrinin kurulmasını ve köy ekonomisinin kollektifleşmesini sağlamalıydı.

BKP V. Kongresinde çözümü istenen görev, yeni Bulgaristan'ın sanayi-tarım sosyalist devleti durumuna gelmesiydi.

Ülkemizde sosyalizm kuruculuğunun gelişmesi sorunlarıyla 1954 ün Şubat sonunda ve Mart başında toplanan BKP nin VI. Kongresi de ilgilendi.

İlk beşyıllıkta sosyalizmin kuruluşu alanında ulaşılan başarıları gözden geçiren Partinin VI. Kongresi, dikkati şu sorunlara çekti. İkinci beşyıllık plan döneminde hayvancılıktaki geri kalma giderilmeli, köy ekonomisinde hızlı kalkınmayı sağlayacak ciddi tedbirler alınmalı, sanayi alanında, her şeyden önce, elektrik, renkli madenler ve maden kömürü üretimi geliştirilmeli ve sürekli olarak halkın tüketim malları üretimi artırılmalıdır.

Sosyalist toplumu kurma mücadelesinde Parti Kongresi Gençlik Birliğine önemli yer verdi. Kongrenin kabul ettiği Parti Tüzüğünde, DSNM nin Komünist Partisinin en yakın yönetimi altında çalıştığı **"sosyalizmi kurmada Partinin en aktif yardımcısı** olduğu, **gençlik örgütlerinin sosyalist kurucu-**

luğun bütün kollarında, Parti direktiflerini aktif olarak yaşama geçiren dernekler olması" gerektiği yazılmıştır.

Kongre; Sanayide, kooperatiflerde, tarım işletmelerinde ve devlet dairelerindeki DSNM örgütlerinin yetkilerini genişletti. Bu, Birliğin toplumsal, politik ve ekonomik yaşamdaki rolünü daha da yükseltti.

1954 Mayısında DSNM nin III. Kongresi toplandı. Birlik, BKP etrafında sımsıkı birleşmiş olduğunu ve gençliğin Bulgaristan'da sosyalizmin tam zaferi için ısrarla çalışacağını bir daha belirtti. Kongre yapılırken birlik saflarında bir milyon Bulgaristan genci vardı ve ülkenin emekçi gençliğinin hemen hemen hepsini Birliğin saflarında toplamıştı.

DSNM nin III. Kongresi, ikinci beşyıllıkta, gençliğe düşen büyük görevleri şöyle belirtti: İşçi gençlik sosyalist yarışlara daha etkin katılmalı, sanayide, çok makinada çalışma, yüksek nitelikli ürün elde etme brigadalarının, maliyet değerini ucuzlatma brigadalarının oluşturulması gibi yeni girişimlerin geniş ölçüde yayılmasına etkin olarak girişmeli, iş yerlerinin düzenli, çıkarılan malların iyi nitelikli olması, tekniğin benimsenmesi ve teknik gücünden gerektiği gibi yararlanılması, sosyalist mülkiyetin korunması ve çoğalması yolunda savaşmalıdır.

DSNM nin sanayideki baş görevi, taşkömürü çıkarımı ile elektrik üretimindeki geri kalışı ortadan kaldırmaya yardım etmekti. Bu amaçla Birlik, taşkömürü ve elektrik sanayi kollarında çalışan gençler arasında çalışmalarını düzeltmelidir. Bunu da her iki sanayi kolunda gençlik nöbetle-

ri, cepheleri, iş yerleri ve daha çabuk kazım için gençlik brigadaları örgütlendirmekle, yeni yeni elektrik güçlerinin kuruculuğuna katılmakla yapabilir.

Kongre DSNM köy örgütlerine, hayvan çiftliklerinde çalışmak üzere daha bir kaç bin genç göndermelerini, yemi çoğaltmak ve iyileştirmek için TKZS lere yardım etmelerini, ekilen alanlardan yüksek ürün almak için genç köylü emekçilerini örgütlendirmelerini, sulama kanalları kurmalarını, kooperatif gençliğinden toplumsal ve emek aktifliklerini artırmalarını önerdi.

DSNM nin III. Kongresi, Birliğin okul gençliği arasındaki ideolojik ve eğitim işlerinin hızla düzeltilmesi zorunluluğuna dikkati çekti ve öğrencilere beden çalışmaları yaptırarak, bilinçlerindeki geçmişten kalma bazı zararlı kalıntıların temizlenmesini istedi.

Kongre BKP MK ya gönderdiği mektupta, yurdumuzun refahı uğrunda, sosyalizmin zafer kazanması için bütün gençliği seferber edeceğine, onun komünist eğitimi için devamlı çaba harcayacağına, heyecanla ve yaratıcı olarak çalışacağına söz verdi.

DSNM, ikinci beşyıllık plan yıllarında, gençliğin eğitimi için, aralıksız olarak ona Leninizmin ilkelerini öğretiyordu. Lenin'in 1922 yılında, Komsomolun III. Kongresinde "Komünist gençliğin eğitimi, ona her türlü tatsız tuzsuz demeç vermekten ve ahlâk dersi okutmaktan ibaret olmamalıdır, bu eğitim, Yalnızca işçi ve köylülerle omuz omuza çalışmakla gerçekleşebilir" diyen sözlerini, yaşam bir kez daha doğruladı.

Gençlik örgütlerinin girişimleri pratik içinde gelişti, yaşamları daha dolgun ve amaca yönelik ol-

du. Yeni girişimlerin çoğu büyük yapı kuruculuğunda çalışan gençler arasında doğdu.

Maden merkezlerindeki işçi gençlik, sanayimize daha fazla kömür sağlamak için savaşa girişti.

1954-1955 yıllarında, Dimitrovo'daki genç madenciler büyük emek kahramanlıkları gösterdiler ve büyük bir yorulmazlıkla çalıştılar. **Georgi Dimitrov** maden ocağındaki gençlik örgütünün girişimi üzerine, 900 birincinin katılmasıyla konferans toplandı. Konferans onuruna hızlanan yarışlara 3200 genç katıldı. Yeni yeni gençlik nöbetleri oluşturuldu. Ülkenin en büyük kömür madeni ocağının hemen hemen bütün iş yerlerinde üretim çoğaldı.

Marbas maden ocağının en ağır iş yerlerinde 25 gençlik brigadası, 3 gençlik nöbeti ve 2 gençlik ocağı oluşturuldu. Ocakta çalışan 1600 genç sosyalist yarışlara katıldı. Bunların 550 si çalışmalarında büyük başarılara ulaştılar.

Ülkemizdeki bütün DSNM örgütleri, en iyi kadrolarını maden ocaklarına göndererek veya ayrı ayrı ocaklarda ve iş yerlerinde şeflik yaparak, maden ocaklarındaki gençlik örgütlerine yardım etmekteydiler. Örneğin, Sofya'nın DSNM il örgütü, Sofya ilindeki maden ocaklarının şefliğini üzerine almıştı. Sofya il örgütü, genç madencilerin kitaplıklarına binlerce kitap gönderdi, birliğin politik ve eğitim işlerine, kültürfizik gereçleri sağlanmasına vb. yardım etti. Bir çok işlerde Sofya gençleriyle, madenci gençler ortaklaşa çalıştılar.

Sanayideki birçok girişimlere gençlik önayak oldu. Gabrovo ve Sofya DSNM il örgütlerinde atılımcı, mesleğinde en iyi işçi ve organizatörler arasında emek birinciliğini kazanma hareketi başladı. 1956 yılının yalnızca ilk yarısında, Sofya iş yerle-

rinde çalışan 11 bin birlik üyesinden, sekiz bini atılımcı veya **mesleğinde en iyi işçi** oldular. Gençliğin çoğu yeni usülde çalışma çabası gösteriyor. uzmanlığını artırıyor, teknik kültürünü geliştiriyordu.

DSNM, tasarruf işine de büyük bir hevesle girişti. 1955 yılında Burgas ilinden gençler, metal, elektrik enerjisi ve kömür ısrafını önleyerek, maden dökümtüleriyle, ikinci el hammaddeleri toplayarak, plan üstü bir milyon iki yüz bin leva arttırdılar. Onların örneği, DSNM MK tarafından geniş ölçüde yaygınlaştırılarak, bütün işçi gençliğince benimsendi. 1956 yılında işçi gençlik bir kaç ay içinde halk ekonomisine 25 milyon leva tasarruf sağladı.

İkinci beşyıllık planda DSNM ile Meslek Birlikleri, işçi gençliğin öğretimine ve eğitimine özel dikkat gösterdiler. Ülkemize getirilen yeni teknik, okullu ve kültürlü işçi istiyordu. Bu nedenle, 1956 yılında, gece okullarında ve teknik okullarda, uzmanlaşma kurslarında ve sıradan kurslarda binlerce genç işçi okuyordu.

DSNM nin III. Kongresinden sonra, Birliğin köylü gençlik arasındaki çalışmalarında görülen başarı, köy örgütlerinin yeni koşullar içinde çalışmalarından ileri geliyordu. İkinci beşyıllıkta tarımın tümüyle kooperatifleştirilmesi, özel mülkiyetli küçük çiftçilikten, emek kooperatif tarım işletmesi şekline getirilmesinin tamamlanması başarıyla gerçekleşmişti. Babalarının ufak tefek mülkiyetinde çalışan dünkü gençler, örgütlenmeye zor yanaştıkları halde, artık ya kooperatifçi, yada mekanizatör olmuşlardı. Yeni durumları; onları,

toplum, ekonomi ve politik sorunların çözümüne itiyordu. Bilindiği gibi 31 Ocak 1955 yılında, köy ekonomisinin gelişmesiyle ilgili olarak çıkarılan BKP MK nin kararnamesini gerçekleştirmek amacıyla, köydeki DSNM örgütleri, yeni kooperatif düzeni için son derece önemli, örgütsel, ekonomik ve politik alanda bir çok büyük girişimlere önayak oldular.

Plovdiv ilçe örgütünün girişimi üzerine, DSNM gençliği 1955 yılında turfanda sebze yetiştirmek için, 40 milyon gübre saksısı hazırladı. Bunun sonucunda kooperatif işletmeleri, milyonlarca leva ek gelir sağladı, ülke de kıymetli döviz kazandı.

1955 ve 1956 yıllarında gençlik örgütleri, önemli, yeni tarım-teknik yöntemlerinin geniş ölçüde uygulanması işinde TKZS lerin yönetim kurullarına yardım ettiler. Gençler, tütün fidelerini donmaktan korumak için hasır dokudular, çayır ve otlakları temizlediler, toprağın aşınmasına karşı mücadele ettiler vb.

Köy ekonomisinde en geri kalan kol hayvancılıktı. DSNM örgütleri, buralarda çalışmak üzere yeniden on bin genç gönderdiler. Genç kooperatifçiler yeni mısır yetiştirme işine de giriştiler. DSNM örgütleri **tarım ürünleri depolama işi gençliğin görevidir!** sloganıyla, devletin depolama planını 600 bin ton daha fazlasıyla yerine getirmede başlıca rol oynadılar.

Yüzlerce orta okul, üniversite brigadaları ve öncü zvenoları, orakta, harmanda ve köy ekonomisi işlerinin en sıkışık sırasında kooperatifçilere yardıma koştu.

Köylerdeki DSNM örgütleri geniş ölçüde, politik ve eğitici çalışmalar yapıyorlardı. Onlar, genç-

lere kooperatiflerin üstünlüğünü açıklıyor, haylazlığa ve başı boş gezenlere ve beden emeğinden kaçanlara karşı mücadele ediyorlardı.

Böylelikle DSNM, bu yıllarda gençliğe, işçi ve köylüler arasındaki emek sürecinde komünist eğitim yapıyor, V. İ. Lenin'in vasiyetini gerçekleştiriyordu.

DSNM, BKP nin V. Kongresinden sonra güç, fakat şanlı bir yol aşmış oldu. Partinin yönetimi altında, örgüt ve siyasi kuruluş alanında büyük başarılara ulaştı. Yalnızca sekiz yıl içinde, iki yüz binlik bir örgütten, emekçi gençliğin milyonluk örgütü durumuna geldi.

DSNM, Bulgaristan gençliği arasında büyük bir ideolojik ve politik çalışma yürüttü. Komünist Partisinin doğru çizgisini her gence yorulmadan ulaştırdı marksist-leninist öğretiyi yaydı. Saflarında, sosyalist yurda ve devrime son derece bağlı, ateşli, yurtsever ve genç savaşçılar yetiştirdi.

DSNM birinci ve ikinci beşyıllıkta, şanlı tarihine büyük başarılar yazdırdı. Sosyalizmi kurma mücadelesinin en zor yerlerinde, yeni zavotlarda TKZS de vb. bölgelerde komünistlerin ardında genç Dimitrovcular ordusu yürümekteydi.

ONUNCU BÖLÜM

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ, DİMİTROVCU KOMÜNİST GENÇLER BİRLİĞİNİN KURUCUSU VE YÖNETİCİSİDİR.

1. GENÇLİĞİN PROLETARYANIN DEVRİMCİ SAVAŞINDAKİ ROLÜ

Bulgaristan halkı, Bulgaristan Komünist Partisinin yönetiminde yürüttüğü devamlı ve ağır savaş sonucunda, kapitalist ve kralcı-faşist diktatörlüğün zincirlerini kırdı ve şimdi komünist geleceğini güvenle kuruyor. Halkçı gençlik te, Komünizm yolunda yapılan kahramanca savaşların her zaman ön saflarında yer almıştır. Gençliğin devrimci örgütleri, uzun yıllardan beri Partinin koruyuculuğu altında gelişmekte ve güçlenmektedir. BKP, Bulgaristan devrimci hareketinin kurucusu ve ilk adımlarından bu günkü milyonluk **Dimitrovcu Komünist Gençler Birliğine** kadar, onun tek yöneticisidir. Parti, gençler arasındaki çalışmalarında her zaman proletaryanın devrimci savaşında gençliğin rolü ve görevleriyle ilgili marksist-leninist teoriyi kılavuz bilmektedir.

Bilindiği gibi, Proletaryanın devrimci savaşı bütün emekçileri kapitalizmin boyunduruğundan kurtarmak, insanın insan tarafından sömürülmesinin kaynağını meydana getiren, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti ortadan kaldırmak; üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete dayanan komü-

nist toplumu kurmak gibi, tarihi gelişmenin olgunlaştırdığı toplumsal görevleri çözme amacını gütmektedir. Bu görevler, genç, işçi, köylü ve aydın olmak üzere, bütün emekçilerin temel çıkarlarını anlatmaktadır. Çünkü, onların hepsi kapitalizmin doğurduğu sömürü, sefalet, baskı ve savaşlardan zarar görüyor. Çünkü sosyalizm, onların tümüne özgürlük, barış ve refah sağlıyor.

Komünist Partisi bu savaşın yöneticisi, proletaryanın en yüce örgütü ve öncü müfrezesidir. Marksizm-leninizmin yenilmez teorisiyle silahlanmış olan Komünist Partisi, bu günü ve yarını iyi gören, kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluş savaşına doğru bir yön gösteren ve onu bu yolda yöneten biricik güçtür. Meslek birlikleri, kooperatifler, kültür ve gençlik örgütleri vb. gibi emekçilerin tüm öteki devrimci örgütleri, Partinin eli koludurlar. Parti bu örgütler aracılığıyla en geniş halk tabakalarıyla ilişki kurar ve onların savaşlarını yönetir. Komünist Partisi, gençliğin devrim mücadelesinde önemli rol oynadığını bildiği için, Komünist gençlik birliklerinin kurulmasına büyük önem verir.

Emekçi gençliğin tüm devrimci savaşlarda ve özellikle proletaryanın kapitalizme karşı savaş tarihinde parlak sayfaları vardır.

Gençliği devrimlerde önemli bir güç yapan nedir ve gençler niçin devrimci olurlar?

Bir: Doğal yasalar gereğince gelecek gençliğindir. Lenin, Komsomolun üçüncü Kongre delegelerine: "Sosyalist toplumu kurmada en önemli görev özellikle gençliğe düşer" diyordu. Gençliğin durumu ile ülkenin geleceği birbirine bağlıdır. Ken-

diliğinden anlaşılırki, Parti, devrimi, umutlu, komünist ellere bırakmak zorundadır.

İki: Yalnız gelecek değil, bu gün içinde gençliğin önemi büyüktür. Gençlik enerjik ve sağlamdır. Büyük aile görevleri de yüklenmemiş olduğundan, devrimci savaşlarda silahlı güçlerin başlıca kitlesini oluşturur. Sosyalist kuruculukta ise, en güç ve uzak, fakat önemli iş yerlerine (Örneğin Sovyetler Birliğinde ham topraklara ve uzak doğudaki kuruculuğa, yurdumuzda brigadirlik hareketine vb.) yöneltilebilir.

Üç: Bu yaşda gençlik henüz eğitim sürecinde bulunmaktadır. Daha burjuva ideolojisi ve ahlâkıyla sıkı bir bağlantısı yoktur. Bunun için kolay etkilenebilir ve idealizm; büyük bir kuvvetle kendini gösterir. Delikanlılık yaşının özelliği, kahramanlık, yenilik, güzellik ve mutluluk gibi ideal yaşantıları kuvvetle arzulamaktadır. Bu yaşta gencin adalet, namus ve onur duyguları kuvvetle gelişmiş bulunmaktadır. Gençliğin bu özellikleri ve emelleri, kapitalizmin kaba gerçekliğiyle karşılaşır ve çarpışırlar. Bu gerçeklikte mutluluk yerine açlık ve sefalet, adalet yerine, yalan ve sömürü, kahramanlık yerine esnaflık ve korkaklık, yenilik yerine kaşarlaşmış bir bürokratizim ve yobazlık vardır.

Gençlik ise ideallerinin aynasında daha mükemmel ve daha adaletli bir toplum düzeni yolundaki komünistlerin cesur savaşını görmektedir... Lenin, Engelsin sözlerini hatırlatarak şöyle diyordu: "Biz geleceğin Partisiyiz, gelecek ise gençliğe aittir. Biz yenilikçiler partisiyiz, yenilikçilerin peşinden ise gençlik seve seve yürür. Biz köhne dünya ile fedakarca savaşanların partisiyiz, fedakarca savaşa ise her zaman önce gençlik girer."

Fakat kendisini devrimci bir güç yapan bu doğal yeteneklerine karşın, gençlik, devrimci rolünü, partinin eğitici ve yönetici gücüne dayanmaksızın kendiliğinden oynayamaz, burjuvazi de sınıf savaşında gençliğin rolünü görmekte ve tüm araçlarla onu kazanmaya çalışmaktadır.

Ülkemizde ve diğer bir çok ülkede, burjuvazi geçmişte ve bu gün, emekçi gençlik arasına kök salamamış ve devrime karşı savaşında onu kullanamamıştır. Şüphe yok ki, buna neden, Komünist Partilerinin gençlikle iyi çalışmalarıdır. Fakat tarihte tek tük de olsa, burjuvazinin etkisine kapılan gençliğin, devrime büyük zararlar verebileceğini gösteren durumlar vardır.

Örneğin, Almanyada Hitlercilerin macera ve cinayetlerinde gençliğin oynadığı kötü rol iyi bilinmektedir.

Tarih, gençliğin, proletaryanın devrimci savaşında, kendi olumlu rolünü oynayabilmesi için, onun, Komünist Partisinin yönetimi altında örgütlenmesini ve eğitilmesi gerektiğini öğretiyor. Komünist gençlik birliklerinin nasıl olması gerektiği, onların niteliği, rolü ve görevlerinin özelliği sorunu, Komünist Partilerin teori ve pratiğinde etraflıca işlenmiştir. Devrimin yüce önderi Vladimir İliç Lenin, komsomolun üçüncü Kongresi önündeki nutkunda, bu sorunları iyice açıkladı ve geliştirdi.

Komünist gençlik birliğinin karakteri, özü nedir?

Marksizm-leninizm öğretiyorki; Komünist Gençlik Birliği, gençlik partisi değildir. Onun ayrı bir programı yoktur. Ve tek başına iktidarı ele geçirmek için savaşmamaktadır. Fakat aynı zamanda

o, Partiye en yakın olan bir örgüttür. Parti ideolojisini kabul etmiş ve Parti programını gerçekleştirmek uğrunda savaşmaktadır. Demek ki, Gençlik Birliği, bir siyasî komünist örgüt değildir. Sınıfsal bakımdan işçi, köylü ve öğrenci gençliğin kitle örgütüdür. Lenin bu birliğin, emekçi gençliğin çoğunu içine alması gerektiğini belirtiyordu. Fakat kuruluşu bakımından işçi ve köylü gençliğin örgütü olan bu birlik, sınıfsal özü açısından proletarya örgütünün bir parçasıdır. Çünkü, proletarya diktatörlüğünü zafere ulaştırmak ve sosyalist toplumu kurmak gibi proletaryanın sınıfsal amaçlarına hizmet etmektedir. Sınıfsal yapısı (bileşimi) sorunuyla, sınıfsal aslı (özü) sorunu karıştırılmamalıdır. Aynı zamanda birliğin işçi köylü bileşimiyle, proleter aslı (özü) arasında uzlaşmaz bir zıtlık olduğu da düşünülmemeli, çünkü eninde sonunda emekçi köylünün temel çıkarları (köylü gençliğin oranı ölçüsünde) özellikle proletarya devrimi ve diktatörlüğünde en iyi bir destek bulmakta, sosyalizmde imkân ölçüsünde tam tatmin olmaktadır.

Gençlik Birliğinin rolü nedir?

İşçi sınıfının en yüksek örgüt biçimi olan Komünist Partisi, geniş halk kitlelerinde yalnızca doğrudan doğruya değil, meslek birlikleri, gençlik, kooperatif, kültür örgütleri gibi daha birçok kitle örgütleri aracılığıyla da bağ kurmaktadır. Gençlik Birliği, Partinin gençlikle bağ kurmasına ve onun, devrim görevlerini gerçekleştirme uğrunda seferber etmesine yardım eden araçlardan biridir. Gençlik Birliği bu görevlerin yapılmasında iktidarı ele geçirmek ve korumak uğrundaki sınıf savaşlarında, sosyalizmin kuruluşunda, Partinin aktif bir yar-

dımcısıdır. Lenin, Komsomolculara diyorki: "Gençlik Birliği saflarına giren, sosyalizmi kurma işinde, Partiye yardım etme görevini yüklemiştir" Aynı zamanda gençlik birliği, Partinin yedek gücüdür. Onun, bu yardımcı ve yedek olma rolü, özellikle proletarya diktatörlüğü sisteminde ve sosyalizmin kuruluşunda artmaktadır. Parti üyelerinin büyük bir kısmı ile, devlet kadroları ekonomik, kültürel ve diğer kurumlar için olduğu gibi, ordu yönetimi içinde, gerekli genç kadroların çoğu, Gençlik Birliği saflarında yetişmektedir.

Komsomolun görevleri nelerdir?

Lenin, Komsomolun Üçüncü Kongresi önünde söylediği tarihi nutkunda, Komsomolun başlıca görevlerinin, gençliği sosyalistçe eğitmek olduğunu belirtmişti, nedenini de şöyle açıklamıştır: "... Sosyalist toplum kuracak olan genç kuşakların eğitim ve öğrenimi eski öğrenim ve eğitim ile olamaz... Gençlik birliği ve genellikle sosyalizme geçmek isteyen bütün gençliğin sosyalistçe yetişmesi gerekir."

Fakat sosyalistçe yetişmek ne demektir?

Eğitimin önemli tarafı, bilgi sahibi olmaktır. Lenin, Komünist kitap ve broşürlerde yazılanları öğrenmenin, hele komünist ilkeleri ezberlemenin asla yetmeyeceğini belirtiyordu. Yalnızca bunları öğrenmekle yetinenler, bilgilerini yararlı pratik çalışmalarda kullanamayan gevezelerden, kendini beğenmişlerden başka bir şey olamazlar. Böylesine hayattan kopmuş kimseler, bazı durumlarda davaya faydadan çok zarar verirler.

Eski toplumdan kalma bütün olumlu mirastan faydalanılmalı, uzun yıllar boyunca birikmiş olan insana yararlı bilgi ve deneyler benimsenmelidir "Ancak insanlığın meydana getirdiği bütün bilgileri

öğrenerek, hafızanı zenginleştirdiğin zaman komünist olabilirsin." Bilgi sahibi olmada, okulun büyük bir rolü vardır.

Öyleyse, eski okuldan ne almak gerekir?

Lenin, eski okuldan kalan şeylerin hepsini sıyırıp atmak isteyenleri eleştiriyordu. Gerçi eski okul sınıfsal bir okuldu. Orada burjuvazinin yararına değiştirilerek bir çok şeyler yanlış öğretilmiş ve aynı zamanda gereksiz bilgiler de verilmiştir. Dersler hayattan kopuk bir biçimde kuramsal olarak kitabî verilmiş, kabuğundan soyulan şeyler ezberletilmiştir. Doğal olarak eski okulun bu olumsuz yönü temizlenip atılacak fakat olumlu deney, olumlu bilim kalacaktır.

Lenin, bilgileri benimseme sorumluluğunu genelleştirirken, bilginin yaratıcı bir şekilde benimsenmesi, eleştirisel bir şekilde düşünülmesi, edinilen bilgiyi çalışmada kılavuz yapabilmek için ondan sonuçlar çıkarılması gerektiğini öğreterek şöyle diyor: "Komünizmi, bellenmiş hazır formüllerden, öğüt, reçete ve programlardan çıkarıp, doğrudan doğruya çalışmalarınızı birleştiren canlı olgu durumuna, pratik çalışmalarınız için kılavuz durumuna getiriniz."

Lenin daha sonra diyorki; "bilgi sahibi olmaktan başka komünist eğitiminin hiç de önemsiz olmayan diğer bir tarafıda gençliğin komünist ahlâka göre eğitilmesidir"

Fakat Komünist ahlâk nedir?

Burjuvazi her türlü ahlaka karşı olduklarını söyleyerek, Komünistlere iftira ediyor. Burjuvazinin bu yaptığı doğru değildir. Komünistler, burjuva ahlâkına karşıdırlar. Onlar, komünist ahlâkı is-

temektedirler. Lenin, ahlâkın sınıfsal olduğunu öğretiyor. Bu ne demektir? Örneğin burjuvaziye göre, işçileri sömürmek ahlâka uygundur, oysa proleter ahlâkına göre (komünist ahlâk) bu bir soygunculuktur. Proletaryanın kendi kurtuluşu yolunda savaşması bütünüyle ahlâka uygundur, Burjuvazi ise bu savaşı haydutluk saymaktadır. Proletaryayı aldatarak, onu eli altında tutmak için burjuvazi, sözüm ona dinin takdis ettiği ve bütün zamanlar ve sınıflar için geçerli, değişmeyen, sözüm ona **genel insanlık** ahlâkından söz eder. Ve doğal olarak kendi burjuva ahlâkını da böyle ilân eder. Lenin diyor ki: "Biz, insan üstü, sınıf üstü bir kavram olarak ele alınan bu çeşit ahlâk anlayışını asla kabul etmeyiz. Biz bunun yalan ve dolandırıcılık olduğunu, pomeşçiklerin ve kapitalistlerin yararına, işçi ve köylünün zekasını köreltmek için uydurulduğunu söylüyoruz. Biz, ahlâkımızın bütünüyle proletaryanın sınıf savaşı çıkarlarına hizmet ettiğini söylüyoruz. Bizim ahlâkımızı belirleyen, proletaryanın sınıf savaşı çıkarlarıdır." Lenin, komsomolcuları, gerek kendilerini, gerekse bütün gençliği, en yüce komünist erdemiyle yetiştirmeye, devrim davası yolunda fedakârca savaşmaya, bilinçli ve disiplinli çalışmaya, dürüstlükle, namus ve toplum severlikle, ateşli yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ile eğitmeye çağırdı. Böyle bir eğitim ancak burjuva ahlâkının belirtileriyle, aralıksız, amansız, akıllıca bir savaş yoluyla başarılabilir. Lenin, pomeşçiklerin ve kapitalistlerin devrime karşı açık savaşından başka, **insan, insan için kurttur** diyen vahşet kuralını, **benim için iyi olsun, başkası için beş para vermem** gibi bencil kapanıklılığı ve diğer birçok benzeri davranışları da burju-

va ahlâkı belirtilerinden sayıyordu. Dalkavukluk, ikiyüzlülük, kariyerizm, külhanbeyliği ve ahlâk düşkünlükleride **amansızca ortadan kaldırılması gereken burjuva ahlâkının zehirli mantarlarıdır.**

Neyi öğrenmeliyiz? sorusuna Lenin şu cevabı veriyor:

Komünizmi öğrenmeliyiz. Yani yıllar boyunca yığılmış olan insana yararlı bilgileri öğrenmeli, komünist ahlâkını benimsemeliyiz. Fakat komünist eğitimi bununla da bitmiyor. **Komünizmi nasıl öğrenmeliyiz?** sorusu yine de açık kalıyor. Lenin şöyle diyor: "Genç kuşak ancak öğretim, eğitim ve öğrenim alanındaki her adımını, proleter ve emekçilerin eski sömürücü topluma karşı aralıksız savaşıyla bağlayarak, birleştirerek komünizmi öğrenebilir... İnsan, ancak işçi ve köylülerle ortak çalışma sayesinde gerçek komünist olabilir."

Komünist eğitiminin savaş ve kuruculuk sürecinde gerçekleştirilmesi gerektiğine ait bu Lenin öğretisinin iki yönü vardır. Birincisi, pratik çalışmalara katılmayınca gençler, hayattan habersiz birer laf ebesi, palavracı olarak yetişecekler, **tam bir komünist**'ten başka, her şey olabileceklerdir. İkinciside, komünist eğitiminin kendi kendine bir amaç olmadığını gösterir. Komünist, yalnızca komünizmin ne olduğunu bilen ve komünizmden bahseden kimse değildir. Böyle hafızlar hiç bir işe yaramaz, kimseyede lâzım olmazlar, Komünist, komünizm uğrunda savaşandır. Komünist, bunun için komünist'tir.

Lenin'in, gençlik birliği önüne koyduğu ikinci görevde şudur:

Gençlik, devrimi zafere ulaştırma savaşına, sosyalizmin ve komünizmin kuruluşuna aktif olarak

katılmalıdır. Burada gençlik birliğinin yalnızca kendisinin katılması yetmez. Onun, aynı zamanda, gençlik birliğine öncü müfreze gözüyle bakan bütün gençliği eğitmesi, birleştirmesi savaş ve emek alanına sevketmesi veya çekmesi de gerekir. "Bütün işçi ve köylü gençlik kitlesini komünizmi kurmaya çekmeden, komünist toplum düzenini kuramayacaksınız" diyordu Lenin. Şüphesiz gençliğin savaşa katılma görevleri önceden somut olarak belirlenemez. Aşamaya, zaman dönemine göre görevler de gösterilir, belirlenir, saptanır. Açık silâhlı savaş döneminde askeri görevler ön plandadır. Barış döneminde ekonomik görevler ön plana çıkar. Lenin, barış dönemindeki görevleri sıralarken, yalnızca ülkeyi elektirikleştirme, endüstrileştirme ve tarımı kollektifleştirme gibi büyük görevleri saymakla yetinmiyordu. Halka gıda temininde yardım etmek amacıyla büyük kentlerin yöresinde bahçeler işlemek, hasta arkadaşlara ilgi göstermek, sokaklarda ve mahallede temizliğe dikkat etmek gibi **görünüşte küçük olan,** aslında yaşanılan zamanın gerektirdiği bir sıra günlük görevlerde gösteriyordu; "Her gün, her köyde, her kentte gençlik, ortak çalışmanın en küçük, en basit de olsa, şu veya bu görevini yapmalıdır." Gençlik birliği, adını ancak böyle haketmiş ve emekçilerin güvenini kazanmış olacaktır. Gençlik birliğinin görevlerine ilişkin Lenin'in, bundan daha kırk yıl önce söylediği bu sözler, güncelliğini bu günde kaybetmemiştir.

Geçlik birliği, Partinin sürekli siyasi ve örgütsel yöneticiliğinden yoksun olsaydı, bu rolünü oynayamaz, görevlerini yapamazdı.

Parti tüzüğü, Komsomolun çalışmalarında başlıca kuraldır. Bu kuraldan her türlü sapma, gençlik

hareketine daima büyük zarar vermiş, zaman zaman sağa sola yalpalamalara, hatalara düşmelere, bazen de gençliğin burjuvazinin tuzağına düşmesine neden olmuştur. Oportünistler, bu alanda burjuvaziye az hizmette bulunmamışlardı. Onlar, gençlik örgütlerinin **ideolojik doğmalarla sınırlanmaması** katışıksız gerçeği aramaları, yalnızca kültür, spor vb. ile meşgul olmaları gerektiğini söylemekle demagoji yapmaktadırlar. Sağcı sosyalist ve revizyonistler tarafından benzeri teoriler bugün de yayılmaya çalışılıyor. Lenin, **gençliğin bu sahte dostlarıyla** sürekli savaşıyor ve pratikte bunu, gençliği burjuvazinin politik yönetimine teslim etme demek olduğunu söylüyor, ortayol olmadığını ispatlıyordu. Troçkistler ise **solcu ağzıyla** yaygara koparıyor ve bağımsız örgütden korktukları için doğrudan doğruya Partiye bağlı dar gençlik örgütleri kurulmasını teklif ediyor, bu şekilde Partiye bağlı kesimlerin dışında kalan gençliği burjuva etkisine terk ediyordu.

Fakat Parti tarafından yönetilme, koruyuculuk ve kaba kumandacılık demek değildir. Lenin, gençlik birliklerinin örgüt bakımından bağımsız olma sorumluluğunu ispat ediyordu. "Yaşlı temsilcilerin, sosyalizme, zorunluluk gereği, babalarının yolundan ayrı bir yolda, babalarının şekillerinden ayrı bir şekilde, babalarının yanaştıkları durumdan ayrı bir durumda yanaşmak zorunda olan gençliğe karşı, gerektiği gibi davranmayı beceremedikleri durumlara sık sık raslanıyor. Bunun için başka işlerin yanı sıra biz, gençlik birliğinin örgüt bağımsızlığında kayıtsız şartsız israr etmeli, hem de bunu oportünistler bu bağımsızlıktan korktukları için değilde, işin niteliği bakımından böyle yap-

malıyız... İlkemiz, gençlik birliklerine tam bağımsızlık, fakat onların hatalarına karşı arkadaş eleştirisine de tam bir serbestlik olmalı. Biz gençliği piyazlamamalıyız."

Demek ki, örgüt bağımsızlığı, Parti yöneticiliğine zıt değildir. Bu bağımsızlık, gençlik çalışmalarının özelliklerinden ileri gelmekte, basit himayeciliği ortadan kaldırmakta, gençlik girişimciliğinin artmasını sağlamaktadır. Fakat bu Partinin siyasi ve örgütsel bakımdan yöneticiliğini reddetmemekte, tersine gerektirmektedir. Lenin, avangardcılığın bütün belirtilerine karşıydı. O, Troçkistlerin, gençliğe, **Partinin barometresi** diyerek çalım satmalarına karşı da savaşıyordu.

Komünist gençlik birliklerinin niteliği rolü ve görevleriyle ilgili marksist-leninist teori, genel çizgileriyle işte budur. Bulgaristan Komünist Partisi'de gençlik arasındaki çalışmalarında bu temele dayanmıştır.

2. BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ, DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİNİN KURUCUSU VE YÖNETİCİSİDİR.

Yurdumuzdaki devrimci gençlik hareketinin şanlı yolu, Bulgaristan Komünist Partisinin yardımı ve yöneticiliği ile sımsıkı ilgilidir. Devrimci gençlik örgütlerini kuran ve onları komünizm davası yolunda savaşa yönlendiren BKP'dir. Parti, kararları, talimat ve günlük çalışmalarıyla gençlik birliklerinin düşünce ve örgüt bakımından güçlenmesine, onların rol ve niteliğinin aydınlanmasına, hatalarının düzeltilmesine yardım ettikten başka, savaşın her aşamasında, her yeni döneminde genç-

liğin önüne somut görevler koyuyor ve genç komünistler bu görevleri şerefle yerine getiriyorlardı.

Daha kapitalizm boyunduruğu koşullarında BKP, halkın ekonomik, kültürel ve siyasi çıkarlarının, buna bağlı olarak gençlik çıkarlarının da biricik sabırlı ve en cesur savunucusuydu. O zaman genç işçilerin, köylülerin ve yoksul ailelerden gelen öğrencilerin de durumu özellikle ağırdı. Kâra susamış kapitalistler, fabrikalarını bedava denecek kadar düşük ücret karşılığında çalıştırdıkları çocuklar ve gençlerle dolduruyorlardı. Hiçbir koruyucu tedbir olmadığından kazasız gün geçmiyordu. Ölümden ve sakatlanmadan yakasını kurtarabilen gençler de çok geçmeden vereme tutuluyorlardı. Yemekhane, işçi yurdu, parasız tedavi, ücretli izin veya dinlenme evinin sözü bile edilmiyordu. İş günü 14 - 15 saat sürüyordu. Köy ırgatları, meyhane ve zanaatçı çırakları, burjuva evlerinde çalışan hizmetçiler, gece gündüz çalışıyor, dayak yiyor, efendilerinin hakaret ve küfürlerine katlanıyorlardı. Halbuki ellerine bir parça ekmekten, yırtık pırtık elbise ve çarıktan başka bir şey geçmiyordu. Yoksul öğrenci ve üniversiteliler açlık çekiyor, kışın donuyor ve en gerici dini ilimleri (!) ezberlemeye zorlanıyorlardı. Bulgaristan gençleri, emperyalist savaşlarda topağzına sürülmeye hazırlanıyorlardı. Gençler, burjuvazinin, yaşlılara demagojik bir şekilde verdiği belirli göstermelik siyasi haklardan bile yoksundular.

BKP yayın organları, milletvekilleri (polis terörüne rağmen halk, Narodno Sabraniye'ye milletvekili göndermeyi başarmıştı) aracılığıyla ve diğer tüm vasıtalarla gençliği savunuyordu. İlk olarak BKP, kadın ve çocuk emeğini koruma yasası soru-

nunu ortaya koydu ve kitlelerin devamlı savaşımından sonra, burjuvazi bazı hakları tanımak zorunda kaldı. Parti, en çok halkçı gençliğin kanını ukıtan teröre karşı sabırla mücadele ediyordu. Partinin okullardaki yüksek harçlara karşı, öğretimin demokratikleştirilmesi ve gençliğin mesleki öğretimi yolunda yürüttüğü mücadele, burjuvaziyi bazı ödünler vermeye zorluyordu. Komünistler burjuvazinin, halkçı gençliğin bilincini uyuşturmak çabalarına, ahlâk düşkünlüğüne, dini cehalet ve şövenizmine karşı durmadan ve cesaretle mücadele yürütüyorlardı. Gençlik, Partinin bu kahramanca savaşlarında en bağlı savunucusunu görüyor ve bunun için Parti bayrağı etrafında gittikçe daha sıkı bir şekilde birleşiyordu.

Oysa Parti, kapitalist düzen koşullarında ancak belirli zaferler elde edebileceğini çok iyi anlamıştır. Parti, emekçilerin temel ihtiyaçlarının ancak sosyalizm de en iyi biçimde karşılanacağını anlatıyordu. Bunun için kitleleri, kapitalist düzeni devirmek yolunda savaşa hazırlıyordu. Bu savaş, gençliğin temel çıkarlarına da tamamen uygundu. Bunun için, BKP tarafından komünist gençlik hareketinin yaratılmasına, emekçi gençliğin temel çıkarlarının korunmasına, Partinin gösterdiği yardımın en büyük belirtisi olarak bakmak gerekir.

Parti, gençlik hareketinde çalışmak için en iyi kadrolarını ayırıyordu. Komsomol ve İşçi Gençlik Birliği (RMS) saflarında bir çok ünlü komünist çalışmış ve yetişmişti. Georgi Dimitrov Parti Merkez Komitesinin temsilcisi sıfatıyla, İşçi Sosyal Demokrat Gençleri Birliği (SRSDM) nin kuruluş kongresine katıldı ve ölümüne kadar gençliğin en yakın

dostu ve danışmanı olarak kaldı. Lambi Kandev ve bir çok Parti örgütçüsü, yaşamlarını Gençlik Birliğinin kuruluşu yolundaki çalışmalara vermişlerdir.

Daha bu yüzyılın başında Dimitır Blagoev'in yönetimindeki BRSDP Genç işçiler ve öğrenciler arasında sosyalist düşünceyi geniş ölçüde propaganda etmiştir. 1903 - 1912 yılları arasında Parti, jimnastik dernekleri, Marksist eğitim dernekleri ve sosyalist işçi gençlik dernekleri kurdu. 1912 yılında, Balkan Savaşı öncesinde Parti, bunları bağımsız gençlik örgütü halinde birleştirme zorunluluğu doğru sonucunu çıkardı.

1912 Yılı 17 ve 18 Ağustos günleri Ruse'de, SRSDM nin Kuruluş Kongresi oldu. Yeni kurulan birlik BRSDP ye mensup olduğunu bildirdi. Parti yönetiminin daha o zaman atılan sağlam temelleri, gençlik hareketinin ondan sonraki dönemde doğru gelişimi için halledici bir önem taşıyordu. Daha çok eğitici nitelikte olmasına ve emekçi gençliğin kitle örgütü durumunu alamamasına karşın, SRSDM daha başlangıçta sağlam sınıfsal tavrını ortaya koydu. Üyelerine, işçi sınıfı davasına sonsuz bağlılık, sınıf düşmanlarına ve oportünistlere karşı amansızlık, sarsılmaz disiplin, kişisel çıkarları tümüyle ortak savaşa ve proletarya enternasyonalizmine bağımlı bir duruma getirmek gibi, Dar Sosyalistlerin yüce devrimci erdemlerini aşılıyordu. Sonradan Bulgaristan'daki güçlü komünist gençlik hareketi bu granit temel üzerine kurulmuştur.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimden sonra, Leninist ilkeleri genel çizgileriyle benimseyerek, III. Komünist Enternasyonalinin kurucularından biri olan ve Bulgaristan Komünist Partisi adını alan

Parti, devrimci hareketin savaş sonrası gelişim döneminde gençlik birliğine, doğru bir yön verdi. SRSDM, 1919 yılında yapılan III. Kongresinde Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği (BKMS) adını aldı ve Komünist Gençlik Enternasyonaline (KİM) katıldı.

Ondan sonraki bir kaç yıl içinde, BKP, Komsomolu daha yakından yönetti ve böylece onun eğitimcilik kalıntılarından oldukça çabuk kurtulmasına, köydeki çalışmaları küçümsemekten vazgeçmesine ve savaşçı bir kitle örgütü durumunu alarak, Partinin sadık yardımcısı olmasına yardım etti.

1923 Yılı Eylül ayaklanmasının bozguna uğramasından sonra Parti, Komsomolun gizli koşullar altında çalışmaya geçmesine, kadroların korunmasına, illegal çalışmanın legal çalışma biçimleriyle ustaca birleştirilmesine büyük yardımda bulundu. Derin gizlilik koşullarında çalışan Komsomolun, gençlik kitlelerinden uzaklaşma tehlikesini zamanında sezen Parti, 24 Mayıs 1928 tarihli bir kararla, Komsomolun legal şekli olarak İşçi Gençlik Birliğini (RMS) kurdu. Yine Partinin kararıyla, 1930 yılında RMS'nin bir kolu olarak, Genel Bulgaristan Halk Üniversiteliler Birliği (BONSS) kuruldu.

Oysa Partinin, gençlik hareketindeki sol sekter hataları gidermedeki yardımı, belki de en büyük, en yararlı ve en önemli olanıdır. En tehlikeli bir sırada Georgi Dimitrov gençlik hareketine açıkça doğru bir yön verdi. Nitekim o, Kominternin VII. Kongresinde şöyle dedi: "Kapitalist ülkelerdeki komünist gençlik hareketinin başlıca görevi tek cepheyi gerçekleştirme yolunda cesaretle yürümektir... Komünist gençlik birlikleri nerede olursa olsun, genç-

liği, antifaşist cepheye çekmeye, faşist olmayan tüm kitle gençlik örgütlerinin güçlerini birleştirmeye çalışmalıdırlar."

Parti, RMS nin yeni hareket çizgisini yürütme işini doğrudan doğruya yönetiyordu. Bunun sonucu da gecikmedi.

RMS, içki aleyhtarı derneklerde, kooperatif gençlik gruplarında, okuma evlerinde ve diğer kitle örgütlerindeki işleri çabucak ele alarak, antifaşist gençlik örgütlerinin eylem birliğini gerçekleştirmeye, gençliğin politik, ekonomik ve kültürel çıkarlarını savunmaya başladı. Fabrikalarda, okullarda, kent ve köylerde RMS'istler en otoriteli gençlerdi. Bu çalışmalar sonucunda RMS, örgüt bakımından sağlamlaştı, gençlikle sağlam bağlar kurdu ve İkinci Dünya Savaşı öncesinde on binlerce genci doğrudan doğruya etkisi altına aldı. 1941 - 44 yılları döneminde Partinin yönetiminde, halkımızın giriştiği ağır silahlı savaşa tereddütsüz katıldı. Bu en sorumlu zamanda RMS, BKP MK Politbüro üyesi Yordanka Nikolova ve BKP MK üyesi Aleksandır Dimitrov yönetiminde çalışıyordu. 9 Eylül 1944 halk zaferinden sonra, antifaşist gençlik örgütlerinin çalışması için, ilk defa olarak bütünüyle legal ve elverişli koşullar yaratıldı. Aynı zamanda gençliğin birliği ulusal zorunluluk durumunu aldı. Georgi Dimitrov, gençlere bir mektupla seslenerek şöyle dedi: "Faşizme karşı savaşta, yeni, özgür, bağımsız ve güçlü Bulgaristanı kurmak işinde, büyük rolünü uygulayabilmesi için halkçı gençliğimizin tek, mücadeleci, ilerici, antifaşist, toplumcu ve kü! türlü bir gençlik örgütüne ihtiyacı vardır."

1945 yılı Martında Parti MK VIII. Plenumu,

Partinin, tek gençlik örgütü kurulmasını destekleyeceğini bildirdi. Artık yarım milyonluk bir örgüt olan RMS bu defa da Partinin sözünü dinledi ve gençlik birliğini kurma işinde ön sıralarda yer aldı.

Halk aleyhtarı muhalefet bozguna uğratılmış, ortak çalışmalarla ve savaşlarla gençlik kitlelerinin birliği sağlanmıştı. Bu arada bazı gençlik yöneticilerinin kararsızlığı da Partinin yardımı ile giderildi. 1947 yılı Aralık ayının 21 ve 22 sinde, Sofya'da, Halk Gençligi Birliği (SNM) nin Kuruluş Kongresi oldu. Georgi Dimitrov RMS ve Çiftçi Gençliği Birliği (ZMS) Kongrelerine gönderdiği mektupta ve Kuruluş Kongresinde verdiği söylevde birliğin temel görevlerini şöyle belirtti: "Gençliği, ülkenın ulusal bağımsızlığını korumaya ve Bulgaristan'da sosyalizmin kuruluşuna katılmaya hazırlanmak." Aynı zamanda G. Dimitrov, yeni örgütün emekçi gençlerin sınıfsal örgütü olması gerektiğini ve doğal olarak, RMS'nin örgüt ve ideoloji ilkelerini kabul etmesi gerektiğini de belirtti.

Partinin bu öğretisi, SNM nin çalışmalarına temel oldu..

Daha sonraları BKP nin yöneticiliğinde Dimitrov Halk Gençliği Birliği (DSNM), düşünce ve örgüt bakımından güçlenerek, Komünist Gençlik Örgütü, Partinin yardımcısı ve rezervi olarak gelişti. VII. Kongresinde Parti, DSNM nin, gençliği BKP'nin etrafında sımsıkı birleştirmesine büyük önem verdi. Ayrıca Kongre, birliğin, Dimitrovcu Komünist Gençler Birliği adını alması gerektiği, bu adın onun nitelik ve görevlerine, ülkemizin girdiği yeni kalkınma aşamasına en uygun olacağı sonucuna vardı. DSNM nin IV. Kongresi (DKMS'nin IX. Kong-

resi), Partinin bu önerisini kabul etti. Böylece BKP'nin babaca yardımlarıyla BKMS, RMS ve DSNM'nin devamı olarak, Dimitrovcu Komsomol kuruldu.

Bulgaristan Komünist Gençliği, Partinin bu yardımına her zaman sonsuz bir bağlılıkla cevap vermiştir. Parti tarafından, yenilmez maksist - leninist öğretiyle silahlandırılan Komsomol, bütün gençler arasında Parti adaletinin yayıcısı ve Partinin şanlı savaşında sadık yardımcısı oldu. Gençlik örgütünün, Parti öğretisini yerine getirmediği durum görülmemiştir. Partinin gerek gördüğü her işe, Komünist Gençlik Birliği her zaman kuşkusuzca sarıldı.

Kuruluşunun daha ilk yıllarında SRSDM, 1912 1913 yıllarında Balkan ve müttefiklerarası savaşlara ve Birinci Dünya Emperyalist Savaşına karşı, Partinin, Dimitir Blagoev'in yönetiminde yaptığı savaşa aktif olarak katıldı. Bulgaristan gençliğinin yüce enternasyonalist gelenekleri daha o zaman sağlam bir temele kavuştu. Gençliğimiz 1907 yılında, SRSDM kurulmazdan önce, Uluslararası Devrimci Gençlik hareketiyle bağ kurdu ve bugün de onun ön saflarında bulunmaktadır.

Birinci Dünya Emperyalist Savaşından ve Ekim devriminden sonra genişleyen savaş döneminde Komsomol yine savaş cephesindeydi. Savaştan sonraki grev mücadelelerine, genç Sovyet Cumhuriyetini koruma savaşına, Volga boyunda aç kalanlara yardım toplama kampanyasına aktif şekilde katıldı. Komsomolcular, burjuva partilerinin 9 Haziran faşist darbesini hazırlamak üzere gruplaşmalarına karşı, Partinin düzenlediği eylemlerin ön saflarındaydılar. 1923 yılında Parti tarafından düzenlenen

şanlı Eylül Ayaklanmasında Komsomol, savaşçı bir örgüt olarak ortaya çıktı ve eski eğitimcilikle tamamen vedalaştı. Komsomol örgütlerinden bazıları, son üyesine dek ayaklanarak, yaşlılarla omuz omuza savaştılar.

1929 - 33 Dünya ekonomik bunalımı yıllarındaki sınıf çarpışmalarında Komsomol ve RMS, Partiye aktif şekilde yardım ettiler. Gençlik, grevlere, seçim mücadelelerine katıldı. Sokak gösterileri düzenledi, polisle çarpıştı, katil Tsankov'u Sofya Üniversitesinden kovdu, kısaca her alanda savaştı.

İkinci Dünya Savaşından önceki endişe verici yıllarda RMS, gençliği, faşizme ve savaşa karşı halk cephesi bayrağı altında, Parti tarafından yönetilen büyük kitle savaşlarına çekti. RMS, uluslararası toplantılara temsilcilerini gönderen bir çok gençlik barış komitelerinin, ZMS, SSM vb. nin dahil olduğu gençlik anayasa komitelerinin, brannik adlı devlet faşist örgütünün kurulmasına karşı yapılan eylemin başındaydı. İşçi gençler, 1936 ve 1940 yıllarındaki büyük grevlere katıldılar. RMS'nin yönetiminde lise ve üniversite öğrencileri yüksek harçlara karşı, öğretimin demokratikleştirilmesi ve siyasi haklar uğrunda savaşıyorlardı. 1940 yılı sonbaharında Sovyet aleyhtarı savaş hazırlığına karşı mücadeleye ve özel olarak Sovyet dostluk ve yardımlaşma antlaşması önerisinin kabulü ile ilgili Sobolev eylemi ne RMS'nin katılması, hazırlık için ciddi bir sınav ve deneydi.

Fakat Bulgaristan gençliği, Partinin bayrağı altındaki savaşlarda, en büyük kahramanlık sayfalarını 1941 - 44 yıllarında yazmıştır. Hitlerci Almanya, Sovyetler Birliği'ne kahpece saldırdıktan sonra BKP

halkı silahlı savaşa çağırdı. O zaman RMS hiçbir kararsızlık göstermeden Partinin yanında yerini aldı ve bütün güçlerini savaşa sürdü. Devrimci gençlik hareketinin yıllar boyu meydana getirdiği herşey bu savaş ateşi içinde denendi. RMS bu sınavı onurla verdi. Savaşlarda çelikleşmiş komünistlerin yönetiminden ve örnek oluşlarından yararlanan binlerce RMS'ist, partizan müfrezelerinde ve savaş gruplarında düşmanla çarpışıyorlardı. RMS'istler geniş bir propaganda çalışması yürütüyor ve faşizme karşı savaşta gençleri birleştiriyorlardı. Binlerce genç, partizanlara keşifçi, ön haberci, bağ ve yataklık görevlerini yapıyorlardı. Hapislere, toplamakamplarına ve ceza bölüklerine atılanlar da binlerceydi. RMS, Partiye ve onun davasına olan bağlılığını, en yiğit üyelerinin kanıyla bir kere daha mühürledi. RMS, 9 Eylül halk ayaklanmasına var gücüyle katıldı. RMS'istler daha 9 - 10 Eylül günlerinde, Halk Yönetiminin silahlı kuvvetlerinde kendi yerlerini hemen aldılar. Birçok RMS'istin de içinde bulunduğu askeri komiteler ordunun devrimden yana geçmesini sağladılar. Partinin **her şey cepheye; her şey zafer uğruna;** çağrısına cevap olarak RMS, Alman faşistlerine karşı savaşa, ordu saflarında bulunan RMS'istlerden başka 40.000 gönüllü gönderdi. Cephe gerisinde kalan RMS'istler, cephedeki maddi gereksinimlerin giderilmesine ve halk yönetiminin sağlamlaşmasına büyük yardımda bulunuyorlardı.

Zaferden sonra Parti, ülkeyi kalkındırmak ve sosyalizmi kurmak uğrunda çalışmaya geçme çağrısında bulununca halkçı gençlik ön saflarda işe sarıldı. Hainboğaz, Pernik - Voluyak ve Dimitrovg-

rat'la daha bir çok su barajları ve yurdun her bucağındaki elektrik iletkenlerinin hepsi, 500.000'lik brigadir gencin kahramanca emeğinin anıtlarıdır. Sanayi ve diğer kuruluş işlerinde gençler, sosyalist yarışı alevlendirdiler, emek verimliliğini arttırmak konusunda yeni, ileri metotları benimsediler. Köylü gençlik toprağı kooperatifleştirme savaşının büyük bir kısmını üzerine aldı. Silolama, gübre saksıları, taraça yapma, mısır yetiştirme vb. gibi birçok yeni tarımsal metotların girişimcisi oldu. 1958 yılında Komsomol, beş yıllık ekonomik planı, süresinden önce yerine getirmek üzere savaşa girişti. İşletme ve Emek Kooperatif Tarım İşletme (TKZS) lerinde yüzlerce Komsomol kurup, iç rezervleri açıklayarak gericilere ve israfa karşı savaşıyordu. Üçüncü beş yıllığın en büyük kuruculuk işyerleri, Komsomol obektleri olarak ilan edildi. Halk arasında büyük bir değer kazanan ve komünistce çalışma olarak tanınan, hızla yayılan atılımcı Komsomol emeği hareketi meydana geldi. Komsomolcular BKP VIII. Kongresini büyük emek çalışmalarıyla karşıladılar.

Parti, emekçi gençliği öğrenimini devam ettirmeye çağırdı ve binlerce genç yeni yeni meslekler edinmek, mühendis, tarım uzmanı, tornacı, traktörcü, laborant vb. olmak üzere kitaba sarıldı. Ülkemizin yurtsever gençleri, ülkeyi korumaya hazırlanmak üzere Partinin talimatını onurla yerine getirmektedirler. Halk Ordusu saflarında ve Sivil Savunma Örgütlerinde (DOSO) binlerce yılmaz piyade eri, pilot, denizci, tankçı ve radist yetişmektedir. Genç sınır bekçileri her zaman uyanıktırlar. Aynı zamanda Bulgaristan gençliği barış uğrundaki ortak savaşa da katılmakta ve bütün dünya ilerici

gençliğiyle olan enternasyonal bağlarını sağlamlaştırmaktadır.

Yarım asırlık tarihi boyunca Gençlik Birliği, obştodeloculara anarkoliberallere, likidatörlere, sol sekterlere ve maksizm - leninizmden her çeşit sapmalara karşı daima Partiden yana olmuştur. Dimitrovcu Komsomol, dogmatizmin zararlı kalıntılarını ortadan kaldırmak uğrunda Partinin yürüttüğü savaşı kesinlikle destekledi, BKP MK'nin Nisan Plenumu ile Partinin VIII. Kongresi kararlarını büyük bir anlayışla benimsedi. BKP'nin meydana getirdiği Dimitrovcu Komünist Gençler Birliğinin tarihi, tek sözle şöyle özetlenebilir: **BKP'nin yöneticiliğinde yarım yüzyıllık savaş, Partinin yüce davasına sonsuz bağlılık.**

3. PARTİ YÖNETİMİ, DKMS NİN GÜÇ KAYNAĞI VE BAŞARILARI İÇİN EN ÖNEMLİ KOŞULDUR.

Bulgaristandaki Devrimci Gençlik hareketinin bütün tarihi DKMS'nin güç ve sağlamlığının kaynağının Parti yönetiminden geldiğini göstermektedir. Doğrudan doğruya ve doğru Parti yönetimi olmasaydı Komsomol, şimdi veya gelecekte gençliğin komünist eğitimi ile ilgili görevini yapamaz, Partinin yardımcısı ve yedek gücü rolünü oynayamazdı. Bunun için DKMS tüzüğünde şöyle deniyor: "Dimitrovcu Komünist Gençler Birliği, tüm çalışmalarını Bulgaristan Komünist Partisinin yöneticiliği altında yürütür. Dimitrovcu Komünist Gençler Birliği Komitesi doğrudan doğruya Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesinin yönetiminde çalışır. Dimitrovcu Komünist Gençler Birliği yerel örgüt-

lerinin çalışmaları, ilgili Parti komite ve örgütleri tarafından yönetilip kontrol edilir.

Parti yönetimi neden ibarettir ve nasıl gerçekleşir?

Bir: Bu yönetim herşeyden önce siyasi ve ideolojiktir. Komsomol bütün çalışmasında Komünist Partisinin ideolojisi olan marksizm-leninizme dayanır. BKP'nin yurdumuzda sosyalist toplumu bundan böyle kurmayı, barışı ve emperyalist saldırganlığa karşı savaşı hedef alan siyasi çizgisi, DKMS'nin de hareket çizgisidir. Partinin siyasi çizgisi, ülkemizin yürüdüğü yolu aydınlatmakta, gençliğin görevlerini açık olarak göstermekte, sosyalizm savaşçısı gençlere görüş ve inanç vermektedir. İşte bundan dolayı siyasi yönetimi sağlamak için Parti, Komsomolcuların marksist - leninist öğretimine, Parti politikasını öğrenmelerine büyük önem vermektedir. Gençlik kadroları Parti okulu ve kurslarında öğrenim görmektedirler. Gençlere Parti yönetmenleri ders vermektedir. Parti, DKMS'nin eğitim zvenolarını yönetmek üzere en iyi propaganda ustalarını çalıştırmaktadır. Ancak bütün bunlardan sonra Partinin öne sürdüğü amaç ve görevleri gençler tarafından anlaşılabilmektedir. Bundan sonra artık gençler bu görevlerini yerine getirme uğrunda yaptıkları işlerin zorunlu ve yararlı olduğuna, başarıya ulaşacaklarına kesinlikle güvenmekte ve sarsılmaz bir inançla çalışmaktadırlar.

İki: BKP Merkez Komitesi, DKMS'yi yönetmek üzere oturumlarında gençlik hareketinin başlıca sorunlarını inceledi ve kararlar aldı. Komsomol, Parti kararlarını kendi çalışmaları için yasa bilir.

BKP MK, ideolojik sorunlar, öğretim, kültürfizik, gençliğin; tarım, maden ocakları ve sanayi alanındaki çalışmaları üstüne birçok kararlar aldı. BKP MK halkçı gençliğin gerçekten bir yığınsal komünist örgütü, Partinin yardımcısı ve yedek gücü olması için, aldığı birçok kararlarla DKMS'ye büyük yardımlar yaptı. BKP MK, SNM' nin, daha kuruluşundan sonraki ilk yıllarda, çalışmalarındaki sekter belirtileri eleştirdi. Birlikte sınıf düşmanlarının yeri olmadığını açıkladı. Fakat Halk Gençliği Birliğinin emekçi gençliğin yığınsal, birleşmiş, toplumsal politik örgütü olduğunu ve bundan ötürü de dürüst gençler için kapılarını açık tutması, örgütlü veya örgütsüz bütün gençliğin eğitim okulu olması gerektiğini belirtti. Daha sonra MK, DSNM ile ilgili Parti yönetimindeki kusurlar üzerine önemle dikkati çekti. Gençlik Birliğinin çalışmalarında Parti yönetiminin esas olduğunu belirtti ve bu yönde somut tedbirler aldı. Parti, DSNM'nin niteliği sorununu incelerken, birliğin komünist örgütü olduğunu; onunla Leninci Komsomol arasında ilke ayırımı olmadığını ve olmayacağını belirtti.

SNM'nin Dimitrovcu Komsomol adını almasıyla ilgili BKP VII. Kongresinin kararının, gençlik hareketimizin bundan böyle gelişmesi için büyük bir önemi vardır. Todor Jivkov yoldaş DKMS'nin IX. Kongresi önünde yaptığı konuşmada Komsomolun çalışmalarında çözüm bekleyen bazı olgunlaşmış kadro ve örgüt sorunları üzerine dikkati çekti. Yeni aşamada Komsomolculara şu görevleri gösterdi: **Beşyıllığı** kısa sürede yerine getirmek üzere gençliği seferber etmek; Gençliği

Komünizme hazırlamak; ateşli, yurtsever ve enternasyonalist yetiştirmek.

BKP MK nın Nisan ve Kasım Plenumları, Komsomolcular arasında bürokratizm, formalizm ve kaba kumandacılık gibi kusurlu çalışma metotlarını söküp atmasına yardım etti. Gençlik Birliğinin güçlenmesi ve doğru çalışması konusunda bütün bu Parti kararlarının çözümleyici bir önemi vardır.

Üç: Parti komitesi ve örgütleri, ilgili DKMS örgütlerinin önemli sorunlarını kendi oturum, Plenum ve toplantılarında incelerler. Bu oturumlarda yönetici gençlik komitelerinden aldıkları raporları gözden geçirirler.

Komsomol örgütlerinin çalışmalarını denetlerler ve yönetirler. Onları hata yapmaktan korurlar veya yapılan hataları zamanında düzeltirler. Fakat DKMS örgütlerinin doğrudan doğruya yönetimi, birliğin ilgili üst ve yüksek organları tarafından gerçekleştirilir.

Dört: Parti yönetimini, Komsomoldaki Parti grubu ve DKMS'nin yönetim organlarında çalışan yüzlerce genç komünistin aracılığıyla da gerçekleştirir. Parti, gerek bu kadroların öğretim ve eğitimi, gerekse en iyi Komsomolcular arasından yeni Parti üyeleri alma işine büyük önem vermektedir.

Parti yönetimi, DKMS için güç ve güven kaynağıdır. Bu yönetimin gereksiz koruyuculuk ve kaba kumandacılıkla hiçbir ilgisi yoktur. Bu çeşit koruyuculuk, gençlik birliğinin örgüt bağımsızlığını bozar ve örgüte girişim olanağı sağlamaz. Bu önemli Leninist kural bozulunca, gençlik kad-

rolarının girişimciliği körletilebilir, onları her şey için hazır karar beklemeğe alıştırabilir. Bundan ötürü BKP tüzüğünde şöyle deniyor: "DKMS örgütleri, kurum, MTS, Devlet tarım işletmesi, TKZS, daire, okul vb. yerlerdeki çalışmaların düzeltilmesiyle ilgili bütün sorunları incelemek ve ilgili Parti örgütleri önüne koymakta geniş bir girişim hakkına sahiptirler." Gerçekten de yenilmez Parti ideolojisi olan marksizm - leninizmle silahlanmış, Parti politikasını benimsemiş ve durmadan Parti tarafından yönetilen binlerce genç, yeni yeni girişimler ortaya koymakta ve tükenmez bir enerji ile çalışmaktadırlar. Fedakarca mücadele ve iş alanında Parti onlara güç ve inanç vermektedir. Bir milyonluk enerji, heyecanlı Komsomolcu Parti tarafından ortaya konulan görevleri onurla yerine getirmektedir. DKMS gerçektende Bulgaristan Komünist Partisinin umut verici bir yardımcısı ve yedek gücüdür. Geçmişte ve şimdi edinilen bütün deneyler Komsomolculara, Parti yönetiminin gençlik birliğine hava ve güneş kadar zorunlu olduğunu öğretiyor. Bu zorunluluk, DKMS'nin gençliğin yığınsal ve komünist örgütü oluşundan ileri gelmektedir. Ülkemizin genç komünistleri, Gençlik Birliğinin Partiden ayrılarak tamamiyle **bağımsız** kalması gerektiğini ileri süren çeşitli oportünist ve grupçuların sözde **dostça** öğütlerini nefretle reddetmektedirler. Gençliği, eskiden faşist zindanlar, darağaçları ve kurşuna dizilmeler Partiden koparamadığı gibi, şimdi de bunlar onu Partiden asla koparamıyacaktır.

Bulgaristan Komünist Partisi, devrimci Bulgaristan gençliğinin herkesce bilinen yöneticisi-

dir. Kapitalizm zamanında BKP, Gençliğin, siyasal, ekonomik ve kültürel çıkarlarının ateşli savunucusuydu. Günümüzde ise BKP tarafından yönetilen Halk Demokrasili Devlet, gençliğin çalışması, dinlenmesi, öğretimi, güç ve yeteneğini tam olarak geliştirmesi için son derece büyük olanaklar sağlamaktadır.

BKP, Emekçi gençliğimizi yüce komünist ideolojisi ve proletaryanın davasına sonsuz bağlılık özüyle; burjuvaziye ve onun yamaklarına, işçi hareketinde burjuvazinin ajanlığını yapan oportünistlere karşı koyu bir nefretle; ateşli yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi özüyle; barış ve sosyalizmin dayanağı SSCB'ye karşı, sevgiyle; komünizmin zaferi uğrunda yürekli ve fedakarca savaş özüyle eğitmektedir.

Bulgaristan Komünist Partisinin oluşturduğu Dimitrovcu Komünist Gençler Birliği, kurucusu ve yöneticisi olan Partiye derin bir sevgi, içten bir minnettarlık ve sonsuz bir inanç beslemektedir.

Komsomolcular, BKP'ye üye olmayı en büyük onur sayarlar. Onlar, yüce komünist ailesine yaraşır olabilmeleri için DKMS saflarında hazırlanmaktadırlar.

Bulgaristan gençleri, bugün sahip oldukları özgürlüğü, aydınlık geleceği, candan sevdikleri örgütü, ışıklı yolu, kısaca herşeyi Bulgaristan Komünist Partisine borçlu olduklarını iyi bilirler. Bunun için Dimitrovcu Gençliğin sloganı şudur: **Partiye sonsuz bağlılık! emekte ve savaşta her zaman onun şanlı bayrağı altındayız!**

Agronom: Tarım teknisyeni

Anarkoliberaller: Parti merkeziyetciliği ve disiplinini "zulüm" ve "diktatörlük" sayan aşırı demokrasi yanlıları.

Batalyon: Partizan birliği.

Brigadir Hareketi: Gençliğe kollektif çalışma ruhu aşılamak ve çalışarak eğitmek amacıyla girişilen gönüllüler hareketi.

Brigadir: Brigadir Hareketine katılan genç gönüllülere verilen ad.

Brigada: Brigadirlerin oluşturduğu topluluk.

Dar Sosyalistler: İşçi Sınıfı Sosyalistlerinin BRSDP içindeki adı.

Drajevist: Zalim, gaddar.

Drujina: Tabur.

Enstrüktör: Örgütçü, organizatör.

Geniş Sosyalistler: Marksizmi "geniş" yorumlama oportünist tavrında ısrar edip, Partinin kapılarını her üye olmak isteyene açan, geniş cepheyi Parti içinde kurmak isteyenler. Sosyal Reformistler.

Lavreat: Birinci sınıf usta

Leksiya: Ders

Meci: İmece

Narodno Sabraniye: Millet Meclisi

Norma: Belli bir iş için belirlenen süre veya miktar, norm.

Obekt: Nesne.

Obştodelocular: İşçi Sınıfının rolünü küçümseyen Y. Sakızov ve çıkardığı "obştodelo" dergisi çevresinde toplanan oportünistler. (D. Blagoev,

obştodeloculari Bulgaristan koşullarında Bernstein revizyonizmi ile bir tutuyordu.)

Oçerk: Kişinin tutum ve davranışı.

Opştina: Belediye.

Plenum: Adı geçen örgütlerin üst düzeydeki kurulları.

Radist: Telsizci.

Sabor: Şenlik, festival.

Savet: Kurul.

Teritoriyal: Yerel.

Trudovak: İşçi asker.

Yeni Çorbacılar: Osmanlı yönetiminden sonra Çorbacılık kurumunu üstlenen yeni Bulgar efendileri.

Zavot: Büyük işletme.

RMS ..... İşçi Gençliği Birliği
SRSDM..... İşçi Sosyal Demokrat Gençliği Birliği
BRSDP (d.s.).. Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi (dar sosyalistler)
KİM ..... Komünist Gençliği Enternasyonali
BKMS .....Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği (Komsomol)
BONSS.....Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği
SNM..... Halk Gençliği Birliği
ZMS ..... Çiftçi Gençler Birliği
DSNM ..... Dimitrovcu Halk Gençliği Birliği
DKMS ..... Dimitrov Komünist Gençliği Birliği (Komsomol
SSM ..... Sosyalist Gençliği Birliği
DOSO ..... Sivil Savunma Örgütü
MTS ..... Makina Traktör İstasyonu
DZS ..... Devlet Tarım İşletmesi
TKZS ..... Emek Kooperatif Tarım İşletmesi
ORSS ..... Genel İşçi Sendika Birliği
KMS .....Komünist Gençliği Birliği
BZMS ..... Bulgaristan Çiftçi Gençliği Birliği
NRPS ..... Bağımsız İşçi Meslek Birliği
BZNS ..... Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği
RP..... İşçi Partisi
Kİ ..... Komünist Enternasyonali
BNSS ..... Bulgaristan Halkçı Üniversiteliler Birliği
BRP ..... Bulgaristan İşçi Partisi
BRP(k)..... Bulgaristan İşçi (Komünist) Partisi
BKP ..... Bulgaristan Komünist Partisi

MRS ..... Radikal Gençlik Birliği
VC..... Vatan Cephesi
EMO ..... Tek (Birleşmiş) Gençlik Birliği
EMOS ..... Tek (Birleşmiş) Öğrenci Birliği Örgütü
KDM ..... Demokratik Gençlik Komitesi
BRSDP ..... Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi
SES ..... Su Elektrik Santralı
TES ..... Termo Elektrik Santrali
NOVA ..... Kurtuluş Halk Ayaklanma Ordusu
MSS ..... Halklararası Üniversiteliler Birliği
BRS ..... Bulgaristan İşçi Birliği
VLKSM..... Sovyetler Birliği Leninci Komünist Birliği (Komsomol)
SBKP ..... Sovyetler Birliği Komünist Partisi
SFDM ..... Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

1917 Yılına kadar Bulgaristan'da Devrimci Gençlik Hareketi

1. Kurtuluştan sonra Bulgaristan'da işçi gençliğin durumu. Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Parti (BRSDP) Gençlik çıkarlarının koruyucusudur. 5
2. Bulgaristan'da gençlik hareketinin ilk belirtileri. Sosyalist görüşlerin öğrenci gençler arasında yayılması 10
3. Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisinin (Dar Sosyalistler), işçi gençliğin, sınıf ve devrim özünde eğitim çalışmaları, işçi gençlik kuruluşları ve dernekleri 21
4. İşçi Sosyal Demokrat Gençler Birliği'nin (SRSDM) kuruluşu 29
5. SRSDM'nin, Partinin sosyal şövenizme ve savaşa karşı yürüttüğü mücadeleye katılması 35

İKİNCİ BÖLÜM

Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra işçi gençlik hareketinin gelişmesi.

1. Büyük Ekim Sosyalist Devriminin emperyalist savaşa karşı mücadeledeki rolü ve Ekim Devrimi görüşlerini yayma hareketine katılışı 46
2. İşçi Sosyal Demokrat Gençlik Birliği'nin üçüncü kongresi, kitlevi komünist hareketinin yaratılması ve Bolşevikleşmeye yönelmesi 52

3. BKMS'nin azgınlaşan gericilik ve faşizme karşı savaşa katılışı 69
4. 9 Haziran 1923 faşist hükümet darbesi ve emekçi gençliğin Haziran antifaşist ayaklanmasına katılışı 77

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gençliğin 1923 yılı Eylül antifaşist ayaklanmasına katılması. Ayaklanmadan sonra faşist diktatörlüğe karşı yürütülen savaşlarda BKMS.
1. BKP'nin silahlı ayaklanma hazırlığına yönelmesi. BKMS'nin Ağustos kongresinin kararları. Ayaklanmanın örgüt-teknik çalışmalarına gençliğin katılması emekçi Gençlik arasında antifaşist cephe oluşturma savaşı 81
2. Gençliğin Eylül ayaklanmasındaki kahramanlığı. Ayaklanmanın Bulgaristan'daki devrimci gençlik hareketinin Bolşevikleşmesi üzerindeki önemi 84
3. BKMS'nin ayaklanmadan sonra faşist diktatörlüğe karşı savaşa katılması 90

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşçi Gençlik Birliği'nin kurulması ve faşizme karşı savaşa katılması (1925 - 1934)
1. Kapitalizmin geçici ve kısmi istikrar yıllarında devrimci gençlik hareketi, BKMS'nin 1926 yılı Moskova görüşmeleri..... 100
2. RMS'nin 1928'deki kurucu konferansı. kitlevi legal gençlik örgütünün oluşturulması 109

3. Ekonomik bunalım döneminde RMS'nin, işçi sınıfının devrimci savaşına katılması. Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği (BONSS) nin kurulması 113

BEŞİNCİ BÖLÜM

Partinin yeni Leninci çizgisi ve 1935 - 1939 yıllarında gençlik arasında tek cephenin kurulması. Partinin yöneticiliği altında RMS'nin, Bulgaristan'ın İkinci Dünya Savaşına sokulmasına karşı ve Sovyetler Birliği ile barış ve dostluk yolunda yürüttüğü savaş

1. Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi. Kim VI. Kongresinin faşizmin saldırılarına karşı ve savaşa karşı mücadelede komünist gençlik hareketinin ödevlerini belirten kararları 128
2. Komünist gençlik hareketinde sol sekterliğe karşı savaş BKP MK'nin VI. Plenumu. BKMS ve RMS çalışmalarının yeniden örgütlendirilmesi 131
3. Faşizme ve savaşa karşı antifaşist gençlik cephesi kurma mücadelesi 137
4. İkinci Dünya Savaşının başlangıcı. Partinin yönetimi altında RMS'nin Bulgaristan'ın savaşa girmesine karşı ve Sovyetler Birliğiyle barış ve dostluk yolundaki savaşı ... 151

ALTINCI BÖLÜM

Gençliğin faşizme karşı silahlı savaşa katılması (1941 - 1944)

1. Hitlercilerin SSCB ne saldırması, Bulgaristan'da faşizme karşı silahlı savaşın başlaması ve gençliğin bu savaşa katılması ... 157

2. Vatan Cephesinin kuruluşu ve Vatan Cephesindeki gençlik birliğinin kurulması yolunda savaş 174
3. 1943-1944 Yıllarında antifaşist savaşın genişlemesi. Genç savaşçıların kahramanlığı... 182

YEDİNCİ BÖLÜM

9 Eylül silahlı halk ayaklanması ve gençliğin buna katılışı
1. Ayaklanma öncesinde 193
2. Ayaklanmanın doğrudan doğruya hazırlanıp gerçekleştirilmesi 202

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Gençliğin halk demokrasisi yönetiminin sağlamlaştırılması savaşına katılışı. Gençlik örgütlerinin birleştirilmesi (1944 - 1948)
1. İşçi Gençler Birliğinin (RMS) yasal ve yığınsal gençlik örgütü durumuna getirilmesi. Vatan Cephesi gençlik komisyonlarının Vatan Cephesi gençler birliğini koordine etme ve işbirliği sağlama organı olması 219
2. Tek gençlik örgütü kurma savaşı 227
3. Vatan Cephesi gençlik hareketinde yenilik. Demokratik gençlik komitelerinin kurulması 244
4. İki yıllık ekonomik plân. Halk Gençler Birliğinin Kuruluşu 257

DOKUZUNCU BÖLÜM

BKP'nin Tarihi V. Kongre kararlarını gerçekleştirme savaşında DSNM'nin yakın yardımcılığı (1948 - 1956)
1. BKP'nin V. Kongre kararları ve sosyalizmin kuruluşunda gençliğin görevleri 270

2. Halk Gençliği Birliği Georgi Dimitrov'un adını aldı 275
3. Gençliğin ilk beş yıllık plânın gerçekleştirilmesine katılışı 278
4. DSNM'nin II. Kongre kararları 285
5. DSNM ve ikinci beş yılılk sırasında sosyalizmin kuruluşunda yeni ilerlemeler. Birliğin III. Kongresi 291

ONUNCU BÖLÜM

Bulgaristan Komünist Partisi, Dimitrovcu Komünist Gençler Birliğinin kurucusu ve yöneticisidir.
1. Gençliğin proletaryanın devrimci savaşındaki rolü 298
2. Bulgaristan Komünist Partisi, devrimci gençlik hareketinin kurucusu ve yöneticisidir 309
3. Parti yönetimi, DKMS'nin güç kaynağı ve başarıları için en önemli koşuldur 320

LENİN

MATERYALİZM
VE
AMPİRİOKRİTİSİZM

Çıkıyor

ÇAĞRI YAYINEVİ